

Szeivolt István
Drágám, nekem 19

Szeivolt István
**DRÁGÁM,
NEKEM**

Kiadó: Karizma Kft.

Felelős kiadó: ifj. Szeivolt István

Szerkesztette: dr Bolfán Nikoletta,
Patonay Anita

A kötetet és a borítót összeállította:
Szegő Miklós (Budapest)

Készült:
a Karcagi Nyomtan Nyomdaipari Kft. műhelyében

Felelős vezető:
Nagyné Tankó Tímea
Karcag, 2018

ISBN
978-615-5114-11-3

„A megújulás, a jövő építése, a múlt eltemetése, ez az élet. Mert hiába veszel levegőt, a szíved is végezheti a dolgát, ha nem tudsz odébb lépni, és egy helyben állsz, mint akit lecövekeltek.”

/idézet A gesztenyefa című novellából/

Ez a könyv az életről szól, azonban az író egy teljesen újfajta megközelítéssel, sajátos írásmódjában ragadja meg ezt a témát. Egyedisége nemcsak a szerkesztési stílusban rejlik, - amellyel az író aktív részesévé teszi könyvének az olvasót-, de a kérdések megfogalmazása is az olvasó feladata.

Ezzel együtt olyan témákat vet fel, amelyek eszünkbe juttatják a háttérbe szorult emberi kapcsolataink érzelmi háttérét, értékeit, konfliktusaink forrását, az elfelejtett természet fontosságát. Mindezt úgy, hogy az író hatalmas élettapasztalatai alapján kizárólag az adott témával kapcsolatos gondolatait írja le, nem cél az, hogy kész válaszokat és nézőpontokat adjon az olvasó számára.

Az emberi mivoltunkkal kapcsolatos dolgozatok központi témája az elmagányosodás, a tetteink következményeitől, az emberi konfliktusoktól és elmúlástól való félelem, azonban az árnyoldalak objektív feltárása mellett, engedi láttatni a jót, és azokat a lehetőségeket, amelyek elősegíthetik a pozitív szemlélet kialakítását.

Néhány novella erejéig szerepet kap a természet, amelyek eszünkbe juttatják, hogy a mai rohanó világban, az anyagi javak és az élvezetek érdekében folytatott mindennapi hajszában, teljesen eltávolodtunk a természet szépségeitől és szellemi mivoltunk lényegtől. Ezek az alkotások rámutatnak arra, hogy a természetben való kalandozások közepette olyan alapvető törvényszerűségeket fedezhetünk fel, amelyeket nagyon jól tudjuk hasznosítani mindennapi életünkben is, és visszavezetnek bennünket emberi létünk legfontosabb esszenciájához.

Emellett természetesen nem maradhat el a misztika sem, és más meghökkenítő tárgyörök újszerű, nem mindennapi nézőpontokból.

Ajánlom ezt a könyvet mindenkinek, aki könnyen emészthető, mégis bravúros irodalmi megoldásokat tartalmazó, élvezetes, szórakoztató, igényes formában megalkotott, a mindenek-feletti életigenlést, az élet mindent elsöpítő szeretetét hirdető olvasásélmény részesévé szeretne válni.

dr Bolfán Nikoletta

TARTALOM

A HOLD	8
A GESZTENYEFA	17
A SZIVÁRVÁNY	27
A POROS ÚT	36
A TÜKÖR	48
A JÚLIUSI VIRÁGOSKERT	56
A HEGY ORMA	63
A PATAK	80
A SZERELEM	92
ÁLMAIM	102
A MAGÁNYOSAN ÁLLÓ FA	108
A SZÉK	113
A GYŰRŰ	118
A TÁNYÉR	125
A BIZONYOSSÁG	131
A GOMB	138
A SEPRŰ	143
SZERETTEIM	150
KÉTSÉG	156
EGYEDÜLLÉT	161
A KERÍTÉS	167
AZ EL NEM FOGYÓ KÉTSÉG	174
A HAZUGSÁG	179
A FÉNY	186

AZ IDEGESSÉG	193
A MÍTOSZ	202
A FÉLELEM	210
A SZELLEMEK	218
A MEGFELELNI AKARÁS	224
A SZERETKEZÉS	229
A WC-KAGYLÓ ÉS A FÜRDŐKÁD	234
A CSALÓDÁS	239
AZ ÖT ÉRZÉKSZERVÜNK	243
A SZÁMOK	249
ÉDESANYÁM	263
A PARAPLÉ	266
FIDIBUSZ	271
DRÁGÁM, NEKEM 19	274
AZ ÉLET	279
AZ ESŐ	286
A MESÉK	291
A BOLDOGSÁG	295
A MEGBOTLÁS	300
MÉLYSZÁNTÁS	305
A FELTÁMADÁS	310
A KALAP	316
HIÁNYZÁS	321
KEDVES OLVASÓ!	325

A HOLD

- A tó, ami minden évszakban kitartóan őrzi a gyógyulni akaróknak segítő, kissé jellegzetes szagú meleg vizét, olyan, mint máskor. Esti párája belepi környezetét. Fölöttünk a Hold igyekszik megnézni magát a víz tükrében. Nem sok sikerrel. Nem csak azért, mert az apró, szemmel láthatatlan cseppek elállják az útját, hanem miattam, hiszen velem szemez. Látod, őt, az égi társamat? Nagyon sajnálnám itt hagyni. Messze van tőlem, és mégis olyan közelinek érzem, mint talán senkit. Ha felnézek reá, akkor mindig jó kedvem kerekedik, miközben megfoghatatlan érzelmi hullámok indulnak el bennem. Nézz az arcába! - nevet, pontosabban mosolyog, és sejteti, hogy az egész egy nagy becsapás. El ne hidd! - súgja, miközben te inkább a jókedvet fogadod el tőle. Álljunk meg egy percre! Neked is úgy néz a szemedbe, hogy közben másfelé fordítja az arcát? Hát, ez az! Igazad lehet, talán másnak is.

- ...

- Elhiszem neked, mégis azt gondolom, ő csak az enyém. És képzeld el, féltékenység nincs a szívemben, úgy birtoklom a furcsa, többértelmű mosolyát, hogy hiszem, csak nekem szól. És látod? Nem áll meg, mindig megy valahová, mint én. Vele tartok. Észrevetted? Soha nem tudhatod, honnan érkezik.

- ...

- Jó, persze. A csillagászok, a meteorológusok, meg azok, akik ezzel foglalkoznak, biztosan kiszámítják. De ő akkor is az enyém, és ha azt is mondják, hogy programozható a megjelenése, azért mérget ne vegyél rá. Mint ahogy az én

esetemben sem. Biztosan jobb kezes, mert többnyire jobbra néz, előre. Mármost neki jobbra. És persze közben úgy, de úgy tud szemezni velem, hogy kénytelen vagyok megállni, - mint most is -, és megkérdezni tőle: Most mi van?

- ...

- Szerinted butaság, mert azt gondolod, csak az én fejemben történik mindez, mert te nem hallod a hangját. Istenem, mennyi mindennek, és mindenkinek, embereknek, állatoknak nem jut el a hangos üzenete hozzád, mégis tudod, hogy mit szeretnének. Akkor éppen a legjobb barátomnak, a Holdnak, nem hallanád meg a mondatait? Nézd meg! Most azt mondja nevetve, hogy érzem jól magam, mert ma van! És a ma mindig jobb, mint a holnap! Bár hozzáteszi, bízzam benne, hogy a holnapból is ma lesz, és akkor ismét pompás lesz a hangulatom. Mindeközben nevet, olyan holdasan. Ebben benne van más is, egy kis szomorúság. Talán azért, mert keveset foglalkozom vele, vagy éppen az, hogy többet, mint szeretné. Erre nem kérdezhetek rá, mert hiszen látod, ezt az arcát szeretné eltitkolni előlem. Biztosan ezért fordul el egy kicsit.

- ...

- Ugyan már, ki ne találod, hogy a Hold képe mindig ugyanolyan! Nem, nemcsak teste nagysága, formája vesz fel naponta újabb és újabb alakot, - amit számtalanul sokan megírtak, énekeltek, nőhöz hasonlítottak -, hanem az üzenetei is változatosak. Erre persze nem fordítottak figyelmet. A változást ragadták ki, és a nőhöz hasonlították: a nőhöz, aki mint a macska, míg el nem éri a célját, mindent megmutat, dorombol, kedvedre tesz és így tovább. Mikor aztán már nincs mit elszedni a férfitől, akkor jön a következő áldozat.

- ...

- Nem, ez nem az én véleményem! Olvastam, hallottam róla. Ha a Holdamhoz hasonlítottam volna balgaságomban a nőt, akkor a csábítást hozom elő, bár a férfi is csábít, hol az egyik, hol a másik a csábító! Tehát kikérem magamnak, hogy az én Holdamat, aki a földön a legfontosabb barátom, bárki kisajátítsa magának. Én sem teszem nyilvánosan, csak magamban. Bár megsúgom, mi ketten, a Holdammal egyformán gondolkozunk, tisztelve masszírozzuk egymás lelkét. Ez nem szeretet, ez az élet maga. Sokan felteszik a kérdést: szeretsz élni? Hogyan jön ide ez a hülyeség? Élni nem szeret, vagy nem szeret az ember, hanem él és kész. Szeretni a sajtos pogácsát, a rántott csirkét, a sört, a szomszéd ajtaján kilépő, igéző hátsójú hölgyet lehet, már ha még egy sor történet klappol hozzá. Jaj, de szép! Olyan boldog vagyok. Mindjárt szárnyam nő, és a közelébe repülök! Odanézz! Az én Holdam körülvette magát egy fényes koronával. Az előbb még nem volt.

- ...

- Rendben, akkor volt. Nem láttam. Így most jól érzed magad? Mással voltam elfoglalva. Egyébként most sem ez a fontos. Meg sem kérdezed, hogy mi?

- ...

- Mondom, persze. De jobban esik, ha kérdezel.

- ...

- Amikor belenézek a szemébe az én távoli, és mégis annyira bennem élő társamnak, a Holdamnak, olyan nagy szeretet ömlik át vénáimon, hogy ha nem lennék férfi, akit másként neveltek, még a könnyem is kicsordulna. Annyira jó, hogy ő van nekem! Nem véletlen, hogy amikor eszembe jutott a halálom, ő ugrott be elsőnek, akit nagyon sajnálnék itt hagyni, ha majd elszólítanak erről a világról.

- ...

- Nem, nem akarlak megijeszteni! Egyébként pedig minél fiatalabb valaki, annál jobban vagdalkozik az elmúlással. Szerinted a fiatalabbak próbálkoznak inkább szerelmi bánatukban öngyilkossággal fenyegetőzni, beszélnek saját temetésükről, koszorúkról, vagy az idősebbek, akik mozi helyett faragott kövekkel telerakott halottak városát látogatják?

- ...

- Igen, igazad van, van ilyen is, meg olyan is. De beszéljünk a Holdamról, aki itt van felettünk, minket néz, hallgat, és akit a legjobban sajnálnék, ha soha többé nem láthatnám. Amikor az első ember, az amerikai Armstrong 1969 nyarán késő este rálépett a barátom arcára, hát, mit ne mondjak, nem örültem neki. Később elgondolkoztam, ha én lettem volna az, akit felküldenek hozzá, akkor hogyan élem mindezt meg? Mit éreztem volna, amikor találkozom önmagammal? Jeleztem már korábban, hogy nemcsak a barátom, a társam, hanem bizonyos értelemben az égi részem is, meg az apály, dagály irányítója. Én pedig vihart, özönvizet, békét, békességet, szeretetet, biztonságot, boldogságot, és megannyi érzelmektől száraz, jeges, vagy éppen csöpögős napokat teremtek. Azért van különbség köztünk, ő pl. okosabb, ügyesebb. Amikor tesz valamit, távol tartja magát az ügytől: itt lent megmozgat mindent, miközben félig nevető arccal nézi, ami alatta történik. Jó lenne eltanulni tőle ezt a módszert.

- ...

- Na, ja! Értem én, hogy akkor, ha nem szenvedek veled, vagy éppen nem futok a boldogság szekere mellett kezedet fogva, nem fogom soha megtudni, hogy milyen érzés ez. Hm, te, Holdam!

- ...

- Azonnal, megyek, csak hadd beszéljek egy keveset hozzá. Holdam! Barátom! Te, mint önmagam! Ezért van az arcodra vésvé a szomorúság árka? Eddig eszembe sem jutott. Te is szeretnél részt venni abban, amit teszel? Pontosabban abban, amit okozol? Mit tudnék én segíteni ebben? Egyesülj velem. Csak úgy, lelkileg. Nézz mélyen a szemembe! Milyen hatalmas vagy! Most már kezdem érteni, hogy miért ugat a kutya ilyenkor feléd, mert azt gondolja, én vagyok ott fent. El sem tudja képzelni ezek után, hogyan fogom vakarni a füle tövét, simogatni a hasát, oldalát, vagy egyszerűen fél. Azt hiszi, a balga, hogy én, a gazdája most már mindig olyan leszek, akit ott fent lát. Esetleg a saját kicsinységével szembesül,...

- ...

- Nem, én nem érzem ezt. Te lehet, hogy igen, amit megértetek. Régebben, amíg nem üzente meg nekem, hogy mi egyek vagyunk, egy anyától és apától lettünk, én is féltem. Sokáig nem mertem hosszan az arcába nézni. Láttam a mosolyt rajta, de olyan csúfondáros volt, hogy beleborsózott a hátam közepe. Ezt érzed te is?

- ...

- Sajnálom, nem tehetsz róla. Kapaszkodj belém, és akkor erősebb leszel, hiszen az ott fent, én vagyok. Tőlem pedig nem tartasz, ugye?

- ...

- Hogy én? Tőled?

- ...

- Ha ilyet kérdezel, a Holdam azonnal kerekelt old belőlem. Már a felvetésed is azt idézte elő, hogy jobban elfordította az arcát, mint egy perce. De kérdésedre holdi választ adok: Talán.

- ...

- Ne neved, mert elengedem a kezed, és magadra maradsz a barátommal.

- ...

- Azt csak hiszed, hogy messze van. Na, ugye, hogy nem mersz a szemünkbe nézni? Gyere, ölelj meg, egyesüljünk mi hárman. Hosszan szemezzünk a fentivel, és így a mi szemsugarunk is összefonódik. Érzed? Látod? Nézd!

- ...

- Bocsánat, nem akartalak megijeszteni a kiabálásommal. A boldogság nem fért el bennem, kitört belőlem. Nézzük, és közben mesélek. Egyszer, nem is olyan régen Tihanyban egy nyári éjszakán arra ébredtem, hogy pisilnem kell, ez nem jellemző rám.

- ...

- Jó, oké, előfordul. Igen, múlt éjjel is, de ne vágj közbe, kérek, mert akkor kizökkenek, és nem tudom jól elmondani.

- ...

- Amikor elvégeztem a dolgomat, és visszaindultam a szobámba az ágyam felé, meghallottam a hangját a fülemben.

- ...

- Tényleg. Nem az a lényeg, hogy mit mondott. Nem tudom, talán konkrétan semmit sem. De az volt a lényeg, hogy menjek ki az udvarra, ahol ragyogó fényesség fogadott. Nem, nem olyan, mint a Nap alatt, hiszen olyankor minden aranyban fürdik. Akkor éjszaka az én Holdam mindent, amit látott, vastagon ezüsttel fedett be. Engem is. Nem hittem a szememnek. Gondoltam megnézem magam. Kihoztam a házból egy tükröt, azonban amint kiléptem vele, az szintén ezüstté változott. Először a döbbenettől megszólalni sem tudtam, aztán, mint egy eszét vesztett bohóc ugrálni és kornyikálni kezdtem, no nem sokáig.

- ...

- Nem, nem szólt rám senki, ő küldött üzenetet a fejembe. Leültem az udvar közepén a fűre, és átadtam magam az ezüstté válás érzésének.

- ...

- Nem hiszem el, hogy nem érzed, miről beszélek!

- ...

- Ha így lenne, akkor nem azzal noszogatnál, hogy haladjunk már.

- ...

- Menet közben nem lehet felfelé szemezni, és azt a különleges élethelyzetet elmondani.

- ...

- Na, mindegy. Ott ültem éjszaka az udvar közepén, és félttem felnézni az én Holdamra, és a szemében keresni magam. Pedig máskor, mint most is, szinte vonz az arca. Ha belemerülök, akkor nemcsak - mint ahogy már többször mondtam - önmagamat látom benne, hanem az embert, aki én vagyok. Igen, igen. De nem úgy, ahogy elsőre érteni véled.

- ...

- Ha valakit meglátsz, meghallasz, az embert észleled? Ahhoz több kell, sőt sokkal több, hiszen mind a ketten kelletek hozzá, mint te és én.

- ...

- Így van. Kérlek, félre ne érts, de ha meglátlak, már nem az igéző formáidat veszem először észre. Sőt, rendszeren be kell magam dresszírozni, hogy fennakadjak a frizurádon, az új ruhádon, a sminkeden, és ne legyek bunkó a figyelmetlenségem miatt.

- ...

- Ugyan már! Nem az izgalom elmaradása okán, és nem rutinból markolom a feneked. Ha így lenne, akkor nem kaplak ölbe, és húzlak magamra. Az embert látom. Azt, aki vagy.

- ...

- Ha azt mondd!

- ...

- Szerintem ez nem is annyira természetes.

- ...

- Dehogy, semmi köze a megszokáshoz! Ha az embert látod, akkor külsőleg majdnem mindegy, hogy milyen vagy. Hiába vagy szép, formás keblű, érzéki ajkú, modell alakú nő, ha gonosz, kiállhatatlan természetedet megtetőzi, hogy nem szeretsz, és csak használasz, mint egy WC-papírt. Ennek aztán az ellenkezője is igaz: ha engem valaki szeret, és én is szeretem őt, akkor nincs nála szebb nő ezen a világon.

- ...

- Igen, én is téged. Hát, ezért féltem a Holdam szemébe nézni.

- ...

- Miért, miért? Mert ő volt akkor az, aki ezüst fénnel, ott az éjszakai sötétben elfedte a saját és az én emberi arcomat. Addig magunkat egymásban láttuk: örültünk, vagy éppen bánkódtunk, bosszankodtunk magunkon, de mi voltunk. Nem kábító gazdagsággal leöntött bábként vigyorogtam a környezetemmel együtt fel rá, a nagy Úrra, aki mindezt megteheti.

- ...

- Nem beszélek rondán róla. Dehogy! Szeretem. De engedd, hadd mondjam el!

- ...

- Ott ültem, és az első ugrádozás után a lábam közé ejtett fejfel kerestem magam. Hol vagyok én? Ki vagyok? Egy ezüst-rúd a sok fényesség között? Vagy egy marionett figura, aki elhitte magáról, hogy ember az emberek között, és a Hold az

ő égi része? Aztán észrevettem, hogy az árnyékban minden olyan, amilyennek lennie kell, tetszik vagy sem az illetőnek. Azonnal rájöttem, hogy ez az egész „ezüstösdí” a Holdam játéka. Megtanultam bizony, bizony: locsolom és világítom a szebbnél szebb színeket, ha úgy érzem, erre van szükség, és ezt várják tőlem. Közben magamat is összekennem vele, így aztán mindenki elhiszi, hogy ez a valóság.

- ...

- Dehogy rólad van szó! Te mindig meglátod az árnyéket!

- ...

- Nem, ez nem máz!

- ...

- Igen, mehetünk! Várj csak, nézd! Az én egyetlen égi barátom, a Holdam, az életem része felhőt húzott arca elé. Ezt nem hittem volna. Talán elszégyellte magát, mert sokat beszéltem róla, rólunk. Na, mit gondolsz? Igen, hallom az üzenetét a fejemben.

- ...

- Ezt nem mondom el. De az biztos, hogy ha majd egyszer meghalok, és velem együtt nem jön el, akkor nagyon fogom sajnálni, hogy nem láthatom többé az arcában magam.

A GESZTENYEFA

- Itt van az ősz. Sokan szeretnek ilyenkor a parkban, a lehullott falevelek által eléjük terített vastag szőnyegben gázolni. A gyermekek öröme érthető, hiszen bátran rugdalhatják a könnyű, a barna sokféle színárnyalatát mutató, zizegő avart. Ha véletlenül elesnek, akkor sem ütik meg magukat, hiszen olyan puha, mint a nappali közepén terpeszkedő távolkeleti szőttes, ami sajnos nem repül, mint a mesében. Én, ha tehetem, a lesepert járdán megyek. Csak addig, míg a nyáron jellemzően sok és nagy levelekkel büszkélkedő gesztenyefa üzenet-hulláma fel nem veszi velem a kapcsolatot. Akkor aztán, mint egy gyermek, a nagy fák alatt rohangálok, és kurjongatva hívom társamat: Gyere, birkózzunk! Vagy ha nincs kedved, kergetőzzünk! Nézd meg, milyen megadó méltósággal tartja magát! Már alig van levél a keszekerusa ágakon, mégis olyan fenségesen tekint le ránk, hogy az ember nem tudja, a könnye szakadjon, vagy leboruljon eléje. Mondhatják nekem a négy évszak előnyeit, hogy a fáknak és az embereknek szükségük van erre az időszakra. Állítólag ilyenkor készülődünk a télre, és raktározzuk el a hideg napok túlélésére szolgáló életenergiát. Itt állok ámulatom személyével szemben. Nem tévedés. Nem tudom tárgyként kezelni a gesztenyefámat. Nem tartom tisztességesnek vele szemben ezt az egész évszakosdit. Persze, csak az első indulatomban. Mert ha elmaradna az ősz, a tél, na meg a tavasz, akkor ki lenne az, akit nagyon sajnálnék, ha nem láthatnám, mikor majd meghalok? Mert ő az, aki minden év tavaszán ámulattal tölt el, és olyan erővel ér utol a hatása, hogy ha tehetném,

felkapnám és elrepülnék vele a világmindenség legtávolabbi sarkába. Onnan még tovább, aztán vissza ide a Földre. Azért szeretnék vele szárnyalni, mivel másképpen nem fér el bennem az ámulatot kiváltó varázslat, amit mások csak utánozni próbálnak. Repülés közben átölelném, és annyira, de annyira boldog lennék, hiszen megfoghatom, magamhoz szoríthatom ezt a csendes, fenséges csodát.

- ...

- Igen, feleslegesen meresztet a szemedet rám. Nincs semmi bajom, szerintem, az agyammal sem történt semmi.

- ...

- Minden ősszel meghasonlok magammal. Itt van felettünk ámulatom személye, a gesztenyefa és társai, akiknek a lehullott, halott leveleiben járkalunk, és még örülnöm is kellene ennek!

- ...

- Jó, akkor nem kell, de valahol, mégis élvezi mindenki. Pedig neki ez a ruhája! És ő az, aki minden év tavaszán elveszi a hangomat.

- ...

- Igen, jól hallod! Amikor már elolvad az utolsó jégcsap is, ami botor lélekként azt gondolta, elbújva megússza, akkor a gesztenyefám megrázza magát. Körbenéz. Beleszimatol a levegőbe. A rátelepedő vadgalambokat megkérdezi, hogy hallottak-e valamit a hideg sarki szelekről? Visszatérnek-e? Vagy már olyan messze járnak, hogy onnan nagy fáradság lenne újra megmutatni galádságukat? Ha az illat, meg a válasz is megfelelő, akkor lerántja lelkéről a sötét anyagot, amit előző évben szőtt magának, és fényesség töltötte meg. Hatalmasat kortyol a föld mélyén csörgedező élelelixírből. Egy éjszaka alatt ágai – ami a keze, füle, haja, és minden, ami az

ember törzséből kiáll – levetik a téli göncöt, és az előző napon magába szívott, napfénnel kevert színt öltik magukra. Mind-ez a fa mellett eljáró, ügyei után rohanó emberek feje felett történik, de ők ebből semmit sem vesznek észre. Nem baj!

- ...

- Most belém akarsz kötni? Ha azt gondolod mese, akkor legyen. De az igazság az, hogy ez a valóság. Ne csak hallgasd, hanem érezd, amit mondok! Nézd a fát, aki itt feletted, téged figyel. Látod? Megrázta ágait.

- ...

- Igen, a szél is kellett ehhez. De miért pont most járkál erre ez a fuvallat, amikor éppen a fáról beszélek?

- ...

- Véletlen? Ugyan már! Az is véletlen, hogy mi találkoztunk, hogy örökre megszerettük egymást? Emlékszel? Hogy is mondtad? Ez nem lehet véletlen!

- ...

- Mikor, mikor? Amikor még nagyon szeretted.

- ...

- Talán, most is. De azért már van véletlen, ugye?

- ...

- Nem, nem vagyok cinikus, csak rosszul esik, ha értetlen vagy.

- ...

- Bocsánat, nem vagy értetlen, csak úgy teszel.

- ...

- Szerinted, de nem ez a lényeges.

- ...

- Az, hogy ha majd meghalok, nagyon fogom sajnálni a gesztenyefát.

- ...

- Mert nem láthatom többet, persze, ha velem jön a túlvilágra, akkor jó. Ő ámulatom személye!

- ...

- Hogy miért? Mert, amikor az ágai visszatükrözik a testét kitöltő fényességet, úgy lesznek egy pillanat alatt a zöld rügyektől szeplősek a sötét színű, keszokusza kezei, aztán egy gombnyomásra ismét hatalmas karácsonyfaként díszel meg majd, és délcegen tarja a kúp alakú gyertyáit. Látványa káprázatos. A mellette elhaladó autók kevesebbet füstölögnek, az emberek barátságosabbak lesznek, miközben - ha nem is látszik - mindennek szárnya nő. A rabságnak immár - hirdeti ezernyi virága - visszavonhatatlanul vége van, és gyertyaként világítja meg, nemcsak környezetét, hanem minden élő és nem élő testét, lelkét. A tél hideg börtönének falai, melyen előzőleg a hó és az ibolya próbált rést ütni, úgy elinal, hogy még a hátát sem lehet látni, na akkor kell leborulni eléje.

- ...

- Azt gondolod, azért mert szép, vagy azért mert csodálatos? Esetleg lenyűgöz a látványa? Akkor tévedsz.

- ...

- Azért, drágám, mert az ámulattól elmegy az ember hangja, kimegy a lábából az erő, és alig tudja egyben tartani magát, annyira feszíti a boldogság. Itt és ilyenkor szembesülök az étellel. Élek! Élek! - kiabálnám hangosan, hogy mindenkinek duguljon be a füle tőle, és csak azt hallja meg, amit én üvöltök bele a világba. Sajnos azonban képtelen vagyok rá, elmegy minden hangom. Alig kibírható, boldog lelki trauma ér, amikor meglátom, megérezem az életet, és teljesen azonosulok vele, a gesztenyefával.

- ...

- Rendben, te csodálsz. Engem ámulattal tölt el, nem csodálattal. Csodálni lehet egy szép nőt, a fenekét, az ajkát, a nyakát, a bokáját,...

- ...

- Ne haragudj, nem hagyhattam ki. Természetesen rólad van szó, ha csodálatról beszélek!

- ...

- Nem, ez nem udvarlás. Ez az igazság, mint amit a fámra, a gesztenyefára mondtam. Öt nem csodálok, hanem minden évben ámulattal tölt el. Nem bámulom, bámulni az ember azt tudja, amit nem ismer. „Bámul mint borjú az új kapura.”

- szól a mondás. És nem is elképedek, hiszen elképesztő az, amit nem gondoltam volna, és mégis megtörténik. Például, amikor megkaptalak, és az enyém lettél, ezért elképesztően szerencsés vagyok.

- ...

- Talán a gesztenyefa teszi. Azért jutnak ilyenek az eszembe, remélem, nem baj.

- ...

- Fokozhatom?

- ...

- A fám varázslata állandó, nemcsak tavasszal jelenti ő az életet, hanem állandóan. Gyere közelebb hozzá, és simogasd meg a törzsét!

- ...

- Miért nem? Öleljük át! Meg fogod tapasztalni, hogy több leszel tőle. Állj szembe velem, és együtt körbeérjük! Érezd a lelkét! Nem szúr, nem nyom. Érezd a lüktetését, az életet! Így szemben állva, egymás kezét fogva a legjobb. Most maradjunk egy kicsit csendben, és azonosuljunk vele.

- ...

- Tudja, hogy ki vagyok. Az én beszédem nem zavarja.

- ...

- Hallom ám, amiket jegyzel meg az orrod alatt! Pszt!

- ...

- Jól van, nem kell tovább ölelgetned az általad durva kér-
gűnek nevezett fát. Sajnálom, ha nem érezted meg őt, aki
évenként nekünk is megmutatja közvetlenül, szemtől szem-
ben, amit egyébként soha nem látsz meg: az életet. Mert azt
hiszed, ha tudsz járni, beszélni, enni, inni, szeretni, akkor
az már az élet.

- ...

- Nem, nem az, illetve nem úgy. A megújulás, a jövő építése,
a múlt eltemetése. Ez az élet. Mert hiába veszel levegőt, és
szíved is végezheti a dolgát, ha nem tudsz odébb lépni, és
egyhelyben állsz, mint akit lecövekeltek.

- ...

- Jaj, ezt képletesen mondom! Hogyan mehetne odébb a fa?
Nem erről van szó! De tudod mit? Ő általunk lépeget. Mit
lépeget? Rohan. Hiszen, amikor virágba borul, olyan nagy
energiával tölt meg, amitől a földlakók boldogsága láthatóvá
válík. Szerelmek szövődnek, gyermekek fogannak, az állatok-
nak megjön az étvágyuk, a növények napfény után kutatva,
állandóan az eget kémlelik, az idejüket leélők pedig elfelejte-
nek meghalni. A gesztenyefa teljesíti kötelességét, amikor az
ágait teletűzdeli kúp alakú virágjaival, csak napokat pihenhet.
Amint egy kis szellő a kíváncsiságának nem tudva ellenáll-
ni, a közelébe fújja magát, a virágok, mint megannyi apró
harang, zúgnak a fülébe. Ez egy jel. Újabb szippantás a Föld
mélyén található életelixírből, és az ismételt gombnyomás-
ra zöldbe öltözteti magát. Olyan hirtelen és gyorsan, ahogy
még te sem tudsz elkészülni, amikor színházba megyünk.

- ...

- Ez egy érdekes kérdés. Igazad van. Hogyan lehet összeha-

sonlítani, mondjuk a mi bolygónkat egy épülettel? Nehezen, mint ahogy a gesztenyefát is veled.

- ...

- Miért? Mert a fa, mint mondtam, az élet maga. És te, drágám, amíg élsz, akkor része-, egy kicsi része vagy ennek.

- ...

- Elmagyarázom, jó?

- ...

- Ahogy akarod, akkor nem.

- ...

- Rövid leszek.

- ...

- Csak itt tudom a fa alatt elmondani. Kérlek, maradjunk még itt mellette!

- ...

- Mert így tudja, hogy hozzá szólok. Hát, itt vagy! Jó megfogni téged. Erős vagy. Okos és főleg annyi energia van benned, amivel meg lehet hódítani a világmindenséget. Ne érts félre! Nem a fizikai valóddal, hiszen a Teremtő a te lelkedre is csak egy olyan ruhát szabott, ami ha kilépnél a világűrbe, azonnal semmivé válna. Sőt, még oda sem kell menned, hiszen a déli hőség és az északi hideg egyformán a halálát hozná ennek a göncnek. Én azt látom benned, ami nem a szemünk előtt mutatkozik. Nehezen tudom megfogalmazni, hiszen rólam, rólunk, minden élőről kellene valahogy elmondanom, hogy miért vagy nélkülözhetetlen számunkra. Ha találkozom veled, vagy rád gondolok, esetleg eszembe jutsz, akkor mindig meg kell állnom. Felnézek az ég felé, és hálát adok a Mindenhatónak, mert a te segítségeddel, amíg vagyok, megmutatja az élet valóságát, tartalmát, értelmét. Te vagy az én élet-

tükröm. Téged és a minket védelmező, számtalan mennyiségű, szép formájú, több tenyérnyi nagyságú, zöld leveleid különleges légtisztítóként szívják magukba a fáradt, koszos, büdös levegőt, amit aztán kristálytisztán öntenek ránk, és ettől minden megváltozik. A gyümölcsöd bájosan szőrös pólyában himbálódzik, mint egy apró fiúgyermek bögyörője, miközben te tökéletesen elfelejteted velünk, hogy nemrégén még jeges szelek ostorozták, verték ágaidat. Úgy nézel ránk, úgy teszed a dolgod, hogy elhiszem: jöhet háború, járvány, rossz emberek hordája, mindig megvédesz. Te, mint az élet megmutatója, itt leszel. Az sem véletlen, hogy virágaid kúp alakzatban nézik az eget. Van ennél tökéletesebb forma ezen a földön? Talppal a szülőföld felé, és kíváncsian a mindenség irányába. Azt, ami alattunk van, ismernünk kell, hiszen belőle lettünk. Ő adja a biztonságot, az erőt, az energiát. Ami pedig ott fent, messze található, olyan hatalmas, hogy csak fókuszálva lehet feltérképezni, ezért néz a kúpcsoda hegye a messzeségbe. Így keresed velünk együtt az élet értelmét, a gyökereit, abban bízva, hogy a világmindenség talán valamikor választ ad erre. Mi, egyszerű, két lábon járó sapiensek – akik sajnos már nemcsak az igazságot mutató tükröt látjuk – nem értjük, miért döbbenünk le, ha téged meglátunk: tavasszal virágaid miatt, ami olyan hirtelen jön, hogy varázslatnak hisszük; vagy később leveleid kibontása okán; majd a húst adó árnyékoknak, a galambok örömeinek köszönhetően; avagy az ősre beérő termésed apropóján, ami balzsam a testnek és a léleknek egyaránt; esetleg az általad produkált képzőművészeti alkotás következtében, amelyen az első hó a sötét ágaidon megtelepszik, és ezzel olyan kiállítást mutatsz be, ami szintén megállásra kényszerít. A hideg, jeges, száraz

napok nekünk, embereknek, rossz időszakok. De ha rád nézünk, mindig megnyugszunk. Hogy miért? Ha kérdeznéd az erre járóktól, nem tudnának válaszolni rá.

- ...

- Majd mindjárt rájössz, hova akarok kilyukadni. Csak engedd, hadd fejezzem be!

- ...

- Te, én gesztenyefám! Te vagy az élet igazsága. Te vagy az, aki nincs elromolva, mint mi emberek. Te kristálytisza tükröként mindig azt az életet mutatod, amin nincs egy szeplő sem. Hiába nevezték el termésedet némely helyen gubának - ami a pénznek is egy szleng neve - akkor sem vesztetted el igazmondásodat, az élet dicsőítését, mert nincs csodálatosabb az életnél. Amióta világ a világ a legnagyobb tett az élet létrehozása, megteremtése. És ezt te, gesztenyefa, nap mint nap, évről évre mutatod, hirdeted nekünk. Mi, balga lelkek, ezt vagy látjuk, vagy nem. De miután egy töről fakadtunk, az élet nekünk is alapvető részünk, ezért kénytelenek vagyunk megállni előtted.

- ...

- Igen, ne szólj közbe! Inkább gondolkozz el azon, hogy miért lassítottál, amikor megláttál egy élettükröt mutató fát? Eddig ezt te sem tudtad! Így hát én, a családom a barátaim, az ismerőseim, és minden halandó nevében köszönöm neked és társaidnak. Köszönöm, hogy ilyen kitartóan szembe-sítesz bennünket magunkkal, az élet szépségeivel, csodájával, értelmével. Ezért mondom azt, hogy te vagy ámulatom személye, mert az életen csak ámulni lehet. Mi értelme volna bárminek is, ha nem ismernénk a szeretetet, a szépséget, a közösség felé való elhivatottságot, a jövőbe vetett hitet, a kíváncsiságot, a délceg kiállást és még megannyi mindent, ami az

élet maga? Mint az én gesztenyefám is, aki mint egy hatalmas tükör, ragyog felettünk. Fogamzásunk pillanatától kezdve ott van lelkünk mélyén, csak nem tudjuk. A lábunk azonban akaratunktól függetlenül engedelmeskedik: megállunk előtted, felnézünk rád. És boldogok vagyunk, mert itt látjuk a te arcodban, patyolattisztán életünket. Ha egyszer meghalok, akkor téged nagyon foglak sajnálni itt hagyni.

- ...

- Azt csak hiszed, hogy ellentmondás van ebben.

- ...

- Hogy a gesztenyefa az élet, és ha meghalok, akkor nem élek?

- ...

- Ez igaz. De, mint mondtam, az ember már elromlott: tudjuk, aminek van kezdete, annak vége is létezik. Mégis egyedül az élettel nem így vagyunk, azt végtelenné tettük, ez persze köszönhető az én gesztenyefámnak is, hiszen viselkedésével elhitette velünk: az élet örök!

A SZIVÁRVÁNY

- Ha majd egyszer meghalok, a szivárványt elvinném magammal. Ez könnyebben fog menni, mint azt első hallásra gondolnád.

- ...

- Mert ő, én vagyok.

- ...

- Talán igazad van! Tényleg, amit szeretek, akiket szeretek, az mind én is vagyok. Légy te is az!

- ...

- Amikor meglátod a szivárványt, amint az égboltot követve domborodik feletted, mi történik veled? Boldogan nevensz. Nagy nehezen tudod egyben tartani magad. A szivárványhatás betölti az egész lelkedet, testedet, ami alig tud elférni benned. Tátott szájjal, kerek szemmel nézed mind a hét színt, már ha szerencséd van, és nemcsak ötöt rajzol fel az égre. Csodálkozol a szélességén, és fohászokodsz, hogy hosszú ideig maradjon még feletted, miközben elgondolod: most vajon milyen szerencse fog érni? Jelenését ugyanis mágikus jelnek veszed! Főleg, ha két lába a horizonton a földig ér, mint egy különleges élőlénynek.

- ...

- Most ismét belém kötsz. Inkább nem mennék bele, hogy miért nevezem, tartom élőlénynek, mert...

- ...

- Dehogynem értenéd meg! Ilyen dőreségre véletlenül sem gondolok.

- ...

- Köszönöm. Szóval a szivárvány, drágám, olyan, mint..., inkább mesélek róla, jó?

- ...

- Amint meglátjuk felettünk, ahogy az egyik pillanatról a másikra hirtelen felrajzolódik az égboltra, és támasztékot keres lábainak, azonnal az jut eszünkbe, hogy kinek szóljunk? Futni kellene, hogy világgá kürtöljük: Itt van ő, a csoda, aki hidat ver a végtelen nagyságú síkságok, nehezen megmászható hegyek, vége nincs tenger fölé, és ezzel a kék égboltot elérhető távolságba varázsolja! Annyira vonz bennünket, hogy a világ minden kincséért sem hagynánk magára. Környezetünknek kurjantunk, telefonálunk, és boldog nevetéssel, a látványtól lenyűgözve beszélünk, fecsegünk a felettünk domborodó többféle sárgáról, kékről, liláról, pirosról, zöldről és a többiekről, akiknek más és más a szélessége, láthatatlan szárnyakat növesztünk. Aztán próbáljuk megfejteni, felírni a színek egymáshoz való viszonyát, nemcsak nagyságukat, hanem sorrendiségüket is. De a legfontosabb, az a kegyelmi állapot, amit ő, a szivárvány tesz velünk. Amittől, anélkül, hogy észrevennéd, fent lebegsz a színes kapu alatt, és boldogságod határtalan. A szivárvány adja azt, amittől azok lettünk, amelyek vagyunk. Ő adja a közösségtudatot. Ő mutatja meg, és teszi velünk azt, ami által az ember emberré lett. Mert nem csupán engem, vagy éppen téged rept fel magához, hanem mindenkit, akit ismersz, és akit nem. Gondold meg, ha meglátsz egy gyönyörűséget magad felett tündökölni, nem szólsz azonnal mindenkinek, akiket elérsz? De igen! Mutatod nekik őt, nagy örömmel az arcodon, és akkor már mi mindnyájan együtt úszunk a boldogság színes kapuja alatt. A szivárványban nem lehet magányosan gyönyörködni, ahhoz többen kellünk. Az életben is csak akkor lehetsz boldog, és akkor van értelme az egésznek, ha többen

vagytok. Persze, lehet kutyád, macskád vagy más állatod, de én még nem láttam velem együtt fenn szállni a színes kapu alatt egy négylábút vagy szárnyast sem.

- ...

- Jaj, nem értesz meg. Nem azt mondtam, ha valaki egyedül él, az nem él. Az egyedül élés a fejedben, a lelkedben alakul ki, és te választod. Lehet egyedül lenni akkor is, ha tengernyiien vannak körülötted. Az én szívárványom a közösség iránti igényt sugározza rád úgy, hogy képtelen vagy ellenállni neki.

- ...

- Igen, vannak remeték is, akik egyedül élnek. De mondtam már, hogy nem a fizikai együttlétről beszélek! Egyébként a remetét jó, hogy szóba hoztad. Neki ott van Isten, és megtanulhat a madarak nyelvén beszélni. De most nem erről van szó, hanem a közösségtudatról: akkor tudsz igazán boldog lenni, ha képes vagy megosztani az örömet másokkal. Lehet persze próbálkozni és elmenteni valahogyan az érzéseket, már ha egyáltalán ez eszedbe jutna! Ám ahogy beszippant magába a több színű csoda, olyan katartikus hatás alatt vagyunk, hogy ilyen földhöz ragadt ötletek nem jutnak eszünkbe. De ha mégis, akkor fényképezünk. Így próbáljuk a közösség e csodálatos élményét megőrizni és újraélni. Hát erről van szó, drágám!

- ...

- Igen is, meg nem is. Más is van ebben a számomra nagyon fontos személyben.

- ...

- Hogyha elképzeled magad előtt, ...

- ...

- Na, látod, erről akarok beszélni.

- ...

- Mondom. Ha most itt lenne felettünk, akkor mosolyogva biztatnál, hogy meséljek, osszam meg a gondolataimat. De hiába írom le szinte idevarázsolva a szépséget, ha nem látjuk, akkor kötözködsz velem.

- ...

- Rendben van, nem kötözködsz, csak... De nem folytatom, mert újabb fejezetet generálok.

- ...

- Azt akartam ezzel mondani, hogy hiába jó a fantáziánk, elképzelhetjük ennek a csodának az ívét, színeit. Talán egy kicsit sikerül is, de nem jön felőle az, ami csak akkor ér el, ha a valóságban tündököl felettünk, az égbolt alatt, amikor is biztosan mindenben egyetértenénk.

- ...

- Mert a boldogság, amit ő hoz nekünk, nem tűri a veszekedést, az ellenkezést. Az ölelkezést, a szeretetet viszont elvárja. Egy jó fénykép vagy film, talán, ha nem is teljesen, de részben elérhet valamilyen hatást. Ezért mondom azt, hogy ő egy személy, hiszen kell a saját személyes megjelenése ahhoz, hogy minket, embereket egymáshoz tereljen, miközben a boldogság felhője dagad bennünk. Érdekes kérdés jutott eszembe,...

- ...

- Nem lesz hosszú, szerintem tényleg jó a felvetés.

- ...

- Hidd el, nem azért, mert az én fejemből pattant ki.

- ...

- Ezzel kapcsolatban nem olvastam semmit sem, de Amerikában, ahol mindenféle ügyeket, dolgokat kutatnak, talán tudnának választ adni erre.

- ...

- A háborúban, ha meglátták a szemben álló felek a felettük tündöklő szivárványt, azokban a percekben lőtték egymásra? Szerintem nem. Ez érthető lenne. A boldogság, ami mások társaságában ér utol, kizárja a hadakozást. Olyat még nem hallottam, hogy valaki örömeiben gyilkolt volna.

- ...

- Igen, ez igaz, elmebeteg emberek mindig voltak. Az ókorban a Taigetossal próbálkoztak. Az sem volt jó. Később aztán mindenféle ürügyekkel gyilkoltak, de az sem vezetett eredményre. Akik örömüket lelik abban, ha másokat elpusztíthatnak, azok az élő világ selejtjei. A selejtnek pedig a szemétdombon van a helye.

- ...

- Az oroszlán és a többi ragadozó más tészta. Voltál már állatkertben. Élő szarvast kergetnek be közéjük, vagy pedig egy jó nagy húsdarabot kapnak. Ők nem élvezetből csapják le és harapják el a torkát az elejtett vadnak, hanem életük fenntartása okán. És csak akkor, amikor éhesek. Jobbak az embernél, én mondom. Most persze nem mindenkiről beszélünk. Elkanyarodtunk a szivárványtól.

- ...

- Gondold meg, ha nem lenne ő, a több színű csoda, akkor nemcsak elenyésző számban lennének aberrált személyek, hanem lényegesen többen. Lám, már ebben is milyen nagy szolgálatot tesz az emberi fajnak ez a gyönyörűség.

- ...

- Igen, így van! Talán kár, hogy nincs mindig velünk. De tudod, ha állandóan jelen lenne, akkor nem érné el azt, amit most. Mi emberek nagyon emberiek vagyunk. Ami a tulajdonod, vagy folytonosan rendelkezésedre áll, ami vagy aki állandóan azon igyekszik, hogy az életedet jobbá tegye, soha

nem annyira értékes, mint ami vagy aki leszarja, hogy mi van veled. Ezen a szivárvány sem tud azonnal segíteni. Ehhez az kell, hogy sok ilyen égi tüneményt láss, és akkor talán az intelligenciád eljut arra a szintre, hogy lelkedben állandóvá váljon a színes kapu.

- ...

- Szó sincs róla, drágám! Nem azt mondtam, hogy nem vagy intelligens! A háborúról beszéltünk, meg a kapuról. Előzőleg ezt akartam bővebben kifejtteni, de elvittek a gondolataim.

- ...

- Igen, a kapu egy kultikus alakzat. Nem véletlen, hogy szivárványunk – azért mondom így, hiszen nemcsak az enyém, hanem mindannyiunké – ezt a formát vette fel. Amikor átmész egy kapun vagy a kapu kalapdeszkája alatt, akkor minden megváltozik. Ha a végtelen sivatag közepére építesz egyet, és kinyitod ajtaját, majd átlépsz rajta, minden megváltozik, ami körülötted, benned volt.

- ...

- Csak hiszed, hogy ugyanaz a homok van mindkét oldalán. Nem, az elején olyan, ami az egyik-, a másikon pedig olyan, ami a másik oldalra való.

- ...

- Nem mindegy neked, hogy képzeled ezt, vagy sem? Ha ebbe az irányba megyünk, akkor beszélhetünk Kantról, meg a többi filozófus elméletéről.

- ...

- Jó, akkor hagyjuk. Szóval a kapu. Próbáld ki, drágám! Meglátod, működik. A szivárvány ebben is különleges. Hatalmas a kapu, amit felrajzol előtted az égboltra, mégsem tud senki átmenni alatta, pedig hidd el, számtalanul sokan megpróbálták már.

- ...

- Hogy miért? Ki tudná megmondani? Talán azért, mivel tudni szeretnék, hogy mi van mögötte. Egyébként ez tényleg érdekes kérdés. Hiszen gondolj bele: van egy csodaszép, örömet, boldogságot sugárzó kapu. Hát nem szeretne mindenki bemenni rajta? Ezzel szemben pedig, ha az ellenkezője lenne: ocsmány, ijesztő, félelmetes, akkor messzire elkerülnék, látni sem akarnák. Tehát a mi szivárványunk a kíváncsiságunkat is felkelti, de fontos, hogy a jó, a boldogság irányába teszi mindezt. Hát kell ennél csodálatosabb lény erre a világra? Ugye, így már érthető, hogy ha egyszer meghalok, akkor őt is nagyon fogom sajnálni itt hagyni! Sajnos, nem vihetem magammal. Hiszen ő - mint mondtam - nem az enyém, hanem a miénk. Boldogságunk egyik, időnként feltörő forrása, aki az embert emberré teszi. Olyan emberré, akikben - miután meglátták őt - több lesz az isteni tulajdonság, mint általában.

- ...

- Azért is szeretlek, mert penge vagy.

- ...

- Nem felejtetted el, amit legelőször mondtam neked a szivárványról?

- ...

- Így van ez. Nem kell teljesen itt hagynom őt, ha majd egyszer meghalok, mert itt van bennem és magammal viszem. Hiszen én is talán egy kicsit olyan vagyok, mint a szivárvány: jövők, örömet hozok, és nehezen megyek el, mint ő. Megfigyelted? Lassan olvad fel az ég kékségében, vagy a fölötte lévő fehér felhők színében. Először lábait veszíti el, aztán géniusza marad még egy jó ideig. Pedig próbálkozik: nyújtózkodik még egyszer-kétszer, hogy újra meg tudja támasztani magát a horizonton, de miután nem sikerül,

megadja magát a megváltoztathatatatlannak. Alkalmazkodik és beleolvad a környezetébe. Na, nem örökre! Csak addig, míg újra erőt nem gyűjt, és akkor ismét ott domborodik az emberek felett.

- ...

- Na, ugye! Azért ne dicsérsz nagyon. Örülök, hogy rám ismertél egy kicsit a szivárványban.

- ...

- Mehetünk, de a legfontosabb még hátra van.

- ...

- Azért legyezted a hiúságomat, hogy végre befejezzem?

- ...

- Nem sértődtem meg. Miért tenném? Igazat mondtál.

- ...

- Várj, ez tényleg fontos! Hogyan fogsz felnézni a szivárványra, ha nem hallgatod meg, ki is ő valójában?

- ...

- Értem én, hogy eddig is éltél, és jó lesz neked ezután, ugyanúgy. De mégis!

- ...

- Nem muszáj közben állnunk, de így, ha felnézek az égre, akkor el tudom képzelni magam fölött.

- ...

- Az este és a sötétség nem jelent akadályt a száguldó elmének, léleknek.

- ...

- Na, jó! A kapu,...

- ...

- Az a kapu, amit a szivárvány rajzol fel az égbolt alá, ami nemcsak kapu, hanem – mint már említettem – híd. Olyan híd, amelynek van alja és teteje, van két lába, és át lehet

menni rajta. Ha áthaladsz egy hídon, akkor hasonló érzések töltenek el, mint amikor kapun mész be. Itt is mire átérsz a híd túloldalára, minden megváltozik. A szivárvány olyan „híd-kapu”, aki úgy hív, hogy menjél át alatta vagy rajta, hogy igazából nem szeretnéd kipróbálni. Igen, vannak, akik boldogságuk szárnyaival elindulnak és keresik a kapu mögötti részt, de ha netán elérnének a szélére, akkor egészen biztosan visszafordulnának.

- ...

- Mert nagyon butának kell annak lennie, aki azt a varázslatot el akarja hagyni, amit az égre felépített szépségtől kap.

- ...

- A tanulság?

- ...

- Nézz rám! Én is a szivárvány gyermeke vagyok.

- ...

- És? Ugye nem akarsz buta lenni, mint azok, akik a túloldalra igyekeznek?

- ...

- Egyébként feleslegesen kergetsz, úgysem érsz utol!

A POROS ÚT

- Szeretem a nyarakat, a júliusi, augusztusi forró napokat. Amikor a járdán lépkedve úgy érzem, mintha kályha tetején járkálnék, olyan meleg jön fel rám. Ilyenkor apró forgószelek születnek: játékosan kergetőznek, aztán úgy süllyednek bele a kiszáradt árok aljába, mintha soha nem lettek volna. Fölöttem a nap hatalmasra tátva száját, ontja felénk tüzét. Közben persze nevet. Van is miért, hiszen nyár van! Ki ne lenne boldog ezekben a hónapokban? A járdában az irigység üti fel a fejét. Elrohan a Balaton mellé, ahol a hűsítő víz mossa a hasát. Amint észreveszem hiányát, megállok. Poros makadám vezet tovább. Nézem a fehéres-sárgás, szürkével leöntött, a nap sugarai alatt szikrázó, vastag port, ami az utat mutatja. Nem az esetleges kétségeim miatt cövekelek le a poros út előtt. Tudom, hogy tovább fogok haladni. Félelem sincs bennem, a hőséget sugárzó járda sem vonz már, teszem, lelkem kikapcsolta magát. A poros út van előttem, ami szeretne találkozni velem. Alaposan szemrevételezem. Ott, kicsit messzebb a szél-gyermekek vagy a szülei régebben takarítottak: látszik a föld kérges arca. Ott nincs rajta ez a vastag, különleges smink. Érdekes, de mégsem hiányzik. Ez nem hiba, hanem a tökéletesség kimutatása, az igazság kimondása a poros út nyelvén. Állok az elfogyott járda szélén, és az előttem nyújtózkodó út lassan, hatalmas anakondaként magáévá tesz. Közben szuggerál, de úgy, hogy erről én mit sem sejtsek. Lelkem kiürül, már a járda felől előzőleg érkező forróságra sem emlékszem, pedig még rajta állok. Lépnem kellene, bele a vastag porba, ami elfedi azt az igazságot,

ami időnként a felszínre kerül, de még nem tehetem. Valami visszatart. Tudom, érzem, ha így nem is fogalmazódik meg bennem, hogy most mindjárt valami nagyon különleges történetben lesz részem.

- ...

- Kérlek, ne szólj közbe!

- ...

- Igen, nekem különleges. Neked talán nem az, csak koszos lesz tőle a lábad, a nadrágod, vagy mit tudom én mid.

- ...

- Ne vitatkozzunk állandóan. Te is más ember vagy, mint én, és én is különbözök tőled.

- ...

- Én jobban, de ezt már százszor megbeszéltük.

- ...

- Emlékszel? Az elején egymás szavába vágva mondtuk a magunkét. El akartuk kápráztatni egymást, annyit járt a szánk. A végén pedig csak ültünk, na, nem egymás mellett, hanem szemben, és nem beszélünk. Vagy ha igen, akkor értelmetlen, semmi dologról egy-egy mondatot ejtettünk el.

- ...

- Menj, találj meg magad!

- ...

- Talán csak a fejemben vagy itt. Az is lehet, hogy a valóságban. Döntsd el!

- ...

- Amelyiket szeretnéd. Kell ennél nagyobb szabadság? A történet közben is változtathatsz.

- ...

- Ha itt vagy, akkor jobban befolyásolhatod elmémet.

- ...

- Az már a te problémád, ha ezt nem veszed észre.
- ...
- Folytathatom?
- ...
- Végül is van benne igazság, mert mindenképpen kikívánczik belőlem, ugyanis fel szeretném sorolni azokat, akik hiányozni fognak, ha majd egyszer meghalok.
- ...
- Ha velem tartasz, az nekem jobb.
- ...
- Nem az elmúlásra gondolok, bár volt idő, amikor azt mondtad, hogy nélkülem egy percig sem tudnál élni.
- ...
- Így van. Ami volt, az volt.
- ...
- Én? Dehogyan vagyok szomorú. Csak itt állok a járda végén, és teljesen üres lélekkel készülök, hogy rálépjek a poros útra. Nehezen tudom elmondani ezt az érzést, ami bennem van. Inkább öröm: a boldogság hulláma csapkodja lelkem, miközben egy kicsit izgulok. Mint mondtam, nem félek. Ez az izgalom leginkább talán egy általam soha nem látott helyre való utazáshoz hasonlít, amikor beszállásra várakozok a terminálban. Persze, mint minden hasonlat, ez sem teljesen azonos. A poros út, még ha ugyanarra is lép rá újra az ember, olyan, mintha először tenné. Kicsit tipródok. A lábamon, a velem együtt szintén ugrásra, lépésre kész cipőmet veszem szemügyre. Az indok megvan. Megmerül-e? Mennyire lesz hasonlatos, ahhoz, amibe mindjárt elsüllyed? Ha azt hiszed, ez a gondolat van bennem, akkor ez csak féligazság, tudatom mélyén, anélkül, hogy eszembe jutna a hezitálás, a rövid időre történő megállás oka, egészen más. Az élet igazságával

való találkozásának katarzisa – ami előttünk vár ránk – teszi ezt velem. Szeretnénk megtudni, én, a cipőm, az egyéb ruházatom, ettől a látszólag csak egy egyszerű poros utat mutató makadámtól, hogy miért születtünk, és mi a küldetésünk? Kíváncsiságomat leküzdhetetlennek érzem. Eközben tartok az igazság megismerésétől. Jól teszem-e, ha nem szabok gátat oktalan érdeklődésemnek? Amikor megtudom és kiderül, hogy csak egy szimpla véletlen a születésem, és én vagyok az a balga lélek, aki, ha már itt vagyok, keresem az okot, az életem értelmét, akkor miként élem ezt meg? Fel tudom dolgozni magamban? Hogyan fogok utána szembeállni a tükörrel? Bámulom majd a saját véletlenszerűségemet, mint aki, ha nem jön erre a világra, akkor sem történik semmi, hiszen nem tervezett, előre elgondolt, elrendeltetett, hanem csak úgy, egy ideesett, mint az esőcsepp a kalapom közepére, ember voltam. De még úgy sem, mert az legalább, mint aki messziről jött, úgy viselkedik, mintha küldetése volna. Azzal kezdi, hogy nagyot koppan: itt vagyok – jelzi –, áztatom a drága Borsalinót. Persze, ha erre gondolok, akkor én is tehetem azt, amit az ő csinál. Hasonlítunk. Amikor megszülettem, hangoskodtam és áztattam a pelenkát. Azért én azt hiszem, vétlenebb vagyok, mint ő, és ezért szabadabb is. Később már rajtam múlt, hogy a nedvesítésnek ezt a formáját folytatom, esetleg más módszert keresek, vagy szégyenben elbújok egy lyukban, közben azt mutatva, hogy véletlenül estem ide be. Élvezem, és félek. A kettő együtt elég furcsa. Van ilyen betegség is, de az nem én vagyok. Jó lenne, ha kiderülne vétlenségem. Gondolj bele, drágám, akkor most itt, az utca közepén fejtetőre állhatnék.

- ...

- Igen, hát ez az! Elüthet egy autó, hülyének nézhetnek, de kit érdekel, ha ez, az én döntésem következménye. Gyere, fussunk!

- ...

- Miért? Miért? Mert ezt találtam ki.

- ...

- Értem én! De most az én szabadságomról beszélünk. Az én végtelenségemről, nem a tiédéről.

- ...

- Igazságot ne keress a világban! Az igazság mindig az erősebbek, a gazdagabbak oldalán van.

- ...

- Mert ott érzi jól magát, mint, ahogy te is, drágám!

- ...

- Nincs semmi, csak én is, mint az igazság, nagyon jól érzem magam. Szabad vagyok, mint a madár. Ha szárnyam lenne, repülnék, és talán vissza sem néznék.

- ...

- A poros utat látnám. Tehát, ha kiderül a poros úttól, hogy az életem nem elrendeltetett, akkor az első hallásra nagyon jó, hiszen én döntök mindenben. Nem határozta el előre senki, hogy szegény, gazdag, szemét vagy jó ember leszek, hanem én. Érted, drágám? Én!

- ...

- Bocsánat! Csak elfogott a hevület!

- ...

- Ugye mennyire okos ez a poros út?

- ...

- Amelyik előtt itt állok a járda végén. Persze, ha belegondolok, talán jobb lenne, ha kiderülne az igazság megismerésekor, hogy az életemnek semmi köze a véletlenhez.

- ...

- Pedig követhető vagyok.

- ...

- Mert akkor nincs felelősség. Valaki vagy valakik gondoskodnak a boldogságomról és egyáltalán az egész életemről. Nekem „csak” arra kell ügyelnem, hogy mindig azt tegyem, amire születtem. Mondjuk ebben az esetben, nem is tudnék másként cselekedni. Kiállok ide az utca közepére, és hanyatt vágom magam. Várhatom, hogy elgázoljon egy erre rohanó kocsi. Úgysem teszi meg, ha nem ez van előre elrendelve. Ha pedig mégis, akkor mindegy mit teszek, mindenképpen megkeres és átmegy rajtam.

- ...

- Szerintem is elég durva, de benne van a pakliban. Ebben szerintem rám nézve az a probléma, hogy ha így van, akkor hol van a szabadságom?

- ...

- Ügyes felvetés!

- ...

-Nagyon szívesen. A fejemben, drágám! Itt, ni. Szabadnak érzem magam.

- ...

- A válaszom igen is, meg nem is. Hiszen ha kiderül az eleve elrendeltetésem, akkor elvileg a fejemben szintén lehetnék szabad ember, de ha tudom az ellenkezőjét, akkor már más a helyzet, bizony. Azt mondják, a tudatlanság láncának elhajtása felszabadít. Úgy tűnik, van, amikor nem. Ez is egy újabb tudás, amitől többek, szabadabbak leszünk.

- ...

- Azért jót beszélgettünk itt a járda végén állva, igaz? Remélem, nem unatkoztál! Ilyenkor, mielőtt lelépnénk a poros útra, még történik egy fontos dolog: az, hogy akaratunktól független tettük – felnézünk a Napra.

- ...

- Azt hittem, hamarabb felveted. Kérdezhetted volna a Holdnál, a társainál, hogy őket nem fogom sajnálni, ha majd egyszer meghalok? Érdekes, hogy ez itt, a poros út előtt állva jut eszedbe. Nos, a Nap és a víz maga az élet. Ebben az esetben, ha sajnálnám itt hagyni őket, kettejüket, akkor a bot-szindrómával kerülnék szembe: mint mondtam, aminek kezdete van, annak a vége is megtalálható. Valamikor majd a Napnak is eljön az ideje, és kénytelen lesz búcsút mondani evilági életének. És akkor a víz is odalesz, legalább is ebben a formájában. De az már az ő dolguk. Mi, a Nap és a víz gyermekeként, amíg vagyunk, kettejük lélegeztető vezetékén át kapjuk az életben maradáshoz szükséges testi táplálékot. A szellemi és lelki életfeltételek megteremtésében már mi is hatalmas energiát fektetünk. Amikor hatmillió évvel ezelőtt az első emberszerű lény felnézett az égbolt felé, és szemezni próbált a Nappal, azonnal rájött az első igazságra. Ott fent, az a vakító, fényes valami, nemcsak végtelenül erős és hatalmas, hiszen fényt, meleget ad, hanem félelmetes is, mert a szemed fényét is elveszi, ha szemtelen vagy vele. Ez a felismerés volt a szellemi fejlődés első lépcsője. Ezután már senki sem mert ránézni, ahogy később az istenekre, azok helyi, saját magukat önként kinevező, nagyhatalmú képviselőjükre.

- ...

- Nem kell ettől tartanod. Most nem kezdem az ókornál. Bár megjegyzem, az őskorra gondoltam. Pontosabban még annak is az elejére, amikor...

- ...

- Bocsánat, igazad van. A poros út előtt állok, és jó lenne, ha már továbbmennék. Azért had jegyezzem meg...

- ...

- Ha itt lenézel erre a szikrázó felületű, szürkés, sötétsárgás anyagra, mi jut eszedbe?

- ...

- Nekem? Hogy ez egy olyan egyedi csoda, amiből nincs másik a világmindenségben. Gondolj bele, mennyi információt hordoz magában! Mint tudjuk az információ, a hatalom legalább olyan erős fegyvere, mint a tudás. Mennyi élőlény, szél, eső, vihar, különböző földmozgások és megannyi más kellett ahhoz, hogy itt, előttünk legyen ő, aki azt várja, hogy mi is megtegyük azt, amit jó néhány korábbi elődünk. Előfordulhat, hogy a neandervölgyi ember is benne hagyta egy nagyon apró részét. Talán éppen a mi őseink, a sapiensek elől menekült, rohant, amikor egy porszem itt maradt róla. De megemlíthetjük az ókori görögöket is.

- ...

- Hát a szél idekergette azt a porszemet, ami az ő nyomatukat hordozza.

- ...

- Rendben. Nem folytatom. Csak azért bátorkodtam előhozni, mert ha ezt nem tisztázzuk, mielőtt a poros útra lépünk...

- ...

- Jó, bocsánat, csak én lépek. Szóval, tudni kell, hogy hova teszed le a lábad, mielőtt fejest ugrasz a medencébe, megnézed, hogy elég meleg-e a víz és mennyire mély.

- ...

- Itt nem az a fontos, hogy hány centi vastag a por, hanem, hogy mennyi mindent tudhat.

- ...

- Mert akkor előfordulhat, hogy tiszteletből nem lépek rá.

- ...

- Nyilván a pornak nem lehet fizikailag baja. Ez a gondolat saját magam miatt ötlött fel bennem, hiszen, hol vagyok én ahhoz, hogy az enyém keveredjen nagy írók, tudósok, művészek, vagy mást ne mondjak, jó apám – aki mindig olyan magasan volt előttem, hogy már attól boldog voltam, hogy a fia lehetek – tulajdonságait hordó nyomataival. Nem valami megbocsáthatatlan önhittség, ha nyugodt lélekkel belegázolok az előttem élők itt maradt eszenciájába. És vajon, milyen hatással lesz rám, ha mégis megteszem? Érezni fogom őket, amint megmerülök bennük? Itt van előttem ez a vastag porral befedett út, ami mutat valamit, vezet valahová. És mindez az ősök, a felmenőim üzeneteivel borítva. Jól teszem, ha elindulok rajta? Mi van, ha számomra nem a boldogságot jelentő helyre viszem engem? Vajon van visszaút is? És ha nincs, akkor nekem is csak legfeljebb egy-két porszemem marad itt, ami előtt majd egy újabb érkező fog állni és azon meditatálni, hogy menjen vagy ne?

- ...

- Nem félek! Ezt mondtam már. Egyébként sem ismerem a félelmet, csak keresem a szememmel az út végét. Nem lát-szik. Kanyarodik, aztán újra kanyarodik. Ott messze, mintha ismét látható lenne, de nem biztos. Kérlek, ne lökdöss! Megyek én magamtól is, ha eldöntöttem.

- ...

- Mindig gyorsan határozok. Most is. Csak neked lassú ez, mert a fejemben vagy, és követed a gondolatimat.

- ...

- Igen, voltam már hasonló poros úton. Gyermekkoromban. Élvezetes volt. Meztláb merültem meg a forró porban. A fülem töve is koszos lett a sok információtól. Gyorsan felnőttem tőle.

- ...

- Szerintem attól, de az is előfordulhat, hogy nem számított. Ki mit szeretne, abban hisz. Én éreztem.

- ...

- Mindent.

- ...

- Na, persze. Csak, abban nem vagyok biztos, hogy most kell-e ez nekem? Vajon olyan információ birtokába jutok azáltal, hogy ismét végigmegyek a poros úton, amit szeretnék megtudni? Mi van, ha nem? Innen már nincs vissza út! Ha valamit megtapasztalsz, megtudsz, azt csak úgy tudod kitörölni magadból, ha a fejedet a falba vered, vagy a világ végéről leugrasz a semmibe. Egyik sem egy jó lehetőség.

- ...

- Azt nem lehet, drágám! Menni kell. Ha tudnám azt, hogy ezután még lesz több poros makadám is, akkor már itt sem lennék!

- ...

- És ezt te honnan veszed?

- ...

- Az jó, köszönöm. Akkor..., de várjunk csak!

- ...

- Remélem, nem túl vastag a por, mert akkor lassabban haladok. Nemcsak azért, mert fárasztó, hanem a tengernyi infó – amit meg kell emésztennem – nagyon sok energiát és időt vesz el. Bár, talán nem is lenne rossz. Hiszen, akkor hosszú ideig tartana, míg ennek a poros útnak a végére érnék.

- ...

- Azt mondd, átlagos. Tehát ebben sem vagyok különleges?

- ...

- Az igazat, drágám, ha kérhetlek. Nem kell füllentened. Én is látom és ismerem magam. Ez bizony elég vastag. Megfigyelted? Fent a tetején forró, aztán ahogy mész lejjebb, ahol a nagyon régi része vár, ott kifejezetten hűvös van.

- ...

- Az csak nagyon ritkán kerül felülre. Ahhoz kitartás kell, hogy oda leérrél.

- ...

- Nem fog esni. A poros út mindig száraz.

- ...

- Miért, miért? Mert az életről sem kérdezed, hogy miért olyan, amilyen. Ilyen és kész.

- ...

- Igen, megyek. Káromkodhatnék, de nem teszem. Amin nem tudok változtatni, annak örülök. Hát, akkor rajta!

- ...

- Nagyon jó, gyere velem! Sok mindent megtudtam. Amit nem, az úgy jó!

- ...

- Beleteszek a zsebembe egy marékkal ebből a porból. Ha majd egyszer meghalok, akkor felhítem magam előtt a placcot, és olyan utat csinálok, amire rálépve azt érzem, amit most. Drágám, egyszerű! Olyan, mintha az útnak soha nem lenne vége! Kanyarodik erre, meg arra, emelkedik és süllyed, erdőkön, mezőkön, városokon át, miközben én szívom magamba az üzenetek garmadáját, amiben mindenki azt mondja: az útnak soha sincs vége.

- ...

- Bizony, mások is vittek magukkal egy maréknyi úti port. Az így felépített életfolyam, hol lassan, máskor pedig gyorsabban bővül, hosszabbodik. A végére érve határa nincs az univerzumban, a parkírozóban várjuk egymást.

- ...

- Igazad van, drágám! A fene sem hord a zsebében ebből a porból. Éppen elég menni, gyalogolni, rohangálni benne. Ha elviszek belőle, akkor itt kopár marad, miközben, mint egy buta fejnélküli fejsze, próbálom a fát hasogatni.

- ...

- Én sem értem, de olyan jól hangzott. Csak azt akartam mondani, hogy inkább leülök az út porába, jól vagyok én itt. Minek ez a nagy szaladgálás? Van itt is elég nézni-, beszélni-, olvasni-, tennivaló. A szeretnivalókról nem is szólva!

- ...

- Csak téged, drágám! Szóbotlás volt. Bocsánat! Hiszen tudod, amíg én ezen a poros úton vagyok - amit nagyon sajnálnék, ha majd egyszer meghalok -, addig téged szeretlek. Ugye milyen jó ez a poros út?

A TÜKÖR

- Szeretem az embereket, a közösséget, a társaságot. Azt pedig különösen, ha beszélhetek és engem hallgatnak. És micsonda ellentmondás: ha folyó vagy tó közelébe érek, elhallgatok.

- ...

- Nem a hangom fogy el. És még csak meg sem ijedek, amikor rádöbbenek a víz erejére, nagyságára, félelmetességére, miközben úgy vonz, mint a mágnes. Szó sincs erről. Egyszerűen csak szükségem van egy kis időre ahhoz, hogy megérezzem őt és a kapcsolatunkat helyre tegyem. Ilyenkor először legyökerezik a lábam, állok, mint aki odanőtt a földhöz. Ahogy most is itt, a Balaton partján. Ám ugyanez történik velem a Tisza, a Duna mellett is. Nézem, de nem látom. Próbálok felfedezni valami tökéletlent, felhozható hibát, olyan problémát, amiről valaki, meghatározható személy tehet, de sohasem találok. Tudhatnám ezt előre. De figyeld meg magad, drágám, ha a víz mellé érsz, akkor minden előző tapasztalatod a semmibe vész. Én is minden alkalommal stírölöm, majd apró részekre bontom az előttem levő, engem semmibe sem vevő, önmagában isteni életét élő folyót, tavat, tengert vagy bármi más, sok vízből álló természetes képződményt, és mégsem találok meg azt a hibát, amitől elveszthetné „a mindenek felett álló” tulajdonságát. Talán azért van ez, mert előttünk él, miközben folyamatosan születik és hal meg. Amikor a gyermek születik, akkor is csendben, magunkba roskadva adjuk át lelkünket a törtézésnek, mint ahogy az elkerülhetetlen halál esetén is. Itt, a Balaton mellett állva nem ugyanezt érezhetjük? Ha megérkezik erre a világra a gyerme-

ked, egy rövid ideig csendben örvendsz, majd hatalmas ovációban törsz ki. Igen ám, de ha közben a felmenőd éppen az égiekkel keresi a kontaktust, akkor elbizonytalanodsz, hiszen annak csak nem örül az ember fia, hogy az elődei költözni készülnek. Talán ezt érezzük itt, a víz mellett is, mivel a tiszta forrásokból folyamatosan táplálkozik a tó, miközben azok a cseppek, amelyeknek a sok év alatt a csontjaik már könnyűvé váltak, készülnek felszállásra istenük színe elé, a felhőkhöz.

- ...

- Örülök, hogy tetszik a gondolat. Azt persze nem állítom, hogy igaz, de valahogy csak meg kellene magyarázni magunknak a viselkedésünket. Aztán az is előfordulhat, hogy csak erőt gyűjtünk arra, hogy szembenézzünk vele. Ilyenkor hajolunk a víz tükre fölé. Ez, ha belegondolsz, elég megalázó helyzet. Ezt a hatalmas, fényes, erős, önálló életet élő tavat tükörként akarod használni: mutassa neked az arcod, a kezéd, bármit, vagy éppen a felhőt, ami fölötte lebeg.

- ...

- Hogy miért megalázó? Azért, drágám, mert feltételezed, hogy a tükör egy szolga. Nem tehet mást, csak azt, hogy ami szemben van vele, azt visszatükrözi, mint a fürdőszobai falon lévő, ami előtt olyan nagy elmélyültséggel álldogálsz.

- ...

- Azt nem mondtam, hogy én nem. De így jobb volt a fordulat.

- ...

- Majd eljutok a csinált tükörhöz is. Azért kezdtem a vízzel, mert az ókorban vagy az őskorban biztosan a víz tükrét használták a sapiensek.

- ...

- Nem, nem kell ettől tartanod. Nem megyünk vissza négy-hatmilliárd évvel. Nincs rá szükség. Szerintem, akik akkor éltek, ugyanígy megálltak előtte, és üres fejjel nézték, hátha felfedeznek rajta valami oda nem illőt.

- ...

- Nem találtak ők sem semmit, mint ahogy mi sem, hacsak,...

- ...

- Kíváncsi vagy, ugye?

- ...

- Kérdezem tőled, drágám, szerinted a tükör – akár a hálósobád falán levő, vagy a fürdőben logó, ezzel a Balaton felületén lévővel egyetemben – az igazat mutatja neked?

- ...

- Akkor miért hallom az egyik napon azt, hogy mennyire szarul nézek ki, a másikon pedig az ellenkezőjét? Miért van az, hogy olyan dolgokat fedezünk fel magunkon, ami tegnap is ott kellett, hogy legyen, de csak ma mutatta meg az a fránya fényesség?

- ...

- Na, látod, de folytatom. Előfordult, hogy egyetérttem a tükrökkel, amikor kétségbeesve a hasaddal, az arcoddal, a kebleddel volt bajod?

- ...

- Akkor most ki hazudik és ki nem? Mi van, ha egyszer rájövünk: ez az egész egy nagy becsapás. Az első tükör a víz felülete, aminek a mintájára készítették a mesterségeseket, hogy éreztesse velünk a felsőbbrendűségét, hogy mindig azt mutassa, amihez a valóságnak semmi köze. A fondorlatossága észrevehető. Azt is mondhatnám, hogy lebukott.

- ...

- Mert hogyan is van? Ha szemben állsz velem, a jobb balra kerül, viszont a fent és a lent nem cserél helyet. Állhatsz fejtetőre, akkor sem teszi ezt a malórt helyre. Ha vízszintesbe vágod magad, és úgy fekszel elé, akkor is csak a kezedet, az arcodat, a kebleidet forgatja meg a függőleges tengelyed körül. A derekadnál nem teszi ezt, hogy a lábad fent, a hajad lent legyen. Most akkor kinek van igaza? Nekem, aki azt mondja: Tökéletes vagy, drágám, szebb, mint ez itt előttünk! Vagy a tükörnek, aki megpróbál becsapni, és igyekszik elvenni tőled mindent, ami csodálatos.

- ...

- Így van, ahogy mondod. Mindezt a víznek köszönhetjük. Mert ha nem akartuk volna már több milliárd évvel ezelőtt megnézni magunkat a tükörben, és ezzel egyféle szolgáltatásba süllyeszteni, akkor talán éppen ő jön rá erre a különleges adottságára.

- ...

- Hogy nemcsak az élet bölcsője, hogy hatalmas, félelmetes és egyben vonzó, hanem végtelen nagyságú tükörként is fantasztikus? Akkor bizonyára az igazságot mutatná, és az ő mintájára készült mesterségesek szintén nem hazudnának a képünkbe.

- ...

- Oh, még számtalan helyen fellelhető a füllentésük. Gondolj csak az elvárásolt kastély tükör-labirintusára, aztán a mindennapokra, amikor a teret ezzel a mesterséges, fényes üveggel bővítjük ki. Így csapjuk be magunkat. Nem lesz nagyobb a szoba, nem lesz szélesebb a keskeny fürdő, de te, amikor belépsz, úgy érzed, hogy igen. Aztán, ha nem vigyázol, akkor legalább akkorát koppansz rajta, mint a szegény légy vagy a betévedt kismadár, aki egyben halálát is lelheti.

- ...

- Most még nem arról beszélek, hogy szeresd vagy sem. Bár megjegyzem: a mesében a gonosz boszorkánykirálynő a sarokba hajította varázstükrét, amikor meglátta Hófehérke szépségét. Elhitte neki, és pórul járt. Ha nem lett volna tükre, talán még most is él a királyságában.

- ...

- Látod, drágám? A galádság akkor tud teljes lenni, ha közben igazságot is találsz a sok hazugság mellett. A gépkocsik visszapillantója általában sokunk életét, vagyonát megmenti, többek között ezért hiszünk neki. Ettől lesz teljes ez a nagy szélhámosság, amit igazából - mint mondtam - magunknak köszönhetünk.

- ...

- Igen, van ilyen. Tükörben hegesztés, operáció és hasonlók, de mint jeleztem, ez mind a nagy becsapás része.

- ...

- Ha tudnám, mi a megoldás, akkor bizonyára valamilyen nagydíjat kapnék.

- ...

- Na, kérlek! Ez rosszulesett.

- ...

- Mire föl kapnék én bármiféle díjat?

- ...

- Gúnyolódsz. Nem áll jól neked!

- ...

- Nem haragszom, most a tükör tölti ki a tudatomat. Az is előfordulhat, hogy te is tükör vagy, és mutatsz nekem magamról valamit, amitől lehet bosszankodni vagy örülni neki, miközben nem tudsz ellene tenni semmit sem. Hiszen én vagyok az, aki életre hívom ennek a különleges fényes felületnek az utánzatát, amivel aztán sokszor nem könnyű szembenézni.

- ...

- Dehogyan magas! Gondolj bele, mindannyian egy-egy különleges tükör vagyunk, ami csak látszólag mutatja a kinti valóságot, mert benne vagyunk mi is. A Balaton víztükre is azt mutatja, amit a nagy tó akar.

- ...

- Nem külsőleg! Nagyon aranyos vagy, hogy azt mondd, hogy nem szeretnél olyan lenni, mint én, vagyis olyan ronda.

- ...

- Ezt már nem tudod helyre hozni! De tudod mit? Én sem szeretnék olyan lenni, mint te, és ezzel kvittek vagyunk. Na, szent a béke?

- ...

- Otthagytam abba, ha nem is a külsőnk, de a többi tulajdonságunk, reakciónk tükröt mutat a környezetének. Olyat, amelyet érdemel. Ha például részegen jövök haza, és elkezdek kiabálni, akkor azt látom meg benned, amilyen igazából én vagyok: agresszív vagy szégyenében szomorú embert.

- ...

- Igen, jókedvű is lehetek, akkor te is velem nevensz a botladozásaimon. Látod, milyen érdekes ez? Ha belegondolsz, a víz tükrebből egy hatalmas, az egész Földet betöltő tükörkép lett: minden és mindenki tükre egymásnak, miközben a tükrözendő valóságba belekeverjük önmagunkat. Akkor hol van itt az, amit igaznak gondolunk?

- ...

- Persze, tudom! Igazságot ne keress, de akkor nevezzük valóságnak, megkockáztatom, az sincs. Legalábbis a mi észlelésünk szerinti valóság nem létezik: amit látok és hallok, az tükörkép, amit tapintok, amit az összes érzékszervemmel, tudatommal észlelek, következtetek, kitalálok, az mind valaminek vagy valakinek a visszatükröződése.

- ...

- Nagyon csendben vagy.
- ...
- Itt bent, én is az vagyok. Nem ámitás az, amit mondok. Én is ledöbbenek ezen az egész gondolatmeneten.
- ...
- Mert ha ez így van, akkor hol vagyok én?
- ...
- Igen, mert magamnak - mint ahogy te is magadnak - a legfontosabb én, illetve te vagy.
- ...
- Kérlek, most ne ragadjunk le a gyerekeknél, a szülőknél, meg a többieknél. Érezd azt, amiről beszélek! Hát nem félelmetes és egyben csodálatos ez?
- ...
- Az, hogy nem tudjuk, gőzünk sincs a valóságról. Ha most idejönne egy földönkívüli, akkor meggyőződéseim, hogy mást látna, hallana, észlelne, mint mi. Neki nem tudnánk tükröt állítani. Talán nem is látnánk, és így nem is tudnánk róla, hogy itt van közöttünk.
- ...
- Jó, akkor ebbe ne menjünk bele, mert nem fogsz tudni aludni éjszaka.
- ...
- Látod, ez érdekes felvetés. Itt van ez a fa. Vajon a valóságban is az, aminek látjuk, vagy esetleg más? Naná, hogy fa. Csak az a kérdés, hogy olyannak látod-e, mint én, vagy pedig másmilyennek? Nem valószínű, hogy egyformán vélekedünk róla. Hát, erről van szó.
- ...
- Persze, nem egyforma a véleményünk. De miért?
- ...
- Mi van, ha nem azért, vagy nem feltétlenül amiatt, mert másnak születtünk, másképpen nevelkedtünk, hanem a tükör te-

het erről, ami mindent megbolondít? El tudod képzelni, hogy mi, a Föld összes élőlénye, tükrök vagyunk? A saját vegyes nyelvezetünkre lefordítva: mutatjuk a kinti világot azoknak, akik néznek, hallgatnak, tapintanak, éreznek bennünket.

- ...

- Jó, értem én, hogy ez már durva. De az is, amikor meghajlítjuk a fényes felületet, és hirtelen minden másképpen néz ki. A Balatontól és a hasonló vizektől tanultuk ezt is: hullámszik egy kicsit, és máris másik arcot látsz. És ki tudja, melyik az igazi? Bár ha belegondolok, akkor rendes ez a tükör: nem elégszik meg azzal, amit elsőre a képedbe lök, hanem variálja. Talán a torkán akad a hazugság? Azért mutat sokszor ocsmány, gnóm vagy éppen szép, hosszúlábú képet a szemben állónak, így legalább tiszta marad a lelkiismerete. Bár, nem valószínű, hogy akit érint, elhiszi, de akkor már a tükörnek mindegy. Ő megtette. Most már érted, drágám, hogy miért sajnálnám itt hagyni ezt a csodát, ha majd egyszer meghalok? Néznék szembe vele, és amikor látnám vértelen arcomat, üveges szememet, arra gondolnék: most melyik éneket mutatja? Azt, aki már oda van a létező világ másik oldalán, vagy pedig azt, aki például másnapos. Ezen aztán jól el tudnék rugózni. Közben persze jönnének újabb arcok, történetek, amit a tükör mutatna nekem. Élvezném és boldogan élnék, még a halálom után is.

- ...

- Ha nem szeretnéd már hallgatni, akkor vége, de kérlek, lépj ide a közelembe. Így. Nézzünk farkasszemet!

- ...

- Kit látsz?

- ...

- Én pedig magam. És milyenek vagyunk?

- ...

- Igen, csókolj meg!

A JÚLIUSI VIRÁGOSKERT

- Amikor gyermek voltam, az utam Fésűs néni avított, rozsdás kerítéssel körbe zárt kertje mellett vezetett el. Minden alkalommal meg kellett állnom, mert az oszlopokon túli világ egy másik dimenzióba repített. Természetesnek tartottam, hogy ilyen szép virágos kertje csak egy öreg néninek lehet: a színpaletta összes árnyalatában és mindenféle kitalálhatatlan formákban pompázó virágok kusza szövéténeke a szememen át azonnal birtokba vett. Megmarkoltam a dróthálót, majd nekinyomtam az arcomat, és ekképpen igyekeztem mennél közelebb kerülni hozzájuk, hogy láthassam őket. Bámultam a csodát, a júliusit. Felettem a Nap ontotta ránk a sugarait, és az éjszaka esett kevés esőről megmaradt cseppeket hívta maga alá, hogy újra felhőként kergetőzzenek felettünk. Arcomon a hosszan tartó ámulat rácsos nyomot hagyott: a rozsdás drót az esti fürdésig nem jött le rólam. Igaz, ami igaz, nem is foglalkoztam vele. Így a virágos kertet egész napon át hordtam az arcomon, a lelkemben. Ha valaki belenézett a tekintetembe, akkor azt láthatta, amint a virágok garmadája a kerítésen túlról egymás kezét, szárát, levelét fogva, felém nézve találgatták: ki vagyok, és mit akarok én? Persze nem mindegyik. Volt köztük olyan, aki inkább a társaival foglalkozott, miközben mások önmagukba fordulva, mintha kékvérűek lennének, úgy néztek le a társaikra. Ők az emberek is alattvalónak gondolták. Sajnos a többségüknek még most sem tudom a nevét, de láttam ott kankalint, tátikát, sarkantyús-, valamint nebáncsvirágot, begóniát, - aztán a kedvencemet - búzavirágot, - a másikat, amit nagon szere-

tek - margarétát, apró fejű szegfűt, hajnalkát, violát, és perze dáliát. A többieket, szégyellem, de nem ismerem. Pedig amint tátott szájjal faltam a szememmel, igyekeztek ők is bemutatkozni. Ebbéli hiányosságom nem változott. Most is, amikor az élet úgy alakítja sorsomat, hogy hasonló virágoskert mellé kerülök, ugyanaz a boldog, önfeledt érzés és egyben a „Carpe diem!” elfogadása, magasztalása kerít hatalmába. Ilyenkor állok a járdán vagy a kert oldalában, és az élményt próbálom magamba szívni, elraktározni, azonosulni vele. Érdekes, mégsem szeretnék bemenni közéjük, ez eszembe sem jut. Nemcsak azért, mert ebben a látszólagos összevisszaságban van az abszolút tökéletesség, hanem azt gondolom, kilógnék közülük. Nem vagyok elég színes személység ehhez a természetes szőnyeghez, aminek a sarkán rózsabokor van. Sőt, az egyik oldalon inkább már fa, tele védelmező tövisekkel. A piros, vagy inkább vörös virágok száza tartják büszkén fejüket, arcukon a reggeli harmat vagy az éjszakai fürdető esőcseppjei száradnak. A napsugarak milliányi kézzel sminkelik a szirmokat, az időnként kíváncsiságuknak engedő szellők pedig a szárításban segítenek. A bokrok büszkesége tapintható, amelyen nincsen semmi csodálnivaló, hiszen a rózsák alatt olyan virágoskert van, amittől nemcsak az ő nőiességük lesz több, hanem azok is megváltoznak, akik szembesülnek ezzel a júliusi virágoskerttel, nincs halandó, akinek ne cövekelne le a lába. A teljességhez a rózsabokor elengedhetetlen, hiszen kölcsönösen emelik egymás fényét, mint egy különleges blúzon a gomb.

- ...

- Hogy honnan jutott eszembe a virágoskert? Fordulj meg, drágám! Látod, amit én?

- ...

- Ő az. Nézd ezt a csodát: nemcsak a számtalan színt, formát, hanem ahogyan viselkednek. Innen a kerítésen túlról érezni lehet, kik azok, akik csak erre a nyárra érkeztek ide, hogy örömet szerezzenek nekünk, illetve akik hosszabb ideig maradnak velünk. Majdnem elkezdtem sorolni, hogy melyiket szeretem jobban. Szerencsére közben rádöbbsentem, nekem egyformák: szinte mindegyikben felfedezhető, hogy nagyon akar hasonlítani a mellette állóhoz. Pedig van köztük olyan, aki a földben megbújó gumóból serkent, és nemcsak a talaj feletti részén kell ügyködni, hogy szép, karcsú, erős legyen, hanem lent is védekeznie kell a sötétben mászó, bujkáló ellenség ellen. Aztán itt vannak a korábban elültetettek: ők már tavaly ősz óta lakói ennek a területnek. Az arcukra van írva a befogadás, a vendéglátás öröme. Persze van itt olyan virág is, aki nehezen kiismerhető, nem beszél: azt gondolja, ő annyira szép, hogy nincs szó, ami ezt kifejezhetné, így aztán nem foglalkozik senkivel. Készül a télre, a jeges időszakra, amikor ha nem is földbe gyökerezett lábakkal, de a szoba-, a konyhaasztalon hirdetheti saját szépséges nagyságát.

- ...

- Hogy akkor már könnyen török, és látszólag élet sincs benne? Azt gondolja, hogy őt nem érdekli ez most, hiszen az örökkévalóságban hisz. Azt kérdezi, hogy hol vannak hozzám képest ezek itt, mellettem? Hiába nyújtogatják a fejüket, növesztik feleslegesen az indákat, hogy mennél messzebb kúszhassanak, úgysem látnak, tudnak meg többet, mint én. Az én szépségemet még akkor is csodálni fogják, amikor ezeknek írmagjuk sem lesz már. Az önmegvalósítás teljesen magába forduló formáját választják.

- ...

- A többiek? Éppen ezzel akartam folytatni: nem igazán foglalkoznak velük. Ők a csecsemőkorról, a szabadságtól boldog ifjúság életérzéséről, az életben való megfelelésről beszélnek. Mindenkinek megvan a saját kutatási, tevékenységi területe. Nézd jó erősen a kertet, drágám!

- ...

- Nemcsak a szemekkel, hanem a szíveddel. Meg fogod találni azt a virágot, aki éppen most a te életkorodnak megfelelően ért szót veled. Persze a többi is tetszhet, de nem jut el annyira a szívedhez, mint az, akinek meghallod a hangját.

- ...

- Csak jót mond.

- ...

- Nem azt, amit hallani szeretnél, hanem lényegesen többet.

- ...

- Évenként nem változik a kapcsolatod a virágoddal, de ahogy haladsz az úton, a régiék valahogy kevésbé lesznek színesek. Újakat veszel észre: olyanokat, akik addig is ott voltak, de talán másokkal beszélgettek. Egyedül a rózsabokor, ami - látod, ott a sarkon már fává nőtt - nem változik. Ő kiskorodtól az életed végéig, amíg érzed, látod őt, mindig szót ért veled. De csak akkor, ha szeretnéd. Mert ő az, aki mindent és mindenkit túlél, általában a virágoskert szőnyege felé terel.

- ...

- Kíváncsi vagy, ugye?

- ...

- Nem tudok konkrét virágokat felsorolni, hogy melyik volt öt éve a társad, és most vajon ki az. Mindenki egy külön világ, hiszen nem vagyunk egyformák, és az életünket is másképpen éljük meg. Egyébként elárulod nekem, hogy jelenleg ki a társad?

- ...

- Na, hiszen, én nem vagyok ott bent a virágmezőben. Oda ilyen mákvirág, mint én, talán nem is való.

- ...

- Na, nézd csak! Tényleg van. És mennyire szép! Olyan, mint én!

- ...

- Köszí, megint heccelsz! Most viccen kívül, tényleg szép az a mákvirág. És a gumója? A teájából nagyot lehet aludni.

- ...

- Régen a sírós gyerekekkel itatták ezt a teát.

- ...

- Igen, tudom, de legalább szépet álmódott a kicsi.

- ...

- Igazad van, régen volt, amikor... A virágoskert viszont nem változik. Ha belegondolsz abba, amit eddig mondtam és tapasztaltál, akkor rájössz, hogy miért ragaszkodom ennyire hozzá: ő az, aki mindenkinek az egész életét megmutatja, elmondja, követi, de úgy, hogy csak a szépet látod benne. Ez a nagy csoda. Ha kérdezlek valami régebben történt eseményről, akkor egészen biztosan előkerül. Előkerül? Azzal kezded, hogy milyen balhé volt, milyen szerencsétlenség történt, és így tovább. Ha az esküvőről beszélünk, jó esetben csak megáztál, de lehet, elcsúsztál, összevesztél a friss férjeddal, feleségeddel, vagy éppen ehetetlen volt a sült, rossz volt a zenekar, berúgott a vőfély. De itt, amikor megállsz a virágoskert mellett, és belemerülsz a saját életedbe, akkor csak a szépet, a jót láthatod. A virágaid az élet szépségét mutatják meg neked. Ezért van az, hogy amikor tovább megyünk, teljesen kicserélt szívvel és hangulatban hagyjuk el a kerítést. Utána még hosszú ideig itt lesz bennünk mindaz, amit a virágok mondtak nekünk.

- ...

- Hogy vannak-e olyan helyek, ahol csak a rosszat látod? Lehetséges. Nem tudom, nincs rá antennám. De azt tudom, hogy rettentő nehéz a sötétből megszabadítani a világosságot, és az életből olyan esszenciát nyerni, ahol csak a szép és a jó, a kedves, a szívnek gyönyörűséget szerző élmény marad. Hát a júliusi virágoskert ezt teszi.

- ...

- De jó, hogy rákérdezel. Nem véletlen, amikor egy ilyen keretet meglátva, egy öreg néni jut eszedbe. Mondván: biztosan ő volt az, aki mindezt elkövette. Szerintem is csak egy jóságos, idős asszony képes rá, hogy az élet napos oldalát mutassa minden erre járónak.

- Igen, bizony, nemcsak hasonlítunk, hanem a tulajdonságainkat nézve megtaláljuk a virágokban magunkat. És persze nemcsak a jót. Ezért olyan a virágoskert, mint az élet: ugyan csak azt hirdeti, mutatja, ami a szépség, a jóság, a boldogság, de közben gyűri, nyomják egymást, és ha képesek rá, akkor el is pusztítják a mellettük lévőket: rátekerednek, eltakarják, elveszik előlük a fényt, mert nekik semmi nem elég, mint az ember. Mások pedig igyekeznek kitérni a támadás elől. Talán bele is pusztul, de nem hadakozik, ahogy az emberek egy része. Aztán vannak a tapsolók, akik mindent elkövetnek, hogy a főnök szépen nézzen rájuk: hajlongnak a rózsabokor irányába, mint akik oktalanok. Ő persze ebből semmit nem vesz észre, neki a Nap az uralkodó, őt imádja. Hát, ilyen a mi kertünk. Persze, ettől tökéletes ő. Mert mindentől függetlenül nem felejt el azt, amire született. Hát ne azzal foglalkozunk, hogy miképpen hozzák létre a boldogság forrását, hanem igyunk belőle, drágám. Gyere, nyomjuk ide be a drótfonat rácsa közé arcunkat! Keressük meg azt a virágot,

aki most arra vár, hogy elmondhassa életünk boldogságát, szépségét, és azt, hogy ez az egész, amiben részünk van, egy nagy és ismételhető csoda. Igen, ez benne a másik varázslat. Ismételhető, ahányszor csak akarod.

- ...

- Majd ha megöregszel, akkor te is csinálsz egy ilyen virágoskertet. Remélem, még megleszek, és odamehetek mellé, hogy megfürödjek az életboldogság felhőjében.

- ...

- Csendben vagy.

- ...

- Azért nem mindig beszélek helyetted!

- ...

- Örülök, hogy tetszett. Hát, ezért fog hiányozni - ha majd egyszer meghalok - a júliusi virágoskert.

A HEGY ORMA

- Nem irigylem a hegyászokat. Sőt, eszembe sem jut, hogy megkíséreljek egy olyan magaslatot meghódítani, mint amelyet ők. Nekem a hegy a Mátrában, a Bükkben, a Bakonyban és persze a Zemplénben, meg a Vértesben van. Aztán majdnem elfejtettem Nógrád - általam hegyeknek nevezett - kitüremkedéseit. Ezeken a helyeken, beiktatva a hétvégékre a Budai-hegyeket is, szívesen barangolok, és ha szembe találok magam egy magaslattal, akkor beképzelt hangon kijelentem: ezt most megmásszuk! Természetesen ennek semmi köze a mászáshoz. Ha van egy jófogású bot a kezemben, az tökéletes harmadik lábnak, miközben különleges élményt is szerez, mert támaszkodni lehet valamire.

- ...

- Igazad van, drágám. De ez azért van, mert ritkán jutunk el egy ilyen szép hegyhez, amelynek a tetején lévő sziklára szeretnék feljutni. Ha sűrűbben csinálnánk ilyen programot, akkor nem vennéd már az elején ennyire gyorsan a levegőt, és dobnál le magadról minden göncöt.

- ...

- Nekem sem könnyű, csak ügyesen gazdálkodok az erőmmel. Nézd a fákat, a növényzetet!

- ...

- Hogy miképpen változik? Itt lent még kultúrnövények vannak: szőlők, gyümölcsfák és az általam nem szeretett díszfák és sövények. Aztán ahogy haladunk felfelé, látsz bükköt, majd tölgyet, csert és mindenféle más lombhullató

fás részt, amit később felvált a bokros, cserjés fenyves. Ez a felosztás még a mi alacsonyabb hegyeinken is nyomon követhető. De nem erről akarok neked beszélni.

- ...

- Ne, ne állj meg, kérlek! Tudom én mondani menet közben is.

- ...

- Örülök neki, hogy tudatában vagy ennek. Szóval, drágám, figyeld a belsődet!

- ...

- Ne a tüdődet, ami azt hiszed, nem kap elég oxigént, és ne a gyomrodat, meg a torkodat. Ha szomjas vagy, igyál egy kortyot.

- ...

- Arra a fél percre megállhatsz.

- ...

- A lelkedre figyelj. Arra, ami eszedbe jut. Az érzéseidre. Hallgasd az erdő hangját, és készülj az oromra. Arra a sziklára, aminek a tetejére felállva messze, nagyon messze látszhatsz. Most még hol itt, máskor meg ott reccsen egy faág. Mintha valaki rálépett volna. Összerezzensz. Szeretnél megállni, és közben szaladni, de nem tudnád megmondani, hogy miért, hiszen az eszed megnyugtat, hogy nincs mitől félned, de közben kíváncsi vagy. Az érzés, amit az erdő halk suttogásába belecsapott hang előhozott benned, azonnal elfeledteti veled fáradságodat, szomjúságodat. Gyorsabbra veszed a tempót. Aztán, amikor már úgy érzed, itt minden fa ellened van, mert elszívják előled a levegőt, megállsz. Hátat fordítva a reccsenés felőli résznek, először messze nézel magad elé. Majd a cipőd orrát szemléled, a vékony, sokak által kijárt ösvényt veszed szemügyre. Látod a túrázók talpaival harcoló fűszálakat, zombékot, amelyek erőnek erejével egyenesed-

nek ki minden egyes taposás után. Nem sokáig elmélkedsz ezen, hiszen ott van a fejedben hátul elbújva a hang. A recscsenés, amit valaki, vagy valami okozhatott, olyan, mint aki rosszban sántikál. Aztán megfordulsz és úgy, mintha igazából nem érdekelne, látszólag felületesen, az elhalt hang irányába nézel. Megállapítod, hogy nincs ott semmi, s ezen felbátorodva, akkor már hosszan vizsgálod az erdő azon részét.

- ...

- Pedig nincs mitől félned, drágám. Ez az első olyan stáció, amikor a lelked találkozik a hegy világváival. Azzal a nehezebb levegőjű térrel, közzel, ami csak nagyon távoli közzel viszonyban van az induláskori, a fák lombjai közül hallatszó madárfüttyös résszel. Emlékszel, milyen jókedvűen jöttél mellettem? Kapargattad a botoddal a járatot magad előtt. Rácsodálkoztál egy-egy szép rajzolatú, lehullott levélre, ami - megóvva teljességét - úgy ereszkedett, szállt le az édesanyja alá, mint aki az örökkévalóságnak szeretne megmaradni. Igen ám, de ha már a hegy orma a cél, akkor végig kell járni a magaslat különböző stációit, amelyek - mint a kifejezés is jelzi - megállásokkal is járnak, mindezt a hegy okozza nekünk.

- ...

- Hogy miért? Azért, drágám, mert amikor felérünk a hegy ormára, és kiállunk a szikla peremére, addigra teljesen más állapotba kell kerülnünk, hogy megérezzük, amit a hely szelme üzen.

- Lehet nem hinni, attól még így van. A fák sűrűjéből hallatszó recscsenés volt a beavatás első stációja. Eszedben van még a hangos madárbeszéd, amitől ott lent zengett az erdő? Ugye mennyire távolinak tűnik?

- ...

- Örülök, te nagyon okos és jó emlékezőtehetséggel megáldott nő vagy, drágám, különleges teremtménye a világnak. De hidd el, ebben is egyedi vagy! Mások a nem régi élményre, ha emlékeznek is, csak halványan. Itt más a zaj. Már inkább suttognak az erdőlakók. A fák beszédjét még nem lehet hallani, de ha felnézel a lombok felé, akkor láthatod a levelek táncából, hogy folyamatosan kommunikálnak egymással. Szerintem rólunk, akiknek minden lépését figyelik.

- ...

- Nem, nem végig. Fent az ormon már nem.

- ...

- Majd meglátod. Ott már úgy érezzük, egyek vagyunk az egészsel: a hegyvel, az erdővel, a reccsenéssel, az éggel és a Földdel.

- ...

- Hogy miért jó ez neked? Azért, mert így jobban megismered magad.

- ...

- Nem azt mondtam, hogy most nem tudod, ki vagy, hanem így tisztábban láthatod, ki az én drágám.

- ...

- Na, ugye! Istenem, de jó ez a levegő. Szeretem ezt az átmenetet, minden percét élvezném, ha nem az orom elérése lenne a szemem előtt.

- ...

- Figyeled? Most már nincs hangos reccsenés, hanem csak apró neszek. A bokrok aljában megbújó kicsi élőlények, vagy egy ijedt nyúl fordul el, mondván, ha ő nem lát, akkor mi sem látjuk. De nézd azt a baglyot!

- ...

- Ott, ni!

- Nincs mitől félnie. Ő van itthon. Úgy néz, mintha nem érdekelné a személyünk. El ne hidd! Az egyik szemével biztosan lát és figyel bennünket. Az erdő életre kelt. - mondanám, ha nem tudnám, eddig is élt, csak nem volt hozzá antennánk, hogy észrevegyük.

- ...

- Bizony, bizony. Ők is fontosak: a legyek és a nagyobb, ránk szomjazó vérszívók, akik most a legboldogabbak, végre bejött ide, az ő területükre egy vékony bőrű élőlény. Itt van egy leveles ágacska, ezzel csapkodj feljünk, drágám. Sokat nem használ, de mi legalább megnyugszunk.

- ...

- Nemsokára elmaradnak, csak addig jönnek, míg remélnék valamit. Igyekezzünk, és hamar túlleszünk rajtuk.

- ...

- Ha gondolod, itt megállhatunk. Igyál egy korty vizet! Nézz vissza, milyen nagy emelkedőt küzdöttünk le.

- ...

- Mindig tudtam, hogy nem fog ki rajtad. Látod, itt már alig látszik a járat, ami az oromhoz vezet. Ezt a részt szeretem a legjobban: itt már bátrabbak velünk szemben az apró vadak, de ha bent, mélyen a fák között meglátsz egy nagyobb állatot, ő sem fog azonnal elfutni. Ebben a stációban nemcsak az apró neszeket hallod, hanem a saját lépteidet is. A csend, ami a legtökéletesebb zaj, lassan kezd birtokba venni bennünket. Figyeld meg, vágyod a beszédnélküliséget. Nem akarsz emberi hangot, ember által készített, gerjesztett mesterséges zajt hallani.

- ...

- Nyugi, itt nincs térerő.

- ...

- Felettünk a levelek figyelnek. Nem lefelé, vagy az ég irányába, hanem befelé, magukba. Ők is azonosultak a hegygel. Nézd meg a mozgásukat! Lassabban forgolódnak, mintha ringatóznának. A pockok, nyulak sem rohángálnak, ugranak, vagy ijedten fordulnak. Kezdünk átlényegülni, és mindnyájan egyé lenni. A lépteinket nem zavarja meg levegővételünk, pedig ha jobban odafigyelnénk, akkor észrevennénk, mennyire hangosan szuszogunk, de ennek még nincs itt az ideje. Most a magunkra találás fázisában vagyunk. Érzed?

- ...

- Erről beszélek. Itt ez a hegy és az erdő, ami a hegynek a része. És mi lassan kezdünk olyanná lenni, mint ő. Gondolj bele, több millió évvel ezelőtt született. Mennyit látott, tanult élete folyamán. Hányszor csodálkozott el a hátán gyalogoló, ilyen-olyan felszereléssel őt meghódítani akarók balgaságán. Hogyan is gondolhatta bárki, hogy ő, a hegy - még ha ilyen vasárnapi is, mint ez - leküzdhető. Már ez a gondolat sem jut eszébe senkinek. Ám nem miattunk változott a viszonyunk vele. Nehogy azt gondold! Mi, az emberek, a sapiensek mindig meg akartunk valamit, vagy valakit hódítani. Naná, hogy a hegyet is! De ő jóval előttünk született. Okosabb, ismer bennünket. Ha elhatározod, hogy a hátára mész, és megkeresed a legmagasabb pontját, hogy kiállhass az oromra, egyszerűen beszippant magába, amitől aztán olyan csodában részesülsz, mint előtted senki, aki az elmúlt évezredek alatt leküzdeni, hódítani akarta. És milyen igaza van! Mi, emberek az életünk folyamán, állandóan valakinek vagy valaminek a leigázásán, leelőzésén, legyőzésén ügyködünk. Holott, ha beleképzeljük magunkat az ő helyébe, és azonosulnánk vele, jobban járnánk. Így megismerhetjük, és ha így is le akarjuk küzdeni, akkor már gyerekjáték lesz. Többnyire

az azonosulás után azonban már nincs rá igényünk. Viszont ettől egészen biztosan többek leszünk. Ellenben, ha simán le hagyjuk, ledaráljuk, csak hisszük, hogy jobbak, erősebbek, győztesek lettünk. Nem, ugyanazok vagyunk, mint előtte, csak éppen volt valaki, vagy valami a talpunk alatt. Ő megmaradt a saját személyiségét őrizve olyannak, amilyen, miközben mi sem változtunk, fejlődtünk. Ezeket látta a hegy. Egyszer aztán ezt az időpusztítási folyamatot – amit a hátán gyalogoló ember művelt – megelégette és elhatározta, hogy megtanítt bennünket az együttélésre. Mint mondtam, már akkor is okosabb volt a sapiensnél, ami nem véletlen, hiszen a triász korban született vonulatok sok ilyen-olyan állatot, embert láttak, így megismerték a tulajdonságaikat. Tudták, hogy nyitottak vagyunk a világra, mindent igyekszünk elsajátítani, amit még nem tudunk: legszívesebben, ha tehetnének szárnyat növesztenénk, vagy éppen kopoltyút, négy lábat, amivel gyorsabban lehet futni, hatalmas karokat, hogy a legmagasabb fára tudjunk mászni és így tovább. Hát, ezt használta ki a hegy, amikor feltárta a lelkét az ember előtt. Érzed ezt most, drágám? Ez tölti meg minden sejteted, tudatodat, érzelmeidet, amint haladunk itt felfelé? Csak a saját lépteidet és a levegővételeidet hallod, a szíved a füledben dobol. Lassan lépkedj, hosszúakat, ha lehet, mert akkor kevesebb a mozgás! Nem kell szaladni!

- ...

- Illetve nem sietünk, ugye?

- ...

- Itt is vannak apró állatkák. Sőt, nagyobbak is, de azok nincsenek a szemünk előtt, vagy a hegygel történő teljes azonosulás miatt, nem veszünk tudomást róluk. A levegő és az oxigén

hiánya köt le minket, pedig nincs kevesebb, mint előzőleg volt. A hegynek van szüksége erre: az elvonási tünetek miatt könnyebben tudunk belépni, átlényegülni az ő valójába.

- ...

- Lassítsunk? Kérlek, ne ülj le. Az sem lenne jó, ha itt maradnál és várnál, szükségem van rád. Egyébként az is előfordulhat, hogy nem is erre jövünk vissza.

- ...

- Köszönöm. Ha szeretnéd, akkor lassabban haladunk, bár, én szeretek gyorsan célba érni, és téged is ilyennek ismerlek.

- ...

- Akkor, rajta! Nem fog ki rajtunk! Ez nem olyan meredek emelkedő, mint előzőleg volt. A vérszívók is elmaradtak. Nézz arra! Jaj, de szépek! Eddig csak őzek figyeltek bennünket, itt már szarvasok is érdeklődnek felőlünk. Álljunk meg egy percre! Ahogy látom, vaddisznó járata keresztezi az ösvényt. Tapsoljunk! Így talán elriasszuk őket. Azon töröm a fejem, hogy miért akarunk állandóan feljebb és feljebb kapaszkodni? Miért nem elégszünk meg azzal a hellyel, ahol éppen tartunk?

- ...

- Azért te is így vagy ezzel, de nem szeretnék ezen vitatkozni.

- ...

- Mert soha nem az a jó, ami van, pedig a hegy különleges élményt ad.

- ...

- Nemcsak azt, hogy alig kapsz levegőt, és saját magadon kívül, szinte semmit és senkit nem veszel észre, hanem az érzést.

- ...

- Ahogy lépésről lépésre bekebelez magába a magaslat, úgy válsz másik emberré. Észrevetted? Amikor elindultunk, a fák sűrűje eltakarta a Napot, a levelek köszöntek, és a sok ilyen-olyan erdőlakó tudatta velünk ittlétüket: volt, aki örvendve, míg mások bosszankodva. Aztán, amint egyre feljebb jutottunk, elmaradtak. Jöttek helyettük mások: a vérszívók, a szemtelenek, akiket még elzavarni is lehetetlennek tűnt. A vadak azon a részen féltek tőlünk. pedig mi a nagy menet miatt alig kaptunk levegőt. Most, ahogy közelítünk az oromhoz, már mi tartunk az itt lakó élőlényektől: az előbb, amikor az a ragadozó madár a közelünkbe szállt, hogy megnézzen bennünket, mennyire megszeppentünk, pedig minket véletlenül sem keverne össze egy kicsi nyúllal vagy pocokkal. De nem ez a legfontosabb, amit ebben a stációban tapasztalunk.

- ...

- Az, drágám, hogy elértünk arra a pontra, amikor az egyedüllétünk teljességgel betöltötte lelkünket. Mire kiállunk az oromra, addigra annyira magunkban leszünk, hogy szinte fáj, ha engeded a felszínre törni magadban mindezt. Látod? Alig van már fa, azok is ugyanúgy egyedül vannak, mint mi. Ezért kértelek, hogy gyere velem. Itt vagy mellettem, fogom a kezedet, hallom a levegővételedet, látom magam a szemed tükrében, érzem illatodat, és mégis egyedül vagyok. Tudom, hogy a céloom miatt van ez, mégis, akarom, kívánom a hegy ormát, ahová kiléphetek, és hangosan üvöltve kiabálhatok: itt vagyok! Akarjátok vagy sem, de miután mindenki fölött állok, kénytelenek vagytok hallani a hangomat. Semmi nem fog zavarni! Észre sem veszem, ha az alattam, nekem hódoló fák és a köztük élők úgy tesznek, mintha nem érdekelné őket a személyem. Nem ér el hozzám a bosszantásomra kitalált viselkedésük. Sőt, szerintem eljátsszák, hogy meg sem hall-

ják, mit üvöltök nekik. Nem fog érdekelni! Én jutottam ide, erre a magaslatra. Az én sikerem. Az én tehetségem, okosságom, erőm és kitartásom tette ezt lehetővé. Élvezni fogom az egyedüllétet, a szabadságot a végtelenség ígérését.

- ...

- Ne nézz rám ilyen ijedt szemekkel. Nincs semmi bajom. Gyere, állj ide mögém, nem kell kilépned a magaslatra. Jobb, ha csak én vagyok ott, mert még megszédülsz és leesel.

- ...

- Nekem nincs tériszonyom. Olyan vagyok, mint a sas: magasra vágyakozok és egyedül repülök. Megérdemlem, hogy felállhassak a szikla tetejére. Végigjártam a hegy embertelesen nehéz emelkedőit, úttalan járatokon kapaszkodtam fel, miközben - nézd meg - a sok rovarcsípéstől milyen vörös puklik nőttek rajtam. Kikerültem a vaddisznókat, és a bokám sem ment ki. Sorolhatnám a leküzdött nehézségeket, de nem teszem, hiszen mindennek részese vagy, voltál. Látod, mindenki elmaradt! Jól is néznénk ki, ha itt tülekednének mögöttem, elrontanák az egyedüllétemet, a világ tetején állásomat.

- ...

- Igen, tudom, hogy ez a hely, nem a világ teteje, de nekem lehet az. Én így érzem, és kész. A kakas a tyúkudvarban, ha felugrik a szemétdombra, akkor azt hiszi ő a legmagasabb. Én nem hiszem, hanem tudom. Te is látod, amit én, minden alattunk van. Öt lépésre van tőlünk az a lapos szikla, ami a völgy fölé nyúlik ki. Arra fogok kilépni. Alattam a nagy semmi, fölöttem a világmindenség, az erdő fáinak csúcsai bámulnak felém. Gondolj bele, nemrégén még ők néztek le ránk!

- ...

- Persze, vannak falvak, városok, emberek, meg minden, de azok is lent, ott messze, ahol szeretnek lenni. Nem hallom és látom őket, de megmondom neked, drágám, nem is érde-

kel. Elég vagyok én magamnak! Én, én vagyok, a boldogság tapintható bennem. Megcsináltam! Meghódítottam az oromot! Időnként eszembe jutott, hogy mi lesz, amikor ideérek, és félttem az egyedüllétől, de ez nincs rossz hatással rám! A hegy biztosan jókat nevet itt alattunk, mert azt gondolja, mindezt ő szerzi meg nekünk.

- ...

- Jó, akkor csak nekem. A hegy egész életében egyedül van. Ő nem tud menni, nem tud szeretni! Én pedig mindenkit szeretek!

- ...

- Miért ne kiabáljak? Hadd hallja, aki akarja. Nem szégyellek semmit sem! Én jöttem fel ide, a hegyre, és állok ki mindjárt az oromra. Ha azt gondolja valaki, hogy egyszerű menet volt, akkor próbálja meg. Meg sem tudnám számolni, hány-szor futott át rajtam: Kell ez nekem? Minek lebeg a szemem előtt a magaslat, amikor ott is jól éreztem magam, ahol voltam? Amikor megálltam egy korty vizet inni és visszanéztem, eszembe jutott, vajon meglesznek-e még a lentiek akkor is, amikor visszaérek? És egyáltalán, látni fogom még őket? Volt, akit így, másokat pedig úgy szerettem. Érdekes, most jut eszembe, olyan nem volt, akit utáltam, gyűlöltem, vagy nem szívleltem volna. Csak legfeljebb nem tartottam méltónak arra, hogy szeressem, és ezért kerültem őket, mert a lelkemnek rosszat tett a közelségük.

- ...

- Látod, ezért is hatalmas köszönet jár neked! Mivel mellettem voltál, így volt kit noszogatnom, amikor elbizonytalanodtam. Ez igazából nem neked szólt, hanem magamnak, szóval köszönöm és csókollak.

- ...

- Nem megyek sehová, csak ide ki, a kőlapra.

- Drágám, félre ne érts! Ez egyszemélyes. Ne félts, nem esek le. Ha már eddig sikerült baleset nélkül megúsznom, itt már nem történhet bajom. Nem rohanok, bár nagyon nehezen tartom vissza magam. Lassan lépkedek az orom felé. Most már nincs miért sietnem. Ki akarom élvezni minden percét ennek az érzésnek. Talán majd akkor leszek ennyire egyedül, amikor meghalok, de ezt csak azért mondom, mert közlési vágyam van. Nézd már! Valakik voltak itt előttem, ki van járva az út. Na, én nem arra megyek!

- ...

- Dehogyan esek le! Nehogy már mások lépteinek nyomába lépjek, ha már ide feljutottam.

- ...

- Csak látszólag van igazad, hogy nem látja senki. Mesélhetném Gaudít, amikor megkérdezték tőle a magasan lévő szobrokra vonatkozóan ugyanezt, ..., de nem teszem, magam miatt, drágám.

- ...

- Hát ez az! A kijárt út mindig könnyebb a járatlannál, de az utóbbiban nagyobb a sikerélmény. Nekem pedig, ha már leküzdöttem ezt a hegyet, és végigéltem az egyedül maradás fázisait, akkor igenis megérdemlem a kijáratlant.

- ...

- Drágám, szeretlek, de a fejemben vagy, nem a valóságban.

- ...

- Legalább is így érzem, sajnálom. Biztosan a hegy miatt. Itt vagyok! Itt vagyok! Itt vagyok! - üvöltök ki a végtelen térbe. Halljátok? Itt vagyok! Átkozottak! De csak a visszhangom felesel. Mi a fene van itt? Én vagyok a világ Uraaaaaa! - kiáltom, miközben magasra emelem a karomat, hogy így is nyomatékot adjak nagyságomnak, és ezzel hergeljem

azt, aki figyel rám. Erre sem válaszol senki. Érzem, hogy a letargia ollója közelít felém. Eddig még nem ismertem ezt a galád némbert, de úgy tűnik a platóni elmélet bennem is bizonyítást nyer, mert a torkom jelzi: jön a dög. Nézek le a messze lévő házak teteje felé. A kémények most nem irigyek a repülőkre, mert nem húzzák a kondenzcsíkot maguk fölé. Ami messze van, az a mozdulatlanságba süllyedt. A közelebb láthatók pedig úgy tesznek, mintha itt sem lennének fölöttük, a legmagasabb orom tetején, annak ellenére, hogy kurva nehéz itt állnom! Kifejezetten életveszélyes! Olyan nagy erő, bátorság kell hozzá, ami meggyőződésem szerint, kevés emberben van meg. Kicsit toporgok a sziklán, kijebb lépek a szélére, így tesztelem magam. Hallom, hogy mögöttem a biztonságos placccon már nemcsak az én drágám figyel, hanem mások is. A fene egye meg – gondolom – biztosan volt, aki utánam jött, és most arra vár, hogy leessek vagy megijedjek, és mielőtt még összetöröm magam, leereszkedek erről a nekem ideteremtett lapról. – Nem érdekel! – határozom el magam, majd eszembe jut, hogy mindezt elmondom nekik: azoknak, akik ott lent és esetleg fent meghallgatnak. Karommal elsimítom magam előtt a levegőt, így frisshez jutok. Keresek egy biztos pontot ott lent, ami – amikor kell – egyetért velem. Természetesen sok éves cserfa bólogat alattam. Hegyes csúcsú, sötétzöld levelei csak időnként mozdulnak meg, alatta pedig a sokbeszédű galagonyabokor. Látszik, hogy nem szeretik egymást, de valahogy úgy érzem, engem mindketten kedvelnek. Kértem én? – emelem fel a hangom. Még egyszer kérdezem tőletek: kértem én? A vastag kérgű fa és a tüskés galagonya csóválja leveleit. A völgyet feltölti, betakarja a hangom, most másként cseng, mint amikor az előbb kiabáltam. Kértem én tőletek egy szóval is, hogy

rakjátok ide, elém ezt a hegyet? Előfordult valamikor, hogy hallottátok tőlem, amint a hegyet és annak a legfelső helyét, az ormot magasztaltam, hiányoltam? Azt hiszitek, kellett ez nekem? Azt gondoljátok – ti balga emberek, és mindenki, aki itt úgy tesz, mintha itt sem lennék –, hogy kurvára élvezem, amint ide-oda taszajt a jeges fuvallat? Ki az a kerge agykárosult, aki ezt egy nagy élvezetnek hiszi? Jöjjön ide! Másszon fel a hegyre! Érezze meg a stációkat, aztán ha ideér, és kilép a nagy semmibe, akkor majd ráébred, legszívesebben itt sem lenne. Ti fordítatok nekem hátat? Ti, akiktől én semmit nem akartam? Idehoztátok elém a hegyet, és azt mondtátok,... Mondtátok? Követeltétek, hogy másszam meg! Álljak ki ide, és mutassam, hogy merre van az erre, és merre van az arra. Szemetek vagytok, én mondom! Elém tettétek ezt a magaslatot, hogy feljöjjen ide. Madárdalokkal köveztétek ki az utam elejét, majd levelekkel legyeztettétek, legyőztétek velem a vérszívókat, látszólagos barátságot kellett kötnöm a vadakkal, hogy aztán itt álljak szín egyedül a semmiben, miközben ti tőlem függetlenül akarjátok élni az életeteket tovább. Akkor mire volt ez jó? Arra, hogy engem kitaszajtsatok magatok közül? Ezt nem engedem! Ha már megtettem ezt az utat, és vállaltam az egyedüllétet, a hegyvel való egyesülést, akkor igenis, tessék ennek a következményeit is viselni. Értitek? Azt hittem, elhittem, hogy többek, okosabbak akartok lenni általam. Az nem jut az eszetekbe, hogy én – értitek Én – ezzel a tettemmel olyan magasra jutottam a saját tehetségem által, hogy a látásomnak csak a horizont a határa. Többet látok, tudok, tapasztalok nálatok. Ott lent – már megbocsássátok az igazmondásomat – igencsak béka-perspektívában látjátok a világot. Honnan is tudhatnátok, merre van az erre, és merre az arra? De lelketek rá, én megteszem, amit elvárok magam-

tól. Aki jön, az jól jár, aki marad, az jobb is, ha marad, így legalább nem kell cipelnünk magunkkal mindazt, és hamarabb érünk a célunkhoz, ahhoz, amit elképzeltem magunknak. Ennyi eszetek van? Büszkének és boldognak kellene lennetek! Nézzétek meg itt, alattam ezt a szép nagy fát, alatta a bokrot! Ők értik és tudják, hogy mi a tét! Minden mondatomat követik és nyugtázzák! De ti? Szégyelljétek magatokat! Becsaptatok! Magamra maradtam. Majd meglátjátok: az jár jól, aki velem tart!

- ...

- Igen, jól vagyok. drágám. Minden rendben van. Ne haragudj, de el kell mondanom azt, ami bennem van!

- ...

- Ha azt gondolod, ez csak színészkedés, akkor lelked legyen rajta. De drágám, ha rám hallgatsz, akkor inkább élvezd az előadást! Megkeresem a szememmel a csert és a galagonyát, aztán mikor látom figyelmüket, folytatom. Hangom már ismeri az utat, amit kiépített magának: vannak szavak, amik rohannak, mások viszont megállnak és ismétlik magukat. Most hozzád szólok, te hegy! Ha majd egyszer nemcsak a kövekben hordod bebetonozva az eszedet, akkor remélem, vissza fogsz emlékezni rám, aki nemcsak tisztelt, hanem szeretett is téged, pedig te is becsaptál! Idetteded ezt az ormot, ezt a szép kőlapot, ami alatt a nagy semmi, a mélység, fölötte pedig a még távolabbi láthatatlan. Itt az ég és a föld között lebeg az, aki ki mer ide állni. Te tetted velem azt, ami most történik. Mi emberek, az idioták gyülekezete nekiveselkedünk, leküzdjük a meredek veszélyes oldalaidat, mindezt azért, hogy innen beszélhessünk, kiabálhassunk. De kérdem én, kinek? Milyen szemét átverés ez? Nézd meg, hogy nézek ki! A vérszívók jártak jól, hiszen ők legalább teletömték a hasukat.

És én? Itt állok kint, a szakadék fölött, sehol egy kapaszkodó vagy korlát, miközben a szél lesöpörni készül, hogy a halálotmat leljem. Ezzel szemben, mit kaptam én? Üvölthetek a lentieknek, dicsérhetem az okosságukat, magasztalhatom őket, vagy éppen az ellenkezőjét is tehetném. Figyelne rám valaki? Talán. De mikor? Kérdezem újra: Mikor? Ha ígérek, tamászkodnak, ha pedig elmarasztalom őket, olyan gyűlölethullám jön felőlük, hogy kapaszkodnom kellene valamibe, nehogy lezuhanjak. De itt nincs semmi, ami biztonságot adna. Csak én, jómagam, aki képes voltam felmászni ide az oromra. Felfelé beszélhetnék, de ő csak Mózeset hallgatta meg, őt is réges-régen. Arra gondoltam, te hegy, hogy azért csináltad ezt velem, mert nagyon egyedül voltál. És most nem? Mert én nagyon magányosnak érzem magam. Ha ezt te tetted velem, akkor most együtt sajnálhatjuk magunkat. Velem nem lettél közösségben. Ahogy itt állok az ég és a föld között az izzadságból megszáradt ingemben, a nehéz lelkemmel, legszívesebben elsírnám magam. Nem szeretnék lemenni, hiszen megküzdöttem ezért, hogy itt lehessenek, de itt, annyira egyedül vagyok!

- ...

- Ne gyere közelebb! Ha fázok, majd én magamra terítek valamit. Minek ez a széptevés? Amikor másztam az emelkedőn, és jöttek a vérszívók, senki sem segített elhajtani őket. Most bezzeg fésűlnék, simogatnák a hajamat, amihez egyébként se érjen senki, a fejem fontos része!

- ...

- Naná, hogy jól érzem magam, nagyon jól! Háttal a magányos fáknak, a messzeségbe kiáltom: Boldog vagyok! Istenem, köszönöm Neked! És neked is, te hegy! Ti segítettetek hozzá, hogy most itt lehetek ennek a nagy magaslatnak a

tetején, és elmondhatom mindenkinek: van értelme az életnek. Amikor ideértem, és kiléptem az ég és a föld közé, szinte a nagy semmiben lebegve rájöttem, nem véletlenül születtem ide közétek a földre. Dolgom van. Olyan feladatom, amit boldogan teljesítek. Nem hiszem, hogy képes leszek élőszóval elmondani azt a lelkemet feszítő érzést, ami teljesen betölti tudatomat, fizikai valómat. Szerintem, még talán a szemem is izzik. Emberek, ti, akik hallotok engem! Örüljétek velem együtt! Itt vagyok! Megjöttem, és mindenért vállalom a felelősséget, azért is, amit ti követtetek el. Mert ugye nem felejtettétek el: én nem kértem, hogy elém állítsátok ezt a hegyet!

- ...

- Én is látom, drágám, azt a csúnya sötét felhőt. Igazad lehet, nagy esőt hoz. Becsomagoltad az esőkabátokat?

- ...

- Nem? Az elég nagy baj! Akkor igyekezzünk, hátha leérvünk, mielőtt ránk csap a vihar!

- ...

- Én nagyon jól éreztem magam.

- ...

- Az ember, drágám, nagyon bonyolult lény, sőt, még a bonyolultat is megbonyolítja. De jó kirándulás volt. Ha egyszer meghalok, remélem ott lesz majd a hegy is, és annak orma. Ha nem, akkor nagyon sajnálnám, mert azokat az érzéseket, mint a magányosság és a nagyság, csak ott lehet megtapasztalni. Ezek nélkül pedig nemcsak élni, de halni sem lehet.

A PATAK

- Hiszem, hogy minden él, amit körülöttem látok, érzek, tapasztalok, ahogy mint mi, emberek. És minő érdekes, hogy a viszonyunk elég vegyes velük. A kutyánk, a lovunk és a többi közelünkben élő állat nyelvezetét például, ősidők óta próbáljuk megérteni, de az udvarunkban nőtt jegenyefát csak csodáljuk, majd ha útban van, vagy ősszel sokat szemetel, kivágjuk. A rózsabokrot vizsgálgatjuk, hogy milyen vitaminnal kellene locsolni a tövét, mert az idén kisebb és kevesebb virágot hozott. Ha az erdőben barangolunk, eszünkbe sem jut megkérdezni a minket feltűnő érdeklődéssel figyelő fenyőtől, a saját nagyságával magányosan álló száz éves tölgytől, hogy hogy van, mire volna szüksége? Mit tudnánk segíteni neki, hiszen ők velünk szemben, helyhez vannak kötve. Születésünk kezdete óta saját magunkkal vagyunk elfoglalva. Közben persze az élővilág általunk első helyre kikiáltott ragadozójaként nagyfokú szociális érzékenységgel hirdetjük a nyitottság fontosságát, a világ megismerését. Tengernyi energiát és pénzt nem sajnálva keressük az univerzumban rokonainkat. Na, nem azért, hogy ettől jobban megértsük a másikat! Ó, dehogya!

- ...

- Azért, drágám, mert nem tűrhetjük, hogy rajtunk kívül, más is legyen elérhető távolságban, még úgy sem, hogy sohasem tudnánk találkozni, elég, ha tudunk egymásról.

- ...

- Majd kitalálunk valami fondorlatosságot, és kiirtjuk őket.

- ...

- Pedig ez így van, hidd el nekem! Nézz körül! Nem ez történik mindennel, aminek megértjük a nyelvét, megfejtjük a titkát? A hegyek óvva védték kincseiket, aztán egyszer valamelyiknek, aki látta, mennyire nehezen tudjuk élni jó vágoeszközök nélkül az életünket, megesett a kőszíve rajtunk: amikor éppen nagy vihar közeledett, a felszínre dobott egy vasércet. A villámtól az erdő növényzete tüzet fogott, s úgy égett, forrt minden, mint a kohóban. Az ember szeme láttára olvadt meg az érc, és a vihar után hűlt ki. De mi, a buta sapiensek nem vettük a lapot. A hegy csodálkozott és sajnált bennünket. Gondolt egyet és kilyukasztotta a mellét: tüzes folyamat lökött a felszínre. Itt aztán minden történt, nekünk, az embereknek még a haszna is megmutatkozott. De nem úgy a hegyeknek, amelyeknek elkezdtek először az oldalát megfúrni, aztán a saját sejtjeiből nyert eszközökkel kibebezni. És ez így megy már több milliárd éve. Időnként aztán szülőanyánk, a Föld, amikor olyan idegpályához érünk, ami érzékenyen érinti, megrázza magát. Ilyenkor sajnos nemcsak mi, az emberek pattogunk rajta, mint a dobhártyán a bolha, hanem minden és mindenki. Akkor újra eltelik egy-kétmilliárd év, és persze minden kezdődik előlről.

- ...

- Hogy mi lesz ennek a vége? Ki tudná megmondani, drágám! Ez az én dilemmám is. Annyira szeretném már évek óta megismerni a patakot, megtudni azt, hogy miről beszél, de félek.

- ...

- Attól, drágám, hogy én is ember vagyok, hajt a kíváncsiság, és ha a patak elmondja féltett titkait, hogyan tudom megállni, hogy vissza ne éljek veled? Már egy órája is van talán, hogy itt sétálunk mellette. Eddig úgy néztél rá, mint egy keskeny vízfolyásra. És most?

- ...

- Megálltál, észrevetted? Úgy nézed, mintha soha eddig nem láttad volna. Hát, erről beszélek! Emlékszel ott lejjebb arra az apró zubogóra, a nagy kanyarra, aztán a kisebbekre, amelyek, ha madarak lennének, úgy látnánk, mintha szvinget járnának: kettőt balra, egyet jobbra?

- ...

- Na, igen! Sziklát kellett neki kerülgetnie, ilyen is volt, de lejjebb, a vasút mellett csak rekettyést láthattál, nem volt előtte kúp vagy halom, mégis táncolt!

- ...

- Nem hinném, hogy emberi kéz tette volna, ahhoz túl szépen beszélt hozzánk.

- ...

- Igen, hallottam. Ugyan nem értem, mit mond, csak érzem, hogy éppen boldog, vagy sem. Egyszer, emlékszem, hosszú és bőséges eső esett. Nem kellett sokáig várni, és a hegyekből lezúduló víz megduzzasztotta a patakot, és egyik pillanatról a másikra kilépett a medréből. Lejöttem ide megcsodálni. Csak néztem, és próbáltam keresni vele a kontaktust. Nem sikerült. Halálos csendben volt, és félt: nem tölünk, vagy másoktól, hanem önmagától. Érezte a hegytől kapott erejét, amivel nem tudott semmit sem kezdeni. Teljesen belesüppedve saját magába, talán legszívesebben felgyújtotta volna a medrét, hogy meghaljon, és felhővé váljon. Éreztem, tudtam, hogy hibáztatja magát: mindig az volt a vágya, hogy szabadon élje az életét, de ehhez sokszor erő kellett volna. Mikor játékosan, a szabadság érzetétől megrészegülve táncolt a domborulatok között, kerülgetve saját lábát, ügyet sem vetett az emberre, pedig jól tette volna, ha figyel. Az önfeledt szvingelés közben bizony előfordult, hogy belebotlott önmagába, és akkor hirtelen azt sem tudta, merre van az előre, ilyenkor kicsi szigetet rajzolt az anyaföld mellére. Ez

aztán vagy tetszett az embernek, vagy nem. Ha az utóbbi fordult elő, akkor fogta az ásót, lapátot és belemászott a patak testébe, ekkor a mederben a fájdalmas megdöbbenéstől megállt egy percre az élet. Aztán úgy nekiiramodott az általa jónak gondolt irány felé, mintha kergetnék. Ez minden élőlény természetes reakciója: „minél messzebb, annál jobb, és talán meg sem történt”, ez a filozófiája. Közben úgy érezte, hogy kergetik, és azt gondolta: miért hagynák abba teste vagdosását, ha már egyszer elkezdték? Menekült. Ennek egyik módja, hogy megkeresse a saját, régebben hallatott hangját, hogy regélőként énekelve elmesélje, milyen galádság érte, melynek dallamában, az ősi időket idéző, monoton rigmusokban azt kérte az égiektől, hogy lenne nagyobb, erősebb, s akkor az ember mehetne az ásóval, lapáttal a csudába. Amikor aztán megkapta a sok vizet, ami benne, a medrében kereste a kiutat, és ettől nemcsak nagyobb, hanem félelmetes is lett, megijedt, majd a szomorúság telepedett rá, ráadásul nem tudta mit tegyen. Már nem ő irányította saját magát, hanem az a folyam, amit a fentiektől kért. Legszívesebben visszacsinálta volna az egészet. Szégyellte magát, amiért meg akarta bosszulni az embert, amiért beleavatkozott az életébe. Ezt éreztem, láttam rajta, amikor kilépett a medréből. De most közel sem vagyunk ilyenek, drágám!

- ...

- Dilemmában vagyunk.

- ...

- Amiről beszéltem neked. Szerinted leüljünk ide a bokrok aljába, közel a patakhoz, esetleg a lábunkat is belelógatva a tiszta, fényes vízébe, és próbáljuk megérteni szavait, mondatait, dallamát, vagy pedig éljük tovább egymás mellett az életünket, mint egy jó szomszéd?

- ...

- Hogy én mit szeretnék? Hát, ez a problémám, mert nem tudom. Annyira jó lenne megtudni mindazt, amit ő gondol rólunk, amiket elmondtak neki azóta, hogy megszületett, sőt még világra jött előtt hallott, tapasztalt. Aztán ott van az a tengernyi élettörődék, amit a medrében görget a tenger felé, amit, ha odaér, örökre homály fogja befedni. Egyrészt bennem – mint mondtam – a kíváncsiság leküzdhetetlen vágya feszít, másrészt pedig gyarló ember vagyok. Ki tudja megmondani, hogy mit fogok művelni azzal a tudással, amit ő, a patak ad nekem?

- ...

- Igen, látszólag igazad van. Hiszen hol vagyunk attól, hogy megfejtsük a titkát? Talán botorságnak tűnik – mint mondd –, hogy olyantól tartok, aminek közelében sem vagyok. De gondoldj bele a félelmetes fegyverekbe, a még nagyobb pusztítást végző technológiákba. Azt hiszed, nem ugyanígy kezdődött minden, mint itt, velünk, akik meg szeretnék érteni a patakot?

- ...

- Hajaj, nem úgy van az! A folyókat sem hallgatták meg. Csak elterelték, erőműveket építettek rájuk, és hűtővíznek használják.

- ...

- Naná, hogy kellene ezek, de ha ismernénk nyelvüket, akkor előfordulhatott volna, hogy nagyobb hatásokkal működnének ezek. Most viszont a patak a fontos, mert az ő partján vagyunk. Érzed az illatát? Mondhatni egy szépséges szűzlányéhoz hasonlatos.

- ...

- Megértem, te mást érzel. Nekem az. Ezen ne vitatkozzunk! Ül le ide mellém, hallgassuk őt. Itt mély a hangszíne, lejjebb

- mint hallod - már vékonyabb. Egyébként izgalmas a mély hangú nő.

- ...

- Rendben van, nem jövök mindig a nőikkel, de a patak nő, pontosabban lány. Ebben megegyezhetünk, igaz?

- ...

- Fiú patakot még nem láttam, de legyen.

- ...

- Igaz, ami igaz, jól megfagyasztja a lábam. Ne neved, nem az ágyban vagyunk!

- ...

- Jól teszed, ha kihagyod, tényleg nagyon hideg. Nézd! Nézz csak oda! Ott szemben a túloldalon, a víz fölé hajló ágak alatt. Ott, áll a patak. A bokor lehullott levele egy helyben forgolódik. Állítom, ezzel üzen valamit.

- ...

- Például azt, hogy nem minden olyan, mint amit elsőre gondolsz róla. Itt előttünk, ránk sem nézve, rohan tovább. Ott lejjebb, még hullámokat is vet. Szemben pedig - tőlünk alig, kettő, vagy három méterre - a patak megáll, és figyel a partot, a medret, a felhőket, a bokrokat, mindent, ami itt van. Annyira delejező a nézése, hogy képtelen vagyok levenni róla a szemem. Te is így vagy ezzel, drágám? Én, ha nem lenne ennyire hideg a víz, és ha nem áramolna a lábam körül, akkor észre sem venném a siető, szaladó, egymást kerülgető közepét.

- ...

- Jaj, de jó, hogy te is látod! Most üldögéljünk, és hallgassuk az énekét. Suttogva beszélek, mert nem szeretném zavarni őt, és téged sem, drágám! Tudod, a patak különleges teremtménye a világnak.

- ...

- Nemcsak azért kell ülnöd itt mellette, szó sincs erről, azért, drágám, mert szeretsz engem.

- ...

- Úgy jön ez ide, hogy én szeretném megérteni a patakat, hogy eldöntsem kell-e nekem halálom után is, vagy sem!

- ...

- Tudom, hogy hülyeségnek tartod, de annyira jó eljátszani ezzel.

- ...

- Igen, hát persze, hogy csak játék.

- ...

- Látod, drágám? Csak taláalomra leültünk ide, erre a részre, és máris egy nagy ellentmondásba csöppentünk. Itt előttünk rohan a patak, de olyan gyorsan nyomulnak egymás mellett a vonulatok, hogy nem győzik kerülgetni a mellette lévő. Olyan, mintha egy lenne, de mégsem: hiszen ott, szemben a bokrok aljában, aki a beszűrődő napsugarakban fürdeti az arcát, és közben állandóan kíváncsian lesi, hogy ki látja, ő is a patak része, de mégis egy másik. Gondolj bele, mi alapján különböztetjük meg egyik élőlényt, tárgyat a másiktól? Hát, a tulajdonságaik által.

- ...

- Na, igen! Sok hasonló van és mégis más. Ott van például a pogácsa.

- ...

- Mert ez jutott eszembe. Tényleg, jó régen süttöttél egy jó sajtosat.

- ...

- Te jobbat tudsz. Láthatod, a pogácsából is van mindenféle. Az alapösszetevők ugyanazok, mégsem tévesztjük össze őket, főleg, ha valaki allergiás a sajtra.

- ...

- Azért érdekes ez most, drágám, mert ha jobban megismerjük a patakot, akkor talán lehetőségünk lesz arra, hogy megértsük a beszédét is.

- ...

- Igen, még mindig ezen rúgózom. Úgy gondoljuk, hogy egyetlen patak, azonban szó sincs erről. Szerintem ebben a mederben sok kicsi patakocska van: az egyik igyekvő, mindent és mindenkit le akar hagyni, a másik inkább söprögető, aki, amit ér, azt viszi, görgeti magával, aztán van olyan, aki szeret elnézegetni, gondolkozni az élet folyásán, aztán ne feledkezzünk meg az építőkről, rombolókról, akik állandóan a maguk patak-eszközeikkel a partot alakítják, és persze a növények nevelőjéről,... Sorolhatnám még, de nem teszem, hiszen ha belegondolsz, a mi társadalmunkra hasonlítanak.

- ...

- Elgondolkoztam, azért maradtam csendben. Azon törtem a fejem, hogy a körülményei ellenére, mégis inkább boldog ez a patak-család vagy -társadalom, végül is az egész élete alkalmazkodásból, kompromisszumokból áll. A fizika törvényeinek megfelelően nem tud másfelé haladni, csak lefelé. Igen ám, de ha egy kiemelkedés van előtte, akkor kénytelen kerülőt tenni, ha pedig körbezárják, akkor addig duzzasztja magát, míg újra el nem tud indulni lefelé, akaratlanul kivájja saját útját, medrét, amiből aztán nem tud kiszabadulni. A dolgozó patakok azonnal nekiveselkednek: ásnak, alakítanak, aminek az a következménye, hogy alig telik el egy kicsi idő, és már semmit nem tud a környezetéről, csak mesék, mondák maradnak fenn szájhagyomány útján. Ezek persze - ahányszor átmennek valamelyik más patak nyelvén - egy kicsit mindig változnak. Így előfordulhat, hogy hatalmas hegyeket és óriásokat képzelnek a kivájt meder mellé, holott

valójában az életükre törő földmunkagépek akarják éppen elterelni, mert valaminek éppen az útjába kerültek. Ha belegondolsz, mi emberek majdnem hasonló cipőben, pontosabban mederben járunk, csak mi nem tudunk annyira örülni. Bár, ha belegondolok a mesék világába, ha féltünk is a farkastól, mellette örültünk is, hiszen nem minket kapott be. Ezt csak azért mondom, hogy felkeltsem az érdeklődésedet.

- ...

- Bocsi, élcelődtem. Visszavonok mindent, ha így akarod!

- ...

- Rendben, folytatom. Azért a patakunk élete innen kívülről nézve nem igazán irigylésre méltó: be van szorítva egy vájathba. Amíg él, onnan nem mozdulhat ki, csak ha valami tragédia történik a környezetében, és ezáltal kénytelen kilépni megszokott helyéről. Megállás nélkül, változó gyorsasággal folyik, hogy a végén a halálába ömöljön. A folyóban még egy ideig megtarthatja saját tulajdonságait, de a tengerben, ami felé elszabadult, nem gondolkozó autókerékként halad, halálát leli. A környezetéről alig tud valamit: szabadsága abban tud kiteljesedni, amikor valami az útját állja, eldöntheti jobbra vagy balra menjen. De ez is csak költői lehetőség, hiszen csak emberi kéz teszi lehetővé, hogy ne a fizikai törvényeknek megfelelően cselekedjen. Ezek alapján, ha a helyében lennénk, talán már sírva is fakadhatnánk. De ő patak! Neki soha nincs rossz kedve. Boldog, mert állandó mozgásban lehet, az emberek szomját olthatja, az állatok örömmel keresik társaságát, az életet adó vizet adja azoknak, akik az útjába kerülnek. Nem foglalkozik ő azzal, hogy mi van a medrén kívül, akinek szüksége van rá, úgyis megkeresi. Általában magában beszél: többnyire énekel, általa költött dallamokkal szórakoztatja magát. Különleges teremtménye a világnak.

Van még rajta kívül valaki, vagy valami, aki önmagában boldog? Aki olyan, mint egy intézmény? Hiszen mindene megvan, ami a patakéletéhez szükséges. Csak szeméttel, trágyával lehet neki szomorúságot okozni, de ilyet normális ember nem tesz. Elgondolkoztál már azon, hogy vajon szívesen cserélnél-e a patakkal?

- ...

- Mit? Hát az életedet.

- ...

- Milyen érdekes, azonnal rávágod, hogy szó sincs róla! Hogyan jut ilyen botorság az eszembe? Értem én, de mégis! Hát nem irigylésre méltó az, aki kívülről ugyan be van szorítva egy élethelyzetbe, de mégis boldog? Az állandó rohanásban, építésben, bontásban, az elfogyhatatlanság hitében és tudatában észre sem veszi, hogy egy vajatban éli a mindennapjait. Aztán, mikor végre kikerül a nagy szabadság világába, akkor azonnal bele is hal. Akkor miről is beszélünk, amikor a szabadság zászlaját lengetjük? Mondván, hogy a boldogság ábécéjének az egyik, ha nem a legfontosabb életérzése. Lám, a patak erre tökéletesen rácsáfol. Arról nem is szólva, hogy akit itt látsz magad előtt énekelni, és tovább menni, az soha nem fog el. Előfordulhat, hogy előttünk több ezer évvel korábban itt volt ő, és szemezett akkor ezen a helyen üldögélő őseinkkel. Vajon eszébe jutott a később született Hérakleitosz, akit a változások elfogadására, dicsőítésére ösztökölt? Vagy amikor a 13. században, a tatárok elől menekülő magyarok rohanva próbálták átugrasztani lovukkal a sok eső hatására, a medréből akaratlanul kilépő testét, és nem mindenkinek sikerült? És persze itt vagyunk mi, akik itt ülünk a tiszta, fényes, hideg és jóízű, csobogóan rohanó víz partján, és azon medítalunk, hogy kinek jobb: neki vagy nekünk?

- ...

- Provokáltalak, drágám. Ilyen kérdés nem helyén való. Szerintem a patakmal való találkozás arra jó, hogy jobban megismerjük magunkat, az életünkhöz való viszonyunkat. Van olyan tulajdonsága, amit irigylek tőle.

- ...

- Ahogy már kérdeztem, illetve utaltam rá. Nézz a folyás irányába! Ahogy itt, hol lassabban, majd gyorsabban rohan el előttünk, eszedbe sem jut, hogy soha nem fogy el, így él, így viselkedik. Pedig tudjuk, aminek kezdete van, annak a vége is eljön. De a patak nem ilyen: medrében megállás nélkül folyik a víz, és mindig van utánpótlás. Nincs olyan, mint amikor kiszárad a kút, elzárják a főnyomó vezetékét, és csak a fuldokló hörgést hallod a csapból. Itt, drágám, valahonnan, ahol kimeríthetetlen az élet nedűjének forrása, állandóan jön az utánpótlás.

- ...

- Amit mondasz, az fizika, drágám! Az élet körforgása, a természet rendje, meg ilyenek, amiket én is tudok. Ezzel szemben, vagy inkább mellette, a lelki, szellemi oldalára hívnám fel a figyelmedet. Hát nem csoda ez a kiapadhatatlan energia? Hát nem csoda ez az önfelelt boldogság? Szeret rohanni, miközben állandóan beszél, énekel, pedig tudja, hogy útja végén a halál vár rá, vagyis átlényegül folyóvá, majd tengerré. Sok hasonlatosság van közöttünk. Mi is számtalan esetben várjuk a holnapot, a jövő évet, a nyarat, a telet és sok mindent, ami a jelen után következik. Legszívesebben átugranánk a várt időpontig a naptár által is mutatott időt, hogy minél hamarabb eljőjön a Karácsony, a nyaralás, vagy éppen egy jó színházi előadás. Eszünkbe sem jut, hogy mi nem patak vagyunk, viselkedésünk, gondolataink azonban ahhoz hasonlatosak. Életünkben eljön az a perc, amikor a

csap fuldoklóan hörög, de a pataktól kölcsönzött érzés mind-
ezt elnyomja. Mennyire boldogok vagyunk, amikor felülünk
a hullámvasútra, vagy a ringlispilre, esetleg hajóra szállsz, és
heteket töltesz egy tengeren vergődő házban. Eszünkbe jut,
hogy tulajdonképpen a szabadságunkat korlátoztuk? Nem,
hiszen mint már mondtam, a szabadság az ember fejében,
a lelkében van vagy nincs. A pataknak van, állandóan. Így
aztán máris láthatod, drágám, hogy miután a szabadság a
boldogság ábécéjének az első betűje, a patak, ha figyelünk
rá, akkor kiváló tanító. Úgy tanít, hogy folyamatosan itt van
a közelünkben, és szüntelen hirdeti, énekl, szavalja bele fü-
lünkbe, lelkünkbe: az élet örök, a boldogság pedig benned
van. Most már ugye érthető, drágám, hogyha majd egyszer
meghalok, és nem lesz mellettem a patak, akkor nagyon
hiányozni fog.

- ...

- Már megint igazad van, nem fogok meghalni. Butaság, csak
az életerzést kell megtanulni a pataktól. Talán a kifogyhatat-
lanság is a fejünkben, lelkünkben dől el, s ettől a boldogság
szinte tapintható bennem, hiszen megértettem a patak be-
szédét, gondolatait és mégsem tettem tönkre, változtattam
meg. Ő viszont engem egy újabb dimenzióba röpített, ahol a
lelkem szintén szárnyakat kapott.

A SZERELEM

- ...

- Gondoltam, hogy ez a téma nem megy el néhány megjegyzésed nélkül, drágám! De, mint tudjuk, én ilyen vagyok.

- ...

- Igen szerelmes, mármint típus, mindig.

- ...

- Természetesen a szerelembe. Ezért jutott eszembe, hogyha majd egyszer meghalok, akkor tudok-e szerelmes lenni?

- ...

- Sajnos, ez nem olyan biztos, pedig jó lenne.

- ...

- Aki azonnal elveszett benne, annak, ha a bátorság apró morzsája ott volt a lelkében, írni kezdett. Azt gondolta, a várázslatos szemekről beszélnek az el nem hangzott mondatok, sorok, szavak, de szó sincs erről.

- ...

- A szerelemről, drágám. Azt mondják, „A szerelem romba dönt”. Aztán ott van a társ-szólása ennek, miszerint „Az álmodozás az élet megrontója”. Mennyi igazság és hazugság van ebben. Szerintem álmodozás nélkül nincs boldogság, és szerelem sem, hiszen emlékszel? Megláttuk egymást, és valahol, ott mélyen azonnal tudtuk, ennek van, lesz folytatása.

- ...

- Így van, ez még nem a szerelem. Azzal az érzéssel csak akkor szembesülsz, amikor valami vagy valaki elvesz belőle egy részt. Addig minden lépésed nyomán virág nő, mint a mesében. Nekem pedig a lábam véletlenül sem érinti az út

porát, a viharral érkező zivatar ugyanolyan szívet melegítő, mint a fél méteres hó, aminek a teteje megfagyott, és a vastag jégréteg ropog minden lépésünknél. Talán fázunk, vagy az is előfordulhat, hogy nem, de csókjaink biztosan azokat is melegítik, akik éppen arra járnak és látnak bennünket. Csak mi vagyunk: te és én.

- ...

- Persze, fizikálisan sokan forgolódnak körülöttünk. De, gondolj vissza! Emlékszel valakire, aki nem mosolygott, amikor meglátott bennünket?

- ...

- Igen, mert a szerelem Drágám olyan, mint a legragályosabb takony: ragad, szerintem még el is kapható.

- ...

- Olyankor nem törí fel sarkad a cipőd, nem vágod el az ujjad a tegnapi megélezett késsel, a főnököd barátságos veled, pedig nem adtad le időben a jelentésedet, az úton mindenki előzékeny, nem felejtesz el virágot tenni az asztalra, nem ázik el a frissen kitergetett tiszta ruha, a kutya sem ugrik fel sáros lábbal a kanapéra, a szemeteszsák valahogy soha nem lesz csurig tele, és originált papírguriga van melletted, amikor rá kell ülnöd a WC-re. És sorolhatnám napestig, egészen addig, hogy minden étel, amit eléd tesznek, olyan ízletes, mint addig soha. Nem is marad egy falat sem a tányérodon. Az arcodon az állandó mosolygós derű új, szeretni való ráncokat rajzol. Úgy szaladnak el a napok alattad, mintha a gyorsfutás-versenyszám egyik megmérettetésén lennének az olimpián. És mégis mindent olyan mélyen élsz meg, hogy később az emlékeidben a legapróbb mozdulatok is úgy megmaradnak, mintha egy perce történt volna. Minden kerek, minden gömbölyű. még a Rubik-kocka oldalai is azon-

nal megtalálják a helyüket, amikor a kezedbe veszed. Nincs olyan helyzet, amiben ne talpra esnél. Ha nem megfelelően közlekedsz, szerencséd van: nem buksz le, vagy olyan rendőr áll az autód mellett, aki: Na, menjen, aztán ne találkozzunk még egyszer! – mondja, és egy laza intéssel elenged. Ha egy jó darabot akarsz megnézni, biztosan kapsz színházjegyet. Ha elutaztok, visszafelé elfelejtitek a könnyeket, ami más alkalommal majd valamikor, később a szemeteket homályosítja el, amikor hazafelé mentek. Akkor semminek nincs vége, csak eleje. Még a közepét sem tapasztaljuk.

- ...

- Igen, jól hallottad, drágám! Emlékezz, amikor szerelmes voltál, hogyan élted meg a napokat.

- ...

- Azt mondd, mint én? Akkor elmondom. Úgy éreztem, hogy egy másodpercben, egy pillantásban, egy mozdulatban elkezdődött valami, ami soha nem ér véget. Mert olyat nem tehet a Mindenható vagy a sors, hogy ad egy csodát, és együttal el is veszi tőlem. Persze, ezt már utólag mondom, mert akkor és ott ilyen botorság, hogy a szerelemnek, mint a botnak vége is lehet, és egyáltalán lehet-e nélküle élni, véletlenül sem jutott az eszembe. Ha megfeszítenek, vagy tüzes vassal égetik a talpamat, akkor sem tudtam volna mást valani, csak azt, hogy ez az érzés örökké, még a halálom után is a lelkem része lesz. Ezt talán, ha nem is jutott el a tudatomig, érezhettem: ilyenkor álltam meg veled szemben, és kértem tőled csókot. Eleinte természetesnek vitted, azt hiszem, tudat alatt neked is szükséged volt a bizonyosságra. Aztán később hiába álltam meg, te továbbmentél.

- ...

- Nem, nem bántalak! Egyébként akkor ez fel sem tűnt, inkább nevettem ezen. Hiszen - ha belegondolok - éppen én lehettem a gyenge láncszem, mivel te, drágám, annyira biztos voltál szerelmünkben, hogy nem volt szükséged az állandó megerősítésre. De - mint mondtam - ez már csak utólagos magyarázkodás.

- ...

- Dehogynem, én most is, mindig, drágám! Rövid szünetekkel, de mindig szerelmes vagyok, mert imádom a szerelmet, mint jeleztem, a szerelemben vagyok szerelmes.

- ...

- Természetesen te vagy, aki ezt az érzést gondolja, élteti bennem. Ha nem lennél, akkor szürke, meghasonlott, sikertelen, áfonyaképű, szakadtlelkű ember lennék.

- ...

- Hogyan lehet ilyen kérdést feltenni, hogy nem beléd vagyok szerelmes? Hát persze, hogy nem, vagy inkább naná, hogy igen!

- ...

- Drágám, te kellesz ehhez a csodálatos érzéshez, ami a lelkem boldogító része. De ha ez megvan, akkor már ő ott van bennem. Csak egyszerűen van, és mindent megváltoztat. Olyan, mint egy örökké világító, melegítő, perzselő éltető tűz, és Te vagy az Drágám, aki állandóan hordja a fát és rakja rá. Vigyázol, hogy száraz, jól éghető, kevés fojtó füsttel járjon legyen, amit szorgalmasan hasogatsz és pakolsz a parázsra, mert szereted ezt az állapotot. Ilyen a szerelem. Az én szerelmem. Amikor meggyullad bennem a tűz, akkor ez annyira erős bennem, hogy betölti egész lényemet, csak ezt látom, érzem, tőle vagyok boldog. Amikor pedig vizes, nyamvadt, gyorsan elégő szalmaszerű anyagot teszel a szerelem tüzére,

azonnal észreveszlek. Az addig elnyomott kórságok kezdik hasogatni a torkom, a fejem, a lábam, a testem. Mindenki köztöködni kezd velem, és legszívesebben ki sem mozdulnék egy odúból addig, míg újra el nem kezded hordani a fát: A jó fát, az én alig pislákoló paraszamra. A szerelemben ez az egyetlen, de lényeges gyenge pont: én nem fűthetem. Csak valaki más, akinél a mozdulat, a nézés, a szó, a hang nyitja meg azt az ajtót, ami mögött a parázs várakozik. Próbálkozhatsz!

- ...

- Jó, te nem próbálkozol, de én tettem ilyet. Szemben álltam a tükörrel: kerestem magamban a mozdulatot, a nézést, a hangot, hátha kinyílik számomra is bennem a fára várakozó kapu, és akkor már csak a tűzrevalót kell hoznom. Figyelj! - szólítottam meg magam. Szeretsz engem? Tudtam, hogy nem tud, illetve nem tudok mást mondani, mint hogy igen. Hiszen ha félsz is kimondani, tetszel magadnak, szereted azt az embert, akit ott látsz.

- ...

- Dehogynem! Ha nem így lenne, akkor nem etetnéd azzal, amit a legjobban szeret, nem öltöztetnéd szebbnél szebb ruhákba, és nem tennél rá izgalmas színeket, illatokat, és nem tanítanád meg úgy mozogni, viselkedni, beszélgetni, hogy azt mutassa: ő a szerelmed.

- ...

- Ezen most nem szeretnék vitatkozni, drágám! Én magamról és a szerelemről beszélek. Arról a szerelemről, ami, ha majd meghalok, és nem lesz velem, akkor nagyon hiányozni fog. Nagy dilemma ez! Hiszen, ha én nem tudom kinyitni magamban a gyengülő paraszat elzáró ajtót, és ezáltal képtelen vagyok, a tüzet éltető fát hordani rá, akkor, ki lesz az, aki ezt megteszi nekem? Hogyan fogok ott is boldog lenni a szerelem tüzétől?

- ...

- Isten ments, hogy ezt kérjem tőled! Gyere velem, ha majd remélem sok idő elteltével, engem szólítanak! Bár ha belegondolok, őseink találtak erre elég kézzelfogható megoldásokat!

- ...

- Jó, csak vicceltem. Nincs para! A 21. században ez nem kérdés. Hogy is képzelheti el a mai korban valaki, hogy ha majd egyszer meghal, akkor veled tartson az, aki élete folyamán a szerelme tüzét táplálta? Majd hordja más lelkébe a gyújtóst!

- ...

- Olyan nincs, életem, hogy az enyémhez, rajtad kívül valaki odaférjen! Ez az ajtó csak egy embernek nyílik ki. Persze vannak, akik megtalálják a kaput, és még fát is hordanak eléje. Sőt, meg is gyűjtják. Ettől legfeljebb ott bent csak melegebb lesz, de perzselni nem fog, pedig a szerelem akkor az igazi, ha perzsel.

- ...

- Dehogyan éget meg, csak egy kis nyomot hagy. Minden nap, minden perc egy újabb karcolat, amit a lelked őriz, ezt teszi veled. De a legérdekesebb az, hogy rabja vagy a szerelem tüzének, miközben olyan hatalmas benned a szabadság érzete, mint soha máskor. Ez aztán az igazi ellentmondás, szinte tudathasadásos állapot. Mert amikor szorgalmasan hordod a tűzrevalót, és párás szemekkel nézel rám úgy, mint egy férfi istenre, én élvezem a lelkemet égető érzést. Akarom a szerelem tüzét, és azt, hogy mindig így legyen. Eszembe sem jut, hogy ehhez kell egy kéz, kell egy hang, egy mozdulat, egy csók, ami nem az enyém, hanem a tiéd, és csak akkor válik a részemmé, ha megkapom. Ez pedig már egy komoly függés. Ha tudatunknál lennénk, akkor bizonyára rádöbbenénk: ez a rabságnak olyan szintje, ami a boldogságot abszolút ki kell, hogy zárja.

- ...

- Igen, éppen én is azon elmélkedek, drágám. Azt mondom betegség? Talán.

- ...

- Azon töröm a fejem, hogy vajon mennyi olyan betegség van még, amiben szeret az ember szenvedni. Bár én még olyat nem láttam, aki szerelem miatt szenvedett volna, csak amikor ellopták tőle, és a tűz kezdett elhalványulni benne, akkor jöttek az elvonási tünetek. Most jut eszembe, talán a szerelem is egy kábítószer.

- ...

- Elfáradtam, azért hallgattam el.

- ...

- Drágám, akkor én is egy szar kábítószeres lettem? Találkoztam veled, kinyitottad a lelkem kapuját, begyújtottad a szerelem tüzét, és azóta nem tudok nélküle megenni.

- ...

- Jó, akkor nélküled! De most annyira megijedtem, ne haragudj, de nem engedem, hogy eltéríts. Mi lesz így velem? Úgy olvastam: aki kábítószeres volt, az soha nem gyógyul ki teljesen belőle, legfeljebb mentes időszakban van. Ha kitartó, ez akár eltarthat élete végéig is. Én viszont nem szeretnék szerelemtől mentesen élni. Azon kesergek, hogy ha majd egyszer meghalok, hogyan fogok megenni nélküle?

- ...

- Jaj, persze! Nélküled, mert te vagy az, aki fűtesz engem, drágám! De én az érzésről beszélek, amit már egy jó ideje magyarázok. És ha fényképet, hangot, írást vinnék magammal, mint a háborúba menők, akik a szívük fölött, a tárcájukban őrizték szerelmük mosolygós, nedves ajkú képét

vagy az úrhajósok, akik a számítógépükön megőrzött filmek segítségével próbálnak az új fűtőanyaghoz jutni? Ebben van ráció. Hacsak...?

- ...

- Értem én, hogy ez a megoldás tetszik neked, drágám! Így egy fotóval máris másik fűthető pasihoz csapódhatsz, és nem kell attól félned, hogyha majd egyszer meghalok, akkor utánad nyúlok.

- ...

- Jó, rendben, csak vicceltem. De azért, ha belegondolsz, annyira nem jó ez a megoldás sem, hiszen az ember állandóan változik. Ha valamilyen hordozón viszlek magammal, és így próbálom a szerelem tüzét fenntartani, akkor nem veszem figyelembe a bennem égő szerelem tüzének tulajdonságát és a saját személyiséget, ami ezzel a különleges érzéssel, állandóan változó kapcsolatban van. Nézd meg! Most milyen fát hordasz a paraszamra? És milyet hasogattál akkor, amikor még...?

- ...

- Hát, ez az! Amikor majd ott leszek a világ másik oldalán, a fényképeidről rám néző, homályos szemű szépség olyan tűzrevalót hordhat rám, ami előfordulhat, hogy nem égetni fog, hanem eloltja a paraszt is. Aztán, ha mégis annyira hiányozni fogok, hogy utánam jössz megnézni engem, hogyan telik az életem, illetve pontosabban a halálom, akkor döbbenünk rá, hogy a szerelmünk könyvéből kiesett, eltűnt egy fejezet. Már nem ismerjük a szereplőket, az eseményeket. Hiába akarjuk összerakni, az előzőhöz ragasztani, a nagy érzelmi foghíj miatt, ez lehetetlen. És akkor jön a teljes megsemmisülés, legalábbis nekem. Persze neked is, drágám, hiszen feleslegesen fogod hasogatni a fát, pedig biztosan, az

apró gyújtóstól kezdve, a könnyen lángra lobbanó, hosszan és lassan égő hasábig mindenféle fával próbálkozol, de hiába. Az ajtón belül vagy, mégis a szerelem tüze jégveremmé változik.

- ...

- Dehogyan vagyok rosszkedvű, drágám! Csak a megoldást keresem, és ne félj, vinni sem akarlak magammal. Azért Attilának, a hunok királyának, na meg az egyiptomi fáraóknak jó sorsuk volt, ők ezt a kérdést egyszerűen megoldották.

- ...

- No, igen. Legalább választhatott minden napra másikat, aki éltette benne a szerelem tüzét.

- ...

- Naná, talán élvezném!

- ...

- Bizony bevenné a gyomrom. De én, hiszen tudod, egyajtós vagyok, és azt csak te tudod kinyitni, drágám!

- ...

- Nem kötelező elhinned!

- Gondoltál már arra, hogy hányszor kérdezted meg tőlem, hogy hova futok? Mint most is, amikor kicsit lihegek, de mindjárt könnyebben kapom a levegőt, ha megláttam a kis puha bőrű kezedet, a dacos arcodat, és úgy fellobbant bennem a tűz, hogy futnom kellett. Így kapok elég oxigént, hogy égessen. Gyere, fuss velem!

- ...

- Addig a sarokig.

- ...

- Ott, drágám, csak mi leszünk. Te a karodban felpúpozott tűzrevalóval nézel rám, én pedig a férfiasságom teljes tudatában, a szemed fényével takarózva élvezem az életet. A fene ott egye meg a halálot! Úgy döntöttem, hogy nem lesz, ha

majd egyszer meghalok. Milyen halál volna az, ahol a szerelem tüze kihűl bennem? Hát lehet úgy élni, halni, hogy a szerelemnek nem vagy a szabad rabja?

- ...

- Megint igazad van. Egy órával ezelőtt is mondhattam volna, de így jobb, mert rájöttem, nélküled még halni sem lehet, drágám!

- ...

- Igenis, értettem! Nem halok meg!

ÁLMAIM

- Megvallom, a magyar nyelven kívül más nyelvet annyira alaposan nem ismerek, hogy bátran egyetemleges kinyilatkozásokat tegyek. Én is azon magyar emberek közé tartozom, akiknek a génjeikben van a passzív ellenállás. Ez volt az, ami segített megőrizni ezt a csodát, amivel most is megpróbálom kifejezni érzéseimet, gondolataimat. Gondolj bele, az évszázadok alatt hány hódító telepedett ránk, és hosszú évtizedekig uralt bennünket, mégsem felejtettük el saját nyelvünket. Ezek mellett, mi is becserkéztünk nem egy népet a saját nyelvükkel együtt, és ennek kapcsán kénytelenek lettünk volna egy keveset tanulni tőlük, de mi csak mindenkitől annyit, ami nem veszélyeztette sajátunkat. Ezeket a tulajdonságokat örököltém én is.

- ...

- Pedig tanultam hosszú évekig orosz, aztán egy kicsit olaszt, majd németet, de nem sok sikerrel. A magyar nyelv az enyém, a miénk.

- ...

- Ilyenkor egy kicsit mindig elérzékenyülök.

- ...

- Azért, drágám, mert annyira, de annyira büszke vagyok a nyelvemre, a magyarságomra, ahogy most is, amikor azt mondom, hogy: Magyar vagyok!

- ...

- Ne haragudj, ezt csak alig hallhatóan vagy kiabálva tudom mondani, ezért üvöltöttem el magam, hogy: Magyar vagyok!

- ...

- Rendben, akkor ezután halkán suttogom.

- ...

- Ja, igen, az álmaim. Magyarul azt mondják: az örök álmát alussza. Ha majd egyszer meghalok, akkor szerinted tényleg aludni fogok és álmodok? Ebben az a furcsa, hogyha alszol, akkor egyszer felébredsz, ha álmodsz, akkor arról reggel tudsz mesélni. Ugyan nem mindegyikre emlékszel, de ez a lényegen nem változtat. Szerintem az álom akkor az, amiről most beszélünk, ha később elmondhatjuk, hogy kivel és mit tettünk éjszaka, a mesék birodalmában. Ha annyi lenne, hogy egy műszer kimutatja, álmodtunk, de egyáltalán nem emlékszünk rá, akkor az olyan, mint a vasárnapi rántott csirke combja, amibe nem haraptál bele és az ízét sem érezted, tehát nem is volt az asztalon a finom tavaszi éték, csak hitted, hogy ott van. Esetleg annyira szerettél volna álmodni, hogy bemagyarázod magadnak az éjszakai kóborlásaidat.

- ...

- Hogy mire szeretnék kilyukadni, drágám? Nagyon jó érzéked van arra, hogy akkor szólalj meg, amikor a legfontosabb gondolathoz érek.

- ...

- Nem dicsértelek, csupán megállapítottam, hogy büszke vagyok rád.

- ...

- Rendben, nem szövegelek. Mondom, ha elgondolkozol az életeden, és ennek kapcsán az álmaidon, akkor melyik álom a fontosabb számodra? Az, ami éjszaka alvás közben meglátogat, vagy inkább a nappali, ami úgy kúszik beléd, mintha soha nem akarna kiszállni belőled. Ülsz a székedben, vagy éppen krumplit pucolsz, esetleg a busz kereke csattog alattad, de sorolhatnám napestig a helyzeteket, ami először álmodo-

zasként adja el magát, teljesen mindegy, jön feléd, és bújik beléd, és időnként annyira valóságossá válik, hogy amikor csengetnek, vagy megszólal a telefon füttyögő hangja, ami még a múlt héten a kedvenc együttesed top listás száma volt, hirtelen nem tudsz dönteni a valóság és az álom között. Ha éppen balgaságod csúszómászó állata költözött beléd, akkor azonnal körbejárod a lakást. Megnézed az ajtót, hogy bezártad-e? Kinézel az ablakon, és... Hát ez az. Igazából azt várod, hogy a szőrös képű, koszos bűnöző éppen most ugrik át a kerítésen, de nem ez történik, hanem apró madarak veszednek egy morzsán, egy gerlepár pedig szerelemre éhesen turbékol. Azért még a biztonság kedvéért körbe járod a lakást. Látsz ezt is, azt is, amit meg kell igazítanod. És ezzel a rossz álom, ami egy nem tudni honnan jött álmodozásból került elő, elillan. Bezzeg, ha érzéki álmodozásból alakul ki az álmod, azt már nem engedjük el olyan hamar! Nem véletlen, hogy nála jár az eszem, oka van annak, hogy róla álmodozom, és szinte álomszerű valóságban ölelem, csókolom, ezzel győzködöd magad, és talán igazad is lehet. Mindenesetre meggyőződéseddé válik, ami előzőleg álom volt, és többször felveszed a telefonodat. Megnézed. Leellenőrzöd, hogy nincs-e lehalkítva. Nem teszed a zsebedbe, hanem magad elé, hogy azonnal észrevegyed, ha hív. De mindeközben többször kinézel, talán nem is telefonál, hanem egyenesen idejön. Ezt gondolod, aztán bekövetkezik, vagy nem. Ha igen, akkor emlékezni fogsz rá, ha nem, akkor úgy elfelejted, mint egy rossz filmet, amit...

- ...

- Mikor is láttál? Hát ez az. Ki emlékszik ilyenre?

- ...

- Érdekel, amiről beszélek, drágám?

- ...

- Örülök, már nem tart sokáig. Kitartás! Szóval az álmaink azok, amiket nem szeretnék veszni hagyni, ha majd valamikor meghalok. Elsősorban azért, mert az álomból lesz a valóság.

- ...

- Azt mondd, ez nagyon furcsa fordulat? Pedig éppen ezen tulajdonsága miatt nem tudnék megbarátkozni azzal, hogy ne legyen velem az álom. Azt nem sorolom – bár megtörtént –, hogy valaki megálmodta az ötös lottó számait, és Napóleon a megnyert csatájának stratégiáját. Ebben persze lehet kételkedni. De az biztos, hogy az álmainkban előjövő rosszát messze elkerüljük, a számunkra jót pedig igyekszünk megvalósítani. Van, aki ehhez a Mindenható segítségét kéri, de nem ám a kereveten hátradőlve, hiszen az álmaiban nem Isten volt az, aki megoldotta a problémát, aki a boldogság madarának hátára segítette. Ő azzal, hogy az álmokat ránk küldte, küldetésének tett eleget. Ezután már rajtunk a sor. No, persze az álmok tetemes része nem valósul meg. A rossz esetében ez nagyon helyes, sőt jó. Ugyanezt elmondhatjuk a kellemes álmokról, amik a nappali álmodozásból is eredhetnek, mert már boldogságot szerzett, amikor megéltük azt, ami megvalósul, vagy nem. Ezt már megkaptuk előre. Sokszor, talán jobb is, ha nem folytatódik. Mondják, hogy álmovilágba menekül. Miért menekülne? Egyszerűen jól érzi ott magát! Senki nem eszi meg azt az ételt, amit utál. Ha lehetősége van, akkor nem marad ott, ahol hideg van, ha fázós és ott, ahol meleg van, ha nem bírja a hőséget. Naná! A busz vezetője munka közben ne álmodozzon, hogy F1-es autót vezet a Hungaroringen. Csak azt akarom mondani, hogy az álmainkra szükségem van. E nélkül nem tudok élni és így meghalni sem. Gondolj bele, milyen állapot az, ami-

kor az ember elveszti az álmait, az álmodozás lehetőségét? Ha én ott leszek a másik világban, akkor az álmaimnak is velem kell jönnie. Nélkülük nem megyek sehová!

- ...

- Úgy szeretem, amikor azt mondd: Na, végre, hogy idejutottunk. Azért itt van bennem ez a dög, aki azt mondja, ez is csak egy álom, komám! Na, és? - válaszolom. Ki nem szarja le! Az én álmom, és ehhez senkinek semmi köze.

- ...

- Érdekes, amit mondasz, drágám! Hogy a nappali álom igazából egy rossz, vagy éppen jó gondolat? Igen. Talán így kezdődik. De honnan jön? Miért akkor és arról, amire fogékony vagy? A mindennapjaink abszolút meghatározó része az álmodozás. Hogyan tudnánk egy sima papírlapot összehajtogatni, ha kivesszük belőlünk a kreativitás?

- ...

- Persze, mint a gép. Ha megtanulsz egyféle papírhajtogatási megoldást, akkor úgy, azon a módon. Ha azonban a papírlap gyűrött, vagy kicsit nagyobb, akkor már az előző gépies megoldás nem működik. Ahhoz kell az álmodozásból szerzett önbizalom, hogy képes vagy megcsinálni.

- ...

- Az alkotásról, drágám, majd később beszélek, de igazad van. Az álomról nem lehet a kreativitást leválasztani. Kérlek, gyere ide a közelembe! Öleljük meg egymást, csukjuk be a szemünket, álmodozunk!

- ...

- Nos, hol jártál?

- ...

- Nem mondd meg? Akkor csak annyit árulj el, hogy én is ott voltam?

- ...

- Nem hiszem el! Csak azért mondod, mert froclizni akarsz!
- ...
- Oh, te szegény! Hát ennyire fázol, hogy bundakabátot álmoddál magadra?
- ...
- Szóval azt sem, hanem egy jó meleg szobát és előtte egy forró kádfürdőt.
- ...
- Azt még senki nem mondta, hogy sekélyes a fantáziám. De tudod mit, fussunk és kimelegszünk.
- ...
- Van még más is a tarsolyomban, de ugye azzal egyetértesz, ha majd egyszer meghalok, akkor az álmaimat ne hagyjam itt?
- ...
- Ezt most felírom. Megtörtént az, amit álomban sem reméltem, egyetértettél velem, drágám!

A MAGÁNYOSAN ÁLLÓ FA

- Látod ott azt a fenyőfát? Aki ott áll azon a dombon, az út mellett már messziről feltűnően. Mi jut eszedbe róla, drágám?

- ...

- Nem hiszem, hogy csak egyszerűen otthagyták, amikor a többit kivágták.

- ...

- Ő, drágám, az a fa, aki a testvéreivel délcegen állva, emlékeztet bennünket.

- ...

- Arra, hogy bármilyen nagy tettet hajtasz végre, számtalanul sokat segítesz másokon életed folyamán, minden erődöt embertársaidra fordítod, és a szeretet lángja soha nem alszik ki belőled, akkor is egyedül vagy.

- ...

- Hogy én rosszkedvű lennék? Hogy depresszió kerülgetne? Szó sincs erről, drágám! Sőt, ellenkezőleg. Ahányszor meglátok egy ilyen magányosan álló fát, mindig elhatalmasodik bennem az, amit a Teremtőtől kaptam. Ebben aztán minden benne van. Hiszen ő is egyedül van. Egy szóval sem hasonlítanám magam hozzá, de ha már a saját képmására formázott bennünket, akkor neki nem, de neked feltehetem a kérdést: Tudsz arról, hogy ő valamikor depressziós lett volna?

- ...

- Na, látod, gondolj bele, drágám! Születésünk kezdetétől emberek között élünk. Ha nincsenek a közelünkben, akkor keressük a társaságukat. Ha pedig hosszú ideig kerülgetnünk kell őket, akkor szeretnénk egyedül lenni, mint a magányosan álló fa. De nem erről van ám szó, drágám!

- ...

- Gyere, menjünk a közelébe.

- ...

- Mindig csak a menés! – csak utánozlak, mert nagyon szeretem, amikor ezzel jössz nekem, miközben azért velem tartasz.

- ...

- Na, itt jó lesz. Tisztes távolságra vagyunk tőle. Innen nagyon jól látható az egyedülléte és a nagyszerűsége. Mit érzel, drágám, ahogy felnézel rá?

- ...

- Jó, akkor elmondom, én: azt, ami a férfit férfivá teszi. Ahogy nézem ezt a szép, egyedülálló, délceg fát, az egyedüllét érzése hatalmasodik el bennem. Az, ami egyébként mindig itt van a lelkemben, a fejemben, a szívemben. Nem rossz ez, inkább jó. Innen a domb tetejéről, vagy a tisztás széléről körbenézve látom az erdő fáit, akik ha nem is teljesen, de hasonlatosak hozzám.

- ...

- Igen, kérlek, ne zavarj. A fa és én most már egyek vagyunk. Ott vagyok a domb tetején benne.

- ...

- Köszönöm. Látom alattam, lent az úton a rohanó autókat, amelyekben unatkozó, vagy ügyeiket intéző emberek vannak. Odébb a fajtársaim, a fák támaszkodnak egymásra, és hadi alakzatban várakoznak. Ha észrevehetően nem haladnak, a saját közösségükben mocorognak, dolgoznak, perlekednek, csak önmagukra figyelnek. Én vagyok az, aki mindent látom. Talán magamra is kíváncsi lennék, de nekem nincs tükröm, szükségem sincs ilyenre, társ sem kell. Nem tudna olyant mondani, amit ne tudnék. Hiszen én vagyok az, aki teljesen feloldódva a környezetében, meghallgatva a szelek beszédjét, a madarak pletykálkodását, olyan tudás birtoká-

ban vagyok, mint senki más. Mindenkit véd valaki: az erdő fáit az erdő maga, az embereket a családjuk, a hazájuk, az istenük, és ha kell, az embertársaik, a madarakat, a vaddisznót, aki szintén messze elkerül, az őzeket, akik csak tisztes távrolról mernek alaposan szemügyre venni, szintén védi a természet. De engem, aki itt áll egyedül a domb tetején, ki véd meg? Ki hallgat meg? Aki ide mer jönni a közelembe, az is csak a saját búját-baját önti rám. Szerencsém, hogy az évek során megszoktam, egyébként már minden ágam lehajlott, és letört volna a teher alatt.

- ...

- Nem panasz ez! A valóság, ami egyáltalán nem esik nehezemre, a férfi lét beteljesedése. Ezért mondtam előzőleg, hogy én soha nem vagyok depressziós, pedig annyi siránkozást hallok, és problémával találkozok, ami a boldogsággal van kapcsolatban, hogy azt felsorolni sem lehet. Sokszor csak nézek ki a leveleim közül, és ha tehetném, elüvölténém magam: Hát, normálisak vagytok? Azt hiszitek balgák, hogy örökké fogtok élni? Ha nem, akkor mire fel ez a sok baromság? De nem teszem, mert nincs rá tehetségem, és nem azért állok itt egyedül a tisztás szélén, hogy ezt megengedhessem magamnak. Meghallgatom, amit mondanak. Aztán óvatosan szembesítem azzal, hogy ő nincs abban a helyzetben, mint én. Neki sok társa van, és azoknak ugyanúgy megvan a mondanivalójuk. Én vagyok az, aki legfeljebb a szeleknek beszélhetnék. Azok, ha nem rohannának, talán meghallgatnának. De még olyannal nem találkoztam, aki egy percre megállt volna az ágaim között. Szeretem ezt a férfiletet. Ez azért mondom, hogy félre ne érts, drágám, ha ideültetnék egy fajtestvéretem, vagy mellém építenének egy házat, akkor lennék igazán beteg. Szerintem bele is halnék. Azt vennék el tőlem, ami a legfontosabb: a férfiletetem.

- ...

- Oh, dehogy jár ez lebutulással. Nem olyan, mintha bezárnának egy ablak nélküli toronyba, ahol egyedül vagy. Én a domb tetején, a feltűnőségem miatt ki vagyok téve az elemeknek és az ártó embereknek, de a távolság miatt csak azok a hangok jutnak el hozzám, amelyek tényleg fontosak. A sok libagágogás messze elkerül, kivéve a vadlibák hangja, ami fentről ér el, és tudtomra adja, milyen tél várható.

- ...

- Igen, ebben igazad van. Kicsit, vagy talán jobban, hiú vagyok. Nézz rám! Látsz nálam szebb fát a közeli erdőben? Egyenes háttal, dús levelekkel, egészséges ágakkal nézek szembe mindennel. Nem erőlködök. Általában azok teszik ezt, akik nekem rontanak. De hadd tegyék. Neki ez az életük rendeltetése. Amikor így rákérdezel a fásságomra, nemcsak az egyedüllét hatalmasodik el bennem, hanem a büszkeség is. Büszke vagyok magamra.

- ...

- Mert képes vagyok úgy egyedül élni, hogy soha nem vagyok társ-, illetőleg társak nélkül. Érted ezt, drágám?

- ...

- Pedig erről beszéltem.

- ...

- Mindig van itt velem valaki. Hallgatom és beleképzelem magam a helyzetébe. Így már többször voltam költöző madár, itt telelő fekete rigó, az erdő fája, akinek a hangja elért idáig, de ember is, aki itt alattam mondta el, hogy elhagyták, kiforgatták, vagy éppen arra vár, hogy megszeressék. Mindig újabb, és számomra még ismeretlen helyzeteket élek meg. Ettől nem csak tapasztaltabb, de okosabb is leszek. És mindeközben – miután csak átmenetileg költözök bele abba, aki ezt kéri tőlem – maradok, aki vagyok: magányosan álló

fa, aki élvezi a magányt, és büszke magára, mert ilyen nem sok van a világon. Nos, ez az egyetlen gyengém nekem, mint a magányosan álló fának is, drágám!

- ...

- Azért, mert ott bent, a lelkem mélyén tudom, sokan vagyunk ilyenek. Nemcsak a férfiasságunk okán, hanem szerintem sok nő embertársam szintén ezt gondolja magáról, mint ahogy azt is, hogy ilyen, mint ők, nincs, vagy legalábbis nagyon kevés van ezen a földön.

- ...

- Na, ugye, benned is van egy magányosan álló fa. Most már akkor megértesz, drágám? Ha majd egyszer meghalok, nem szeretném elveszíteni a magányosan álló fát, mert nem elég ezt magunkban érezni, látni is kell. Rendszeresen. Nem véletlen, hogyha valahol messze meglátsz egyet a domb tetején, a tisztás szélén, vagy éppen egy szirt csúcsán, esetleg egy Csontváry-képen, akkor azonnal a közelébe sietsz, de soha nem annyira, hogy megöleld. Ha netán mellé érsz, akkor elhallgatsz. Olyan hatással van rád ez a mágikus, önmagaddal való találkozás, mintha a saját lelkedet látnád kiterítve a lábad elé, és azt vizsgálnád, hogy milyen is ő valójában? Erre többnyire nem kerül sor, mert tőle jóval távolabb állsz meg. Onnan nézed, kerülgeted, ha lehetőséged van rá, és csodálsz. Tiszteletben tartod a magányosságát, a férfilétét. Eltűröd, hogy büszkén nézzen le rád. Sőt, téged is ez a csodálatos érzés tölt el, hiszen valahol mindnyájan egyek vagytok, vagyunk.

- Erről most többet nem mondok, drágám! Folytasd, te magadban. Van még ehhez hozzátennivaló bőven. Embernek lenni, férfias tulajdonságokat magunkénak tudni, ez az élet sójam enélkül halni képtelenség, tehát vagy jön velem, vagy maradok!

A SZÉK

- Azt mondd ez már túlzás? Drágám, nem azt akarom, hogy száz szék kísérjen el az utamon, de legalább egy.

- ...

- Hogy miért? Mindjárt előhozom ide eléd, drágám azt a hokedlit, amit a nagymamádtól örököltünk. Na, tessék! Itt van. Ül le vele szemben arra a tavaly vásárolt székre, és add át magad az érzésnek, amit a szemed és a feneked közvetít.

- ...

- Ne neved! Komolyan. Mire gondolsz? Mi van a fejedben?

- ...

- Nekem? A szék, drágám, olyan szolgál, amit a szegények is megengedhetnek maguknak, miközben a gazdagok, a királyok, az uralkodók sem tudnak nélküle azok lenni, amik szeretnének. Ha választhatnék, azt hiszem, nehezen tudnám eldönteni, hogy milyen szék szeretnék lenni: ha egy szegény család fehérre mázolt hokedlije, esetleg karosszéke vagyok, akkor biztosan sokat nevetek és szomorkodok; mikor a kicsi gyerek alám bújik, és elképzeli, hogy én vagyok az ő biztonságot adó bunkere, ahol semmi baj nem érheti, akkor boldog mosollyal az ülökémen kihúszom magam. Lám, ilyen egy igazi szolgál! Védi, oltalmazza az urát. Ha őt nem is, de a gyermekét mindenképpen. Nem vitatkozom ilyenkor sem, hogy ez igaz, vagy sem. Jó szolgaként elfogadom, amit állítanak, tartanak rólam. Aztán később, amikor a gyermek már nem fér alám, és kezdi az emberek kiirthatatlan tulajdonságát birtokba venni, felmászik a hátamra. Szolga vagyok. Az a feladat, hogy kiszolgáljam uraimat. Én ezt boldogan teszem.

Ez a székségem életének értelme. Értelmetlenül pedig miért éljek, igaz? A hátamról tekint olyan messze, amit a velem nőtt magassága megenged neki. Jaj, de szeretnék ilyenkor hosszabb lábakat magam alá. Érzem, hogy nem vagyok elég neki, ezért pipiskedik. Ha pedig a szekrény mellett vagyok, akkor mászna tovább, hogy még magasabbra kerüljön. Istennem, ezek az emberek és emberpalánták nem képesek kivárni, amíg a saját testük megnyúlik. Ha a karjuk magasságába kerül az arcom, azonnal rám kell mászniuk. Megszoktam. Azt sem mondanám, hogy rosszul esik. Sőt, csak a kudarc, ami frusztrál. De nem tehetek róla, ez a sorsom. Ahogy több évet gyűjt be magának az ember, akinek a szolgálja vagyok, úgy nehezedik rám a sokszor megoldhatatlan terhe. Az iskolai füzet előtti fészkelődés, a konyhaasztal melletti pénzsámolás, amit csak időnként szakít meg a rántott hús illata, amikor minden boldognak látszik. Gyorsan múlik a székélet. De én, aki fehérre mázolja figyelem a körülöttem zajló világot, és próbálom magam, mint egy igazi szolgáló nélkülözhetetlenné tenni, lényegesen jobb helyzetben vagyok, mint azok a széktársaim, akik állandóan az árnyékban vannak. Úgy is hívják őket, hogy árnyékszék. Azért nekik is meg van az örömük. Általában tovább élnek, mint mi, akik itt bent szolgáljuk urainkat, már aki nem pusztult ki. A környezet-szennyezés és hasonló okok miatt őket is elérte a végzet. Kint az életben lassan már csak mutatóban van belőlük: tájházakban – amelyek a mai kor rezervátumai – viszont sokasodnak. Ha egy újabb születik, akkor fényképezik, mutogatják, és főleg nagyon vigyázzák az egészségüket. Ha gazdag családhoz kerültem volna, akkor is megtalálom a társamat. Igaz, ami igaz, szívesen szagolnám az úrnőm jó illatú ülepét, mint a házvezető asszony talpát, aki szintén szolgál, mint én. Azért

van különbség. No, nem a gyermekek között. Abban a korban teljesen mindegy, hogy királyi vagy városszéli kalyibai csemete, drágám!

- ...

- Bocsánat! Kiestem a szerepemből. A szék-énemnek nem lehetsz a drágája.

- Olyan izgalmas így elmondanom. Megengeded, hogy folytassam?

- ...

- Köszönöm. Tehát nekem – mint az emberek egyik leghűségesebb és legnélkülözhetetlenebb szolgájának – különleges küldetésem van. Nemcsak az a szolga vagyok, akit ütni, rúgni, dobálni, szurkálni, forró olajjal leönteni, meggyújtani lehet, hanem az is, aki nélkül, ha királynak készülsz, nem lehetsz az, vagy ha éppen hosszú életet szeretnél, akkor kénytelen vagy rajtam kipihenni fáradalmaidat.

- ...

- Persze, a földre is leülhetsz, de onnan fel is kell állni, arról nem is szólva, hogy beteg lehetsz. Tehát semmiképpen nem vagyok összehasonlítható a takarítóasszonnyal, a bejárónővel. Én a szék vagyok, aki az ember azon szolgája, aki őt, a két lábon járókat naggyá teszi kisgyermek korától kezdve, egészen a haláláig. Ezért loptam el az embertől a karjait és egybefontam, s így lettem két karúból egykaros, amivel az idősebbeknek a hátát is megtámasztom. Kérdezem én: Tudnának nélkülem élni? Bizonyos szempontból nekünk, székeknek, fejlett a társadalmunk, pontosabban a személyiségünk, a társadalmi tudatunk. Az egy dolog, hogy nem szeretjük a pletykát. Ha elmondanám mindazt, amit csak én hallottam eddigi életem folyamán, akkor abból biztosan véres forradalom tör-

ne ki. De ha minden széktársam ugyanezt tenné, talán ember sem maradna a világon. Ezek, megölnék egymást! Itt vagyunk előttük, alattuk, mellettük. Mi vagyunk azok, akik a királyokat csináljuk, akiken ülve ítélkeznek, isznak, esznek, udvarolnak, hazudnak, állítólag igazat mondanak, olvasnak, írnak, pihennek, egyszóval élnek, és mégsem tanulnak tőlünk. Ki látott még olyan széket, aki utálta volna széktársát? Mi tiszteljük egymást. Ha lehet, még egymásba is csúszunk, hogy érezzük a másik szívének dobbanását. Ha kénytelenek vagyunk a másikat a hátunkra venni, akkor nem nyögünk, nem panaszkodunk, hanem örülünk: ha alul vagyok, akkor annak, hisz a többiek engem tiszteltek meg ezzel a férfias hellyel, ha pedig felül, akkor boldog vagyok, mert érzem a felém áradó szeretetet. Egyáltalán nem érdekel, hogy messze láthatok. Állok a társam arcán, és olyan boldogság van a lelkemben, amitől ha szárnyam lenne, repkednék, mint a pillangó. Szék vagyok. Van ilyen és olyan is a társadalmunkban. Minket semmi nem választ el egymástól, mint azokat, akiket szolgálunk. Pedig köztünk is van négy, három, kettő, sőt egy lábú is. Nem azt nézzük, hanem a szék-mivoltunkat: titkok tartását, széktársaink tiszteletét, szeretetét, és a legfontosabbat, az emberek szolgálatát. Mindezt úgy, hogy közben nem vagyunk alárendelt szerepben. Csak azért nem cserélünk helyet velük, mert ők képtelenek lennének olyan tisztességgel szolgálni, mint mi őket. Az pedig a létező világ végét jelenthetné. Nem vagyok beképzelt, el sem vagyok szállva szék-mivoltomtól. Tudom a helyem és a feladatomat, amit boldogan teljesítek, hiszen erre születtem, de ha majd az emberek megtanulnak a székek nyelvén beszélni, akkor mindezt elmondom nekik is.

- ...

- Igen, drágám, ismét igazad van. A széket az emberek találták ki, és csinálták meg. Szerinted, miért ilyenre?

- ...

- Mert belőlünk mindaz hiányzott, amivel a széket felruháztuk. Az biztos, ha egyszer meghalok, akkor a székeket nem hagyom, velem jön, vagy ráülök, és ha királyt nem is tud, de halottat csinálhat belőlem.

A GYŰRŰ

- Nem vagyok oda az ékszerekért.

- ...

- Úgy igen, ha te hordod, drágám, de rajtam, az más. Bár volt olyan időszakom, amikor az ujjamat a karikagyűrű mellett egy szép míves ékítette. Aztán egy reggel, amikor a fürdőszobában ismét birtokba akartam venni őket, rájöttem, az ékszerek világa nem nekem való. A csodálata, az átmeneti birtoklási vágy viszont megmaradt. Ezért állok meg minden ékszerüzlet kirakata előtt. És ha jön egy születésnap, vagy karácsony, akkor előszedem a kreativitásomat. Ilyenkor kezdenek el rettegni tőlem az ékszerész ismerőseim: rajzoló és magyarázó. Jön a virtuális, elvont fogalmak, látomások és persze az érzelmek kavalkádja. A gyűrűt szeretem a legjobban, pedig látszólag ebben van a legkisebb eget rengető lehetőség, de csak a felületes szemlélőnek. Én olyat képzelek el, keresek, amit ha meglát valaki, akkor elakadt hanggal, tátva felejtett szájjal a gyűrű fogságába esik. Engem általában nem a szín, a vastagság, a kövek típusa, a felületek megmunkálása, a foglalat milyensége, a nagysága izgat, hanem az üzenete, mert a gyűrű olyan, mint egy élőlény. Az üveggel elzárt vitrinben, amelyben őrzik őket, csak egy van a sok között, ami a tied lehet. Nincs több. Hiába próbálsz fel egyiket a másik után, látszólag esetleg mind egyforma, és mégis van egy, ami másként csúszik az ujjadra, és ha már ott van, akkor rettentő nehezen jön le. Pedig nem kicsi, nem szorít. Egyszerűen szeret ott lenni, mert odavaló. Persze ha nincs szerencséd, akkor egyik sem téged választ. És most értünk a lényeghez, drágám!

- ...

- Nem te vagy az, aki eldöntöd, melyik gyűrű lesz a tied, hanem ő. Készüljön bármilyen anyagból, legyen a legflancosabb, a legfeltűnőbb, vagy éppen olyan egyszerű, hogy szinte észre sem veszi senki, amint az ujjadon a lelkedbe simul, csak akkor érzed jól magad vele, ha téged választott.

- ...

- Ennek, drágám a szerelem, a szeretet az oka. Amikor bemegegyek az üzletbe, vagy az ékszerészhez, akkor észre sem veszem, de teljesen azonosulok veled. Nem kívülről. Jól is néznénk ki! Nem is a belső tulajdonságainkat tekintve, hanem lelkileg. Olyan érzelmi kapcsolatban vagyunk, hogy amint szemben állok a rám néző gyűrűkkel, az összehangolódás megtörténik. Felveszem az elsőt, ami a színe, formája miatt megfog. Forgatom a kezemben, felhúrom az egyik ujjamra, de közben már másikkal szemezek. Furcsán viselkednek velem. Sokan vannak a sötét posztóval bevont lapon. Élükre állítva mutatják magukat. Van, aki teljesen elzárkózik előlem, egyáltalán nem érdeklek, ezeken simán átsiklik a szemem. Aztán vannak, akik annyira kelletik magukat, hogy majdnem kiugranak a helyükről. Némelyiknél, nem tudom megállni, és kiemelem. Érezni rajta, hogy szabadulni szeretne a többiek közül. Szerintem még mocorog is, mert olyan könnyen jön ki a helyéről, hogy felmerül bennem, talán nem odavaló. Jobban megnézem, mielőtt felpróbálnám. Ő is abból a nemes fémből van, mint a többi? - merül fel bennem a kérdés, ami a számon is kijön. A válasz mindig egyértelmű: igen, a gyűrű az oka. Elege van ezekből, akik körbeveszik. Megsajnálom. Nem rakom azonnal vissza, pedig érzem, nem ő az, aki téged választ, drágám, bősége pedig pontosan olyan, mint az ujjad mérete, a kő színe is megy a szemedhez, de mégis van valami kisugárzása, amiről azt érzem, nem rád vár. Csak az indulat, a többiektől való elszakadás belülről feszülő kényszere

miatt most úgy gondolja, teljesen mindegy, csak el innen. Nincs szívem azonnal a helyére tenni, lerakom a tálca mellé. Ez nagy szemétség tőlem, hiszen tudom, nem ő lesz az, aki a bársonybélésű doboz védelmében, a zsebemben fogja elhagyni a fényes üzletet. A gyűrű, aki nem régen úgy ugrott a markomban, mint aki most már örökre ott marad, elnyújtózza várakozik. A fekete posztón sorakozó társait szemmel láthatóan semmibe sem veszi. Ezt még megértem, hiszen azért mutatta magát annyira feltűnően, mert szabadulni akart a számára póriának gondolt társaságból. De az, hogy most már engem sem vesz emberszámba, az kicsit túlzás.

- ...

- Gondoltam, hogy nem hiszed el, pedig én, sőt szerintem mások is, bizony beszélgetünk velük, pontosabban nem értjük szavaikat, de tudjuk gondolataikat.

- ...

- Nem muszáj elhinned, drágám, attól még így van. Galilei korában sem hitték el, hogy a Föld mozog, aztán mégis.

- ...

- Ez övön aluli? Dehogy! Csak ezzel akartam bizonyítani, hogy soha nem tudhatod, mit hoz a jövő. Még megérheted, hogy gyűrűkkel fogsz beszélgetni.

- ...

- A fantáziám, mindig nagyon színes volt. De ne tévedjünk más mezőkre. A gyűrűkről beszéltem neked. Mutasd a kezedet, drágám! Fogadjunk, hogy van olyan gyűrűd, amit ha a kezeden fogsz, akkor nagyon tetszik, az ujjadra is pontosan jó, és mégsem hordod! Aztán van olyan, aminél esetleg láttál szebbet, és talán egy kicsit bővebb is, mint kellene, mégis legszívesebben soha nem húznád le az ujjadról.

- ...

- Hát erről beszélek, drágám! Amikor az előttem katonás rendben felvonultatott ékszerekkel keresem a kontaktust, akkor azt keresem, aki a tied, illetve, akié te vagy. Ha durva lennék, akkor azt mondanám, ehhez a külsőségnek semmi köze. Egyszer kipróbáltam. A tálcán volt legalább ötven gyűrű. Becsukott szemmel vettem ki és próbáltam fel mind-egyiket. Nem a nagyságot figyeltem, hanem az érzést, amit keltett bennem, amikor az ujjamon volt. Kettő került a tálca mellé. Kinyitottam a szemem, a kiválasztottak egyszerűek és szépek voltak.

- ...

- Azért, drágám, mert belenyúltam. Annyi pénzem még gondolatban sem volt.

- ...

- Nem kell aggódnod, egyszer hozzád fog kerülni. Talán nem holnap, vagy holnapután, de biztos lehetsz benne, megtalál. Sejttem, nem könnyű kivárni ezt, de megtörténik. Vannak olyan gyűrűk, akik olyan tulajdonsággal rendelkeznek, mintha arra születtek volna, hogy a tied legyenek.

- ...

- Hogy honnan tudom mindezt, drágám? Mint előzőleg mondtam, engem is kiválasztott magának egy szépség.

- ...

- Természetesen megvan, és időnként a kezembe is kerül. Olyankor nézzük egymást, és megnyugszunk.

- ...

- Mert ugyan nem hordom az ujjamon nap, mint nap, de tudjuk, hogy összetartozunk. Ezzel eljutottunk egy nagyon fontos élethelyzethez.

- ...

- Ahhoz, drágám, hogy a gyűrű, csak akkor hagy el, ha méltatlanná válsz ragaszkodásához. Olyankor eltűnik, és hiába keresed hónapokon át, nem tudod többé a markodba venni, az ujjadra húzni. Van, amelyik annyira szeret Téged, hogy figyelmeztetésül bújik el. Amikor megtalálod, annyira fogsz figyelni rá, hogy a haláلودig egymásé lesztek.

- ...

- Azért, drágám, mert az ő értékrendjének megfelelően viselkedsz. Annyira érez téged, mint senki más: úgy fordul, mutatja magát, hogy tehetséged, szépséged, szereteted erősítse, hangsúlyozza ki. Számptalan esetben mások figyelmét először a gyűrűd vonja magára. Azután az arcod következik, és a megállapítás: ehhez a varázslatos szemekhez ez a gyűrű illik. Máskor fordítva, vagyis önlétkü-le szürkébb, fénytelenebb vagy. Olyan ő, mint az ételben az ízfokozó. Nélküle is finom az ennívaló, de vele olyan intenzív élményben van részed, ami nehezen felejtethő. Azért azt ne felejtjük el, hogy a gyűrűd nélküled csak egy karika alakú ékszer. Ezzel nem le akarom becsülni, de olyan ez, drágám, mint mi is vagyunk. Én milyen lennék nélküled? Alig várom, hogy a közeledben lehessek. Amikor belépek szépséged fényébe, abban a pillanatban lehullik rólam a borongós fátyol, a helyét kereső házi veréb köntöse, és okos, jó svádájú férfitvé válok. Nem akad bele a lábam semmibe, nem áll az utamba senki. Az eldobott követ, vagy az erdőben járkálva a lehullott fenyőtobozokat látva, a te szépségedtől kivirult személyiségemet, kitérnek utamból. Egy üzletbe belépve, azonnal előttem terem az eladó, és feltűnően szolgálatkészen, sokszor barátságosan kérdezi meg, miben tud segíteni. A boldogság, ami olyan

kor birtokba vesz, tapintható. Bezzeg, ha nem vagy velem, akkor csetlek-botlok, az ajtón óvatosan kéretzkedek be, és még így is sokan átnéznek rajtam.

- ...

- Hogy én lennék a gyűrű? Inkább azt szeretném, ha te lennél az enyém, drágám! Egy csodálatos varázsgyűrű vagy, ugyanis ha nem vagy mellettem sajnos, akkor is nagyon szép vagy. Önmagadban, és a gyűrűddel is. Én pedig, sok minden lehetek, de ékszer, az nem.

- ...

- Nem sajnálom, csak aggódom. Ha majd egyszer meghalok, abban a világban vajon lesz-e olyan gyűrűm, mint te vagy nekem? Mert ha nem, akkor képtelen lennék ott élni, sőt halni sem tudnék.

- ...

- Hogy mit tegyünk? Talán az volna a megoldás, hogy megkeressük gyűrűségedet. Ha megtalálnánk, azt elvihetném magammal.

- ...

- Azt mondd, az kitart egy jó ideig? És akkor mi van? Én nem sietek a másik helyre.

- ...

- Érdekes, amit felvetsz, hogy az én gyűrűm, amit már nem hordok, az nem lenne jó erre? Tudod, drágám, a férfiak kezén a gyűrű ugyanabban a cipőben jár, mint aki hordja: mindkettőnknek hiányérzete van. Keressük a boldogságot, ami ha ott van a lábunk előtt, akkor sem vesszük észre. Én a gyűrűmmel, ő pedig velem van elfoglalva. Önmagunk vizsgálata köti le figyelmünket. Azok a gyűrűk választanak maguknak férfiakat, akik erősítést, a kiút megmutatását várják,

mert céltalannak érzik életüket. Aztán mikor egybekelnek, azt hiszik, itt van a Kánaán. Így viselkednek, élnek. Majd azt teszik, amit én: marad az összetartozás, de tisztes távolságból. Csak a napsugarakat is hódolatra kényszerítő nő tudja a férfit azzá tenni, amivé születése óta szeretne lenni. Neki pedig ott van az ujján az, aki őt választotta. Ez, drágám egy végtelen spirál, aminek a végén nem szeretnék úgy leesni, hogy a varázsgyűrűm hatalma alól kikerüljek.

- ...

- Az a véleményed, hogy szépen mondtam? Csak az igazat, hiszen te vagy az, akit a nap is csodál, és aki az én egyetlen gyűrűm!

A TÁNYÉR

- Ha majd egyszer meghalok, a tányért sem szeretném itt hagyni ebben a világban. Még mielőtt rákérdeznél, drágám, hogy mi ez a nagy tányér-imádat elmondom neked. Hm. Gondolkozom, hogy hol kezdjem? Szerintem az életben sok olyan érzés van, ami benned sarjad, él, és ezáltal lesz az, ami. Például, amikor azt mondd, hogy szeretsz és soha senkit nem szerettél annyira, mint engem, akkor hallok a fülemmel, és talán el is hiszem, de csak akkor érzem, ha itt bent, a szívem környékén is jelen van. Ilyen a megbecsülés, a tiszteltet is. Amikor belenézek tengerszínű szemedbe, és elveszve benne, azt suttogom: Te vagy az életem! Kérlek, vigyázz rám, mert nélküled kietlen, poros pusztaságban vakon trappolnék, míg fel nem bukom! Akkor ezt hinnéd, vagy sem. Ezért érzek kényszerűséget arra, hogy a szavaim igazolásához társakat keressek. Ilyenek a mozdulataim, amikor átkarollak, megcsókollak, igyekezetemben legszívesebben minden lépésed elé virágos mezőt terítenék, bíborba-bársonyba öltöztetnélek, szolgálak hadával vennék körül, és gondolatolvasóként kitalálnám, mi tesz boldoggá, hogy azt is teljesítsem.

- ...

- Azt kérdezed, hogyan jön ide a tányér? Úgy, drágám, hogy szerintem ez az asztali étkezési kellék mindazt képes kifejezni, amit az előbb mondtam: a szeretetet, a megbecsülést és a tiszteltet. Ezen felül persze kézzelfogható, és kisebb helyen elfér, mint mondjuk egy ajándék autó.

- ...

- Látom a hitetlenkedő arckifejezésedet, pedig így van. Ahogy és amikor, elém teszed a tányért, már az megmutatja, hogy hol a helyem a lelkedben. És akkor még nem láttam a tányér milyenségét, a tartalmát és a benne lévő étel elrendezését. Ha mindezt számba veszem, akkor mindenre fény derül, drágám! Ha éppen nem vagy megelégedve velem, vagy tele van a hócipőd, akkor röpül a tányér elém, és szegény alig tud megállni előttem. Odébb is csúszik a szerencsétlen, pedig ő aztán nem tehet semmiről. Na, de ha szerelmes szívvel vársz engem, akkor a székem előtt a ragyogó porcelán arcán az előtte lévő vázában a frissen szedett virág tükörképe mosolyog rám. És egy cseppet sem lepődök meg az imbolygó gyertyaláng érzékeny nőiességén.

- ...

- Igazad van, drágám! A hétköznapiakból van több, amikor nem ilyen szélsőséges esetek vannak, mint amit elmondtam. Én nem szeretem a hétköznapiakat. Persze, ettől még vannak, de hogy mennyi, az csak kizárólag rajtunk múlik. Szerintem a monotonitás mindent képes elpusztítani. Nem véletlen, hogy amikor a rabokat kínozták, akkor olyan cellákba zárták őket, ahol vízcseppek koppantak megállás nélkül a padlóra. Először rá sem hederítettek, csak egy alig hallható toccsanás volt. Mi ez? Semmi. Aztán alig telt el egy-két nap, és egyre erősebben dobolt a hang az elítélt fülében. Sem aludni, sem gondolkozni nem volt képes. Egyfolytában a koppokat hallotta, míg meg nem bolondult annak ellenére, hogy az első éjszakákon talán még jól is aludt az egyforma súlyllyal és azonos ritmussal eső vízcseppektől. Ennek kapcsán, ha belegondolsz, akkor rájössz, mennyire nagy hatalma van az egyformaságnak. A katonák nemcsak azért gyalogolnak rendben, fegyelmezetten, mert egyébként egymásba akadna a lábuk, hanem azért is, mert így, aki esetleg nem úgy bírná,

mint társai, ő sem marad le. Az iparszerű termelés sikerének szintén az egyformaság, a monotonia a kulcsa. A szállítószalag mellett álló emberek, vagy a robotkar mozdulata kikerülhetetlen: tennie kell, mert egyébként minden felborul, megáll, tönkremegy.

- ...

- Bocsánat, elkalandoztam. A tányér. Tehát a hétköznapiok látszólagos egyhangúságát is képes a tányér megváltoztatni. Nem mondom, hogy minden második napon vágd a szekrényből hozzám az elsőt, ami a kezed ügyébe kerül, és azt sem várom, hogy a kedvenc ételemet rakd elém. Nekem elég, ha mosolyogsz, ha várod a csókomat, sőt ha te ugrasz a nyakamba és azt suttogod a fülembé, hogy nagyon szeretsz. Igen, nekem is kicsit csiklandoz, de visszakapod és rohansz pisilni. És akkor még meg sem kóstoltam, ami a tányérra került. Van erre egy közmondás: sós az étel, szerelmes a szakácsnő. Ennek az egyik olvasata szerint nem ott jár az esze, ahol kellene, és kétszer szóta meg a pörköltet. Én pedig úgy gondolom, ha nekem készíted az ételt, akkor akaratlanul is belefőződ érzelmeidet. Ez esetben nem lehet ehetetlenül sós, hanem szerelmes, férfi szárnyakat növelő étket kapok, amiből dupla adag is kevés lenne, még akkor is, ha másnak a megízlelés után, a közmondás jutna az eszébe.

- ...

- Hogy nem a tányérról van szó? A tányér, drágám ez esetben olyan, mint a könyv, ami a gondolatokat, vagy a tévé, ami a híreket, és a szomszédasszony, aki a pletykákat közvetíti. Itt az érzelmek elraktározása és megmutatása történik. Így lehet üres is a tányér. Ha szeretsz, és ideülsz mellém az asztalhoz, akkor tudunk úgy tenni, mintha egy jó rántott húst ennénk sült krumplival. Látod? Én ilyen kicsi falatokat szeretek vágni, így tovább tart, és jobban élvezem az ízét.

- ...

- Azt csak hiszed, hogy a semmit rágom. Amint belenézek a csodálatos szemedbe, és látom arcodon a hihetetlenül szerelmes, nevető vonásokat, a fényes ajkakat, olyan finom rántott húst eszek, mint még talán soha!

- ...

- Na, ugye!

- ...

- Azt mondod, csak vicceltél azzal, hogy elhiszed? Látod, ahogy itt nevensz a tányérunk felett, ezt mind magába gyűjti ez a kerek porcelán. Megjegyzem, most ez a törékeny szépség van előttünk, de én szerettem a gránit, meg a pléh tányért is. Ebből is látszik, nem az anyaga, formája, díszítése a fontos. Ezek a tulajdonságok arra jók, hogy elfedjék, eltereljék a figyelmet arról, ami hiányzik. Szeretettel, tisztelettel, megbecsüléssel eléd tett tányérnak csak egy kihagyhatatlan előírása van: a tisztaság. Ha koszos, vagy ápolatlan, ami előtted van, az elárulja, hogy ott nem szeretnek, és nem tisztelnek. Erre mondják, hogy légy repült a levesbe. Vannak egyszer használatos papír tányérok is. Sajnálom őket. Embertelenül rossz életük lehet, hiszen a tányér olyan információ-hordozó, mint senki más. Ő az, aki nagyon közelről és állandóan alulról lát. Ő az, aki előtt soha nem titkolod érzéseidet, és számtalan esetben kószolja meg könnyeidet is. Ki sem kell nyitnia a szemét, és tudja az ízéről, hogy most boldog, vagy szomorú vagy. Mindent érez: az édes könnycseppeket, és a keserű hatmasokat is, amelyek nehezen mennek le a torkán. Mindkettő esetben igyekszik veled tartani. Úgy igazgatja magát előtted, hogy érezd, nem vagy egyedül, boldogságban és bajban sem. Öröm esetén könnyen billen, majd koppan, ezzel gerjesztve jó hangulatot. Ha valami nem kívánatos bánat

sompolyog be az asztalhoz, akkor igyekszik kezébe simulni, és a legkevesebb problémát okozni. A tányér nemcsak életed folyamatos memoár-írója, hanem társad is. Most már érted, drágám, hogy miért nem szeretnék olyan helyre halni, ahol nincs velem a tányérom? Ki fogja abban a másik világban életem regényét írni, ami akkor már a halálom könyve lesz? Szóval szeretem a tányéromat és pont.

- ...

- Hát, igen. Azok is tányérok, amelyek az éttermekben vannak. Szerintem ők olyanok, mint a telepített mikrofonok, -kamerák. Ők a saját világukban kapcsolatban vannak egymással. A te tányérod teljesen tisztában van veled, hogyha éppen nem vagy otthon, hanem mondjuk valahol máshol, például Ázsiában, mit eszel. Szerintem még időnként meg is rázza magát, ha olyan étel kerül eléd, majd a szádba, amiről azt gondolja, hogy nem helyes. Ezt te is érzed.

- ...

- Akkor, drágám, amikor az első falatnál végigszalad a hátadon az érzés, na, nem a jó, hanem az a hideg, bőrt borzoló, mint legutóbb is, amikor este rendesen kipakoltál.

- ...

- Bocsi, de így érzékletesebben tudtam elmondani. Máskor nem emlékeztetlek rá, de tanulsága, az van.

- ...

- Az, drágám, hogy legközelebb, ha az első falatnál megérezed tányérod intését, akkor told el magad elől.

- Na, ja! Olyan is van, hogy csak utólag jössz rá, hogy nem kellett volna megenned, amit eléd tettek. Bizony a tányérok között is van, aki ilyen meg olyan. Nem bűnözőnek mondanám, hiszen ő nem tud tenni semmit sem az ellen, ha valaki galádságra akarja felhasználni. Ezért fontos, hogy mindenki-

nek legyen sajátja. Az a tányér, aki csak a te arcodat nézi, aki úgy ismeri fogaidat, mint az orvosod, akinek az ízlése olyan, mit a tiéd, és aki azonnal észreveszi, ha bármi baj kerülget, abban biztosan nem csalatkozol. Ő a barátod, társad, testvéred. Bárhogy nevezheted, de nélküle az életed egy fabatkát sem ér. Most már megérted ugye, ha majd egyszer meghalok, elképzelhetetlennek tartom, hogy a halálomban ne legyen velem a tányérom. És persze nemcsak a társ kapcsán, hanem, mint mondtam, a szeretet, a megbecsülés, a tisztelet okán is. Amikor elém kerül, és belenézünk egymás szemébe, aztán amikor megízlelem a tartalmát, az mindent elmond rólam. Arról az emberről, akit, amikor szemben állok a tükörrel én is látom, de nem úgy, mint ő.

- ...

- Azt kérdezed, hogy hazudik-e? Hát, persze, ki nem, aki az ember közelében él?

- ...

- Természetesen, te aztán biztosan nem!

- ...

- Nem suttogtam, drágám, csak behomályosodott a hangszálam. Azt mondtam, hogy ez az istenekre nem érvényes, és te egészen biztosan istennő vagy!

- ...

- Igazából nincs vége a tányér ügynek, még fel tudnék sorolni ezernyi okot arra, hogy miért fog hiányozni nekem, ha majd egyszer meghalok, de látom, téged már nem érdekel.

- ...

- Köszönöm, kedves vagy. Azért a lényegét gondolom elmondtam, tehát a tányérom kell! Nélküle kizárt, hogy elköltözzek a világ másik oldalára.

A BIZONYOSSÁG

- Drágám, azon gondolkoztam, mi a biztosíték arra, hogy mire készen leszek a költözésre, addigra mindennel elkészülök? Azt hiszem, életünk folyamán először gyűjtjük az élményeket, történeteket, a tudást és mindent, amivel találkozunk, aztán pedig amikor úgy gondoljuk, már mindenhez elértünk, elkezdjük lepárolni. Keressük az alapízeket, és kicsi tégelyekbe csepegtetjük az esszenciákat.

- ...

- Jaj, nem kézzelfoghatóan éled ezt meg.

- ...

- Igen, tudom, drágám! Te sehogy sem, de engeddd, hogy folytassam, mert szerintem ez egy fontos élethelyzet.

- ...

- Azért, mert csak akkor tudsz elmenni.

- ...

- Jó, oké! Meghalni, ha az életed esszenciáját összegyűjtötted és elviszed magaddal. Akik itt maradnak, azok élvezzék lépteid nyomát, szagodat, kezed általi változásokat, eszed következményeit, de téged ez már akkor nem érint. Te elvitted az esszenciát, amit szépen lassan és módszeresen lepároltál magadnak.

- ...

- Pedig érthetően mondom. Születésed óta bármit teszel, azt valamilyen cél elérése miatt csinálod. Egyedül életed célját felejtet el. Márpedig a szalag ott a halál előtt van kihúzva. Van, akinek jó erős és vastag kötélből készült, aminek többször is neki kell futnia, hogy átszakítsa, és persze vékony,

papírból formált is előfordul, ilyenkor az a csoda, hogy kibírja addig, amíg a Navitus hozzáér. Amikor kicsi vagy, alig várod, hogy magasabbra, erősebbre nőjél. Iskolásként a balagásra, az érettségire, a diplomára gyúrsz. Később jó állásra, kiemelkedő fizetésre, utazásokra, házra, autóra, repülőre, házasságra, gyermekekre, köztisztelőre áhítózva tűzöd magad elé napról-napra a célokat. Aztán jóval később betegség nélküli, szép halál jut eszedbe, amit azonnal elkergetsz magadtól, miután tudod a mondást: akkor foglalkozz a folyóval, ha majd a partjára érsz! Pedig az élet célja a halál.

- ...

- Értem én, hogy nem könnyű ezt elfogadni, hiszen milyen ellentmondásos az, hogy mégsem siet senki minél hamarabb célba érni, mint az élet egyéb területein. De én mégis azt gondolom, az életnek nem lehet más a célja. Csak közben, amikor meglátjuk ezt a szép világot, nem kell a tengerhez mennem ahhoz, hogy belevezzek. Elég, ha belenézek a szemedbe. Nem kell illatos virágmezőn sétálnom, hiszen itt vagy mellettem, és amint beszippantom illatodat, azonnal varázslatod hatása alá kerülök. Ha hozzám érsz, az olyan érzés, mintha mennyországból lennél. Hát csodáltnivaló, hogy nemcsak én, de senki sem szeretné a célszalagot átszakítani?

- ...

- Ez nagyon érdekes! Tényleg, az is cél lehetne, hogy minél később, vagy egyáltalán ne érhünk a halál kapujához. Igen ám, de ott van előttünk. Igaz, távolról mutatja magát a kifeszített szalag, de attól még ott van, és arra vár, hogy átszakítsuk. Akaratlanul gyűjtjük napról napra, percről percre a tapasztalatokat, készülve a lepárlásra, hogy az eszenciát a lelkünk legmélyén egy nagyon kicsi helyre el tudjuk tenni, miközben azon munkálkodunk, hogy soha ne legyen tele a zsákunk vele.

- ...

- Mert, akkor már nincs mit tenni, hiszen célba értél, tehát következik a taps.

- ...

- Hát, ez az! Nagyon jól látod, illetve kérdezel. Mert milyen siker az, amikor a közönség a család, a barátok nem tapsolnak, örvendeznek, gratulálnak, hanem sírnak és szomorúak. Gondolj bele, drágám! Egész életünkben küzdünk, tanulunk, eszünk, kezünk mint motolla, magállás nélkül jár, kerülgetjük a gáncsot vető lábakat, óvjuk, védjük magunkat, hogy az élet eszenciájával a zsebünkben célba érijünk. És amikor végre sikerül, mindenki, aki addig segített, drukkolt, kétségbeesve ríni kezd. De nem ám örömeben! Óh, dehogy! Bánatában! De miért? - kérdezem. Sikerült vagy nem? Itt van, amit az előbb felvettedél, drágám! A kudarc az oka! Mert közben változhat a cél: az örök élet, vagy legalábbis a nagyon hosszú evilági tartózkodás lett az. És ha mégis, véletlenül vagy kényszerűségből - hiszen, amikor valaki a szalag elé ér, akkor már nincs mit tennie - elszakítja a kifeszített anyagot, akkor bizony ezt egy nagy kudarcként élheti meg. És nemcsak ő, hanem azok is, akik addig azon törték magukat, hogy ez a futam sikeres legyen. Persze, vannak olyanok is, akiknek ez a siker: azok már előtte is többször terelgették őt a célhoz, hogy lerövidítsék az életútját, és most örömükben először el sem hiszik szerencséjüket.

- ...

- Nem, nekem nincs ilyen, drágám! Bár a múltkor furcsa mondat jött tőled, amikor...

- ...

- Hajaj, kár volt szóba hoznom. Inkább töröljük, jó?

- ...

- Szóval nem egyszerű, ez biztos.

- ...

- Hogyan jön ide a bizonyosság? Most akartam rátérni.

- ...

- Szerintem is ideje volt. Minden cél elérése után bizonyosan tudjuk, hogy mi fog történni velünk. Ha nem is hajszálpontosan – hiszen azt nem lehet előre kitalálni, hogy mi lesz az ünnepi menü –, de hogy lesz felhajtás, öröm, ölelgetés, kaja, pia stb. az bizonyos. De amikor eléred életed célját, a halálot, akkor mi lesz utána? Most ismét mondhatod, nem célod, hogy elköltözz a másik világba, de mint mondtam, a testednek, annak az organizmusnak, ami elindult édesanyádban, az a célja, hogy visszakerüljön az anyaföld sejtjeibe. De úgy, hogy előtte minden területen több legyen: tudásban, tapasztalásban, hogy ezzel is gazdagítsa azt, akiből lettünk. Egész életünk egy nagy vívódás. Egyrészt igyekszünk eleget tenni születésünk törvényének, ezért tanulunk, tapasztalunk, gyűjtögetünk, másrészt pedig legszívesebben mindent hagy-nánk másnak, mi meg mennénk a padlásra!

- ...

- Ne neved, nem hagyhattam ki ezt az áthallást. De a padlás tényleg jó, ha már így kicsúszott a számon. Mert ott fent, messze, mindentől boldogan hagynánk, hogy mások rohangáljanak, fussanak a célszalag felé. Csak azt felejtjük el, hogy ott van előttünk a ruhaszárításra kifeszített kötél, ami arra vár, hogy teregess. És ha már teszed, akkor ugyanott vagy, mint a lentiek. Tehát a sorsod elkerülhetetlen: aki él, annak halnia is kell. Ez nemcsak kötelesség, hanem lehetőség is. Annak van lehetősége a halál célszalagját elszakítania, aki megszületett, és él.

- ...

- Igen, persze, okoskodás, de igaz! Ennek kapcsán jönnek a bizonyosságra vonatkozó kérdések. Mondhatnám kétségek, de az egy másik dolgozat témája lehet. Nemcsak abban lehetünk bizonytalanok, hogy mi van az élet után, hanem a vitt anyag mennyiségében, minőségében is. Hiszen, amikor a futóversenyen átszakítja a versenyző a szalagot, azonnal egy másik emberré válik, győztes lesz. De aki nem elsőként végez, ő is sikernek könyvelheti el teljesítményét, hiszen megcsinálta, megtette. Éppen eleget edzett, készült előtte, megérdemli az elismerést, persze vannak, akik nem így élik meg. Ők azok, akik bosszankodnak, szomorúak lesznek, ha lemaradnak. De ott van a következő verseny és arra újra, jobban felkészülhet. Látod, drágám? Ez itt a nagy probléma. Az élet versenyének a célba érése után, ha kudarcként esik rád a célszalag átszakítása, akkor nincs következő, amire jobban készülhetsz. A hétköznapiok erdejében kell eldöntenünk, hogy mit párlunk le, és minek az eszenciáját tesszük el magunknak az útra. Erre egyedül Mózes által megtalált kőtábla tíz parancsolata ad talán egy kis segítséget, vagy a többi istenség által kinyilvánított elvárások, mindenkinek hite szerint. De az csak olyan, mint az autósoknak a KRESZ-tábla: irányt mutat, de hogy merre menj, azt te döntöd el. Ráadásul, én is számtalan esetben áthajtok ott is, ahol nem szabad, és autóstársaimmal egyetemben könnyen elfordítjuk fejünket, ha táblát látunk. Ebből is látszik, drágám, hogy ebben a kérdésben csak egyetlen bizonyosság van: a bot-szindróma. Neki is van egy eleje és van egy vége. Bár, ha belegondolok, ez sem igaz, mert ha eltöröm, akkor kettő van a kezdetből és a végből is. Nem így az élet botjából. Ha azt kettétörjük, akkor annyi neki! Tehát az élet versenypályája mindenben különleges. Nincs bizonyosság semmire csak arra, hogy van

egy célszalag, amit akarsz, vagy nem, de át kell szakítanod. Ezen felül, hogy mit és mennyit kell az életből elvinned, mint esszenciát, azt majd akkor tudod meg, ha ott vagy. Már ha egyáltalán azon a másik világon is érvényesek az élet szabályai, mert előfordulhat, hogy a halálnak más törvényei vannak, ott a kőtáblát talán nem is ismerik. Úgy járhatunk, mint amikor a hollywoodi filmen az űrből érkező idegen csak néz, mint a borjú, nem ért semmit. Ő és mi is próbálkozunk kapcsolatot teremteni, de persze nem sok sikerrel. És ezek olyan filmek, aminek a vége mindig happy enddel zárul. Ha a való világban következne be egy ilyen esemény, akkor szerintem az olyan lenne, mint amikor mi a halálba megyünk, más környezet, más szabályok. Erre azért az organizmusunk felkészít bennünket. Apám mondta: Ne próbáld megváltoztatni az embereket, mert úgysem tudod, fiam. A környezetüket kell mássá tenni, és akkor ők is hozzá alakulnak. A halálban a környezet egészen biztosan más, mint az életben. Mi pedig – miután ebbe születtünk –, amikor már elég esszenciát gyűjtöttünk magunkba, levetjük evilági kötődéseinket, hogy nagyobb lehetőséget adjunk a nem ismert környezethez való alkalmazkodáshoz.

- ...

- Örülök, hogy érted, drágám! Azt mondd, hogy szomorú? Talán igen, vagy nem. Ki, hogyan éli meg, vagy halja meg, hogy következetesen fejezzem ki magam. És tudod, az is előfordulhat, hogy erről az egész bizonyosságról rosszul gondolkoztam eddig.

- ...

- Azért, drágám, mert talán nem célja az életnek a halál, hanem a következménye. Miután megszületünk, nem tudunk semmit sem tenni a kapuhoz érve, csak kinyitni, és belép-

ni az ismeretlenbe. Amikor leendő apánk összebújik szerelmével, annak bizony következményei lehetnek. Például az, hogy megszületünk. És ha már ideérkeztünk az élők birodalmába, akkor egyszer meg is kell halnunk. A fene egye meg!

- ...

- Naná, hogy nem holnap és nem is ma, hanem mint mondtam, majd egyszer! Addig pedig beszélhetek, mondhatom, szavalhatom, hogy: Koszorúk a fejemen. A föld tompa koppanása kéjes arcomat nem oldá fel. Előadhatom előrángatott okoskodásaimat a másik világ előtti célszalagról, a lényeg nem változik. Addig jó, míg hallhatod hangomat, olvashatod legújabb gondolataimat, miközben én azon bosszankodok, hogy ismét vitatkozol, mert az istennek sem akarsz megérteni!

- ...

- Dehogya vagy buta! Aki ezt gondolja, arra azonnal írásaimat zúdítom rá. Azok alatt pedig, szerintem nagy valószínűséggel kívánni fogja a másik világ eljövetelét.

- ...

- Gondolom, nemcsak nekem, hanem saját magának is.

- ...

- A bizonyosság? Ha egyszer meghalok, akkor a bizonyosságot nem fogom keresni. Nem érdekel, hogy velem van, vagy nincs. Mert ez olyan, hogy hol van, máskor pedig nincs. Egy biztos, hogy én vagyok! És szeretlek téged, drágám! Ez a bizonyosság.

A GOMB

- Mi jut eszedbe a gombról, drágám?

- ...

- Nekem? Sok minden, de ha érdekel, akkor belevágok.

- ...

- Úgy tűnik, nem vagy izgatott a témát illetően. Én, ha nem túl nagy baj, nem hagyom ki a lehetőséget, hogy elmondjam a véleményemet.

- ...

- Mert arról beszélgetünk, hogy mi fog hiányozni abban a másik világban.

- ...

- De igen, mondom. A gomb. Miért is ne? Nem vagyok beteg. Nincs bennem semmi olyan, ami kapcsán fetisizálnám a gombot, vagy bármi mást. És képzeld el, nem úgy alszom, hogy gombok lennének mellettem, sőt nem is csókolgatom őket. De az tény, ha meglátom ezt a kilyukasztott különlegességet, azonnal következtetek annak lelki világára, akit ékesít. Ha olyan testem lenne, ami gombbal nyitódik, biztosan nem kicsi, vagy nagy, hanem inkább közepes és színes gombokat varrnék magamra. A ruháimat is így próbálom megválasztani: ezzel mutatom, hogy nyitott vagyok a környezetemre, és szeretem a szabadságot. A gomb bizalmat, a külvilág befogadását jelenti, de nem feltétel nélkül, hiszen van lehetőség félig kigombolkozni is. Amikor minden gomb a helyén van, akkor ki tudunk közöttük szippantani az anyagon túlra egyet-egyét, és az élmény után eldönthetem, kigombolkozok, vagy sem. Amikor egy amerikai mérnök az 1800-as évek végén feltalálta a cipzárt, azt gondolta, kiszorí-

totta az életből a gombot. Tévedett. Találmánya, a gyorszár a végleteket hozta el. Becsuksz és elzárkózol, vagy kitárod testedet, lelkedet. Soha nem tudhatod, hogy mikor teszel jót: ha le-, vagy felhúzod a zárat.

- ...

- Persze, megállhatsz félúton, de az eredmény ugyanaz lesz. Nincs átmenet, fehér vagy fekete, világos vagy sötét. Márpedig azt bizton állíthatjuk, hogy e kettő szélsőségéből van kevesebb. Lényegesen gazdagabb a köztük lévő világ. A gomb már megjelenése és mennyisége alapján bemutatkozik. Pontosabban arca megmutatásával tárja fel a viselője személyiségét, gondolatait. Például a gombot bevonták-e valamilyen anyaggal? Ha ő is felöltözik, és ezzel eltakarja testét, akkor arra biztat, hogy ismerd meg. Ő azt szeretné, hogy...

- ...

- Ó, dehogy akar a gazdájával együtt elrejtőzni! Pontosan az ellenkezőjét szeretné: jól megismerni az embereket. Tisztában van vele, hogy kíváncsiságunknak nem tudunk ellenállni. Ha pedig nagy és teljesen kitárulkozó gombot látsz magad előtt, akkor nem valószínű, hogy azt ki akarnád gombolni.

- ...

- Igen, sokat tudnék erről beszélni. Például, ha valakin sok apró és felöltöztetett gomb van, az romantikus bujaságot mutat. Ha egyszínű, például barna, és kettő, esetleg négylyukú gombokat látsz, amelyek közül némelyik kibújik a helyéről, az célratörő személyiséget rejt, aki nincs híján az önbizalomnak, a fondorlatosságnak. De nem is ez a lényeg! Hiszen számtalan tulajdonságot, és azoknak a keverékét árulhatják el.

- ...

- Az a fontos, drágám, amit utoljára mondtam neked. Az árulás. Mert a gomb olyan, mintha a hűség mintapéldánya lenne, de nem az, hanem ő az áruló. Így, határozott névelővel.

- ...

- A cipzár? Ő csak egyszerűen megbízhatatlan. Elhitesi veled, ha be van zárva, akkor a külvilágtól teljesen elkülönülsz, miközben a következő pillanatban észre sem veszed, és nyitott mellel, csupasz lélekkel nézhetsz szembe mindenkivel. Ha pedig le van húzva, akkor abban a hitben ringat, hogy bármikor bezárkózhatasz, pedig nem így van. Annyi minden befolyásolhatja ezt, hogy szinte felsorolni is lehetetlenség.

- ...

- Te is jártál már úgy, drágám, hogy hiába próbálkoztál hosszú percekken át a cipzár felhúzásával, az semmiképpen nem sikerült? Emlékszel? Megkértél, hogy segítsék. Én, pedig éppen csak hozzáértem, és minden csúszott a helyére. Kétkedően néztem rád, mert nem értettem, neked miért nem működött?

- ...

- Ó, dehogy az ügyességem volt ennek az oka. A cipzár személyisége: a megbízhatatlanság, a kiszámíthatatlanság. Így igazából, miután tudom, hogy milyen ő, ha majd egyszer meghalok, akkor egyáltalán nem fog hiányozni. Viszont a gomb igen.

- ...

- Azért, drágám, mert a kutyámat nem vihetem magammal. Neki magának kell eldöntenie, mikor, kivel és hova megy.

- ...

- Hogy jön ide a kutya? Ő, drágám, a hűség maga. Ha majd egyszer meghalok, és ott lesz velem a gomb, aki az árulás mintapéldánya, akkor a hűség is velem van. Hiszen ahányszor a szemem elé kerül, mindig mellette lesz az ellentéte, a hűség is. Ráadásul, elég bonyolult ez.

- ...

- Mert az igaz, hogy a gomb áruló, de a boldogság hordozója is. Hiszen a szabadságot, az élethez való állandó érzékeny alkalmazkodást teszi lehetővé. Nemcsak fizikálisan – ez azonban kevésbé fontos –, hanem lelkileg is. Gondolj bele! Ő az, aki a felszabadult önmegvalósítást, a végtelenség ígérését adja neked, miközben mindent elárul rólad, hogy ezzel sebezhetőbbé tegyen. Felvetődik a kérdés, hogy mi a fontosabb? A szabadság, ami a boldogság forrása, vagy a halál, amihez az árulás útja vezet? És nincs középút. Itt a szürke egy árnyalata sem található meg. Gomb nélkül nincs boldogság, miközben nélküle a halál kapuját sem lelheted meg.

- ...

- Jaj, drágám! Értem én, hogy nem is szeretnéd, de én nem a testedről beszélek! Abban biztos lehetsz, hogy az organizmusunk ideje le fog járni, javíthatatlanná válik. De az még nem azt jelenti, hogy beléphetsz a másik világba. Ott olyan kultúrával – már ha annak nevezik – találkozhatsz, amire fel kell készülni. Persze csak akkor, ha azon a helyen tisztességgel és boldogan akarsz halni, mint ahogyan előtte ebben éltél.

- ...

- Látom, terelgetsz. Belefáradtál, ugye? Jó, akkor mondok egy-két példát. A sokszínű gombok az élethez való pozitív hozzáállást jelzik. Az érzékenységet, a gyors reagálást, a kreativitást. Az egyszínű fekete vagy fehér, kisebb, esetleg közepes gombok pedig a feszességről, a merevségről, a sznobságra való hajlamosságról árulkodnak. Ha a gombokat elrejtik, láthatatlanná teszik, hajtóka alá bújtatják, az önbizalomhiányt takar.

- ...

- Persze, ez így van, drágám! Mint minden az életben, csak okoskodás. De azért, ha megnézek, akkor látom rajtad, hogy mindig olyan ruhákat választasz, amin a gombok mindent elárulnak rólad.

- ...

- Ha nem ismernélek, akkor is tudnám, hogy milyen vagy. Hála a gomboknak! Hiszen így, mielőtt megszólaltál volna, máris beléd szerettem.

A SEPRŰ

- Drágám, nézd ezt a szép seprűt, ami ide van állítva a sarokba.

- ...

- Így van, látszólag egy egyszerű cirokseprű, de lehetne veszőből is a söprögető része.

- ...

- Isten ments, hogy a boszorkánysággal hozzam össze. Tudjuk mind a ketten, hogy Te, drágám a cirokseprű nélkül is boszorkány vagy.

- ...

- Nagyon szívesen. De, ugye tudod, hogy a boszorkányosságodat szeretem a legjobban?

- ...

- Mindig azt, ami éppen műsoron van.

- ...

- De ez jó, igaz? Azt jelenti, hogy mindent szeretek, ami te vagy.

- ...

- Igen, lapozzunk. A seprű. Szerintem, amit a kezedbe vettél, az az élet igazsága. Érzed, drágám? Ahogy megfogtad, azonnal megtaláltad a helyes mozdulatot vele, s ez olyan isteni tulajdonság, amit többnyire csak nők hordanak.

- ...

- Nem, nem és nem! Mondtam már, drágám, nem a söprésről szól ez a történet. A férfiak is sepernek, sőt tudnak is. Nézd meg jól ezt a különleges alkotást: indul egy hosszú rúdból, ami a nyél, aztán olyan ágakban folytatódik, amelyek először

erősebbek, vastagabbak, majd sok kicsi vesszőcske hajt ki belőle. Ha a Bibliában írt teremtés folyamatára gondolsz, akkor a Föld tengernyi élőlényé után jött Ádám, az ember, mint az egész projekt koronája.

- ...

- Igazad van, drágám! Éva a másik korona. És így indult el bolygónk benépesítése. Ahogy a seprű élete is.

- ...

- Látom, nagyon furcsán nézel rám, pedig így van. A seprű is egy nyélből indul, és számtalan ágacska lesz belőle, ami aztán seprű a kezdet előtt az utat. Ráadásul, többnyire az ég, a Teremtő felé mutat, mintegy jelezve, hogy minden onnan indult.

- ...

- Naná, vannak bizony ördögimádók is. Majd megbánják, amikor szembe kell nézniük a sötétséggel. Ők nyéllel lefelé teszik sarokba a seprűt, de azért használni úgy nem tudják, csak hazudnak egy kicsit.

- ...

- Na, igen, akik másként gondolják, és a hitüket még nem találták meg, azok is az életet fogják a kezükben, amikor sepernek. Az egysejtű, apró bélmorzsát mutatja a nyél, és ebből lett a számtalan, mindenféle alakú, tulajdonságú, de mégis valahol egy töről fakadó cirok-, vagy vessző rész. A seprű, drágám, egy kis túlzással, a két összeférhetetlen filozófiai rendszer, gondolkozás és elmélet közös többszöröse, tehát az élet maga. Hiszen, amikor elfárad és elavulttá válik testünk, és odaérkezünk a halál kapujához, akkor majdnem mindegy, hogy mit gondolsz a seprűről. És nemcsak az organikus tulajdonságunk olyan, mint az, amit kezvedben tartasz. A születésünk, pontosabban a tudatunk irányításától kezd-

ve arra törekszünk, hogy minél jobban éljünk, több legyen a vagyonunk. Olyanok vagyunk, mint a seprű. Magunkban kezdjük, majd jönnek hozzánk, mellénk a megszerzett javak: autó, ház, mindenféle kütyü, a sok egyéb rongyról, élvezeti cikkről nem is beszélve. Aztán, ahogy használjuk ezeket, úgy fogynak el mellőlünk, ahogy az, amivel söpörsz. Na de, ha sikerül rendre kicserélned, megjavíttatnod, akkor biztosan lesznek körülötted, akik nehezen tudják kivárni, amíg ők is a kezükbe foghatják ezt a különleges szerszámot. Ilyenkor aztán segítenek: az utat mutatni arra, ahonnan nincs visszaút. Ezért jól teszed, ha sepersz. Sokat és alaposan. Így tiszta lesz előtted a járda, a placc, és kopik a vagyon. A csonkig elkopott seprű senkinek sem kell. Bezzeg, ha látsz egy szép, fényes, színes, alig használtat, elgondolkozol. Milyen jó is lehet ezzel sepregetni!

- ...

- Ugye, hogy érdekes megközelítés? Érzed a lüktetését, ahogy a kezedben fogod? A seprű nyele olyan, mint az életed: göcsörtös. Majd a nyél a sok markolástól simává válik. Az évek során sok minden ráakódik. Hiába mosod le, csiszolod vászonnal, soha nem lesz olyan, mint amikor először a kezedbe fogtad, ahogy te sem fogsz lassan hasonlítani a családi albumban lévő képeken látható gyermekre, aki kisiskolásként a padban ülve mosolyog.

- ...

- Én sem, igazad van, mint ahogy a seprű sem. Amikor meglátok egy csonkig kopott cirokseprűt, olyan szomorúság borít be, hogy alig tudok kikászálódni alóla. Csak nézem, és teljesen azonosulok vele. Egész életében söpört, takarított az utána jövők előtt. Sokszor annyira koszos lett a sok förtelmes anyagtól, hogy amikor a tükörbe nézett, nem ismerte meg

magát. A hasa előtt folyatta a csapból a vizet, és azon gondolkodott, hogy miért jó ez neki? Hiszen nem ő jár a tiszta placcon, amit nap mint nap ő tesz élhetővé. A fene ott egye meg, ahol van a sok szemetet, amelyek újra és újra előkerülnek! – húzta fel magát. Söpörjenek maguknak, ha nem akarják bepiszkítani a lábukat! – határozta el, de csak egy pillanatig tartott az indulat adta fogadalom, mivel meglátta a kosz mögött világító seprűt. Hogyan tudnék én seprés nélkül élni? – fogalmazódott meg benne, és máris jobban érezte magát.

– ...

– Azért mondtam el ezt a történetet, drágám, mert ebből is láthatod, a seprű az élet maga. Amikor a sarokban várakozik, akkor is szinte leküzdhetetlen vágyat érzel arra, hogy kezedbe fogjad és seperj vele. Ha vásárban jársz, és meglátod a seprű-hadsereget, egészen biztosan megállsz előttük. Ha nem veszel, mert van otthon egy majdnem új, ami már a kezed alá szokott, akkor is eljátszol a gondolattal, hogy mi lenne, ha vinnél egy új, színes társat neki. Mindez nem tőled, hanem a seprűből ered. Benne van az élet. A seprű pedig szembeállítja veled, megmutatja neked az életet: kinek, kinek a sajátját. Ezért nincs két egyforma seprű. Megfigyelted? Minden házban másmilyen seprű van: a formája, az arca, a keze, egyik sem hasonlít a másokhoz.

– ...

– Szó sincs erről, drágám! Nem hinném, hogy másképpen kopik el. Mindegyik a saját gazdájának életét mutatja. Menj be a házba, nézd meg a seprűt, és akkor eldöntheted, maradsz vagy nem, beszélsz vagy inkább hallgatsz. A sarokba állított seprű mindent elmond a ház lakóiról.

– ...

– Igen, a betegség is látható rajta.

– ...

- Más is. Ha olyant látsz, amelynek a cirokrésze félig elkopott és csúnyán elhajolt, ott nemtörődöm, hanyag emberek laknak, de úgysem tudnám a milliárdnyi típust felsorolni, hiszen mint mondtam, ahány ember, annyi seprű.

- ...

- Még nem fejeztem be, drágám. Folytatnám, ha megengeded. A seprű, mint mondtam, olyan, mint mi vagyunk, pontosabban ő az életünk. Úgy szolgál, hogy közben uralkodik. Mindig, mindent le akar győzni. Nemcsak azzal, hogy folyamatosan, megállás nélkül söpör mindent, ami az útjába kerül, de ha valami nem tetszik neki, akkor képes a hátad közepét is megcélozni. Mi, emberek közvetlenül ugyanezt tesszük. Nincs olyan akadály előttünk, amit ne akarnánk legyőzni, leküzdeni. A Föld összes hegycsúcsát meghódítottuk, az óceánok fenekét átvilágítottuk, sőt a Holdon is sétáltunk, most pedig a Marst vettük célba. A seprűvel együtt a vérünkben hordjuk a hódítás, a harc akaratát. Ez az íz határozza meg életünket. Nincs megállás, csak újabb célok és bekebelezésre váró területek. Nézz magadra, drágám! Kezedben a seprűvel, azt nézed, hol lehetne még egy jót seperni.

- ...

- Lehet, hogy túlzásnak hangzik. Nem kétkem, hogy te inkább visszatennéd a sarokba, de azért még most is a kezeden tartod, és miközben mondom a szövegem, a cirok teszi a dolgát.

- ...

- Nyugodtan támasztsd a sarokba, drágám! Úgysem lesz ott sokáig. Az ember tulajdonsága járja át a testét. Mi sem nyugszunk addig, míg lesz előttünk olyan része az univerzumnak, ami még nincs általunk meghódítva.

- ...

- Dehogyan tesszük tönkre a természetet, drágám! Amikor ezt hallok, kicsit felmegy a pumpa bennem. Mi nem vagyunk a természet részei? Naná, hogy igen! Ráadásul az első, a leg-erősebb ragadozó címét szereztük meg. Azt hiszed, a tár-saink nem ugyanígy élnek, mint mi? Menj el, drágám egy ázsiai két-háromezeréves templomromhoz. Az eredetileg csodálatosra megépített épületből semmit, vagy alig lehet már valamit látni. Benőtték, behálózták a bokrok, a fák, az indák, és természetesen birtokba vették immár az állatok. De ezt láttad ott is, ahol a múltkor sétáltunk. A szép, de elhagyatott ház - amiből kihaltak a tulajdonosok, és még senki nem foglalta el -, csak nehezen tudott kilesni az elburjázott növényekből. Isten és a természet arra teremtett bennünket, hogy állandóan terjeszkedjünk, ismerjük meg az ismeretlent, és tegyük magunkévá. Ez, drágám, a tudásért van. Mindent és mindenkit meg akarunk ismerni.

- ...

- Ez egy nagy dilemma! Ügyes vagy, drágám! Erre mások sem tudják a választ. Szerintem a tudás utáni vágy, hogy magunk alá gyűrjük az ismeretlent, nem feltétlenül vezet a halálhoz, hiszen ezáltal, napról napra okosabbak vagyunk. A hódítás egyben a tudás bővülésével is jár. Az fogja eldönteni ezt a bennünk megbújó harcot, hogy végül a megszerzett tudás, vagy a vérünkben lüktető ösztönös küzdelem lesz-e erősebb. Amint elnézem ugrásra készen a sarokban várakozó seprűt, hát nem tudom, melyikre tippeljek.

- ...

- Drágám, a seprűt kidobhatod, de mint tudod, mérnökeink a tudásuk által már olyan porszívót, söprögető gépet és hasonlót fejlesztettek, amelyekben a seprű érzelmeinek morzsája sem található, ezáltal tökéletesen utánozza ösztöneinket.

- ...

- Szó sincs erről, nincs vége semminek! Hiszen látod, itt van a seprű! Amíg ő van, addig ember is lesz, ő pedig, hódítani fog.

- ...

- Igen, drágám! A seprűt nem hagyom itt, ha majd egyszer meghalok. Kell nekem. Annak ellenére, hogy ő az életet mutatja. A sorompó másik oldalán, ha majd az ottani kezembe fogom, kíváncsi leszek rá, hogyan tud alkalmazkodni az új környezethez, vagy talán ő is leveti az itteni ruháját, mint én? Szerintem, annyira hasonlítani akar, hogy képes lesz erre is. Így aztán elmondhatnám, hogy a seprű, nemcsak az élet, hanem maga a halál is.

SZERETTEIM

- Rosszul gondoltad, drágám! Természetesen ki sem kerülhetem az élet legfontosabb termőterületét, a szeretetet.

- ...

- Látom az arcodat, hogy kicsit, talán csalódott vagy. De nincs okod erre, hiszen mindennek te vagy a közepében.

- ...

- Ilyen ez, drágám! Bizony vannak mások is, de ne mindig a számodra rosszra gondolj! Hiszen vannak szülők, gyermekek, barátok.

- ...

- Igen, barátnők is, de itt van például a Samu kutya, vagy a párja, Zizi, és még számtalanul sokan.

- ...

- Mert én jó ember vagyok, és szerethető, mert tudok szeretni.

- ...

- Na, végre, valamiben egyetértünk.

- ...

- Azon gondolkodom, hogy ha majd valamikor meghalok, akkor hiányozni fognak-e nekem a szeretteim? Vajon egyáltalán eszembe fognak-e jutni? Mert előfordulhat, hogy úgy, mint gyermekkoromban, ott a másik világban is elsősorban magammal leszek elfoglalva. Ezt nem tudjuk, csak próbálom kitalálni. Ha elmegyek valamerre messze, akkor egy idő után, de az is előfordult, hogy már elinduláskor, a repülőtéren, hiányoztál. És nemcsak te, drágám - tudom, nincs bocsánat, de azért ismersz, hogy milyen vagyok -, hanem a

munkám, a kollegák, meg az egész, átmenetileg itt hagyott életem. És ez a lényeg: átmenetileg. Ha véglegesen hagyom itt ezt az egész banzájt, és tudom, hogy nincs visszaút, hanem ott messze kell végleg halnom, hogy utána, ha majd eljön az idő, akkor újra mehessek valahová, akkor is hiányozni fognak a szeretteim? És erről jut eszembe: a halál után vajon mi fog következni? Élet biztosan nem, hiszen még nem találkoztam a halál világából az életbe érkezettel, és tudomásom sincs ilyenről. Kérdések gyülekeznek bennem. Van időmérték ott is? És ha van, akkor statisztikai átlagban mennyi ideig halunk? Aztán, ha elértük a célunkat, mert lepároltuk a halál esszenciáit, és kinyitjuk a kaput, átszakítjuk a célszalagot, akkor hova jutunk? Lehet, hogy a halál utáni világban fényes pontokként repkedünk, és a boldogság fénye ragyog körülöttünk? Talán eszünkbe sem jut evilági életünk. Aztán ha annak is a végére érünk, akkor milyen stáció következik? Szerintem a változás megállíthatatlan. Mindig, minden másként van, mint volt annak előtte.

- ...

- Egyetértek veled, drágám, születésünk előtt is voltunk valahol, és látod, ez a problémám! Arról a világról sem tudunk semmit, pedig biztosan voltak ott is szeretteink, akiknek nagyon hiányoztunk, amikor eljöttünk tőlük. De nekem például, senki sem hiányzik közülük. Az is igaz, hogy csak az tud hiányozni, akiről tudunk. Én pedig senkire, semmire nem emlékszem onnan. Érted, drágám?

- ...

- Jaj, nem azért kérdeztem, mert buta lennél! Ez olyan indulatszó-szerű volt. Bocsánat, ha félreérthető voltam. Na, szóval, ahogy itt elnézem azokat, akiket szeretek, és akik engem szeretnek, ezek alapján nem hinném, hogy hiányozni fogtok

nekem. Bár, ha arra gondolok, amikor beleveszek a tengerszínű szemedbe, amikor csókot adsz, ahogy óvatosan, szinte tétován hozzám érsz, akkor elbizonytalanodom. Már most hiányzik mindez, pedig az előbb csókoltuk meg egymást. Mint ahogy hiányzik az Apám, akinek okossága olyan biztonságot adott a családnak, mint egy vastag várfal. Anyám praktikusággal fűszerezett, állandó, lángoló érzelmeivel, ami által, mint egy anyatigris óvott, védett bennünket, láthatatlan hadsereget is állított a vár mellé. Azokat pedig felsorolni is lehetetlen, akik csupán szimpátiából, elhivatottságból, vagy megfoghatatlan, kitalálhatatlan kényszerűségből szerettek, szeretnek, vagy éppen én szeretem őket. És itt értünk egy érdekes gondolathoz.

- ...

- Ahhoz, drágám, hogy mi a fontosabb? Az én szeretetem, vagy azé, aki engem kedvel? Hogy az a meghatározó, ha én szeretek, vagy ha engem szeretnek? Mert ez nem mindig van egyensúlyban. Sőt, többnyire a mérleg nyelve jobbra vagy balra billen. És persze ez is változik. Ha te szeretsz, és mondjuk a másik oldalról nincsenek hasonló érzelmek, akkor úgy járhatsz, mintha egy szép állatot simogatnál nagy boldogan, mert úgy ítélted meg, hogy barátságosan nézett rád. Aztán, amikor megharap, akkor azonnal rájössz, hogy már nem szereted. Persze fordítva is ugyanez a helyzet.

- ...

- Igen, bocsánat, rossz példa volt az állat, de hirtelen ez jutott eszembe. De mindegy is, mert ez az élet része. Mi pedig most arról beszélgetünk, ha majd egyszer meghalok, akkor hiányozni fognak-e a szeretteim? Erre azonnal azt felelnéd, hogy persze és nagyon. De miért kérdezem? Azért, mert a mostani, saját életemből indulsz ki. Abból, hogy neked hiá-

nyoznak azok a szeretteid, akik már a másik világban, a halálban vannak. De nem az a kérdés, hogy az életben élőknek hiányoznak-e a halottak, hanem az, hogy nekik hiányzunk-e mi? Ezt figyelembe véve, nekem, ha ott leszek a kapun túl, ki fog hiányozni ebből? Durván hangzik, de kimondom, úgy hiszem, senki. Hacsak...

- ...

- Kíváncsi vagy, ugye? Hacsak tényleg nem az történik, mint amit sokan állítanak, hogy csak a ruhánkat hagyjuk itt, minden mást viszünk magunkkal. És az igazság ebben is fellelhető. A halál kapuján átlépve egy másik környezetbe kerülünk. Ott nincs szükség a mindenféle pempőkkel kenetetett bőrünkre, az edzésektől tónusosra faragott izmainkra, a heti bongyорításokra. Valami másra biztosan lesz igényünk, csak azt majd akkor tudjuk meg. De ne felejtjük, az esszencia a lelkünkben van, amit lepároltunk az evilági életben. És ebben benne van mindaz az energia, amit szeretet formájában kaptunk. Ha pedig ez így van, és ez ott elmarad, akkor hiányozni fog, piszkosul. Még belegondolni is szívmarcangoló, hogy nem fogom érezni azt a szeretetet, amit ezernyi formában, minden percben a levegővel együtt szívok magamba. Szokták mondani: Hogy lehet így élni? Még hogy élni! De hogy lehet így halni? Nem tudni mitől van ez, de tapasztalhatod te is, drágám, hogyha valaki elköltözik, utána jobban szeretik.

- ...

- Jó, igazad van. Csak egy idő után, amikor ráébrednek, hogy nem tudnak ezen már változtatni. Van erre egy mondat: halotról jót, vagy semmit! Talán ott, a halálban szükség van az életből átszivárgó szeretetre. Márpedig ha igen, akkor hiányoznak nekik a szeretteik. Előfordulhat, hogy ezt érzik meg azok, akik még élnek. Drágám, szeretted nagyanyádat?

- ...

- Pedig már elég régen elköltözött. Ez a szeretet vajon tőled jön, vagy ő gerjeszti onnan, a kapu másik oldaláról?

- ...

- Azt mondd, hogy belőled? Vajon nem azért van, mert mindenkinek, aki ebben a világban él, lelkiismeret-furdalása keletkezik, amikor valamelyik szerette elmegy a halálba? Nem kell hozzá rosszat tennie. Sőt, ha mindent elkövetett érte, és mégsem tudta az élet igazságát megváltoztatni, akkor is ezt érzi. Nem azért, mert ő szeretett volna helyette elmenni, hanem elveszített valamit, valakit, és emiatt vesztesként néz önmagára. Erről két barát jut eszembe, akik a háborúban egymás mellett harcoltak. Az egyiket érte a puskagolyó. Meghalt. A másik sajnálta, őrjöngött, sírt a fájdalomtól, majd később, amikor mesélte az esetet, mindig hozzátette, mennyire nagy szerencséje volt, hiszen őt is érthette volna találat. Itt a lelkiismeret-furdalás során önmaga felmentése azonnal tetten érhető, csakúgy, mint a hétköznapiakban. Ahogy az elején mondtam, drágám, a szeretet olyan, mint a termőföld: ápolni kell, hogy amikor elveted a gabonát, egészséges, szép, és sok termés legyen belőle. Szeress, hogy szeretteid legyenek! Ha szeretsz – és azok lehetnek itt vagy ott –, attól te mindenképpen több leszel. Érezni fogod magadban azokat a párlatokat is, amelyeket nagyon régen a felmenőid gyűjtöttek és vittek magukkal. Azok pedig, akikre a tengersizű szemedet emeled, veled együtt repülnek a végtelenség felett.

- ...

- Örülök, hogy tetszik, drágám! A válasszal még adós vagyok. Ha majd egyszer meghalok, akkor igen. Igen, hiányoznának a szeretteim! Az érzelmek, amelyekkel körbe vesznek, mert szeretem őket, és miután nem szeretnének adósok maradni, viszontszeretnek. Elhatároztam, ezt a tulajdonsá-

gomat a halálban is megtartom, ezért a játék folytatódik. A szeretetet viszontkapom, és máris nem lesz hiányérzetem. A termőföldet érzelemmel kell művelni, mint ahogy a magot is szeretve kell vetni. És akkor élet, halál, vagy bármi más, a jó mindig körülöttem van.

KÉTSÉG

- Szeretem ezeket az esti sétákat. Jó lenne, ha lassabban haladnánk ebben az utcában, hogy jobban megnézhessem az épületeket.

- ...

- Nem szégyellem magam! Szeretek a sötétben, a függöny nélküli ablakokon belesni. Nem közelről, mint aki rosszban sántikál, hanem innen, a járdáról. Sok mindent egyébként sem lehet látni, de mégis olyan érzés, mintha én is bent élnék egy ismeretlen családban. Ugye, mennyire izgalmas?

- ...

- Hogyan jön ide a kétség? A kétséget, drágám, azért nem szeretném itt hagyni, ha majd egyszer meghalok, mert ő mutatja meg nekem a határt.

- ...

- Igen, de nem úgy, mint a víz forráspontja, ami nem kétséges, hogy 100 °C, de hozzáteszem, hogy 1 atmoszféra légköri nyomás mellett. Mert ha ez emelkedik, a forráspont csökken, és fordítva.

- ...

- Megjegyeztem! Arról a határról beszélek, drágám, ahol a kétség átcsap a bizonyosságba, vagy a bizonyosság a kétségbe.

- ...

- Ez nem játék a szavakkal! Ez halál komoly! Hiszen most is arról beszélünk, hogy mi fog hiányozni nekem ott, a másik világban. Például jó lenne, ha kétségem lenne afelől, hogy majd ki kell nyitnom az átjáró kapuját vagy kételkednék abban, hogy miért nem lehet nekem ötösöm a lottón.

- ...

- Hát, persze, hogy lehetne, ha esélyt adnék magamnak, és vennék szelvényt. Ebből is láthatod, hogy a kétség egy nagyon jó érzés. Előrevisz, fejleszt, és főleg nyitva hagyja magad előtt a teret. Ha kétséged van abban, hogy ennek, a mellettünk lévő és minket figyelő erdőnek a mélyén vannak-e vadak, akkor itt van a lehetőség előtted, és bemehetsz a fák közé, hogy megbizonyosodjál róla, kik élnek ott bent. Szeretsz engem?

- ...

- Szeretem kérdezni, mert jó hallanom a választ. Úgy értem, ha azt mondd, hogy igen.

- ...

- Azért, drágám, mert kétségeim vannak.

- ...

- Jaj, nem tettél semmi olyant, ami ezt generálja, de szerintem az étellel együtt jár a kételkedés is. Nem azért kérdezem, mert nem bízunk egymásban, vagy például a fizikában, a törvényekben, az emberek többségében. Csak tudjuk, hiszen mi csináltuk, találtuk ki, hogy ez olyan, mint az idő, állandóan változik. Így aztán fennáll a veszélye annak, hogy ez a tulajdonság mindenre ráragad, ami az óra fogságában van. A kétség, ami a lelked mélyére beköltözött, szinte birtokba vesz.

- ...

- Téged is. Jó, talán, nem annyira, mint másokat. De amikor felteszed a tészta főzéséhez a fazékban a vizet, te is többször megnézed, hogy felforrt-e már? Pedig számtalanszor csináltad, és egyébként látható az átlátszó fedőn át, és hallható a zubogása, amikor eléri a száz fokot. De ennél jobb példákat is tudnék felsorolni, de most inkább hagyjuk az én életemet, ami téged, úgy általában, nagyon érdekel.

- ...

- Mondtam, hogy ezt most inkább elengedném. Szóval szeretem a kétséget. Azért, mert benne rejlik a változás, és annak elfogadása, tisztelete, minden más dolgok feletti vonzerejének elismerése. És ez fog el belőlünk a halál kapuja előtt.

- ...

- Nem tudom, hiszen én még itt vagyok veled, drágám, de volt, aki mesélt erről. Ő nem nyitotta ki az ajtót, de felkészült rá. Amikor ott állunk az átjáró előtt, végtelen nyugalom lesz úrrá rajtunk. Olyan, amelyet annak előtte, annyira mélyen és megváltoztathatatlanul soha nem éreztünk. Nincs fájdalom, nincs szomjúság, éhség, szívszorítás, hanem abszolút langymeleg, kicsit morbid túlzással, boldog nyugalom. Abszolút egyedül vagy ott, de ez egy másik dolgozat témája lesz. Ha netán fellelhető benned valami más érzés, amit én nem hiszek, a minden részedet befedő, betöltő beteljesülést csak erősíti. A kétség ezekben egészen biztosan nem lelhető fel. Már nem lehet kétséged afelől, hogy most minden megváltozik, ami eddig volt. Új, általad nem ismert dimenzióba lépsz, és ennek az első fázisa, amikor a kételkedés elillan belőled. Ezután már minden bizonyossá válik, és ezáltal a hosszú, többször bővített mondat végére pont kerül. Elgondolkozom, hogy ezek ismeretében nekem - ha majd egyszer meghalok -, hiányozni fog a kétség. Az életünk folyamán minden percben azon munkálkodunk, hogy a kétségeket eloszlassuk, és bizonyosságot találjunk: Vajon megbír ez a szék? - kérdezzük magunktól, és azonnal ráülünk. Amikor tapasztaljuk, hogy erős és biztonságos, akkor felmerül bennünk a kétség: a fészkelődést, a ráállást is kibírja? Naná, hogy kipróbáljuk. És minden mással ugyanígy vagyunk. Mi

ketten is egymással. Születésünktől tüntetjük el magunkban a kétségeket. Persze, mondanom sem kell, hogy hiába a nagy igyekezet, mert napról napra újratermelődik.

- ...

- Igen, jól látod, drágám! Egyszer elfogy. Ahogy sorban tünteti el az ember a kétségeit, úgy veszi birtokba a nyugalom. Érdekes, nem a bizonyosság az, ami először bekéretzkedik a lelkébe. A kétséget felváltó érzés csak egy pillanatig tart. Mint ahogy, előzőleg mondtam neked, drágám, azonnal újabb kétség veszi át a megoldott rejtély helyét. Viszont a nyugalom az, ami olyan, mint egy nagy sámán. Úgy is mondhatnám, az ördög maga. Először csak egy észre sem vehető, fátyolos hajnali ködként szivárog beléd. Amikor megérezed, megcsap az addig még nem érzett furcsa, langymeleg bágyadtság, jóleső nyugalom. Ez a beetetés időszaka. Mint a Balaton nádasa mellett, amikor a horgászok odaszoktatják a halakat, amiket aztán a nyár folyamán becsapva, kifognak. Amint elér a haláli nyugalom illata, íze, minden sejtéd elraktározza magában. Nem áhítózol utána, de ha újra és újra beborít, egyáltalán nem tiltakozol. Sőt, jólesik. Igen ám, de közben a kétségeidet pusztítja. Azt gondolod, annyira okos lettél, hogy majdnem mindent megoldottál. Amit nem, ahhoz pedig semmi kétség nem férhet, az is a bizonyosságok dombján fog kikötni, pedig nem így van. A kétség együtt él az élő emberrel. Az élet világában élők szerves része a kételkedés, ami, mint mondtam, állandóan sokasodik, hacsak a halál angyala, aki magát szépnek, csodásnak mutatva, itt van közöttünk, be nem etet a nyugalom tápszerével. Ahhoz pedig kétség sem férhet, hogy megteszi. Így most már ugye megértesz, ha azt mondom neked, drágám, nem fog hiányozni a halálban.

- ...

- Szó sincs erről, drágám! Nem azt mondom, hogy nem szeretek élni, hanem, ha átlépek a kapun, és a halál világában leszek, már nem lesz bennem a kételkedés csírája sem. Márpedig ha nincs bennem, akkor hogyan hiányozna?

- ...

- Érdekes, amit mondasz, de ez így talán nem igaz. Mert akkor tud hiányozni valami, vagy valaki, ha egy apró magja, vagy annak a nyomata Benned van. Ha soha nem voltál szerelmes, akkor nem érzed a hiányát. Ha nem ettél még vasárnapi rántott húst, nem gondolsz rá. De mondhatnám, hogy ha az összes kétséged bizonyossá vált, akkor nem hiányzik már a kételkedés. A nyugalom felhője pedig mindent elfed, és elfelejtett veled. Így nemcsak apró emlékeztető mag, de még annak a karcolata sem látható bennünk.

- ...

- Az esszencia? Az életben szerzett érzelmek, tapasztalások párlata? Az, drágám, ott van a langymeleg takaró alatt. Ha valahol messze feltámadt, apró fuvallat elér, ettől vékonyabbá válik a felhő. Az érzelmek párlata közül némelyik kidugja a fejét. Ilyenkor érzed azt, hogy nagyanyád sietett a segítségére. Ez mindig akkor történt, amikor nagy bajban voltál, és a kétségek hálójában vergődtél. Aztán megoldódott. Abban, hogy a Mama segített, soha nem kételkedtél. Ugye milyen érdekes? A kapun túlról csak bizonyosság érkezik hozzánk. Ezért ha nem baj, drágám, én inkább kételkedek abban, hogy szeretsz engem! Addig jó, amíg kétség rágja lelkemet!

EGYEDÜLLÉT

- Huh, ez nagyon nehéz téma!

- ...

- Azért, drágám, mert az ember társas lény, de az egyedüllétet nem az határozza meg, hogy hányan vannak körülötted, hanem az, amit te érzel! Vajon Ádám mit érezhetett, amikor Isten megteremtette, és emberként egyedül élt a Földön? Biztosan nem volt boldog, mert Éva után vágyakozott. El tudom képzelni, hogy milyen szívszorogató, bánatos szemekkel nézhetett a Teremtő arcába, hogy ezzel rábírra egyedüllétének megszüntetésére. Talán még könnyeket is ejtett. Akkor eszébe sem jutott, hogy hiába népesíti be a földet több milliárd leszármazottjával, sokszor lesz még legalább olyan egyedül, mint amikor csak ő volt. De ha Darwin evolúciós-elméletét követjük, és a homo sapiens sikerének útját járjuk végig, szintén belebotlunk az ellentmondásokba. Az együtt gondolkodásunkkal, a közösség erejével sikerült legyőznünk a többi sapiens törzset. Tehát a fajunk megmaradása érdekében, a társas lény-életre lettünk ítélve. Közösségben létezünk, vagy megyünk a süllyesztőbe. Az előbbit választottuk, és ezzel arra kárhoztattuk magunkat, hogy megismerjük az egyedüllét szörnyű, lelket zsugorító szomorúságát. Ádám és Éva, ha kíváncsiságuknak ellen tudtak volna állni, és megelégednek azzal, amit a Teremtőtől kaptak, akkor soha nem lettek volna egyedül. Amíg a Föld forog, és a Nap ontja ránk éltető sugarait, ők boldogan élnek. De ez nem volt jó nekik. Jobb, nagyobb boldogságra vágytak. Így lettünk több milliárdan, és ezáltal egyedül.

- ...

- Szerintem ez úgy van, drágám, hogy az ember a lelki és szellemi képességei alapján egyszerre csak bizonyos számú információt képes befogadni. Amikor tízmilliárd évvel ezelőtt meglátta magát a homo sapiens a tó vízének tükrében a mellette álló párjával társalogni - már ha annak lehet nevezni azokat a rövid és kevés szavakat -, úgy érezte, minden a legnagyobb rendben van körülötte. Hiszen itt van ez az asszony, akivel ha kell szót ért, sejti a gondolatait, és még ha nem is annyira, mint Éváját, de gyerekei szavait is érti. A horda többi családjával összefogva pedig mindent le tudnak győzni. Aztán egyre nagyobb lett a családja. A gyerekek gyorsan nőttek, az öregek pedig lassabban haltak. Jöttek beköltözők is, akik gazdaságilag jól tettek Ádám családjával, de egyre többször fordult elő, hogyha valaki éppen kereste, akkor egy nagyobb fa tetején lelte meg. Bár valószínűleg soha egyetlen felmenője sem élt a falombok takarásában, de mégis ez volt az egyetlen hely, ahol magányát el tudta hagyni. Sokan lettek. Először nagyon örült ennek. Aztán az egyik alkalommal, amikor nézte a körülötte tüsténkedő, vagy éppen heverésző ilyen-olyan családtagjait, és hallgatta a pletykálgatásukat, rádöbrent, hogy nem érti szavaikat, mivel ők akkor már szépen és választékosan beszéltek. Ami még ennél is rosszabb, kívül érezte magát: családon kívülinek. Ült és bámult. Azt kérdezte magától: Mit keresek én itt? Ki vagyok én? Mi végre kell nekem ez a sokaság? Az egyiknek ez a problémája, a másiknak az, és jó lenne, ha egy mederbe lehetne terelni ezeket, de ahhoz meg kellene értenünk egymást! - erre a következtetésre jutott. Ettől olyan idegenül érezte magát, hogy megkereste a legmagasabb fát, és annak mászott a tetejére. Először észre sem vették. Ő viszont látott másokat is az erdő hasonlóan szépre nőtt fáinak a felső ága-

in egyedül ücsörögni. Megnyugodott. Nem rosszabb ő sem, mint a szomszéd. Mikor meglátták egymást, egy kicsi idő eltelte után integetve köszöntek. Akkor már nemcsak neki, de a többi fán ülőnek is mosoly ült az arcán. Úgy eltűnt a semmibe a rossz, a szomorúság, mintha soha nem lett volna az élete része. Aztán, amikor lenézett, és meglátta a lenti forгатagot, már nem érezte magát kívülállónak. Valaki tegyen a tűzre! – kiabálta lefelé, mert a lentiek annyira el voltak foglalva magukkal, hogy a vacsora alatt kihunyóban volt a parázs. Később, amikor megfájdult valamije, akkor a fa teteje hozta a gyógyulást. Ugyan nem mindig segített, de Éva tudta, hogyha Ádám fent van a fa ágai között, akkor ki kell nyitnia lelke kapuját, és belehelni az együttlét illatát.

– ...

– Ez, drágám, lehet mesének is gondolni, de az életből vett történet. Ezzel azt szerettem volna megmutatni, hogy az egyedüllét nagyon nehezen minősíthető, és semmi köze sincs a fizikai együttléthez. Látod, Ádám körül mennyire sokan voltak, mégis nagyon egyedül érezte magát. És még problémája sem volt, amivel magára maradt.

– ...

– Így van, drágám! Nem kell bajnak lennie ahhoz, hogy egyszer csak elegend legyen mindenből, és keress egy magas fát, amelynek felmászol a tetejére.

– ...

– Naná, lehet tó-, vagy patakpart, de egyszerűbb a kiszoba, vagy a fürdő, esetleg a WC. Ennek az egyedüllétnek egyébként többféle hangulata is lehet. Van olyan, amikor tényleg úgy érzed magad, mint aki teljesen ki van taszítva az emberi társadalomból. Nézed a melletted élőket, a járdán rohanókat, az udvarlókat, akik úgy teszik a szépet, hogy lerí

róluk a hazugság, a valódi céljuk, és nem érted őket. Mi a fenét vigyorog rád a közértes? Miért tolja odébb a mappát a munkatársad, amikor neked ott jó, ahol van? És egyáltalán, látnak téged? Ahogyan átsiklik rajtad a tekintetük, úgy érzed magad, mint aki csak azért van ott, mert nincs máshol helye. Akkor már nem érdekel, hogy úgy mennek el melletted, mintha te ott sem lennél. Rájössz, hogy a hülye mosoly sem neked szól, hanem valakinek, pont mögötted, aki nincs is ott. Ráadásul, ha ezt valahogy szóvá teszed, vagy reagálsz rá, akkor megsértődnek. Na, ezután már tényleg kihagyhatatlan a fa teteje. Bár van ennél látványosabb egyedüllét is. Ilyenkor részt veszel mindenben, ami körülötted zajlik: örülsz vagy szomorkodsz, vidám vagy vagy esetleg bánatos. Mindent úgy teszel, ahogy a környezeted elvárja tőled. De belül olyan magányos vagy, mint az a hal, ami egyedül maradt az akváriumban. Kint az üvegen túl pezseg az élet: vidáman játszanak a gyerekek, szól a zene, aminek a ritmusára ugrálnak, táncolnak, a hal pedig, ha netán megkocogtatják az akvárium oldalát, engedelmesen közel úszik, hogy aztán megfordulva belesüppedjen a magányába. Persze, nem minden egyedüllét ilyen. Számtalan esetben a boldogság felhője esik rád, amikor végre egyedül maradsz. Ha nagyon sok élményben van részed, jól teszed, ha keresed a magányt. Ez a feldolgozás, az újra megélés időszaka, amikor csak az érzelmek jutnak el lelked mélyére, nincs jelentősége a sós ételnek, a nagyon édes süteménynek. Ezzel szemben az apró ragaszkodásnak, a szeretetet kifejező mozdulatoknak, a szembeszédnek annál több nyomata raktározódik el benned. Az egyedüllét érzete születésed kezdetétől körülötted kering. Ő is a halál angyalának szellője. Amikor világra jövünk, megijedünk. Nem feltétlenül azért, mert el kell hagynunk a biztonságot jelentő fész-

künket, hanem egy pillanatra egyedül maradunk. Anyánk kilök magából, és mi ott vagyunk kiszolgáltatva mindenki másnak. Akkor történik az első egyedüllét katarzisa. Bár ez nem a legjobb élményként ér el bennünket, mégis lelkünk mélyén úgy raktározódik el, mint a paradicsom, ami sóval, vagy anélkül is finom. Nem kell sokáig koptatnunk cipőnk talpát, amikor már menekülünk az egyedüllétbe. Túl sokan lettek körülöttünk ahhoz képest, amit fogantatásunk napjától megszoktunk. És ez elkísér bennünket egészen a halál kapujáig. Rájövünk, hogy mindenkivel nagyon jó, de a legjobb önmagunkkal. Na, nem mindig, de ha szükségét érezzük, akkor legjobb, ha ahhoz fordulunk, akit a legjobban ismerünk, és akivel a legrégebben együtt vagyunk. Az pedig általában te magad vagy. Mire aztán elérjük a másik dimenzióba vezető átjárót, és az egyedüllét paplanja betakar bennünket, már szinte várakozunk erre. Ezzel csak egy probléma van: életünk folyamán, amikor beletemetkeztünk saját magányunkba, egyedüllétünkbe, akkor utána mindig feltöltődve, nyitottan a világ felé hagytuk hátra a pihentető nyoszolyát. A kapun belépve lelkünk mélyén ez a program van betöltve. Így aztán a langymeleg nyugalomban, az egyedüllét kábulatában élvezkedünk, amikor megszólal a vészcsengő. Az, amivel anyánk szerel fel bennünket, amikor világra hoz. Úgy rúgod le magadról az egyedüllét takaróját, mint akit skorpió csípett meg. Kapaszkodsz, rohansz, és szidod magad, hogy tudtál ennyire buta lenni? Miért hitted el az egyedüllét boldogságát? A megadó nyugalom kapaszkodik beléd és csitít: Jó itt, ne ugrálj! Inkább élvezd azt, amit megérdemeltél! – suttogja, de te akkor már nem hallasz magadon kívül senkit sem, pedig éppen az a célod, hogy Ne Legyél Egyedül!

- ...

- Megijedtél? Sajnálom, drágám! Ezeket csak elképzelem, de arra jók a gondolatok, hogy elmondhassam Neked, én nem akarok egyedül lenni. Legalábbis itt a fejemben, a lelkemben, biztosan nem. Ezért élem úgy az életemet, hogy az érzelmek tengere vegyen körül. Így előfordulhat, hogy úgy mennek el mellettem, mintha nem is lennék, de ezt én soha nem érzem, hiszen együtt vagyok veled, és a többi több milliárd társammal. Figyelem lépteiteket, mozdulataitokat, és gyűjtöm magamban az élményeket, amiket aztán, ha szükségét érzem, újra átélem, rendszerezem és elteszem lelkem raktárába.

- ...

- Hát, ez az, drágám! Rájöttél! Ez az örök élet titka! Nincs egyedüllét. Ha ezt megoldod, akkor soha nem fogod megtalálni a halál kapujának kulcsát. Márpedig nekem eddig sem volt szándékomban keresni. Ezzel szemben az egyedüllét érzetét olyan messzire dobtam magamból, hogy simán átesett a halálba. Ott várakozik arra, aki nem fogadja meg tanácsomat.

A KERÍTÉS

- Nézd, drágám ezt a szép kovácsoltvas kerítést!

- ...

- Igazad van, csak egy kerítés. Azon gondolkozom, hogy majd ha valamikor meghalok, hiányozni fog-e nekem? Na, nem pontosan ez a kerítés, hanem az, amit üzen? A mese szerint réges-régen, az emberek nem olyanok voltak, mint mi most. Fényes pontokként, mint tündöklő csillagok szálltak, repültek a mindenségben. Boldogok voltak, és ragyogón világitottak. Aztán egyszer az egyik gondolt egyet, és leszállt a Földre. A landolásnál megbotlott, és egy apró morzsa került a szájába: Ez nagyon finom! – állapította meg, és a helyet egyre többször vette célba. Minden alkalommal nagyot lakmározott a földből. Azt nem vette észre, hogy ahányszor leszállt, és teletömte hasát, minden alkalommal veszített fényességéből, ragyogásából. Társainak beszámolt a felfedezéséről. Ezután már őket sem lehetett visszatartani. Együtt jöttek. Ettek a földből, és halványult fényük, ragyogásuk. Amikor már mindennapossá vált látogatásuk, elhatározták, hogy inkább itt maradnak. Úgyis a földet szeretik, akkor meg minek repkedjenek a mindenségben. Annyira ízlett nekik az éték, hogy föld-függővé váltak, miközben fényük csökkent, ragyogásuk pedig egyre halványabb lett. Már nem szálltak, repkedtek, itthon érezték magukat. A Föld kisebb, mint a Világmindenség, ezért egymás előtt kellett élniük, ami szokatlan volt, így nehezen viselték. Aztán palánkokat emeltek maguk köré, majd befedték, így az eső, a hó és az égető napsugár sem tudott ártani, amitől újra veszítettek fényesség-

gükből, ragyogásukból. A Föld, ami akkor már az életüket jelentette, egyre kisebbnek bizonyult. Évről évre nagyobb területet vetettek be, és ették, ami termett. Már nem közösen mentek ki a mezőre reggelizni, ebédelni, és nem onnan szedték az asztalra valót, ami éppen megérett és előttük volt. Sokan lekerítették maguknak egy részt, amit kisajátítottak. Persze, azt mondanom sem kell, hogy közben a még megmaradt fényességük és ragyogásuk is tovább csökkent. Nem mindenkinek tetszett a föld lekerítése, felháborodtak a foglaláson. Amikor éhesek lettek, átmásztak a kerítésen, és megdézsmálták a termést. A birtokosok összefogtak, és felfogadtak olyanokat, akiknek nem volt földje, és kedvük sem volt ahhoz, hogy dolgozzanak rajta. Az ő feladatuk volt, hogy védjék a bekerített földet. Ekkor már csak egy kicsit pislákkolt a lények fénye, és embereknek hívták magukat. Így lett rendőrség, akiket fizettek, majd bíró, polgármester, orvos, szakember és pap, aki emlékeztette őket földi életük előtti időszakára. Mindenkit a föld etetett. Azt hitték magukról, hogy boldogok. Fényük, ragyogásuk, már a múlté lett. Olyanokká váltak, mint mi most. Időnként, ha a szabadság érzete hatalmába keríti az embert, akkor megláthatjuk a tükörben, szemünk íriszében azt a ragyogást, fényt, ami régen, nagyon régen egész lényünket körbevette.

- ...

- Hogy rossz a kerítés? A történetben, nem a kerítés áll központi helyen, hiszen fényünket nem az által veszítettük el, hanem a föld íze miatt. De jól látod, drágám, a kerítés egy eszköz, ami tovább mélyíti azt a lyukat, árkot, amit saját magadnak ástál, ahelyett, hogy éppen betömnéd, feltöltenéd.

- ...

- Én nem a fizikai, láthatóan előttem lévő kerítésről beszélek, hanem arról, ami benned van: ami meghatározza egész életedet, fényedet, ragyogásodat. Minden uralkodó kerítéseket emel bennünk. Az ókorban az egyiptomi fáraó is ezt tette. Aztán Mózes vezetésével elindultak a zsidók, és azt gondolták, minden kerítés leomlott bennük. Tévedtek. Nemcsak azért, mert kietlen pusztaságban kellett barangolniuk és ezzel új kerítések keletkeztek legbelül, hanem Isten is meglepte őket a kőtáblával, amelyen olyan erős építmények voltak leírva, hogy azon változtatni nem lehetett az elmúlt évezredek alatt sem. Születésünkkel azonnal épül bennünk egy kerítés, ami a kinti világban biztosítja fennmaradásunkat. Naná, hiszen olyan kiszolgáltatottak vagyunk, hogy csak akkor tudunk életben maradni, ha hópehely tisztaságú lelkünket körbe vesszük azokkal, akik a legfontosabbak számunkra. Ezért nézünk úgy a szüleinkre, mint egy földre szállt istenségre. Persze, csak addig, amíg úgyis tesznek, ahogy ez elvárható tőlük. Mert ha nem, akkor máris jön a kerítés-effektus. A gyorsan magasra emelt építményen csak kinézni lehet, de bejönni nem, hacsak az illető nem bizonyítja tisztességes szándékát. A kerítés, drágám, ebből is láthatod, nem rossz vagy jó: olyan, amilyenre építed magadban.

- ...

- Azért ventilálóok rajta, drágám, mert ha kibeszéljük, akkor elképzelhető, hogy a bennünk lévő kerítések is megváltoznak: leomlanak, vagy éppen erősebbek lesznek. Arról nem is szólva, hogy el kell döntenem a nagy kérdést: hiányozni fog-e majd nekem a kerítés, ha majd egyszer meghalok?

- ...

- Még nem tudom, drágám, de szerintem rá fogok találni a válaszra. A kerítés nagyon fontos! Elsősorban azért, hogy megőrizzük személyiségünket. Nem a vagonunkat, mert az

jön és megy, és egyébként sem hordunk egyszerre két pár zoknit, három gatyát. Hanem azt az embert, aki én vagyok: aki szereti a hivatását, a saját világlátását megismertetni, aki szeret tanítani, szervezni, befolyásolni, aki élvez a rántott hús ízét, akit a Balaton színe, illata elbűvöl, és akinek a Gellért-hegy a Himalája. Aki a hazájánál elképzelni sem tud szebbet, és aki érzi ennek a földnek lüktetését, amit folyóink érrendszere és az itt élő emberek teszik teljessé. Azt, aki annyira szeret téged, hogy nincs az a kerítés, amin ez az érzelem át ne tudna menni, mert a szeretetemben benne van minden, ami én magam vagyok: a lényem megmaradt fényével veszek körbe, drágám, és ez ellen, ha akarnál sem tudnál kerítést emelni.

- ...

- Miért is tennél ilyent, drágám? De azért, ha belegendolsz, van ott benned kerítés. Nem is egy és nem is kettő. Ráadásul némelyik a betonnál erősebb anyagból készült. Elég, ha a szeretetbe öltöztetve, valami olyant követelek tőled, ami a személyiséged jegyeivel ellenkezik. Akkor burkolhatom én bíborba, bársonyba, olyant koppanok a kerítéseden, hogy beleszédülök. Persze, csak akkor, ha magadban hordod azt a képességet, ami lehetővé teszi neked, hogy a kerítésed felismerje, mi az a hatás, ami meg akarja változtatni a személyiséged.

- ...

- Igen, változni lehet, sőt kell. Az a kerítés jó, ami rugalmas. Azt biztosan nem lehet eltörni, átütni. Szerintem a legtokéletesebb kerítés, olyan, mint a bőrünk: ami jó nekünk, azt beengedi, ami pedig árt, az elől zárva marad. Sérülést okozni lehet rajta, de gyorsan megjavítja magát. Nézd meg, drágám! Megnyomom a bőrödet a karodon. Eltörök? Úgy marad? Nem. De utána szépen visszamegy a helyére. A lel-

künk védelmében életünk során épített kerítések, ha jók, ugyanígy működnek. Azért van egy apró eltérés. Időlegetsen a tudatunkkal vagyunk képesek ezt megváltoztatni.

- ...

- Például a pénz miatt, drágám! A pénz egy súlyos disznóság. Sajnos, már nemcsak eszközként nézünk rá, hanem célként is. És bizony a pénz sok kerítést kinyit, pedig mindenki tudja, hogy ez nem helyes.

- ...

- A szerelem? Igen az is, de mégis más, amikor egy másik személyiség van a kerítés túloldalán, mint egy halom papír- vagy fémpénz.

- ...

- Igen, ez egy örök téma, drágám! Nem gondolták a föníciaiak, hogy a pénz, amit kitaláltak, sok embernek szerelmévé válik. Harpagon is imádta: simogatta, csókolgatta, beszélt hozzá. Az ő személyiségének is megvoltak a kerítései, például a fukarság.

- ...

- Azt kérdezed, hogyan jön ide az a kerítés, ami itt van előttünk?

- ...

- De tudok rá válaszolni, csak azon töröm a fejem, hogy mi volt először. Az a kerítés, amit magunkban építettünk, vagy az, amit a házunk köré? Szerintem a lelkünkben készült először, és azt vetítjük ki az életre. Egyébként én szeretem a kerítést: azt, ami a jó szándéknak, a szeretetnek, az építő akaratnak átjárható, a rossz, a romboló, a pusztító elemeknek azonban ellenáll. Azt is szeretem, amit én bármikor ki tudok nyitni, el tudok tüntetni, és azt is, ami látható, és tetszik

annak, aki kedves nekem, aki pedig nem ilyen, az messze megy tőle. A kerítés képes legyen felismerni a közeledőt, és annak megfelelően változtatni színét, formáját. Fogja meg az ártó szeleket, és engedje rám a tavaszi éltető szellőt. Ha kell, vessen árnyékot, de tudatában legyen, hogy a napsugarakat szeretem. Szóval a lényeg, hogy őrizze a személyiségem, miközben állandóan biztosítja épülesemet, változásomat, hogy a lelkem – mire az az átjáró kapujához ér – betöltse mindazokat, akik fontosak voltak nekem.

- ...

- Csókolom! Hogy tetszik lenni?

- ...

- Azt nézem, hogy mennyi madáretető van itt ebben az udvarban! Ez egy csoda! Egyik szebb, mint a másik! És madarak is járnak?

- ...

- Csak ámulok és bámulok!

- ...

- Nem, tényleg, nem szeretnénk zavarni, innen kintről is látjuk, de ahogy észrevettük ezt a csodát, nem tudtuk megállni, hogy ne báméskodjunk be a kerítésen át.

- ...

- Itt lent, a kert végébe is került egy szép nagy? Mennyi van belőle?

- ...

- Tizenhat? Az tényleg sok.

- ...

- Én is kacérkodtam egy madárházzal, de aztán inkább etetőt raktam ki, mint kegyed.

- ...

- Köszönjük szépen! Szép napot, és sok éhes madárszájat!
Csókolom.

- Na, drágám! Hol van a kerítés? Pedig milyen nagy és hegyes kovácsoltvas volt, aztán egyszer csak eltűnt.

- ...

- Nem azért mert a kapu kinyílt, hanem azért mert a kapu az, aki nyitott felénk! És hogy a kérdésre válaszoljak, a kerítés bennem van. Ezért ha én megyek a halálba, ő is velem lesz. Szerintem kelleni fog: új körülmények és más törvények. Fel kell építenem majd ott is a sajátomat, hogy az legyek, aki vagyok, pontosabban leszek.

AZ EL NEM FOGYÓ KÉTSÉG

- Szeretsz?

- ...

- Nem kellene azért a kérdésem miatt ingerültnek lenned, drágám!

- ...

- Azért kérdezem, mert... Pontosabban, szeretem hallani, hogy igen.

- ...

- Talán, talán kétségeim is lehetnének. Végül is ez nem azt jelenti, hogy nem bíznék benned és a megérzéseimben, hanem azt akarom, hogy semmi kétségem ne legyen afelől, hogy szeretsz. Mert vannak olyan szituációk, amikor jók a kétségek, máskor pedig nem.

- ...

- Ha a szemembe mondod, olyankor nincs kétségem.

- ...

- Te, drágám, mindig az igazat, ugye?

- ...

- Ne vess, csak ne vess, de lesz ez még fordítva is, és boldog leszel, ha a tenger szép szemed látja ajkamon, ahogy formálom a szavakat: szeretlek.

- ...

- Naná, az igazat. Már ha azt hallod, amit vársz tőlem.

- ...

- Oké, de most arról akarok veled beszélgetni, hogy hiányozni fog-e nekem, ha majd valamikor meghalok, a kétség.

- ...

- Hogy röviden? Igen vagy nem? Ez így kizárt, drágám.

- ...

- Mert ez ennél bonyolultabb.

- ...

- Azért, mert az élet meg nem állítható kerekét, az emberek boldogsághoz vezető útját, a teljesség megismerésének lehetőségét a kétségek adják. Hétköznapi megfogalmazással kijelenthetem, hogy az út – amin kétmillió év óta jár a kiegyesenedett faj, akiből lett négyszázezer éve az ügyes ember, majd kétszázezer év múlva a homo sapiens, a gondolkozó – kétségekkel van kirakva. Ugyanez elmondható Ádámról, majd Éváról, és azok leszármazottjairól. A kétség már magában is egy csoda. Hiszen ez az érzés mentett meg bennünket számtalan esetben a kihalástól, és az ő láthatatlan tulajdonsága segít bennünket ahhoz, hogy beteljesítsük születésünk feladatát, mielőtt az átjáró kapujához érnénk. Azokat, akik előttünk éltek, tehát őseinket – akik a találmányaikkal meghosszabbították, élhetőbbé, boldogabbá tették az életünket, akik elindultak felfedezni a Föld legeldugottabb részét is a világmindenséggel együtt – szintén a kétség vírusa vette gyámsága alá. Miért kellett volna elfogadnia Sabinnak, hogy vannak olyan gyermekbetegségek, amelyek hirtelen, lázzal járó benuhással járnak? Biztosan kétségek merültek fel benne: Nem létezik, hogy ne legyen valamilyen megoldás erre, hiszen nem arra születnek a gyermekek, hogy életüket tolószékben éljék le. – gondolta. A hétköznapiakban benned is percről percre előjön a kétség. Hideg az idő. Vajon be fog indulni az autó reggel? Kétkedésed okán felkészülsz erre, és megpróbálsz tenni ellene, pontosabban eloszlatni a kétséget. Többnyire sikerül. Az érzelmi kétségeket kivéve. Ezért kérdezem tőled, drágám visszatérően, hogy szeretsz-e engem?

- ...

- Tudom, de mégis szeretem hallani. De persze, ahhoz kétség nem férhet, hogy én téged igen és nagyon. Bár, ha a kétség pozitív szerepére gondolok, ami állandóan előreviszi a világot, akkor talán nem szabadna ennyire biztosan állítanom. De kérlek, ne vedd komolyan, bár... Azt kérdezem magamtól: Meddig jó, ha kétségek között őrlődünk? És mikor jó, ha semmi kétségünk nem lehet arról, amiről tudomással bírunk, vagy esetleg látunk? Arisztotelész azt mondta, hogy a zöld akkor zöld, ha olyannak látom. De azt nem tette hozzá, hogy csak neki. Tehát azt sem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy piros, ha annak látom, hiszen előfordulhat, hogy színvak vagyok, esetleg színtévesztő, vagy olyan tárgy van a szemem előtt, ami változtatja a színét. Igen ám, de állandó kétségekkel a lelkünkben, a gondolatainkban nem lehet élni. Hiszen ha kétségek merülnek fel az eléd tett étek vonatkozásában, akkor hiába kóstoltatod meg szolgálóddal, az italoddal együtt, attól még az ágyadba is kerülhet valami ártalmas, vagy egyszerűen elküldenek az örök vadászmezőre. Az ember, mint a tudjuk, az élővilág legbrutálisabb gyilkosa. A legpusztítóbb ragadozók vagyunk: mi, a többi ragadozótól eltérően, nemcsak akkor gyilkolunk, amikor éhesek vagyunk, hanem bármikor és bárkit. Még a saját fajtánkat is. Ráadásul felruháztuk magunkat, pontosabban az emberségünket, pozitív kicsengésű jelzővel: emberi viselkedés – mondjuk, és ebbe minden beleértendő, aminek nincs köze a ragadozó viselkedéshez. De akkor mi ebben az emberi? Drágám, a kétség szintén az ember legbelsőbb tulajdonságainak egyike. Ha megnézel egy Hollywoodban készült filmet, a főszereplő biztosan lelő valakit. De nem ám egyszer, hanem, hogy biztos legyen győzelmében, közlőről több golyót is beleereszt. Ezt mi természete-

tesnek vesszük, hiszen bennünk éppen úgy megvan a kétség: mi van, ha még sem pusztult el? Születésünk kezdetétől azt halljuk, hogy vigyázzunk magunkra. Ne fuss, mert elesel! Ne menj a tűz közelébe, mert megégeted magad! Aztán később, tanulj, mert rossz jegyet kapsz! És persze tartsd be a törvényeket! Ha nem teszed, ráfizetsz. Ez mind rendben van. De közben szép lassan kifejlődik bennünk a kétség. Biztosan elesel, ha futok, megégek a tűz mellett? És így tovább. A következmény? Kipróbáljuk. Aztán vagy bejön, vagy nem, de mindenképpen bizonyosságot szerzünk. És utána derül ki a kétség elpusztíthatatlansága. Hiszen, ha netán elesel, akkor azonnal megszületik benned a kétség, hogy legközelebb talán nem így történik, és ennek nincs vége. Sabin, amikor megtalálta a vakcinát, ami megóvja a gyermekeket a bénulástól, elkezdte keresni a formát, amit a fiatalok védőoltáskor a legkönnyebben elfogadnak. Melyik gyermek ne szeretne egy kockacukrot elszopogatni? Ezt is a kétség generálta.

- ...

- Azt mondd, drágám, hogy akkor jó a kételkedés? És akkor hiányozni fog majd nekem, ha valamikor meghalok? Hát, nem is tudom! Annyira szeretnék biztos lenni abban, amit gondolok rólad és a világról, miközben ha nem merülnek fel bennem kétségek, akkor azon már nem is lehet változtatni, pedig a változás az élet maga. Ezt nem csak Hérakleitosz tanítása okán mondom, hanem ez a meggyőződésem. Bár itt is kétségek támadnak bennem, mert még nem jártam a halálban, ezért nem is tudom, hogy hogyan működik az a világ. Előfordulhat, hogy ott is meghatározó az ókori filozófus elmélete, és akkor a változás nemcsak az élet, hanem a halál maga is. Persze az szintén kétséges, hogy egyáltalán ilyen szóba jöhet. Mert mi van, ha a halálban a kétség úgy elillan, mintha soha nem lett volna. Minden megoldódik és kész.

- ...

- Igen, drágám, nekem kell a kétségem. Azt gondolom, addig élek, míg kétségek rágják a lelkem. Nem akarok bizonyosságot, véglegeset, csak olyant, ami kétséges.

- ...

- Nem, szó sincs erről! Az szintén kétséges, hogy egyáltalán valamikor meghalok. Ha a kétségek nem szűnnek meg bennem újra és újra megszületni, akkor kétséges a halálom is. Tehát, szeretsz?

- ...

- Én is, téged!

- ...

- És ez biztos?

A HAZUGSÁG

- Drágám, ugye, mennyire jó nekünk? Érzed a boldogság felhőjének illatát, ami nap mint nap betakar bennünket?

- ...

- Nem hazudsz?

- ...

- Tudom, te, drágám soha, csak ha...

- ...

- Nem, nem szeretnék ezen veszekedni, hiszen éppen most beszéltük meg, hogy nagyon szeretjük egymást.

- ...

- Mert a hazugság jutott eszembe.

- ...

- Hogy mikor jó a hazugság és mikor rossz? Amikor aprókat füllentettünk gyermekeinknek, azon senki nem döbbsent le. Például a Téalapó, vagy a Mikulás, aki szánon száguldozva hozza az édességet, aztán a Jézuska, aki a karácsonyfával ügyeskedik, az angyalok, akik az ajándékokkal teszik teljesé az ünnepet, na meg a nyulak, akik tojásokat tojnak. De mondhatnám a sárgarépaevést is, amitől fütyülni tudunk, mármint ha fiú vagy, a lány akkor ne egye?

- ...

- Úgy jön ez ide, hogy azon töröm a fejem, hogy hiányozni fog-e nekem a hazugság, ha majd egyszer meghalok? Azt gondolom, igen. Hiszen amikor majd átmegyek az átjárón, az ottani lényeknek - akik végül is ehhez a világhoz képest ott halottak - el kell mondanom az életben tapasztaltakat. Mivel

messziről jött valaminek fogok ott számítani, bármit mesélhetek: biztosan sokat fogok repkedni és nagy hódításokról mesélni, vagy ottani mérce szerinti menő dolgokat csinálni.

- ...

- Miért, miért? Hogy lenyűgözzem őket a nagyszerűségemmel. Bár kicsit bizonytalan vagyok, drágám!

- ...

- Azért, mert nem vagyok biztos abban, hogy a nagyszerűséggel a hazugság összeillik: a hazug embert mindennek tarthatjuk, de nagyszerűnek biztosan nem. Akkor hogyan is van ez? Meddig és milyen hazugság az, ami még nem árt a személyes reputációmnak, és mikor lépi át az igaztalanság azt a láthatatlan határt, ami mindent romba dönthet? Hallgatom és nézem azt az embert, aki egyébként első benyomásra is tisztességes fazont mutat, amikor azt mondja: Mindig igazat mondok, a hitem nem engedi, hogy hazudjak. Gondolom a füllentést – ami a hazugságnak a kistestvére – biztosan nem sorolja a hite szerinti kötelező igazmondások közé, különben elég nagy lenne a baj. Amikor a homo sapiens – eltérően a többi hasonló fajtól – elkezdett pletykálni, azonnal elindult a fantáziája, és máris olyan eseményeket, látomásokat vetített a horda elé, aminek legfeljebb mutatóban lehetett köze a valósághoz. Tulajdonképpen mások mellett, ezzel a tulajdonságunkkal lettünk mi a győztesek, és maradtunk fenn a Föld legfejlettebb élőlényeként. Napjainkban a sportolóktól kezdve, a kisdiákokig, vagy a hétköznapiakban dolgozó emberekig, ha el akarunk érni valamit, amit még mások nem tettek meg, akkor hazudunk: Tavalay Peti simán megtanulta, rajtad sem fog ki! Ugyan már neked ez semmi, nálad gyengébb képességű úszó is megcsinálta! – motivál a szülő, a tanár és az edző. Szerencse, hogy Petit nem kérdezi meg sen-

ki, mint ahogy annak az eredménynek sem néznek utána, amit úszójától követel, viszont aki mondja hiteles, elhiszik neki. És máris eljutunk a hazugság lényegéhez, drágám! Ha hiszel valakinek, akkor a legkézenfekvőbb igaztalanság sem hazugság. Sőt, még ha netán mások bizonyítani akarják az ellenkezőjét, akkor is képesek vagyunk kiállni a hazugság mellett igazságként. Felmerül a kérdés: mi a hazugság? Az biztos, hogy nem az, ami nem igaz! Hiszen mint látható, az igazsághoz kevés köze van. Akkor mi ez, és miért vagyunk felháborodva azon, ha hazugsággal átvernek bennünket? Közben miért hisszük el azt, ami másnak hazugság? Máskor pedig miért tapsolunk a kreatív becsapásnak? Sőt, együtt hisszük el gyermekeinkkel, hogy Jézuska hozta az ajándékot, amit boldogan bontunk ki szenteste. Szeretem a könyvet, és szeretek olvasni. Honnan tudjuk meg, hogy amit leírtak nekünk, az hazugság, valóság, kitaláció, fikció és még sorolhatnám a lehetőségeket? Nagyon régen, amikor még jobban hittek az emberek a társaiknak, akkor azt mondták: ami a biztos az a jelen és a múlt. A jövő mindig bizonytalan, legalább is az ember számára. Hiszen, mint ahogy a mondás is szól: ember tervez, Isten végez. A regélők, akik szájról szájra adták a múltbeli történesek meséit, úgy mondták el a cselekményeket, hogy abban egy apró kételkedés sem lehetett. A hallgatóságnak meggyőződése volt, hogy az igazság hangzik el. Aztán amikor már a regék, nemcsak pozitív hősökről szóltak, hanem hazug, álnok emberekről is, akiknek leszármazottjai szintén hallgatták a visszaemlékezéseket, porszem került a gépezetbe. Mindenki másként mondta el a múltat, észre sem vették, hogy már a múlt sem volt biztos, az is hazugságokkal terhelt lett. Igen ám, de a hazugságok mindig valami érdek mellett hangzanak el, íródnak le. Ráadásul elég érdekes a hazugság maga: hiszen ha azt olvasom magamról,

hogy betörtem egy bankba és lecsuktak, vagy éppen megvertem egy gyermeket ahelyett, hogy tanítottam volna, és mindez nem igaz, akkor felháborodásomban rohangálni kezdek és elégtételt követelek. Viszont ha azt írják rólam, hogy végtelen becsületes emberként, több milliót tartalmazó pénztárcát visszaadtam tulajdonosának, vagy olyan okos és rendes vagyok, hogy bárki bármikor megkereshet, mert megpróbálok segíteni neki, akkor ezt simán zsebre teszem. Aztán megmagyarázom magamnak, hogy ugyan nem történt ilyen, de attól még előfordulhat. És mi van akkor – jut eszembe – ha magunknak hazudunk?

- ...

- Ajjaj, drágám, számtalanszor előfordul. Elég, ha tükör elé állsz. Nem tetszel magadnak, vagy éppen az ellenkezője: ha az előbbi, akkor ilyen-olyan dolgokat teszel magadra, és elhiszed – hiszen minden média ezt ontja Rád –, hogy most már szuper szép vagy, és egyetlen apró ránc sem bújik meg ajkad sarkában, szemed környéke pedig olyan, mintha sohasem lett volna ott barázdamező.

- ...

- Isten ments, drágám! Nem rólad beszélek, csak így jobban ki tudtam fejezni magam. Neked soha nem volt, és nem is lesz ránc az arcodon. Olyan tökéletes géneket örököltél őseidtől, hogy te, drágám, száz éves korodban is olyan leszel, mintha huszonéves lennél.

- ...

- Nem, szó sincs erről, ez nem udvarlás. Nézz magadra! Ez a járás, ez a kisugárzás, a szemed, ami önálló életet él, és aki belenéz, azonnal beleveszik a boldogság tengerébe. És akkor még nem szóltam a kebledről, az eszedről. Okos vagy, pontosabban penge. Szerintem most is érted minden gondolatomat, amit a hazugságról beszélek neked.

- ...

- Tudtam, köszönöm, hogy vagy nekem!

- ...

- Szóval a hazugság. Az a kérdés, hogy ha majd valamikor meghalok, hiányozni fog-e nekem? Azért boncolgatom, hogy megismerjem, és választ adhassak erre a kérdésre. Csakhogy minél többet töröm a fejem rajta, egyre inkább rájövök, hogy kiismerhetetlen, hiszen van bocsánatos hazugság is: amikor az igaztalan állítása megvéd valamitől bennünket. Például, azt mondta a sapiens a gyermekének, hogy ne menjen a fa mögé, mert ott az oroszlán és bekapja, pedig csak nem akarta szem elől téveszteni fiát. Közben kettőt is hazudott: nem volt ott a vadállat, bár talán lehetett volna, de bekapni biztosan nem tudná. Ezek szerint a jó hazugság is lehet rossz. De mitől rossz? Attól, hogy valótlant állít? A jó is azt teszi. Attól, hogy rossz az érintettnek? De kinek a véleménye szerint rossz? És mikor? Mert előfordulhat, hogy most rossz, de később emiatt a hazugság miatt jó élethelyzetbe kerülhet, és persze fordítva. Lehet, hogy egy jó hazugság rombolóvá válik. Akkor viszont minden hazugság rossz, büntetendő. Egyébként is kiderül – hamarabb, mint gondolnánk –, ahogy a mondás szól a sánta kutyáról. Hazugság nélkül megáll a világ.

- ...

- Na, ez is egy hazugság, de ha a nagy fantáziával rendelkező írókra gondolsz, drágám, igazat adsz nekem.

- ...

- Ja, hogy azok nem hazudtak? És mi van akkor, ha Verne Gyula tengeralattjáróját, a Holdra való utazását az akkor élt olvasó némelyike elhitte. Átverte őket, vagy nem? És ha igen, akkor hazudott?

- ...

- Szerintem a hazugság az ember játékszere: vannak, akik jobban, mesterien bánnak vele, és vannak, akik nem. Akik nagyon ügyesek ebben a játékban, azoknál a hazugság teljesen összekeveredik a valósággal, akik pedig inkább a puszta talajon állnak, azok a fantáziájukat csak a játék apró mozgatásához használják. A hazugság nagysága, milyensége nem a hazug embertől, hanem tőlünk, többiektől függ. Drágám, ez egy nagy össznépi társasjáték, mint a Ki nevet a végén?.

- ...

- Hogy ki? Hát a Ki! - válaszolnék, ha el akarnám terelni a szót, de nem teszem. Egyébként a hazugságból sokat lehet tanulni: ha egyszer átvernek, és okos vagy, talán másodszor már nem fordul elő veled. Vagy, ha úgy döntesz, te is megtanulod, és úgy dobod a kockát, hogy te nyerj a legnagyobbat.

- ...

- Igen, igazad van. A válaszom az: hiányozna, ha a halálban nem lenne hazugság. Mint ahogy az is előfordulhat, hogy nincs is halál, és az egész csak egy nagy hazugság, hogy ne legyünk sokan a Földön, mert még a végén leesünk róla.

- ...

- Mondjuk, kiderül, hogy a gravitáció hazugság: nem bír annyit embert vonzani, ha folyamatos új születések mellett netán senki nem hal meg. Lehet, hogy félrevezetnek bennünket, amikor azt sulykolják belénk, hogy aki megszületik, annak meg is kell halnia, következőképpen készülünk erre, ahogy én is, amikor arról beszélek, hogy hiányozni fog-e a hazugság, ha meghalok.

- ...

- Miért is lenne ez igaz, drágám? Ez nem bulvársajtó, amelyben a szemétségeket azonnal elhisszük. Ez a valóság! Leszarom, amit belém biftáztak, hogy majd valamikor meg kell

halnom. Nem teszem! Az sem érdekel, ha emiatt olyan sokan leszünk a golyóbison, hogy leesünk róla. Egyébként vannak, akik azt gondolják, hogy a Föld lapos. Szóval, a hazugságot szeretem, mert élesíti az észet. Észre kell venni, vagy éppen olyan hazugságot kell állítani, ami hihető. Persze, azért nem szabad elfelejteni, hogy mindenki bekerülhet a hazugság hálójába, ezért az a legjobb, ha úgy hazudsz, hogy azt azonnal észre lehessen venni. Ha pedig látható, hogy az illető elhiszi, akkor le kell rántani a leplet.

- ...

- Igen, drágám, aki hazudott, és akkor máris egy nyitott, jó izgalmas társasjáték részévé válik mindenki. Aki kitalálta, hogy van egy másik világ, annak kellene a halálról egy leplező anyagot írnia.

- ...

- Erre még várhatunk egy ideig, drágám! Addig pedig dobáljuk a kockát, pókerarccal nézzünk szembe társunkkal, és próbáljuk elhíttetni azt, ami nincs. Gyere, drágám, ide mellém! Kérlek, hazudd azt, hogy szeretsz, és ez mindig is így lesz!

- ...

- Azt mondd, hogy te sohasem hazudsz? De jó lenne!

- ...

- De, hiszek Neked, és boldoggá teszel. De - mint mondtam - csak a jelen a biztos. Ember tervez, Isten végez!

- ...

- Én, drágám, amíg élek, sőt utána is szeretni foglak!

A FÉNY

- ...

- Én is szeretem a fényt, drágám, de beszélni nem olyan egyszerű róla, mint ahogy gondoljuk.

- ...

- Hogy miért? Mert a fény – ami világosságot csinál, ami a láthatatlant láthatóvá teszi, ami boldogságot és annak az ellenkezőjét okozhatja, ami, ha szembe nézel vele, megmutathatja neked az élet végtelenségét – egy különleges tulajdonsággal bír: elvakíthat. Ez rosszabb, mintha sötétben tapogatóznál. Hiszen, amikor lent vagy a pincében, vagy éjszaka felébredsz, mert szomjas vagy, és keresed a kapcsolót, a palackot, mintha látnának az ujjaid, úgy fogod kezvedbe a poharat vagy az üveget. A sötét pincébe menet pedig a lábad veszi át a látó szerepét. De ha elvakít a fény, akkor az érzékszerveid, a lelked, az eszed csak azzal van elfoglalva. Semmi más nem érdekel csak a fény, ami vakká tett. Olyanná, ami a legtökéletesebb boldogságot hiteti el veled, miközben már szinte fáj, annyira fényes. Hunyorogsz, becsukod a szemed, eltakarod tenyereddel, de azonnal hiányozni kezd és kileseled, visszafordulsz, nem engeditek el egymást. De nemcsak erről szeretnék veled beszélni, hanem a kint élő fény testvéréről, arról, ami benned, a lelkedben és az érzelmeidben van, vagy nincs.

- ...

- Szó sincs róla, hogy sötét lennél, drágám! Ilyen csak akkor jutna eszembe, ha bennem sem lennél egy gyertyafénynyi világosságot sem.

- ...

- Ugyan már, csak nem hagyhattam ki ezt a két szót. Éppen tegnap beszéltünk arról, a... Nem jut eszembe a neve, de emlékszel biztosan, akiről azt mondtad, annyira sötét, hogy olyan talán nincs is.

- ...

- Igen, ő volt az, de csak azért említtem, mert idevágott a fényhez.

- ...

- Szóval az a kérdés, hogy ha majd valamikor meghalok, akkor a fény hiányozni fog-e nekem? Szerintem a legfontosabb az ember életében a boldogság. És nemcsak itt, a halálban is a boldogság lesz az első. Tehát kijelenthetem, hogy a két világ ebben egyforma. Az a kérdés, hogy kell-e ehhez a fény? Sötétben is lehetsz boldog? És itt ne a fizikai sötétre gondoldj elsősorban, hanem arra a belső, sötétszürkiségre, ami esetleg elér valamikor, valahol.

- ...

- Látom ám szemed kacagását! Már a kérdésselvetésnél is eszembe jutott a paplan alatti sötétség és a kézzel fogható boldogság. Így van ez, drágám! Ezért nehéz ez a téma! Rádadásul, ahol sötét van, ott meleg is – szól a mondás. És van benne igazság. Mégis csak a fény tud olyan elvakulást szerezni, ami úgy belevésődik lelkedbe, hogy onnan már soha el nem tudod tüntetni. Nem mintha akarnád, szó sincs erről. Olyan ez nekünk, mint a születésünk, az első szerelmünk, a rádöbbenésünk, hogy mi is halandók vagyunk. Nem nyomatot hagynak bennünk, hanem az életünk részévé válnak: itt vannak bennünk ezek a vésetek, amik arra várnak, hogy valami hasonló extázisba kerüljünk, az elvakulásba. Ehhez pedig a fény mindenképpen kell. Ha belegondolsz, drágám, amikor megszülettünk, nemcsak az anyánkban belakott kuc-

kó elvesztésének érzete ért el bennünket, hanem a fény, ami azonnal elvakított. Az első szerelemmel megéltük az észvesztés és lelkünk megtalálásának élményét, amikor a boldogság olyan erővel borult ránk, hogy levegő helyett is azt szívtuk magunkba. És amikor majd rádöbbenünk arra, hogy valamikor mindez elmúlik, de Te élsz és tervezel, akkor még egyszer utolér ennek a világossá tevő fénynek a varázslata. A mesteri hármas – mondanám, ha igazságos lenne.

- ...

- Azért, drágám, mert az lenne az igazi, ha egyszerre tudnánk megélni mind a hármat.

- ...

- Csak elvileg, drágám, de izgalmas, amit mondasz! Születek, szerelmes vagyok és látom az út végét. Na, ez nem semmi! De félre a tréfával, ha közelebről megnézed a hármas hatását, akkor látható, hogy mindegyik egy nagy katarzissal érkezik és boldogságba érkezik be. Amikor az orvos vagy a baba segítségével megérkezünk a fényre, akkor olyan hatalmas hatás ér bennünket, amit addig elképzelni sem tudtunk. Aztán közelről megismerjük édesanyánkat és annak minden tulajdonságát: ízét, illatát, hangját, tapintását stb. Ettől olyan boldogág önt el bennünket, hogy azt mondjuk: Ha tudtam volna, akkor hamarabb kijövök a fényre, ami ilyen csodával vakított el. Aztán, amikor az első szerelem, mint egy hatalmas úthenger áthajt rajtad, akkor, ha tudnál magadról, nem engednéd, hogy továbbmenjen. De csak vagy fent vagy lent, de mindenképpen a boldogság hálójában élvezed a világ és életed végtelenségét. A harmadik testvér, aminek a fénye elvakulást okoz nálad, már másmilyen. Akkor kiélvezed boldogságod minden percét, vakságodban elfelejtetted az idő kíméletlenségét. Tehát szeretem a fényt, mert a fény a bol-

dogság feltétele. Mert látnom kell arcodat, a tengert elém varázsló szemedet, érzéki ajkadat ahhoz, hogy szívem tánra perdüljön. És ezen kívül mindent, ami teljessé teszi evilági életemet, amihez pedig a fény kell. Az éjjellátó készülék nem adja vissza azt az élményt, amit a világosban látok.

- ...

- Igen, kell a fény! De azért nézzük meg jobban, hogy megismerjük a kapcsolatunkat veled. Most nem beszélnek a hideg és meleg fényről, a színekről, pedig szeretem a szín kavalkádot. Ráadásul a színek látványa nagyon befolyásolja az életünket. Én csak úgy általában a fényről szeretném elmondani a véleményemet, valamint ikertestvérről, aki ott van bennünk megbújva, és az egész életünk folyamán játszik velünk.

- Gondolj bele, mennyire boldog voltál, amikor egy matematikai feladvány megfejtése kapcsán világosság gyúlt benned, és rájöttél az összefüggésekre. Vagy, amikor egyik reggel ébredéskor eszedbe jutottam, és rádöbentél a valóságra: ez az ember szeret engem! Akkor előntötte a fény lelkedet, és azonnal minden cselekedetem, mondatom a helyére került benned. De emlékeztetlek Arkhimédészre, akinek szintén fény gyúlt fejében, amikor rájött az általa jegyzett törvényre és azt kiabálta: Heuréka! Persze előfordulhat olyan eset is, amikor a fény éppen a boldogság érzetét kergeti el, amikor olyant tudhatsz meg, amitől rossz lesz a kedved: Jobb lett volna, ha hagytok a tudatlanságban! – mondják ilyenkor, például, ha valaki gyógyíthatatlan betegségben szenved. Tehát, drágám, láthatod – most is azt mondom, hogy láthatod, és ezzel akarom fénybe állítani mondandómat –, ezen különleges társunk nélkül még mindig az egysejtűek egyik csoportja lennénk. Ádám és Éva már úgy teremtdött, hogy a fény ott lapult tudatuk mélyén. Amikor nem tudván

ellenállni a szemre is ízletes almának, azonnal rájöttek, hogy itt most egy visszafordíthatatlan változást generáltak. Ezek alapján azt gondolhatnánk, hogy a fény annyira jó, hogy nélküle az ember nem is az, aki. Van ebben valami, hiszen tálmányaink sokasága, és a hétköznapok problémáinak megoldása mind úgy történik, hogy megvilágosodik előttünk a megoldás. De olyan nincs, hogy csak jó legyen valami, vagy valaki. A fény – mint az előbb mondtam – el is vakíthat. Úgy el van magától ájulva, hogy teljesen vak lett! Vak a szerelemtől! Olyan, mintha nem is ezen a földön járna! – hangzik el, nem egy esetben. Ha ez rossz lenne, akkor bizonyára nem kapaszkodna bele az elvakult lelkiállapotába. Megfigyelted, drágám? Ahogy telik az idő az emberek feje fölött, az annál nagyobb világosságot szeretik maguk körül. Úgy gondolják, eleget lesznek még a sötétben, a föld alatt, amíg itt vannak, addig legyen világosság, amit minél nagyobb fényvel tudnak elérni. De mindez nem azért van, mert rossz a szemük és nem látnak jól, vagy tényleg kompenzálni szeretnék előre a majd beköszöntő sötétséget. Az ikertestvérük, aki ott bent a lelkük mélyén szenved a fénytelenségtől, kényszeríti erre az igényre őket, mert a fiatalkori elvakulás – amikor bátran és naivan, idealista szemlélettel adjuk át magunkat ennek a mindent legyőző, boldog érzésnek – elfogyóban van. Kellene az elvakulások. Azok pedig csak az erős és kiszámíthatatlan fény hatására következnek be. Persze lehet eltervezetten is megélni, mint amikor a Napba nézel, de az nem olyan: bármikor elfordíthatod fejed a fénytől, ami azonban csak úgy rád tör, azonnal birtokba is vesz. Ha szerencséd van, sokáig szolgája leszel, mondhatni olyan, mint egy tápszer.

- ...

- De igen, drágám! Engedd meg, hogy vitatkozzak veled! Csak annyiban lehet hasonlítani valami tudatmódosító szarhoz, hogy az elvakulást élvezed. Minden másban különbözik, mivel – mint mondtam – ezt nem lehet tervezni, és ráadásul a tudatodnak sem hiányzik. Ott belül, a lelked legmélyén jön elő a hiányérzet, de ebből Te csak annyit érzékelsz, hogy nagyobb fényerejű égőket tekersz a lámpába.

- ...

- Sajnos, drágám, nem az áramerősség csökkent, de visszatérve a fényre és az elvakulásra. Gondolj bele, drágám, ebbe a faramuci helyzetbe! Hiányzik valami, ami csak akkor derül ki, ha megérkezik. Pontosabban akkor sem, hiszen az elvakulás csak egy állapot, ezért miért hiányozna? Elvakulunk és boldogan oldódunk fel a fényben, ami a lelkünkben gyúlt. Aztán mikor elenyézik, egy ideig még tart a boldogság, de az már a földön járó, az út porát taposó és azt magára ragasztó állapot, aminek a hatására úgy elillan, mintha soha nem lett volna. Gerjeszted magadban az ellenanyagot: Boldog vagyok, mert kitisztult a látásom, és már nem vagyok elvakulva! – mondogatod, talán egy ideig el is hiszed. Aztán a szürkeség – ami a fény beteg része – átveszi a hatalmat feletted.

- ...

- Dehogy szomorú, drágám! Hiszen megtudtuk, hogy a fény minden tulajdonsága a boldogság forrása tud lenni, és az igazi fény a szívben, valamint a fejben van. Gyere a közelembé, drágám, keressük egymás szemében a fényt! A szerelem olyan, mint a gyufa. Most lobban lángra. Érzed? Látod?

- ...

- Igen, előfordul, hogy szerencséd van, és életedben csak egyszer vakulsz el, sőt az a fény soha nem halványul, legfeljebb idővel megszokja a szemed, így nem vagy állandóan abban a fénytől elvakított, másik állapotban.

- ...

- Igen, nemcsak a szerelem, hanem a hivatás is tehet ilyet. De az is szerelem, mert a fényt csak az tudja olyanná tenni, ami elvakít. Michelangelo is biztosan szerelmes volt Dávid-szobrába, egyébként képtelen lett volna megfaragni. Ha belenézel a tükörbe, drágám, és látod szépséged, akkor mi jut eszedbe?

- ...

- Nekem az, hogy a Teremtő biztosan szintén elvakult állapotban lehetett, amikor ilyen gyönyörű szépre teremtett téged, és az egész Föld minden élőlényét és élettelen részét. Talán az általa gyújtott fénytől vakult el. Sajnos, ezt a tulajdonságát is belénk rakta, így bizony sokszor képesek vagyunk elvakulni magunktól is. Ami persze nem baj, ha közben nem csinálunk butaságot. Tehát a kérdésre, hogy kell-e nekem - ha majd valamikor meghalok - a fény, azt mondom: igen. Fény nélkül, ami elvakít és boldoggá tesz, minden felesleges, nincs értelme élni és halni sem.

AZ IDEGESSÉG

- Nem vagyok ideges! Százszor is elmondhatom, hogy nem vagyok ideges!

- ...

- Miért, miért? Vajon miért, drágám? Mert ideges vagyok.

- ...

- Jaj, ne kérdezd az okát, mert nem tudom, pontosabban dehogynem! Nézd meg, milyen szar idő van, és mindenféle hülyeséggel hívogatnak, vagy éppen nem telefonálnak, pedig tudják, hogy kellene. Az újság is elázott. Miért nem nézi meg, hogy a láda vizes-e, mielőtt bedobja? Mert széles ívben leszarja! Csak addig érdeklí, amíg meg nem kapja a pénzét, és utána annyi neki. Ez a kurva mikró is éppen ma piszkoskodik velem!

- ...

- Nem hallod, drágám? Hangosabb, mint tegnap. Az aranyerem is kiújult.

- ...

- Persze, kenhetem tyúkszarral is! Gondol egyet, és elkezd vérezni.

- ...

- Nehogy te is a műtéttel gyere! Vágasd magad te, ha annyira élvezed! Csak azt nem értem, hogy miért nem tudtak már kitalálni egy olyan kúpot, kenőcsöt, ami nemcsak hazugság, hanem gyógyít is?

- ...

- Azért, drágám, mert itt mindenki csak a pénzre hajt. Nem az a fontos, hogy például ne vérezzen az aranyerem, jól működjön a mikró, a kutya menjen az asztal alá, ha engem lát, és ne a lábam alatt kószáljon, hanem a pénz. A pénz, drágám!

- ...

- Hogy jön ide a kutya? A fene sem tudja, de sajnos ő sem.

- ...

- Na, az aztán cifra lenne, ha ő is követelné a zsebpénzét, vagy a fizetését, mert itt van és őrzi a házat. Hallod, Samu? Rólad beszélünk. Nem bántalak, mert elég intelligens vagy a kutyaságodhoz képest, és nem kérsz pénzt tőlem.

- ...

- Ezt nem hiszem el! Ennek a rohadék redőnynek is éppen ma kellett elromolnia. Millió dolgom lenne, de most álljak neki megcsinálni.

- ...

- Azt hiszed, drágám, ha idehívok valakit, jobban ért hozzá? A nagy...! Azt, drágám! Csak előadja magát, aztán megkóká-nyolja, hogy felvegye a pénzét, és utána a nyomát sem talárod.

- ...

- Az anyád!

- ...

- Kérlek, hozz egy ragtapaszt, mert levertem a kezem. Lassan elvérzek! Már nemcsak a seggemből csorog a vérem, hanem az ujjamból is. Mit tettem, hogy ezt érdemlem?

- ...

- Ne idegeskedjek? Mondod te! Biztosan valamit rosszul nyomtál a mikrón, és a redőnyt is megerőszakoltad, azért adta meg magát, ahelyett, hogy a kutyát szoktatnád rendre!

- ...

- Még hogy te következel? Te, drágám, mindig elől vagy! Mindennek te vagy az eleje és a vége!

- ...

- Nem magyarázok semmit! Ha nem érted, úgysem fogod később sem felfogni. Akkor meg minek szaggassam a szám, amikor mindenhol vérzek. Lassan elfogy az összes vérem, és

mehetnek a temetőbe. Majd akkor megtudjátok, hogy ki voltam én! Nem lesz, aki rendet tart köztetek, aki megvéd benneteket, majd sírhattok, ha tudtok, mert előtte éhen haltok!

- ...

- Jó, ez csak képletes volt, viszont a vérzés tényleg komoly. Ha percenkét egy deci vérem folyik el, akkor öt liter vérem fogy el ötven perc alatt. Ez szörnyű! Már csak fél óra van hátra az életemből, és te azzal cseszegetsz, hogy elromlott a redőny.

- ...

- Te aztán pontosan tudod, hogy nem halok meg! Így van! Nem te mondtad, hogy javítsam meg a redőnyt, de ha itt hagylak, vagy nálad szakad le, akkor nézhettem volna szemrehányó szemedet.

- ...

- Igen, talán ideges vagyok, de attól még, az mind igaz, amit felsoroltam.

- ...

- Micsoda? Hogy majd valamikor meghalok, akkor mi fog hiányozni? Hogyan jön ez ide? Talán várod a halálomat? Jól nézünk ki, drágám! A fene sem akar meghalni! Most momentán vérzek, mint az állat, és ezt a kurva redőnyt kell szerelnem, ahelyett, hogy kúpért szaladnál nekem a gyógyszertárba.

- ...

- Most már ne menj! Ha akkor mozdulsz, amikor kérem, az már nem kell, én is meg tudom venni magamnak. Amikor jeleztem a bajom, akkor azonnal kellett volna intézned.

- ...

- Jó, ha nagyon akarod, akkor hozzá. De egyáltalán tudod, hogy milyen kell?

- ...

- Á, az nem jó! Inkább majd én. És mit akartál azzal mondani, hogy majd ha meghalok?

- ...

- Először is nem halok meg! Nem teszem meg nektek azt a szívességet, hogy a temetőbe látogassatok, már ha egyáltalán kijönnétek hozzám! És most szólok, ne is számítsatok erre. Nem fogtok tőlem megszabadulni!

- ...

- Persze, tudom! Mindig ezt mondod, aztán megsértődsz és sírni kezdesz.

- ...

- Most nem? Helyes! Nincs is miért!

- ...

- Milyen kérdés ez? Szeretek-e ideges lenni? Nem! Hm. Igen! Tényleg, nem is olyan rossz ez! Úgy pattog fejemben a szikra, hogy nem győzőm követni. Gyorsan reagálok mindenre és mindenkire.

- ...

- Ne zökkents ki! Persze, most itt ketten vagyunk, de lehetnénk többen is.

- ...

- Kivel? Nem mindegy! Nem ez a lényeg, drágám! Az, hogy olyan vagyok, mint a penge! Ha élém állsz, elváglok és nemcsak téged, hanem ezt a dög spulnit is, ami összetekeredett, és ezért nem működik a redőny. Szóval jó az idegesség!

- ...

- Azért, mert halállelles. Aki ideges, az nem ér rá meghalni, mert tengernyi szart lát, amit meg kell oldania.

- ...

- Persze, vannak barmok, akiket megüt a guta. De nem azért mert ideges, hanem tehetetlensége okán: olyan teszetosza, hogy képtelen megoldani a dolgokat. Nincs képzelőereje fe-

lülemelkedni a sok vadbarmon, ezért inkább addig spilázza magát, míg elköltözik a másik világba. Inkább azt tegye, mint késsel vagy fegyverrel hadonásszon.

- ...

- Mit beszélsz? A stressz? Figyelj, és stresszelj, drágám, mert nem biztos, hogy meg tudom csinálni a redőnyt! Egyébként Selye is megmondta, hogy nem a stressz a veszélyes, hanem az arra adott válasz. Nekem is van egy nyombélfekélyem! Hallelúja, az nem vérzik! Biztosan addig stresszeltem, hogy kialakult.

- ...

- Ugyan már! Amikor ittam, te is velem tartottál, attól biztosan nem alakult ki. Egyébként sem voltunk soha piások. Az a szemrehányó nézésed – amikor az ember nem tudja, hogy most mi a fene van – okozza a stresszt! És ettől leszek ideges, mint ahogy most is.

- ...

- Nem, ma nem néztél úgy rám, de ez az idegesség is más, mint a megszokott.

- ...

- Neked lehet, hogy ugyanaz, de én itt belül érzem, hogy nem.

- ...

- Azért ütögetem a mellemet, mert szeretem ezt csinálni! Azt teszek magammal, amihez kedvem van. Most, ha magamra gondolok, akkor így, ököllel ütögetem a szívem felett a szegycsontomat. Zavar ez téged?

- ...

- Ha nem, akkor minek teszed szóvá?

- ...

- Ne félts engem, drágám! Ha fájna, biztosan nem tenném. Nem vagyok hülye! Na, itt van a redőnyöd.

- ...

- Akkor az enyém is. Ugye mennyire ügyes voltam?
- ...
- Szeretem, ha megdicsérsz. Tehát?
- ...
- Én? Mikor voltam ideges?
- ...
- Az előbb? Lehet, de nem volt rossz.
- ...
- Azért, drágám, mert kicserélődött a levegő. Mint, amikor véletlenül leég valami a tűzhelyen, és keresztuzatot csinálunk, vagy reggel, ébredés után milyen jó, ahogy beáramlik a friss, üde, oxigénnel teli, kinti világ. Az idegesség ugyanezt teszi: nem lezár egy szakaszt, nem kezd el újat és még csak meg sem old semmi problémát sem, hanem az áporodott, elhasznált hangulatot, feelinget kihajítja a szemébe. Általában senki sem emlékszik az idegesség okára, és arra sem, miként szállt el, de az biztos, hogy utána minden jobb lesz.
- ...
- Hosszantartó? Olyan nincs, drágám! Az idegesség, miután ez egy emberi keresztuzat, ha tovább tart, mint ildomos, akkor nagy bajokat okozhat. Mintha például te állnál a huzatban: begyulladna a füled, folyna a szemed, és még tengernyi nyavalyát kapnál. Az idegesség esetén, hasonlóan nehezen gyógyítható bajok jöhetnek elő: például tettlegesség vagy visszafordíthatatlan események történhetnek. Ezért, általában amilyen hirtelen jön elő, úgy is távozik, mielőtt még átlépne egy láthatatlan határt.
- ...
- Nem, nem tudatos, drágám! Itt belül érzed, hogy most már elég.
- ...

- Én? Lehet. Bár, már nem emlékszem, hogy ideges lettem volna. A redőny húzott fel, meg talán az aranyerem rosszal-kodása is rosszul esett, de végül mindegyik rendben van, il-letve lesz. És egyébként is az a legfontosabb, hogy szeressük egymást. Akkor pedig az idegesség legalább annyira a mi-enk, mint a szerelmünk. Márpedig, ha belegondolsz, akkor én azzal vagyok az, aki, amit magamban hordozok. Ilyen az idegességem is, amit szeretek, mert a friss levegő jót tesz az érzelmeimnek, a gondolkozásomnak. Érző, gondolkozó em-berként azt hiszem, akkor tudok majd életem után tisztessé-ggel halni, ha a kapun túl, időnként kellemes levegővel töltöm meg ottani személyiségetem.

- ...

- Drágám, te is szoktál ideges lenni, nemcsak én.

- ...

- Én így vagyok ideges, te pedig úgy. Nem vagyunk egyfor-mák. Két azonos fűszálat sem találsz: majd nézd meg alapo-san, mielőtt rátolod a kaszáló gépedet, és meg fogod látni, csak hasonlítanak, de mindegyik másmilyen, mint, ahogy mi, emberek is.

- ...

- Ajaj, most inkább ne menjünk bele ebbe a butaságba.

- ...

- Bocsánat, erre a feminin demagógiára nem vagyok vevő.

- ...

- Én? Ideges? Szó sincs róla, drágám! Persze, előfordul, hogy magamban is képes vagyok feltornázni az idegrendsze-re-met. Az idegesség - mint mondtam neked, drágám - nem miattad, vagy éppen a szék lába miatt van, amibe véletlenül belebotlok, hanem az elhasznált lelki levegő okán. Amikor már nincs egy érintetlen terület: bármerre gondolkozol, min-dig előtted van valaki, vagy valami, és képtelen vagy tovább-

lépni, mert újabb és újabb ajtók záródnak be előtted. Hiába akarsz egy jó adag, friss, életerőt adó oxigént beszívni, azt is elhasználták már. Na, akkor lesz tele a hócipőd! Sajnos nem hóval – mert az egy fokkal jobb lenne –, hanem a szarral, amit éppen ideje kihajítani. Az idegesség a testedben és a lelkedben is a tetőfokára hág, és onnan veri a tamtamot. Ezt lehet nem szeretni, és közben, amikor újra levegőhöz jutsz, akkor ugyanezt szeretni. Mindenki önmaga éli meg ennek a különleges utazásnak kanyarjait, mélységeit és magaslatait. A kezdet általában hirtelen köszönt be, akkor te még csak követő vagy. A tudatod talán ellenkezik is egy kicsit, és ezzel kifejezetten rosszat tesz. Ilyenkor a lelked mélyére visszanyomott idegesség úgy viselkedik, mint a kukta, amiben gyorsan megpuhul a hús, csak ezen nincs szelep. Emelkedik a nyomás benne, aztán egyszercsak a semmiből – miután azt hiszed, sikerült elnyomnod – úgy robban ki, hogy nincs az az emberfia, aki megállíthatná. Ezért szoktam én azonnal utat engedni neki, ha úgy érzi, hogy fulladozni kezd. A folyamat közepéig csak követhető, legfeljebb apró figyelmeztetéseket lehet feléje küldeni. Később megbánhatod! – juttatod eszedbe, és ez általában bejön. Aztán mikor a félidőn vagy túl, akkor már egyre nagyobb a tudatod és az alatta megbújó mélységből előjött idegesség közötti egyetértés. Ezért lesz hirtelen vége, már ha a kívülálló nem szeretné folytatni.

- ...

- Ó, drágám! Te is minden alkalommal előhozod, pedig akkor én már régen túl vagyok mindenen. Jól érzem magam: tele vagyok energiával és szeretettel. De te, folyamatosan ismételten emlékeztetni akarsz az idegességemre, pedig tudod, hogy nem szeretem. Ez olyan, mintha valakinek érzékeny a hónalja, és állandóan csiklandozzák. Ha azt hiszed, ezt élvezni, akkor tévedsz.

- ...

- Hogy mit csinálj akkor? Semmit, drágám! Az idegesség nem neked szól. Még ha netán éppen Te is vagy a célpontban, akkor sem. Mint mondtam, ez lelkem levegőtlenségét jelzi, és kitarja az ablakokat.

- ...

- Azért ragad rám a tied, Drágám, mert olyan közel van a lelkünk egymáshoz, hogy érezzük egymást. Jön a hívószó, és máris ugrik, ami bennem van. Ilyenkor veszekszünk egy jót, de nem mi, akik szeretik egymást, hanem az idegességünk, akik édestestvérként, ikreként élnek bennünk.

- ...

- Na, ez látod, izgalmas lesz. Ha majd egyszer meghalok, ha ideges leszek ott, a halálban, vajon belőled is előbújik a kisördög? És persze fordítva. Aztán ha igen, akkor hogyan fogják egymást gerjeszteni ezek, hiszen egy vastag kapu választja el őket egymástól.

- ...

- Kár ezen gondolkozni! Inkább nem halok meg, és akkor minden úgy tud működni, ahogy kell. Tehát kérdezem tőled, drágám: Szeretsz?

- ...

- Dehogyan akarlak idegesíteni. Persze elgondolkodtató, ha ettől az egyszerű kérdéstől ideges leszel, akkor a bennem lévő ikertestvér kiált friss levegőért.

A MÍTOSZ

- ...

- Érdekes, nekem fel sem tűnt, drágám, hogy egy ideje már nem beszélek. Nehezen meghatározható, furcsa érzésem van, ahogy itt, az alig megvilágított járdán a sötétben sétálunk. Bal oldalunkon a tó, ami meleg vize miatt párafelhőbe öltözik, jobbra pedig az erdő. Nem tudom eldönteni, melyik félelmetesebb: nagy és mély az erdő, érezni fagyos leheletét, amint arcunkat simogatja. Milyen ellenmondás van ebben a mondatban!

- ...

- Fagyos és a simogat. Hú, megborzongtam.

- ...

- Azt mondd a hidegtől? Naná, de nem a mínuszoktól, amit a hőmérő mutat, hanem attól, ami bennem keletkezett. Kár mereszteni a szemem, mert úgysem lehet belátni a fák közé. Hallottad? Mintha valaki menne ott bent!

- ...

- Nem hiszem, hogy egy fagyott levél vagy letört ág zaja lenne. Az nem ennyire hangos. Van ott valaki?

- ...

- Nem félek, drágám! Én aztán tényleg nem! Jöjjön ide elé, ha mer, aztán meglátjuk, ki távozik a saját lábán!

- ...

- Ne viccelődj velem! Azt mondd egér vagy pocok volt. És mi van, ha egy soha nem látott, szellemszerű lény?

- ...

- Hogy nincsenek ilyenek? Már hogyan volnának, drágám? Az egy nagy kérdés, hogy az ember teremtette meg saját mítoszait, vagy pedig egyszerűen meglátott, megismert olyan lényeket, eseményeket, amelyek csak részben voltak emberiek, és azokat megjegyezte, leírta, sőt megtanult velük együtt élni. Könnyű kijelenteni, hogy annyira egyedül vagyunk a világmindenségben, mint a kisujjam, ezért feltétlenül kellenek valakik vagy valamik, hogy ezt a rossz érzést csökkentjük. Van benne igazság! Jó, hogy vannak istenségek! Kinek egy, másnak több, és az is nagyon megnyugtató, ha szükségünk van rájuk, megjelennek, és segítenek. Velük együtt oldjuk meg a problémáinkat. Tudod, drágám - kérlek, ne neved ki emiatt -, de ez tényleg így van! Fel sem tudod sorolni, hány alkalommal fordultál az elhalt őseidhez segítségért fohászokodva, amikor úgy érezted, nagy bajban vagy! És megoldódott?

- ...

- Na, látod! De beszélhetnék a jó Istenről is, aki annyit dolgozik, hogy szerintem, önmagára biztosan nincs egy perc ideje sem. De mi van, ha mindez csak a mi agyunk szüleménye? Ha nincs a kapun kívül semmi? Amit nem hiszek, hiszen most itt is van valami. Mondjuk én, aki nem is valami, hanem valaki vagyok, amikor odaérek az átjáróhoz, akkor hogyan lehetnék semmi a valamiből?

- ...

- Por és hamu? Ugyan, drágám! Én nem a kislábam ujjáról beszélek, hanem arról, aki vagyok. Itt, ni, és itt!

- ...

- Nem fáj. Csak éppen megkocogtattam a homlokomat, és megütöttem szívem felett a mellemet. Azon töröm a fejem, hogy ha netán tényleg emberek művei mindazok, akik a mi-

tológiában fellelhetőek, akkor miért pont olyanok és halhatatlanok? Miért cselekedtek, és napjainkban is teszik azt, ami általában jó nekünk? Mert ha ez így van – márpedig, mint az előbb jeleztem, ezt tapasztaljuk nap, mint nap –, akkor nem lehet elütni a kérdést azzal a felelettel, hogy véletlenül. Véletlenül találta ki valaki magának, vagy a családjának, a nagyobb közösségének ezeket a mítoszokat, aminek/akinek nevet is adott? Szerintem nem. Élhattünk volna hit és mítoszok nélkül is, mégsem tettük! Mint, ahogy olvasni és írni is megtanultunk. Most sem tud mindenki úszni, fejben számolni és még sorolhatnám napestig, de most nem arról szeretnék Veled beszélni, hogy nem vagyunk egyformák. Hanem azt akarom bemutatni, hogy a mítoszt szerencsétlen módon egy elvont, nem kézzel fogható, közvetlenül nem megtapasztalható misztikus valaminek tartják, és ez nem helyes. Semmi sem történik spontán, véletlenül.

– ...

– Van benne valami, amit mondasz, drágám! Mégsem gondolnám, hogy egyértelműen úgy hiszek a sorsban, mint ahogy a köznyelvben használják. A valóság ennél lényegesen bonyolultabb.

– ...

– Egyszer volt egy pun ember, aki feltalálta a kereket. Előtte több ezer évig télen-nyáron szánon húzkodták, amit nem bírtak el. Aztán volt, akinek jó volt a szeme, és meglátta, hogy van olyan hegy, amelynek a tetejéhez közel, az oldalán, mindig hó van. A havat elkezdték nyáron az ital hűtésére használni. Mi van akkor, ha most is vannak közöttünk olyanok, akik többet látnak, tudnak világunkról, mint mi? És miért ne mi lennénk azok, akik ilyenek? Amikor bajban vagy, és sikerrel kéred a felmenőid segítségét, az misztérium, vagy

a te képességed következménye? Miért van az, hogy a mai ember csak akkor fordul a mítosz felé, ha bajban van, vagy esetleg valamilyen lehetetlennek látszó dolgot akar véghezvinni? Miért nem hisszük, hogy ez a mindennapjaink része lehet, mint az olvasás?

- ...

- Igen, ez így van, drágám! De annyi minden van, ami nem kézzel fogható, szagolható, látható, mégis tudjuk, hogy van és része a mindennapjainknak. Itt van a mikrohullámú sütő, amit nap mint nap használunk. Látjuk a hullámokat? Mégis úgy élünk, hogy tudjuk: ha benyomod a gombot, megmelegszik az étel, kipattog a kukorica. Amikor kéred a Teremtőt, vagy a Nagyanyád segítségét, akkor jóra fordul a problémád?

- ...

- Naná, hogy nem mindig, drágám! Ők nem gépek, amelyeknek benyomod a gombját, és azt csinálja, amire programozták, hanem érző, gondolkozó lények. Abban a játékban nemcsak te vagy, hanem ők és mások is. Ezt nem árt nem elfelejteni. Vegyünk egy konkrét példát: Valakit műtenek. Ő felveszi a kapcsolatot saját segítőivel, miközben természetesen az orvosi stáb tagjai is, akik a műtőre és saját operációjukra várnak. Mindenkinek más az előélete, és más lesz a műtét utáni feladata. Ezt kell úgy összeegyeztetni, hogy a megoldás közel legyen az emberiség igazságához. Az persze már egy másik kérdés – mint, ahogy korábban szoltunk már róla –, hogy igazság nem létezik. Holott szerintem az emberi fajnak van saját igazsága, amely feltételezés az elmúlt kétmillió év vizsgálati tükrében bizonyíthatóvá vált. Az egyik ilyen igazság: a végtelenségbe vetett hit. Hiszünk, hogy a mi fajunk az egyetlen, aki képes mindent túlélni, és

a végtelent megtapasztalni. Ennek az egyik kivételése a mítosz, amit azok skatulyáztak be, akik még nem néztek sötét éjszaka a csillagok közé, vagy éppen nem sétáltak itt, a tó és az erdő között. Úgy vonzza szemem a víz felületét betakaró pára, hogy egyáltalán nem csodálkoznék, ha elem lépne egy angyal és vitatkozna velem arról, amiről beszéltem.

- ...

- Azt nem tudom, hogy mit mondana, én azonban biztosan megvédeném álláspontomat. Isten tényleg saját képére teremtett bennünket: így kerülhetett belénk a hit és a megélt valóságtól eltérő, másik világról alkotott elképzelésünk, ami mindnyájunkban ott van egészen addig, de csak addig, míg élünk. Gondolj bele, drágám, milyen hallatlan nagy fantáziával, hittel kellett rendelkezni a Teremtőnek, amikor Ádámot létrehozta. Ha ellenben a darwini elméletet hiszed, akkor mennyire eltökélten céltudatosnak kellett lennie az evolúciós folyamatnak, hogy egy olyan lény, mint az ember jöjjön létre, aki képes egyszerre több síkon élni. Kapott, vagy szerzett tulajdonságaink által az életünk minden percében mi is teremtünk. Ki ezt, ki meg mást. A nagy kérdés az, hogy a mítoszt, ami színessé, gazdagabbá teszi életünket, miközben a végtelenségbe vetett hitet erősíti, teremtjük vagy érzékeljük? És ha az utóbbi, akkor a valóságot látjuk, tapintjuk, halljuk?

- ...

- Azon gondolkodom, hogy a halál mítosz vagy valóság?

- ...

- Nem az elmúlásról beszélek, hanem a magáról a halálról, ami egy állapot. Illetve kérdezem, az egy állapot, vagy egy pont? Mert ha pont, akkor annak nincs folytatása, nincs sarka, amibe bele lehet kapaszkodni, és aki benne van, annak az a végtelen. Ha pedig valóság, akkor miért nem tapasztaljuk meg?

- ...

- Azt mondd, majd valamikor mindenki eljut oda? Lehet, drágám! De én még senkit nem hallottam az ott szerzett élményeiről mesélni, pedig ha ténylegesen egy állapot, arról be lehetne számolni.

- ...

- Azért, drágám, mert minden állapot után következnek egy újabb, amelyet össze lehet hasonlítani az előzővel. Da ha úgy képzeljük el létünket, mint egy hosszú egyenest, akkor elképzelhető, hogy így van rendjén. Hiszen a vonal – ami itt színes, máshol pedig op-art, vagy arany, ezüst, esetleg alig látható, vagy éppen tele van a háta mindenféle virágokkal, ajándékokkal – soha nem tud visszafordulni önmagába. Bár egyes elképzelések szerint a végtelenben eléri saját kiindulópontját, viszont addig még nagyon sokáig kell rajta haladni. Tehát, ha egy végtelen hosszúságú vonalnak képzeljük el létünket, akkor biztosan nincs lehetőségünk elmondani azt, amit a halálban tapasztalunk. Akkor viszont hogyan tudtak olyan mítoszok megszületni, amelyeknek valahol mindig köze volt a kapun túli világhoz? És hogyan tudtuk meg, hogy örök életűek? És mikor jöttünk rá, hogy vannak, akik már a másik világból segítenek bennünket? Látod, drágám, megannyi kérdés, amire nem tudjuk a választ. A mitológia szerint van mennyország és pokol, amelyek közül mindenki oda jut, ahová megérdemli. Minden percben tudják az istenek, vagy a Mindenható, hogy ki mit tesz, és eszerint nyeri el büntetését vagy jutalmát. Igen ám, de mi lesz utána? Az arra érdemesek örökké a jutalom tetején ülnek, míg mások pedig a pokol tüzében égnek? Ez nem igazságos! Márpedig az istenek azért járnak előttünk, mert ők általában a tisztesség, az

erkölcs bajnokai. Kivételt képeznek ez alól a görög istenek, akik hasonlítottak az emberekre, csak éppen nagy hatalmuk és örök életük volt, van. Ezek után, ha felteszem magamnak a kérdést, hogy ha majd valamikor meghalok, hiányozni fog-e nekem a mítosz, akkor határozottan kijelentem, hogy igen!

- ...

- Tudtam, hogy nem érted miért, drágám, de elmondom.

- ...

- Jó, röviden. Azért, mert a mítosz egy olyan átjáró, ami csak ember által járható, és ezen áthaladva lesz teljes az életünk. Ha szembenézel a tükörrel, akkor mit láatsz? Pontosabban kit? Egy emlést, aki az evolúció legmagasabb fokára jutott, és mégsem olyan szép, annyira erős, és lényegesen kevesebb ideig van az életben, mint sokan mások. Az átjáróba benézve, esetleg azon elhaladva rájövünk, hogy van esély másra is, hiszen ott vannak azok, akik, ha kell, segítségére lehetnek. És talán nem tudod, de úgy érzed, amíg te élsz, addig ők ott halnak a halálban, és Istennel együtt azon munkálkodnak, hogy boldog legyél! Hát kérdezem én tőled, drágám: Tudnánk nélkülük élni?

- ...

- Szerintem sem. Legalábbis, így nem. Segítségükkel az egész világ kitárul előttünk. Gyere, drágám! Szólítsuk meg ezt a sűrű párát. Figyeld meg válaszolni fog rá: Te pára! Nem fázik a hátad, amint a víz melegíti hasad, fent pedig a késő őszi, hideg szél ugrál rajtad? Nézd, drágám! Mozog: itt sűrűbb, ott pedig ritkább lett.

- ...

- Hogy mit mond? Keresd lelked könyvében, meg fogod találni nyelvezetét! De megszólíthatod itt melletted, ezt a fát is!

Meglátod, azonnal megmozdul egy levél rajta. Ugye milyen óriási csoda ez? Olyan boldog vagyok, drágám! A mítosz valósággá lett, bár valahol eddig is tudtam.

- ...

- Hát, persze, hogy hiányozna, ha elhagyna, amikor odaérek a kapuhoz! Ezért akárhogy is lesz, ha mennem kell, viszem magammal. Ott aztán beállok a régiek mellé és figyelem: ki az, aki bátran, nyitott szívvel és lélekkel, csillagszemekkel néz bele az átjáróba. Ha nem is közvetlenül az istenek mellett, de valahol én is ott leszek.

A FÉLELEM

- Ismered azt az érzést, drágám, amikor minden gondolatod és idegsejtöd egy irányba néz, és a jeges hideg uralkodik hátad közepén? Még az sem kell, hogy valami rád nézve kellemetlen, esetleg később beköszönő esemény kilátásba helyezésével szembesülj. Nincs szükség, vizsgára, műtétre, fenyegetésre, ijesztgetésre. A félelem bennünk van, és amikor olyan körülötted a hangulat, akkor beköszönt. Minden alkalommal újra születik: egy apró morzsa van elvetve belőle lelked mélyén, ami a körülményektől függően hirtelen, vagy szép lassan kel ki és nő fel. Érkezésekor azonnal átadja tudatodnak saját énképét, aki, szegény próbálkozik elhárítani, és visszatuszkolni magát régi állapotába, de „Ami egyszer elindul, azt megállítani nem lehet.” - szól a mondás, és ez a félelemre is igaz. Meg kell várni, míg megérik és learatható, de addig végig kell járnunk vele az útját.

- ...

- Nem azért beszélek erről, drágám, mert úgy általában félek, hanem vannak dolgok, amelyektől én is tartok, mint ahogyan mások is. Ennek a dolgozatnak is az a témája, hogy ha majd egyszer meghalok, akkor mi és ki fog hiányozni? Itt az a nagy kérdés: ha bekövetkezik, amelytől egész életünk folyamán kisebb-nagyobb mértékben félünk, akkor marad-e még bennünk ebből a tulajdonságunkból? Vajon a félelem morzsája örökre le lesz fagyasztva, vagy csak átmenetileg, mint ahogy megszoktuk az életben? A félelmek kavalkádját bejárva rájövünk, hogy mindegyik legalább egyszer beteljesedik. Amikor belezuhanunk a minden cselekedetet megfa-

gyasztó kráterbe, akkor már nincs más út, csak a célba érés. Először próbáljuk lassítani rohanását, majd amikor levegőhöz jutunk, keresni kezdjük a napfényt. Akkor már a fantáziánk is segít, ami feltétlenül kell ahhoz, hogy maradandó sérülések elszenvedése nélkül érjünk a félelem végéhez.

- ...

- Drágám, nagyon jól látod: vannak gyermekei a félelemnek is, mint a szélnek az apró forgók. Ezek amilyen gyorsan születnek, ugyanolyan hirtelen tűnnek el, miközben vannak, nem kevesen, akik itt hagyták nyomukat. Például félsz a tűztől, hogy megéghetsz tőle, a forró víztől, ami leforrázhat? De sorolhatnám az elektromos áramtól kezdve az éles késig, minden olyan eszközt, erőforrást, amely fellelhető környezetünkben. És még nem is beszéltem a villámcsapásról, az orkán erejű szélről, a fagyott esőről. Más szempontból nézve ezeket: vannak külső és belső félelmek. Szerintem, az utóbbi a rosszabb. Ami kívülről érkezik feléd, azok életünk részévé válnak. Születésünktől kezdve félünk attól, amit még nem ismerünk. De alapvető emberi tulajdonságunk, a kíváncsiságunk hajt bennünket, hiszen vérünkben van a mindenség megismerésének igénye. Amikor új útra lépünk, minden idegszálunk a ránk leselkedő veszélyre figyel. Az ember ezt alaposan megtanulta teremtetése óta. Féli az Istent, persze csak akkor, ha neki nem tetsző dolgokat cselekszik. Darwin ezt egyszerűen lerendezte: ha nem félsz, és nem alkalmazkods, akkor elhullasz. Bármelyik filozófiát vallod magadénak, az eredmény ugyanaz: az előbbiben Isten büntet, az utóbbi esetben pedig elköltözől. Miután bizonyíthatóan, itt vagyunk, és ezáltal én írhatok azoknak, akik megtisztelnek és elolvassák gondolataimat, tapasztalható, hogy ez a félelem erősít bennünket. Az ő segítségével élünk a világmindenség ezen

apró, de számunkra hatalmas és csodálatos bolygóján, a Földön úgy, hogy a boldogság fénye ragyogja be lényünket. És ebben, drágám, nincs sem túlzás, sem ironia. De most nem mennék el ebbe az irányba, hanem maradnék a félelemnél.

- ...

- Köszí. Életünk folyamán a legnagyobb problémát belső félelmeink okozzák. Ezeket mi ültetjük el magunkban, és lelünk mélyébe ágyazódnak. Tudjuk a megszüntetésük módját, tisztában vagyunk vele, hogy miképpen szabadulhatunk meg tőlük, de nem tesszük. Ha egy másik bolygóról érkező lélek-kurkással találkozánk, azt hinné, hogy a mi fajunk szeret félni. Szívjuk a cigarettát, pedig minden rágyújtásnál ott van bennünk a félelem, hogy tüdőrákban fogunk meghalni. Este, amikor előveszed a piásüveget, hogy a napi kábító alkoholt magadba töltsed, biztosan eszedbe jut az a kép, amikor májcirrózis miatt megnő a hasad, és a végén fájdalommal, a hátadon fekvve keresed a másik világot. De beszélhetnék egyéb ajzó szerekről is.

- ...

- Nem, nemcsak a tudatmódosítók ültetnek el benned félelmet. Lehet éppen a túlzott mennyiségű falás, a veszélyek keresése, az agresszivitás és még megannyi, egyéb pusztító tett. És persze, azok a félelmek, amelyeket bár mások rajzolnak fel előtted, de nélküled a közeledbe sem jutnának. Mi, emberek ezeket a belső, saját magunk által elültetett félelmeket gerjesztjük, miközben próbáljuk őket leküzdeni. De nem ám a félelem okát, hanem magát a félelmet. Azért iszunk, azért szívunk, és azért próbálunk láthatatlan, vagy éppen agresszívok lenni, hogy elfelejtjük, amitől félünk: a hamarabb bekövetkező halálunktól, esetleg számkivetetté válásunktól,

vagy attól, hogy szeretteink elhagyhatnak bennünket. Minő képtelenég ez, drágám! Erre is csak azok az emberek képesek, akik keresik a félelmet. Itt ez a tó. Tudsz úszni, drágám?

- ...

- Akkor úszd át.

- ...

- Na, látod! Nem vállalod, mert annyira nem megy, hogy biztonsággal átérj a túloldalra, miközben szívod a cigarettát. Hogyan is van ez?

- ...

- Na, persze, szereted. De megéri?

- ...

- Engem azért nem kellene ebbe belevenni, drágám! Az, hogy szeretsz, annak mi köze van a félelemhez?

- ...

- Jaj, az csak egy játék, hogy ha majd egyszer meghalok, akkor mi lesz? Addig még számtalan félelem-bomba fog robbanni előtted, és még több lesz olyan, ami mindenféle módon próbálja lelkedet elérni. Azt mondják: „A félelem hálójában megbénulsz”. És ez igaz, hiszen figyeld meg, ha félsz valamtől, akkor mozdulni sem bírsz. Az orvosnál, amikor a félelem eluralkodik rajtad, úgy viselkedsz, mint egy zombi: teszed, amit kérnek tőled. Ha a főnököd eligazít, akkor utólag jutnak eszedbe azok a mélyszántású gondolatok, amelyeknek előtte állva kellett volna megfogalmazódnia. Persze van ennek kémiai magyarázata is: az adrenalin, ami kicsi mértékben jó-, nagyban pedig bénító hormon. Most azonban nem erre gondolok, hiszen, az adrenalint is a félelem váltja ki. De térjünk vissza arra, amiről elsősorban te tehetsz!

- ...

- Mert te ültetted el, drágám, és gondozod szorgalmasan. Ő a legfélelmetesebb. Ráadásul úgy megbújik, hogy látszólag minden más félelem felülírja. Csakhogy azok jönnek és mennek, hiszen mások gerjesztik. Így aztán vagy megtanuljuk kezelni, vagy anélkül, hogy elérne minket, eltűnik az élet süllyesztőjében. De az, amit te vetettél el magadban – gondoskodsz róla, nem felejtetted el megöntözi, szellőztetni, napoztatni – állandó, lassú zümmögéssel zabálja fel nemcsak testedet, hanem egész lényedet. Egyik nap megy a másik után: újra rágyújtasz, ismét megveszed a piát, a tápszert, figyeled szavaidat és azt, aki szerinted téged figyel, miközben magából a folyamatból semmit nem vesz észre. Azt gondold – miután ezektől a szerektől, megszokásoktól erősebbnek érzed magad –, minden rendben van. De nincs! És ezt te is tudod, hiszen félsz. Félsz a következményektől, attól, amit magadnak okozol.

- ...

- Azt mondd, hogy borzasztó dolgokat mondok, drágám? Igen, lehet, de igazából nem, hiszen, minderről csak mi tehetünk. A félelem olyan, mint az ismeretlen megismerése. Addig, amíg meg nem ismered, talán félsz, utána már azonban előfordulhat, hogy megszereted azt, ami okozza. Sajnos, ilyenek azok is, amiket felsoroltam. De például itt van a szomszéd kutyája, az a farkashoz hasonlító. Féltünk tőle?

- ...

- Megszerettük?

- ...

- Na, látod. Bár ez már egy másik szindróma.

- ...

- Amikor például annyira félsz valakitől, hogy ha egyszer szépen néz rád, azonnal megszereted. Sokféle félelem van, éppen ezért hiábavaló próbálkozás lenne összegyűjteni őket,

viszont mindegyik egy töről fakad. Már fogantatásunktól kezdve félünk annak ellenére, hogy úgy gondoljuk: mi vagyunk az ismert világ legfejlettebb lényei. Amikor még félig éretlenül a burokokban vagyunk, mindig úgy helyezkedünk, hogy ha bármi éri anyánkat, mi általában sérülés nélkül megússzuk. Aztán, amikor eljön az idő, és kénytelenek vagyunk a biztonságot jelentő helyet otthagyni, mindent elkövetünk, hogy még maradhassunk. Nem is tetszik a kinti világ! De nincs mit tenni: megadjuk magunkat, és próbáljuk megnyerni az új ismerősök barátságát. Ez a viselkedés később egész életünket végigkíséri. Ha erősebbel találkozunk, félni kezdünk, ezért azonnal udvarolni kezdünk neki, vagy ha a lehetőség engedi, akkor elkerüljük. Persze más a felállítás, amikor már mi vagyunk pozícióban, amit elérhetünk eszünkkel, érzelmeinkkel, fizikai erőnkkel, felkészültségünkkel. Olyankor mi fogadjuk a megadást, a behódolást, mi tetszelgünk isten szerepében, és ültetjük el másokban a félelem magját. Egyébként azon gondolkodom, hogy milyen a tökéletes félelem. És egyáltalán van-e olyan?

- ...

- Döbbenet ide vagy oda, de tényleg, drágám! Szerinted milyen az, ami tökéletes?

- ...

- Szerintem az, ami kiirthatatlan: nincs ellenszere, és a gyökerét sem tudod meghatározni.

- ...

- Igen, van ilyen. De csalóka ez a kérdés, mert egyénekként változik. Mi, emberek, kategóriákban gondolkozunk. Tudjuk, hogy mindenki más, mint a többi embertársa, mégis beletesszük magunkat különböző ládába, és aki ebbe belefér az egészséges, okos, vagy éppen átlagos, és így tovább. Pél-

dául, miért mondjuk, hogy a vérnyomásnak közel azonosnak kell lennie? Vagy akkor étkezel egészségesen, ha 2800-3000 kalóriát fogyasztasz naponta. Ez – mint tudjuk – nem igaz. De miután kategóriákban vagyunk képesek élni, elhisszük. Pedig nekem alacsony a vérnyomásom, és így érzem jól magam. De itt van a másik kérdés: miért volna alacsony, amikor nekem ez a természetes? Visszatérve a félelemre, ő egy olyan szellem, ami tényleg nem kategorizálható. Mindenki lelkében más-más félelem tud tanyát verni. Ezért aztán a tökéletes félelem típusa nem meghatározható, hiszen vannak, akik jobban félnek a póktól, mint a haláltól! És vannak, akik saját maguk fejlesztenek ki démonokat, mert félni akarnak. Ezért egyedül a szobájukban, éjszaka a sötétben magukra húzzák a paplant és rettegnek. És most értünk el a lényeghez, drágám!

- ...

- A tökéletes félelmet csak te vagy képes megteremteni magadban. Minden más félelem leküzdhető, elfelejthető, de az, ami Te találsz ki, és napról napra beleveszel katlanjába, annál tökéletesebb nincs.

- ...

- Azt kérdezed: ki az a hülye, aki szeret félni? Drágám, mindenki. Bár biztosan vannak ezen a területen is kategórián-kívüliek, de véleményem mellett kitartva állítom, hogy a félelmek olyan tulajdonságai az embernek, mint például a szeretet. Szerintem nélkülük nem tudnánk élni. Amikor Isten megteremette Ádámot, azonnal félni kezdett, ezért kért magának társat. És a darwini evolúciós-elmélet szerint, ha nem féltek volna a láncolat lényei, akkor nem születnek meg a mutánsok, akik mindent túléltek. Tehát a kérdésre, hogy ha majd egyszer meghalok, hiányozni fog-e a félelem, azt félelem, hogy akkor már nem. A félelem az élet része. Aki

átmegy a halál kapuján, annak szerintem már nincs mitől félnie. Vagy pedig annyira elönti a félelem lelke minden zugát, hogy akkor már csak egy érzés lesz benne, ezért nincs mitől megkülönböztetni.

- ...

- Így is elég hosszú voltam, drágám! Pedig szerettem volna megemlíteni, hogy a szeretet és a félelem édestestvérek.

- ...

- Az ember minden korszakában mástól fél, de mindig fellelhető mellette a szerelem, a szeretet. Talán azért, mert a legnagyobb sérülést az tudja okozni, akit szeretsz. A lelki fájdalom a legnagyobb, és alig gyógyítható.

- ...

- Igen, én is félek.

- ...

- Attól, hogy mi lenne, ha nem lennél mellettem?

- ...

- Persze, de az a te félelmed, drágám! Ahhoz nekem nem sok közöm van. Intézd el magadban!

- ...

- Hogy én is? Rendezném én, de minek? Jó egy kicsit félni.

A SZELLEMEK

- Álltam a fürdőszobában a tükör előtt, és nyomkodtam a jobb szemem alatt az arcomon egy pattanást.

- ...

- Már nem emlékszem, drágám, hogy miért nem a pattanásirtót kentem rá, de most nem erről szeretnék Neked beszélni.

- ...

- Kíváncsi vagy? Szóval állok, kicsit előrehajolva, mert a tükör és köztem ott volt a mosdókagyló, amikor a nyitott ajtó mögött meglátok egy embert, amint az arcomba néz, majd továbbmegy.

- ...

- Nem. Senki nem volt rajtam kívül a házban. Olyan, aki – hogy is mondjam – kézzelfogható. A valósághoz annyi köze volt, hogy láttam az embert. Sötétsárgás, világosbarna színű, rosszarcú és velőt fagyasztó nézése volt. Most is végigfut a hátamon a hideg, amint róla beszélek, és újra megélem a történeteket. Leültem a padra, ami a fal mellett van. Egy kevés idő elteltével felálltam és kimentem oda, ahol láttam az illetőt. Az előszoba sarkában van a bot-gyűjteményem egy része. Megfogtam az egyik szép példányt, és elkiabáltam magam: Gyere elő, te, szellem! Most mutasd magad! Természetesen nem történt semmi. Este a fotelban ejtőztem, amikor észrevettem, hogy nem látom a lábamat, mert sűrű, ködszerű valami veszi körül. Megijedtem. Valami ég! – futott át rajtam, de nem volt füstszag és más jele sem látszódott a tűznek. Mire kereshettem volna a megmagyarázhatatlant, megláttam a függönyt, ami a becsukott ablak előtt, függőlegesen

logó helyzetéből kimozdulva körülbelül negyvenöt fokban kilebbent, és ott állt, mint akit kifeszítettek. Amikor nyitva van az ablak, akkor sem tesz ilyent, hiszen a keletkezett huzat lebegteti, mint szél a zászlót. De nem ez történt, hanem elhagyva az ablakot, az anyag a fejem felett egyhelyben állt. Kínomban a ködszerű valamit legyeztem a kezemmel. Rövid ideig tartott ez az egész. Ahogy keletkezett, úgy tűnt el, mintha soha meg sem történt volna. A függöny szép lassan visszament a helyére, lábam pedig láthatóvá vált.

- ...

- Igen, drágám! Még mindig a hatása alatt vagyok. Hiszen te is láttad, tapasztaltad mind a kettőt. Csak a férfit nem, mert az még délelőtt történt.

- ...

- Elfogadom, hogy téged nem érdekel, mi volt ez, de engem nem hagy békén az eset. Az biztos, hogy szellemek voltak. Az a félelmetes arcú ember, aki rám nézett a tükörben, aztán a köd és a függöny sem a képzelet szüleménye, hanem a valóság, csak éppen nem tapintható. Bár a kezemmel kavartam a lábam mellett a levegőt, és az ablakot elhagyó anyagot is megfoghattuk volna, de annyira le voltunk döbbenve, hogy eszünkbe sem jutott. Kár, hogy nem ismerjük a szellemek természetét. Én – miután többször megszólítottam, és nem jelentkezett – nem félek tőlük. Egyébként szerintem jó szellemek vannak körülöttem, akik segítenek és vigyáznak rám.

- ...

- Hogy honnan tudom? Az életem ezt mutatja. Kell annál nagyobb boldogság, hogy együtt vagyunk?

- ...

- Nem, dehogyan terelem a témát, drágám! De tényleg, minden nap azt érzem, hogy itt vannak körülöttem, és arrafelé

irányítanak, ami jó nekem. Már csak az a kérdés, hogy kik ők számomra? És egyáltalán honnan jöttek elő? Azt gondolom, semmi közük a házhoz, amiben élek. Bár most, ahogy kimondtam, máris elbizonytalanodtam. A hollywoodi filmekben talán nem véletlenül vannak olyan kastélyok, amelyekben gonosz szellemek dorbézolnak. Két kérdés jutott az eszembe: Van-e szellem? Ha igen, akkor mihez köthető?

- ...

- Ha ezt így el lehetne dönteni, drágám, az igen egyszerű lenne. Azt mondod, hogy természetesen van, és te ismersz is közülük néhányat. Jól van, elfogadom, de ez még csak egyelőre azt bizonyítja, hogy te hiszed azt, hogy találkoztál már párral.

- ...

- Nem, dehogyan vitatkozom. Hiszek neked, de engeddd meg, hogy egy kicsit eljártsszak a gondolattal. Az ember annyira mindenre képes! Amikor nézed az illuzionistákat, akik az egyik képtelenség után csinálják a következőt, akkor tudod, hogy ez végül is csak egy játék, egy átverő show.

- ...

- Úgy jön ez ide, drágám, hogy elképzelhetetlennek tartod saját magunk becsapását. Mi van, ha a képzeletünk műve mindez?

- ...

- Igen, én is hallom az előszobában kopogó szellemet. Nem mindig adja a jelet, de azt elég sűrűn. Viszont amikor együtt vagyunk ott, akkor soha nem halljuk. Ezek alapján biztos vagy benne, hogy a valóságban is megtörténik?

- ...

- A függönyt és a ködöt láttuk. De van kollektív tudat is. És egyébként miért nem ugrottunk fel és telefonáltunk, hogy megosszuk az élményt, vagy vettük filmre telefonjainkkal az egészet?

- ...

- Nem azt mondtam, hogy nincsenek szellemek, drágám, hanem csak felvázoltam egy másik lehetőséget.

- ...

- Igen, drágám, vannak, és azok a szellemek szerintem mi vagyunk. Így aztán az előbbi gondolatom is igaz: hogy esetleg mi képzeljük oda magunknak. Ez szó szerint talán nem így van, de a lényeg az, hogy mi állunk mögötte.

- ...

- Én, drágám, osztom Stephen Hawking azon véleményét, amit a párhuzamos világról írt. Annyi eltéréssel, hogy abban a másik világban – ami nem a halál, hanem egy számkra nem látható, érezhető lét – szintén van két olyan lény, amilyen te és én. Csak ők okosabbak, mivel előttünk járnak. Könnyen adnak tanácsokat, küldenek üzeneteket, jelennek meg, amikor kell, mert az energiavonalak összefonódnak. Amikor hallhatjuk, láthatjuk őket, az mind véletlen. A dimenziókon átívelő energianyálábok időnként olyan erővel hatnak, hogy képesek átrángatni azt a másik éünket a mi világunkba.

- ...

- Persze, drágám, ez is egy elképzelés. Hogy mi van a felmenőinkkel? Ez egy fogas kérdés, de ha igaz – márpedig szerintem miért ne lenne az a párhuzamos világ? –, akkor a megoldást ott találnánk. Arról nem is szólva, hogy nekik, mi vagyunk a másik dimenzió. Biztos-e az, hogy ők járnak előttünk? Amikor lemegyünk alfába, vagy látó embereket keresünk fel, esetleg ingát fogunk kezünkbe, és kérjük a szellemek segítségét, akkor előfordulhat, hogy éppen nagyszüleink adnak tanácsot, akik hozzánk képest kicsit elkésve élnek a párhuzamos világban.

- ...

- Igen, mi is segítünk nekik. Számtalanszor előfordul, hogy olyan dolgokon elmélsz, ami közel sem időszerű. Már régen elmúlt, és akkor utólag nagyon okos vagy, esetleg gazdag fantáziádnak köszönhetően a jövőben képzelsz el magadról valamilyen dolgokat. És mi van, ha mindezeket onnan, a másik dimenzióból gerjesztik bennünk, mert szüksége van az ottani énünknek a tanácsunkra?

- ...

- Mert ugyan nem örülnék neki, de előfordulhat, hogy ott egy rosszcarcú, gyilkostekintetű lény vagyok. Vagy éppen abban a dimenzióban az a trendi. Mindenesetre az biztos, hogy olyan szellemekkel még nem találkoztam, akik engem bántottak volna.

- ...

- Nemcsak te, drágám, hanem szerintem mások sem. Mindig segítenek rajtunk.

- ...

- A filmek eladhatósága a lényeg, drágám! Ki ülne két órát a vászon előtt, ha mindig csak sziruppal leöntött örömnepet vetítenének? A Piroska és a farkasban is megeszik a nagymamát, utána pedig a kislányt. A farkasnak pedig a vadász vágja fel a hasát. De a szellemek jelenléte nem mese: hiszen itt is vagyunk, és ott is vagyunk. Talán eltérő időszakban, de ez érthető. Az időt mi találtuk ki. Hiszen bármelyik filozófiát vallod, a világ időtlen: Isten idők felett álló, a darwini elmélet pedig következtetéseken alapszik. A világ születése pedig a végével együtt csupán egy elmélet, hiszen, mint ahogy Arisztotelész mondta: „Akkor igaz, ha látom”.

- ...

- Végül is igen, drágám! Ha majd egyszer meghalok, akkor a szellemek nem fognak hiányozni, mert velem lesznek. Ott fogunk élni a szellemvilágban, ami a párhuzamos dimenzió mellett egy másik hely. És még megannyi lehet, amiket végül is szellemek kötnek össze. Most, amikor már tudod, hogy nem csupán egy van belőled, milyen érzés?

- ...

- Ugye mennyire jó ez? Ha majd egyszer tényleg meg kell halnom, akkor nem aggódok, hanem széles ívben leszarom az egészet, hiszen a másik dimenzióban változatlanul csókolhatlak és ölelhetlek, mert ott is nagyon szeretlek.

A MEGFELELNI AKARÁS

- Szeretem ezeket az esti sétákat. Sok minden jut eszembe ilyenkor.

- ...

- Például az, hogy a sima hétköznapijainkban mennyi cselekedetünk szól az érzelmeinkről, az érdekeinkről és az ösztöneinkről? És ezeket mi köti össze, már ha egyáltalán van valami kapocs köztük? Szerintem, születésünk pillanatától meg akarunk felelni valakinek, mint Ádám Teremtőjének. Így nem csoda, hogy ez a tulajdonság több évezredek óta elkísér bennünket, hiszen Isten igéjének megfelelően próbálunk élni. Az evolúciós folyamat lépcsőinél született mutánsok minden perce azzal telt, hogy megfeleljenek azoknak a kihívásoknak, amelyek a környezetük és az életben maradásuk elvárt tőlük.

- ...

- Nem sorolom végig az elmúlt kétmilliárd évet, drágám. A kezdetet csak azért mondtam, hogy jelezzem, azóta semmi sem változott. Amikor megszületünk és beleszippantunk a kinti világ levegőjébe, azonnal bekapcsol bennünk a megfelelni akarás lámpája. Látjuk, hogy örülnek nekünk, így hát, mi is azt tesszük.

- ...

- Hát, persze, drágám! Ezért mondtam az ösztöneinket is. Bár megjegyzem, azt még senki sem tudta bizonyítani, hogy a csecsemő csak ösztönei alapján cselekszik. Mi van, ha már egyhetes korunkban is az érdekünk dominál, ami után - ha jobban megismerjük azokat, akikkel kénytelenek leszünk

együtt élni – az érzelmek is szóhoz jutnak? Azt mondják, a szem a lélek tükre, és ebben biztosan sok igazság van. Amikor belenézel a babakocsi biztonságában megbújó gyermek szemébe, akkor az ösztönös lényt látod? Vagy pedig az értelmes emberpalántát, aki ugyan még nem tudja a nyelvedet, és fizikailag gyenge, de meggyőződésed, hogy képes vagy kontaktust teremteni vele. Ha tudna beszélni a szemével, akkor szerintem hamar kiderülne, hogy nem butább nálad. A megfelelni akarás területén biztosan nem, később aztán már brutálisan elsöpör mindent ez a tulajdonság.

– ...

– Azt mondd, drágám, hogy ez alkalmazkodás? Szerintem nem. Az alkalmazkodás szintén a megfelelni akarás egyik módja. Mint amikor nevelsz, főnököd bugyuta vicceit hallgatva, pedig inkább elküldenéd a jó fenébe. Talán a bizonyítás az, ami közel áll ehhez. Amikor bizonyítani akarsz szüleidnek, hogy képes vagy elvégezni iskoláidat, majd később olyan családot tudsz alapítani, amit elvárnak tőled. Ha függő helyzetben vagy azzal, vagy azokkal szemben, akik fontosak számodra, akkor a megfelelni akarás dominál. Minden levegővételed a megfelelni akarásról szól: a közvetlen környezetednek, a szülőknek, aztán a gyerekeidnek, és egyáltalán az egész emberi társadalomnak, Istennek. Ennek az egyik kifejezési módja, a bizonyítás: bebizonyítod, hogy te is képes vagy arra, amelyekre ők, sőt még többre is. Itt szerintem nincs helye a ventillálásnak. De mi van akkor, ha bebizonyítottad? Ha már a megfelelni akaráson túl vagy, és messze többet érteél el, mint azok, akik előtted éltek, akik példaképeid voltak?

– ...

– Oké, előfordulhat, hogy mindig jönnek újak, akiknek bizonyítani kell, hogy te vagy az első. De mi van, ha egyszer elfogy?

- ...

- Olyan nincs, drágám, hogy magadnak bizonyíts, magadnak felelj meg, az szerintem egy szép lózung. Jól ki vagyunk találva, az szent!

- ...

- Azon nevetek, drágám, hogy ha majd valamikor meghalok, akkor annak is meg akarok felelni. Tehát előre eltervezem, hogy mit viszek magammal, és kitalálom, mi az, ami hiányozni fog, és mi az, ami nem. Persze annak is meg akarok felelni, hogy hosszú ideig éljek teljes életet. Ezért közeledve a kapuhoz vegetáriánus leszek, és bioételeket, meg mindenféle csoda bogyókat fogok enni, hogy ezzel is bizonyítsam: van örök élet, de legalábbis képes vagyok tovább élni, mint mások.

- ...

- Persze, ez vicc. De ha belegondolsz, drágám, az életnek nem része a megfelelni akarás? Lehet egyáltalán enélkül élni? Nem olyan ez számunkra, mint a levegő? Érdekből, érzelemből vagy éppen ösztönből teszünk mindent. Biztosan beszéltél már olyan ismerősséddel, aki azt mondta, hogy ő aztán nem akar megfelelni senkinek. Az a fontos számára, hogy rendben legyen magával. Ha belemennék a részletekbe, akkor könnyen megtalálnám ennek is az origóját, de nem teszem. Az ember homo sapiens, társas lény. Már előzőleg is meséltem, hogy ezáltal tudtuk magunk alá hajtani az egész ismert világot. Mégis, azt gondolom, hogy elképzelhető, amit az a fazon állít: Jókai Aranyembere is megpróbált elmenni a világ végére. Igaz, hogy ezzel a hatalomnak felelt meg, és ráadásul rátört a szerelem is, és Noéminak igyekezett kedvébe járni. A sok megpróbáltatás után végül boldog emberként meséli el az írónak a történetét. És drágám, itt van az egész kérdés közepe, a megoldása.

- ...

- Mindezt azért tesszük, hogy boldogok legyünk? Az emberbe beleültették a boldogság igényét. Van, aki attól érzi tökéletesnek magát, mert egy jót eszik, vagy iszik, házat épít, embereket gyógyít.

- ...

- Hogy elég összevisszán hangzik? Azért, drágám, mert ilyenek vagyunk. Megfelelni is azért akarunk, mert kell a boldogságunkhoz. Amikor serdülő vagy, azt bizonyítod a társaid előtt, hogy te valamiben jobb vagy, mint ők, miközben ezzel meg szeretnél felelni szüleidnek. Ők naponta azt mondják neked, hogy okos, ügyes, szorgalmas és lányként természetesen szép is vagy. Aztán állsz a tükör előtt, és azon töröd a fejed, hogy kit látnak, amikor ezt állítják rólad? Amikor ülsz a könyv mögött, és egyszerűen nem érted, mit akarnak veled a számok, az algebrai kifejezések, ott pattog a füledben apád szava: okos, vagy, mint ő. Tehát igyekszel, meg akarsz felelni annak, amit eléd állítottak. Az esküvő után a gratulálóktól hallhatod, hogy nagyon jó férjed van, és boldog leszel, soha nem lesz semmiben sem hiányod, miközben kacsintanak hozzá. Eszedbe sem jut, hogy ez másként is előfordulhat, és ez így megy egész életed teljes hossza alatt. De, mint mondtam, minden a boldogságodért történik. Hiszen, ha azt állítják rólam, mondjuk tréfásan, olyan a személyiségem, hogy akasztófán fogom végezni, akkor mindent el fogok követni, hogy a közelébe se kerüljek a bitónak. A tíz parancsolatból azonnal száz lesz, és mind az erkölcs könyvéből származik.

- ...

- Ezzel, drágám azt akartam kifejtetni, hogy a megfelelni akarás az egyik legjobb tulajdonságunk. Enélkül teljesen felesleges lenne megszületnünk, hiszen a boldogsághoz ve-

zető lépcső, maga a megfelelni akarás. Mint már mondtam előzőleg, akárhányan élünk a világban, mi emberek, mind mások vagyunk, ahogy két egyforma fűszálat sem találsz. Nemcsak testünk, gondolataink mások, de lelkünk, érzelmeink szélessége, hosszúsága, mélysége és időszerűsége is. A boldogságot – ami ezáltal nem meghatározható érzés – ennek megfelelően mindenki másként éli meg, de a hozzá vezető út ugyanaz, legfeljebb más köntösben. És ez a megfelelni akarás.

- ...

- Hogy most mi van? Az, drágám, hogy ha majd valamikor meghalok, akkor nem fog hiányozni a megfelelni akarás. Azért, mert a boldogság az élet célja és értelme, tehát a halálban nem lesz minek megfelelnem.

A SZERETKEZÉS

- ...

- Azt mondd, drágám, hogy tudtad? Csak arra vártál, mikor fogom előhozni az ágybéli jelenetet? Hát, most nem jól számítottál.

- ...

- Mert nem arról szeretnék veled beszélgetni, amikor ... - na, nem részletezem, hiszen írtam erről már egy teljes könyvet -, hanem az alkotás misztériumáról, a szeretkezésről.

- ...

- Igen, jól hallottad, drágám! Nem keverem össze a darát a malterrel.

- ...

- Örülök, hogy felkeltettem a kíváncsiságodat. Én úgy gondolom, hogy csak az embernek adatott meg az alkotás képessége: amikor létrehoz egy olyan dolgot, ami még nem volt, amit még a valóságban nem látott, de miután képes elképzelni, ezért meg tudja csinálni. Te is, drágám, természetesnek tartod, amikor olvasol az ember első eszközének elkészítéséről, és véletlenül sem csodálkozol azon, hogy milyen magától értetődően kevered ki, gyúrod, szaggatod, majd teszed sütőbe az ízletes különlegességet, amit aztán boldog arccal teszel az asztalra. Pedig az is alkotás. Tudtad, miként fog kinézni? Csak sejtethetted. Biztos voltál benne, hogy finom lesz? Szó sincs róla. Azt gondoltad, hogy miután amiket beletettél egyenként mind finomságok voltak, talán együtt is jó lesz, de, mint tudjuk, ez sokszor nem igaz. Tehát te, drágám, olyat tettél, és csinálsz nap mint nap, ami csak a te képzeletedben található egészen addig, amíg el nem készül.

- ...

- Majd mindjárt kiderül, hogy jön ide a szeretkezés, drágám! Igen ám, de mi történik, ha ketten akarjuk elkészíteni ezt a különlegességet? Hiába beszéljük meg előre, nem lesz azonos az a kép, ami bennünk van a leendő asztali ínycsiklósról. Ráadásul az sem biztos, hogy lesz kitartásom az alapanyag órákig való keveréséhez. Ezt csak azért hoztam fel példaként, hogy valahogy közelebb kerüljek ahhoz, amit mondani szeretnék. A szeretkezés, az alkotás olyan misztériuma, amit minden egészséges ember megtapasztalhat, amiben az ösztönök és az érzelmek olyan mennyisége koncentrálódik, mint máskor soha. Alkotunk: egy közösséget, egy szövetséget, egy új életet. Nemcsak a kilenc hónap múlva, feltehetően megszülető gyermek személyében, hanem mi is, akik szeretkezünk. De természetesen a gyermek maga az alkotás. Nem látjuk előre a fizimiskáját, és azt sem, hogy milyen lesz a természete, de tudjuk, hogy szeretni fogjuk a tulajdonságai miatt is. Amikor újra és újra szeretkezünk, lelkünk mélyén, tudatunk nem észlelt területén ugyanezt keressük, akarjuk: átadjuk magunkat az ösztöneinknek, és amikor érezzük az ürességet, keressük az érzelmeket. A kettő együtt újra megteremtheti azt a kegyelmi állapotot, azt a misztériumot, amikor az alkotás testet ölthet. Ehhez sokszor az sem kell, hogy elinduljon egy új élet, hiszen ha valami oknál fogva nincs erre lehetőség, az érzés, az alkotás misztériumának íze, eszenciája megteremtődik. Ez minden szeretkezés alkalmával az emberpárt birtokba veszi, hiszen mi nemcsak akkor bújunk ágyba, amikor minden feltétel biztosítva van arra, hogy a szeretkezés következményeként gyermek foganjon, hanem lényegesen többször, sőt ahányszor lehetőségünk van rá. Mondják, hogy az örömszerzés miatt, csakhogy szerintem

ezt az érzést megelőzi az, amiről beszélek: az alkotás misztériuma. Sokan állítják, hogy az ösztöneink uralkodnak feletünk, és azért szeretkezünk, mert a fajfenntartó ösztönünk ezt követeli tőlünk. Mégis vannak, akik meg tudnak nélküle élni. Ők, többnyire a képzeletük, és egy különleges szeretet világában élnek, ahol az evilági dolgoknak nincs helye. De beszélhetnénk az édesanyáról, akinél előfordulhat, hogy ön-maga elől veszi el az ételt, a vizet, hogy gyermekének adhas-
sa. Teszi ezt akkor is, ha az életébe kerül. Itt szintén a szeretet dominál, tehát ebből is látható, hogy az ösztönök mindenhatósága nem igaz. Mi emberek, akik nemcsak azt tudjuk kiszámítani, hogy tettünknek mi lehet a következménye, olyant csinálhatunk, ami isteni eredetű: az alkotást, a teremtést. Ezzel nem elveszjük a Teremtő privilégiumát, hanem igazoljuk. Hiszen ha ő teremtette Ádámot, akkor szándékosan ruházta fel ezzel a képességgel. A darwini-elmélet esetében pedig egyre több a véletlen, ami olyan mutációk megszületését mutatja, amilyen rajtunk kívül nincs az ismert világban. Az alkotás misztériuma. Amikor, mint mondtam, csak ott valahol bent a lelked mélyén látod utódodat, aki majd meg fog születni, akit már akkor szeretsz, csodálsz, amikor még az édesanyja pocakjában van, sőt még alig látszik. Minden szeretkezés alkalmával az aktus egy adott pillanatában ez a csak ránk, emberekre jellemző csoda vesz birtokába. Testünkkel, a lelkünkkel alkotunk, de nem úgy, mint amikor egy szobrot, vagy festményt készít a művész.

- ...

- Az alkotó művészen, drágám, szépen lassan gyűlik az anyag, ami aztán, amikor már nem fér bele, kibuggyan, kiömlik, mint, amikor valami megüli a gyomrodát és ki kell hánynod. Akkor esetleg egy kicsit fájdalmas, de utána a tel-

jes ürességet, a megkönnyebbülést érzed. Hát ilyen egy jó szobor, festmény, vers, könyv, vagy bármi más alkotói folyamata. Az út során, amikor a mű megszületik, ami addig benne érlelődött, annyi változáson ment át, hogy közel sem hasonlít, arra, amitől szabadulni akart. És az sem biztos, hogy a kreációt, elkészülte után, szeretni fogja. Sőt, a tehetséges alkotó ember, ha nem tudja időnként lelkét kitakarítani, akkor még bele is bolondulhat, vagy olyan boldogtalan lesz, hogy az életét is eldobhatja. A szeretkezés más. A szeretkezés, az alkotás misztériuma: az érzelem, az ösztön és misztérium ötvözete, ami által egy másik világban teszünk látogatást. Az embert mindig foglalkoztatta a jövő, és ez most sem változott: kutatjuk, tervezzük, szervezzük, álmodozunk. Eljátszunk a gondolattal, hogy vajon milyen lesz az élet a lakóhelyeden ötven, száz év múlva, de a bátrabbak gondolataikban még messzebb is kirándulnak. Szeretkezéskor ennek a tudatalattinak a kivételése színesíti meg azt az esszenciát, amit az érzelem, az ösztön és a misztérium párlatából készítettünk. Ezt keressük minden alkalommal, amikor szerelmünkkel ágyba bújunk, amikor képzeletünknek nem akarunk gátat vetni, ha romantikus hangulatunkban elkalandozunk az érzelmi bujaság világában.

- ...

- Az más, drágám! Az, amikor igazából nem sok kedved van az egészhez, akkor kétesélyes a játszma, hiszen az érzelem valahol megvan, az ösztön meg elbújik. Aztán, amikor ezek elérnek arra a síkra, amikor együtt hívják, akarják a misztériumot, ami elrepíthet az ismeretlen jövőbe. Persze ez nem mindig sikerül, sok minden befolyásolhatja, de alig van olyan akadály, ami ennek gátat vetne.

- ...

- Hogy hiányozni fog-e, ha valamikor meghalok, a szeretkezés? Igen, drágám! Nagyon. Itt jegyzem meg, hogy érdekes, amikor a misztériumban keresem a jövőt, akkor a halál soha nem jut eszembe. Tehát azt gondolom, a másik világ legnagyobb ellensége a szeretkezés: az alkotás eme különleges misztériuma, ami az embert, igazán élővé teszi.

A WC-KAGYLÓ ÉS A FÜRDŐKÁD

- Kár, hogy nem láttad az arcodat, amikor kimondtam a WC-t és a fürdőkádat.

- ...

- Először a csodálkozás, a döbbenet, amit a mondatod követett, hogy nem hiszem el, majd pedig a hangos nevetés! Pedig szerintem az ember – már pedig én az vagyok – legintimebb élethelyzete az, amikor végzi a nagydolgát, és egyedül fürdik a kádban. Mindkettő egy megtisztulási és egyúttal egy lelki újrafeltöltődési folyamat.

- ...

- Igen, ez így van, drágám. Szeretem ott elolvasni az újságot. De sohasem fontos, komoly, nehezen emészthető írásokat, hanem bulvárt. Az elolvasott cikkek úgy tűnnek el belőlem, mint az, ami alá esik, és csatornába kergeti az öblítő tartály tartalma. Mindegyik csak addig fontos, amíg olvasom, illetve elhagyom.

- ...

- Szó sincs erről, drágám! Nem a bulvársajtóról és testem végtermékéről akarok beszélni. Inkább azt szeretném kifejteni, hogy milyen kapcsolat van a WC-kagyló és a fürdőkád között. De nem tisztálkodási szempontból, hiszen az triviális. Naná, hogy meg kell mosakodni a nagydolog végeztével. A kutyát is zavarja, ha szaros a segge. Ennek lelki, szellemi oldaláról értekeznek. Amikor ráülsz a WC-kagylóra...

- ...

- Oké, akkor nem rólad beszélek, hanem magamról, de azt gondolom ez nemcsak rám jellemző. Tehát, amikor ott ülök és olvasom a bulvárt, a szagos dolgok távozásával együtt gondolatok születnek a fejemben.

- ...

- Persze, addig is vannak, de azok mások és másként vetődnek fel. Amik a WC-n ülve jönnek elő, az újság olvasása közben, azonnali intézkedést követelnének, már ha volna erre lehetőség. Ezért jó, ha közel van a telefon, vagy az íróeszköz, amivel az újság szélére fel lehet jegyezni, ami akkor fontosnak látszik.

- ...

- Mert később, amikor felállok az ülőkéről, és a leömlő víz elvégzi a dolgát, már az elintézendők között hátrébb csúszik a feljegyzett feladat. Esetleg valamikor mégis előkerül, mint ami kiemelt figyelmet érdemel, de ahhoz még kell egy-két bulvárlap kísérőnek. Figyeld meg, drágám, amit ott olvasol, az úgy illan el belőled, mint az illat, amit a szagelszívó elintéz. Én úgy gondolom, hogy a WC-kagyló számunkra fontos ügyek tanúja, testednek és lelkednek felszabadítója, a testi megtisztulási folyamat egyik állomása. Ezt azt hiszem, nem kell részletesebben kifejtenem, csupán a szellemi és lelki részéről mondanék egy mondatot, drágám.

- ...

- Amikor a nagydolgotat végzed a WC-kagylón ülve, hiába olvasol bármilyen irományt, a gondolatok, úgy rohannak meg, mintha arra vártak volna, hogy végre ráülj a fajanszra. Ezek mind olyanok, amelyek nagyon közel vannak a valósághoz, a realitáshoz. Tehát alig, vagy egyáltalán nincs köztük tervezés, álmodozás, hanem kőkemény, földön járó ügyek rendezése, az addig észre nem vett problémák felszínre kerülése: jegyzetelsz, telefonálsz és persze nem érsz el senkit. De nem baj, hiszen amikor ellépsz majd onnan és a fürdőkádhoz, vagy a bidéhez közelítesz, már nem lesznek annyira orbitális ügyek, amiktől az előbb még az idegrend-

szered tornáztatta magát. De ettől függetlenül, valahogy teljesebbnek érzed magad, hiszen olyan ügyek kerültek benned terítékre, ami egyébként véletlenül sem jutott volna eszedbe. És el ne felejtsem, pedig ez a legfontosabb: nemcsak a probléma merül fel, hanem a megoldás is azonnal érkezik, beled tartalmának távozásával együtt.

- ...

- Azt mondd, hogy durva? Nem, drágám, nem az. Csak így tudom egy terítékre hozni a WC-kagylót és a fürdőkádat. A fajanszon ülve olyan gondolatok jönnek elő benned, amelyek azonnali megoldást követelnek, és alig van közülük a lelkedhez, az érzelmeidhez. Ez nem azt jelenti, hogy nagyrészt nem felejtet el, amikor elhagyod a helyet, de azért később biztosan újra terítékre kerül, és akkor már végtelen könnyen megtalálsz a megoldást, hiszen már előzőleg, a WC-n ülve lerágtad ezt a csontot, csak éppen később veszített fontosságából.

- ...

- Nem csak ennyi, drágám. Életed ezen részén – általában, vagy inkább mindig – nem feltétlenül jó ügyek jutnak eszedbe, persze vannak viccek, meg mindenféle beszélgetések, amikor például maszturbálásról esik szó, de akkor egészen biztosan nem távozik semmi az illető ülepéből. Ezért talán hagyjuk is ezt a témát! De a fürdőkád – ami jó esetben a WC használatát követi – egészen más élmények tárháza. Ott, mintha koncentráltan lenne minden, ami az érzelmeket, az álmokat, a csodát jelenti, úgy törnek rád, amikor folyik hátadra a melegvíz, vagy nyakig belemerülsz a habba. A tervek, amelyek ömlenek beléd, nem ismernek lehetetlent: minden megvalósítható, szép, és ráébredsz arra, hogy boldogságra születél. Ráébredsz, hogy az élet csodálatos, és az ötleteidet szeretnéd papírra vetni, mert attól tartasz, elfelejtetted, amikor

kiszállsz majd a vízből. Igen ám, de ott a kád mellett, nyakig a vízben, ez lehetetlen. Nem baj! – gondolod. Megjegyzed. Vázlatot találsz ki magadban, mert így azt hiszed, jobban tudod memorizálni. Hát nem. Alig marad valami benned: ahogy a törülközővel szárazra törölsz magad, úgy szállnak el belőled a csodálatos álmok, gondolatok, mintha azok lettek volna a vízcseppek.

– ...

– Azt kérdezed tőlem, drágám, hogy miért tartom ezt fontosnak? Azért, mert szerintem ezeken a helyeken az élet két szélsőségébe kerülsz. A WC-n ülve a jelenkor, a pillanatnyi valóság talaján állva, pontosabban ülve magányos lényként vagy jelen az univerzumban, mint aki végzi a dolgát és közben kapaszkodik mindenbe és mindenkibe, miután az egyedülletbe nem akar belenyugodni. Amikor pedig bent vagy a kádban és folyik rád a víz, vagy éppen el vagy merülve benne, akkor ebben a folyadékban meglévő, az évmilliók alatt felhalmozódott összes érzélem és energia átítat. Miután testünk hetven százaléka szintén víz, az egymásra találás kapcsán szellemünk, lelkünk olyan magasságokba repül, mint máskor soha. Ha megkérdeznéd tőlem, drágám, hogy hiányozni fog-e, ha majd valamikor meghalok a WC-kagyló és a kád, akkor azt felelem: nem.

– ...

– Csodálkozol? Nem a tárgyak után fogok ácsingózni, hanem az érzést keresem, ami ott ér el. Azt, amikor felmerülnek bennem a megoldásra váró problémák, és ezekre azonnal tudom a választ. Ez sehol máshol nem történik meg velünk, csak a WC-kagylón ülve. Azt hiszem, nem elég magadban lenned, talán kell egy kis ingerszegénység vagy bezártság? Ki tudná megmondani? Ha lemész a pincébe és leülsz a sarok-

ba, hiába várod az érzést, a fejed fölötti zörejeket figyeled. A másik világ varázslata, amit a kád és az abban lévő víz tesz velem, szintén nagyon hiányozna, de ismétlem, nem a hely, mert kellene az álmok. Álmok nélkül olyan az élet, mintha nem lenne levegőnk. Az pedig már nem az élet, hanem a halál. Ha a halálban velem van az érzés, amit a kádban találok meg, és az, mint mondtam, az élet része, ha hiányzik, akkor az élet után vágyakozom. De csak akkor tud hiányozni, ha már megismertem, tehát éltem valamikor. Abban viszont nem vagyok biztos, hogy én a kapun túl ennek tudatában leszek, hiszen most sem tudom, mi volt születésem előtt. Hol voltam? Melyik világot szerettem, vagy nem, és mi hiányzik abból most nekem?

- ...

- Azt kérdezed, hogy akkor most mi van? Az, drágám, hogy az a legjobb megoldás, ha nem azon gondolkodom, hogy mi lesz, ha majd egyszer meghalok? Inkább nevessek a felvetésen, hiszen már a kérdés is bugyuta.

- ...

- Miért? Mert ki nem szarja le, hogy mi fog hiányozni, amikor itt és most, szemed tükrében az egész gyönyörű világot látva, egészen más gondolataim vannak.

A CSALÓDÁS

- Szó sincs erről, drágám! Nem vagyok rosszkedvű és csalódott sem. Azért jutott eszembe ez az érzés, mert a halál gondolata az újjászületést generálja bennem.

- ...

- Mert mi történik, ha csalódsz valakiben, valamiben? Vannak elképzeléseid a jövőről. Talán nem minden képlet áll a valóság talaján, de ez téged nem zavar. Neked van egy álmod, egy terved, és azt szeretnéd végrehajtani, abban szeretnél részt venni. Aztán beüt a ménkű: nem sikerül, vagy nem éppen úgy, ahogy vártad. Ezt az esemény sorozatot követheti a kiábrándulás.

- ...

- Igen, ez leglátványosabban a szerelem területén követhető, drágám, de nincs olyan élethelyzet, ahol elő ne fordulna. Az ember képes a szekrényében is csalódnni, ha hosszú ideig ácsingózott utána, mire megkaphatta. Beállította a sarokba, nézegette, simogatta és boldog volt, mert végre az övé lett. Aztán ahogy kinyitotta, a „nem szeretem”-szag csapta meg az orrát. Na, nem baj! - gondolta és beillatosította. Jobb is így! - gondolta, legalább nem jönnek a molylepkék. A billegését másnap vette észre, ezért összehajtogatott papírlapot tett a lába alá. Amikor azonban nem tudta becsukni az ajtaját - ami kis idő kivárása után hangos nyikorgással kitérült -, alaposan körbejárta. A csalódás tombolt benne: Miért voltam oda ezért a szarért? - kérdezte magától, és az intarziás berakás már idegesítően primitívnek hatott, a régi fapalcok pedig brutálisan bunkónak. Kinek adjam el? - jött a következő kérdés, majd az első beeső ismerős megígérte, hogy

másnap elviszi, miután elfogadta ajándékba. És ez így működik a szerelemben is. Remélem, te, drágám, még nem néztél rám olyan szemekkel, hogy csupán a ferde, púpos orromat, az alig hajamat vetted észre, miközben testem illata neked szaggá vált? Olyan ez, hogy ami addig észbontóan aranyos volt, az azonnal utálnivalóvá válik, ahogy a csámpás fog, a sok szöveg, a humor, a vita, a lassúság, a gyorsaság és még megannyi tulajdonság. Ez mind a csalódásból táplálkozik. És mégis azt mondom: jó a csalódás. Abban a pillanatban talán nem egy szívet melengető, felemelő érzés, de utána mindenképpen ragyogni fog a Nap a csalódott fölött. Minden virág szirmot ölt, és illatosan mutogatja magát, az addig észre sem vett világ kitarul előtted, és ráébredsz: milyen csodálatos az élet. Az öröm – ha tehetné – a szívedet kitenné a melledre, ezzel is mutatva azt, ami benned van. Úgy lépegetsz a járdán, mint aki most megy először a sarki boltba, ahol udvariasan, sőt örömmel köszöntenek – mint ahogy már előtte ugyanúgy –, de most nemcsak zsigerből, hanem érzéssel viszonzod. Nincs ember, sőt kutya, vagy a szomszéd macskája, aki naponta lepisálja a lábtörlődöt, akitől ez a csodálatos bódulatod ne növekedne. Nem vagy egyedül –fogalmazódik meg benned. Nincs olyan probléma, baj, ami el tudná rontani ezt az érzés, amit – ne felejtünk el – végül is a csalódás okoz neked.

- ...

- Szerintem is, drágám. A csalódás ezek szerint jó, de ennek ellenére nem gondolnám, hogy szeretünk csalódnani. Az igaz szerelemben, vagy a jó szekrényben soha nem csalódunk. És máris ellentmondok magamnak, mert nem ők tehetnek a bekövetkező katarziszról, hanem mi. Mi vetjük el magunkban a csalódás magját, amit aztán szorgalmasan gondozunk, hogy később, amikor virágot hoz, sajnáljuk magunkat. De mi lenne, ha nem ezt tennénk? Hogyan tudnánk megújulni?

Még a szerelmek is képesek erre, hiszen ráébredhetsz, hogy nem a nyerges, ferde orromért, hanem a... miatt szeretsz, de nem mondom, mert még ebben is csalódhatsz. Ugyanakkor a szekrényen szintén felfedezhetsz egy titkos fiókot, ami teljesen lenyűgöz.

- ...

- Ez nagy kérdés, drágám! Hogyan jutunk el a csalódás állapotába? Úgy gondoljuk, becsaptak, átverték bennünket, és teljes a kiábrándulásunk. Igen ám, de miből is? Mi voltunk azok, akik elképzeltünk magunkban valamit, valakit az ő csodálatos tulajdonságaival együtt. Na, jó! Lehet, sőt elképzelhető, a csalódást kiváltó is tett ennek érdekében vajmi keveset, de nem ez a számottevő. Ami bennünk épült szorgos gondolataink, álmaink által, az omlik darabjaira, és annak helyét átveszi a csalódás. Természetesen nem magunkban találjuk a hibát, úgy gondoljuk, akiben, amiben csalódtunk, ő a csaló, a bűnös, és megérdemelné a poklok poklának fortyogó üstjét, amiben megfőzik az ilyeneket. Aztán amikor lecsillapsz, akkor rájössz, te nem azt ismerted, akiben csalódtál: hiszen normális körülmények között nem okozna neked csalódást, hiszen lát-szik rajta, hogy olyan, amilyen. És még csak ki sem kell nyitni a szekrény ajtaját, vagy sokat beszélgetni vele.

- ...

- Úgy van. Mégis azt mondom, drágám, hogy minden csalódás jó: egy újabb megtisztulás követi, amikor a környezetünk olyan, addig észre nem vett részét fedezhetjük fel, ahol ismét belebotlottunk a becsapásunkba. Én minden csalódásomat egytől-egyig sikerélményként élem meg: amikor kitisztul a belső látásom, és szembesülök azzal a való világgal, ami nem egyezik a saját magam által elképzelttel, akkor el vagyok magamtól ragadtatva.

- ...

- Azért, drágám, mert képes vagyok - ha nem is minden területen - az élet egy kicsi szegletében jobb világot teremteni. Talán nem sok időre, de benne van a pakliban az is, hogy életem végéig kitart. A csalódás fontos része az életünknek. Ha nem olyan a leves, mint amilyennek elképzelted, amikor megrendelted, legközelebb nem azt kéred. Ha szekrényed nem olyan, mint amit vártál tőle, akkor eladod, vagy megszokod. Ha szerelmed egyik reggel egy számodra ismeretlen arcot mutat, és soha nem hallott hang jön felőle, akkor kitisztul a látásod és a füled. Tehát a csalódásokból profitáltál, tapasztalatot szereztél, megtanultál alkalmazkodni, és lelökted magadról az igazságot elfedő takarót. Születésünktől halálunkig a csalódások lépcsőin át vezet az út. Ezen a hosszú, sokszor nehéz úton jutunk el a boldogághoz, ami az élet egyetlen célja és értelme. Tehát, drágám, csalódjunk, sokat és jókat, csak ne bennem!

- ...

- Azért, drágám, mert én magam vagyok az álmodozás, a csoda. Abban pedig nem lehet, sőt, nem szabad, csalódní.

- ...

- Ha meghalok, akkor mi lesz? Hát, drágám, csalódnék, ha valamikor úgy halnék meg, hogy eleget csalódtam. Őszintén mondom, ha majd egyszer meghalok, akkor szeretnék csalódní.

- ...

- Abban, hogy nem maradtam itt, hanem elmentem világot látni. Onnan aztán, egy új csalódás után, újra életre kelek, és úgy öllelek, mint aki messziről jött vissza.

AZ ÖT ÉRZÉKSZERVÜNK

- Az ókori görögökig nyúlik vissza az érzékszerveinkkel kapcsolatos azon elképzelés, miszerint a látás, a hallás, a szaglás, az ízlelés és a tapintás által szerzünk tudomást mindarról, ami körbevesz minket. Arisztotelész írta és fejtette ki ezt részletesen, aki egyébként Nagyanyám - többeknek Mama - kedvenc filozófusa volt. Amikor Neil Armstrong 1969. július 20. napján a Holdra lépett, Mama azt mondta: Hiszem, ha látom! De Mama - mondtuk neki -, nézze, ott van a tévében! Á, az csak egy TV, fiam! Sok mindent mutatott már, aminek semmi köze nem volt a valósághoz. Ezt sem hiszem el, beszélhetek nekem. Ha majd látom, akkor talán. - felelte.

- ...

- Hogy miért beszélek erről? Azért, mert ha belegondolsz, akkor határozottan kijelenthetjük, hogy sok szempontból ki vagyunk szolgáltatva érzékszerveinknek. Bár mostanában már többről beszélünk, nemcsak ötről, én ennek ellenére, maradnék az arisztotelészi alapoknál. Azért megjegyzem, a fájdalom, az éhség, a szomjúság, a testünk térbeli pozíciójának észlelése, az egyensúlyozó érzékünk, vagy az idő múlását érzékelő képességünk, legalább annyira fontos érzékszerveink, mint az említett öt, ezért amit erről mondani szeretnék neked, drágám, részben ezekre is érthető.

- ...

- Örülök, hogy felkeltettem az érdeklődésedet.

- ...

- Nem lesz hosszú, csak amíg elérünk a másik sarokig - ahol a szobor van -, addig a végére érek.

- ...

- Azzal szemben szoktam az erdőben pisilni a kedvenc fám tövére.

- ...

- Bocsánat, akkor nem szobor, hanem térplasztika, vagy valami hasonló. Mindegy. Annyira nem tetszik, hogy megjegyezzem. És lám, máris elértünk Mama véleményéhez, miszerint, akkor igaz, ha látom. Miután nem tetszik az a valami, ezért észre sem veszem, és ezáltal nem tudom mi az, amelynek ékesítenie kellene a teret. Azt kérdezem tőled, drágám: biztosak vagyunk-e benne, hogy az öt érzékszervünk nem csap be bennünket? Tényleg egy kerítés van itt mellettünk? Az, ott biztosan erdő? És te, drágám, valóban itt vagy velem?

- ...

- Persze, foglak. De mi van, ha a tapintásom is becsap? Pontosabban nem átverésnek mondanám, hanem tanult érzékelésnek. Ha előttem járva, több ember kikerül egy helyet - mert azt mondják, ott szakadék, vagy nagyon mély lyuk van -, idővel én is kikerülök és látni vélem a veszélyes mélységet. Azon gondolkozom, hogy előfordulhat-e, hogy érzékszerveink csak azért látják, hallják, szagolják, ízlelik és tapintják azt, amit érezni vélünk, mert ezt tanulták? Vajon a kutyánk ugyanezt tapasztalja, amit mi? Lehet, hogy ő nem olyanak lát bennünket, mint mi magunkat. Előfordulhat, hogy mindaz, amit valóságnak látunk, nem más, mint tanulás következménye? Persze az is előfordulhat, hogy érzékszerveink jól működnek, csak az agyunk csap be bennünket, mint amikor valaki tudatmódosító szert vesz magához. Amikor benne ülök a medencében, a jó meleg gyógyvízben, és lenézek a kezem és a lábam felé, akkor ronda, tömzsi rövidnek, vagy vékony hosszúnak látszik. Ez csak egy hétköznapi fénytörés, de biztosak lehetünk abban, hogy ez történik állandóan? Éle-

tünk folyamán érzékszerveink által tudunk tájékozódni, élni, velük szerzünk magunknak örömet, boldogságot és persze az ellenkezőjét. A kutatások, a feltalálások a világmindenség felderítése szintén az ő segítségükkel történik. Tehát kijelenthetjük, hogy az ötök, illetve társaik nélkül semmi sincs. Ha már ennyire kiszolgáltatottjai vagyunk érzékszerveinknek, akkor nem képzelhető-e el, hogy saját kényükre-kedvükre alakítanak bennünket? Talán nincs is halál? Csak megtanultuk, hogy ha már valaki eleget élt a Földön, ráncosodjon, görbüljön és haljon meg. Lehet, hogy itt van minden felmenőnk, csak a szemünk nem látja, mert már előtte ez az érzékszervünk meghalasztotta őket. Egyik gondolatfolyamomban felhoztam példaként a tükröt. Ezzel nem tud semmit sem tenni érzékszervünk: ha szemben állsz vele, a jobbot felcseréli a ballal, de a fentet a lenttel viszont nem. Talán ezért nem szeretik a nagyon racionális gondolkozású embertársaink a tükröt, mint azok, akik képesek az ideák között vándorolni. Az előbbi végtelenül hisz érzékszerveinek, míg a másik újra és újra azon igyekszik, hogy még saját magát is becsapja az érzékelt határok feszegetésével. Ezen – ha nem is pontosan így – Platón is elmélkedett. Amikor a belvárosban filmet forgatnak, a felvétel előtt egy nagyon kicsi helyet berendeznek a történelmi időszak bármelyik korába. A rendező és az operatőr olyan ügyesen alkalmazza a kamerát, hogy a néző, amikor később beül a moziba, száj tátva nézi a múltban, vagy a jövőben játszódó jeleneteket. Pedig ez csak egy egyszerű becsapás. Azt gondolom, miután mindent rábízunk érzékszerveinkre, és az ezen észlelésüket feldolgozó agyunkra, egyáltalán nem biztos, hogy minden úgy van, ahogy azt gondoljuk. Előfordulhat, hogy a valóságot látjuk, de szemünk

és agyunk között lévő idegrendszer vezetői játszhatnak velünk. És mindezek felett ott vagyunk mi, akik agyunkkal, személyiségünkkel kételkedünk saját magunkban, illetve az általunk észleltekből. Na, drágám, ez nem semmi!

- ...

- Hogy most mi van? Az, drágám, hogy ha valami olyat látunk, ami nem a megszokott, akkor megfogjuk, megszagoljuk stb. Ha pedig a zaj furcsa, azonnal sietünk a többi érzékszerv segítségével megállapítani, hogy mi az? Ha szabadjára engedem gondolataimat, akkor az is elképzelhető, hogy csak az agyunk dolgozik, minden más egész világunk, testünk, érzékszerveink, képzeletünk szüleménye. Egy mátrix. S én ezt élvezném, ha így lenne.

- ...

- Azért, drágám, mert semmi felelősség nem terhelne. Tudom, hogy mindent azért teszek, mert ez lett kitalálva. Ha nem megy, akkor majd módosítanak. Rossz szagot érzek? És akkor mi van? Nevetve megnézem, mi az. Rohan felém egy autó? Nem biztos, hogy elugrok. Benne van a pakliban, hogy kikerül. A virtuális térben játszanak velünk érzékszerveink. Milyen izgalmas lenne!

- ...

- Tudom, drágám, nem könnyű ezt elhinni, de elképzelhető. Agyunk segítségével annyi mindent megtervezünk, kitalálunk, megrajzolunk, leírunk, megfestünk, ami még nem volt, és senki nem észleli, hogy már csodálkozni is elfelejtünk. Ha mindezekre képesek vagyunk, továbbra is azt hiszed, hogy amit a való világnak gondolsz, az igaz? Ha a fejedre csatolsz egy virtuális-valóság szemüveget, fülkagylóval, a programtól függően egy nagy placc közepén tapogathatod a négy falat magad körül, vagy éppen magas hegycsúcson kapasz-

kodsz fel, miközben alig jutsz oxigénhez. Ha mi, egyszerű plázalátogatók ilyen élménynek lehetünk részesei, akkor vajon, azok, vagy ő, aki mindennek a tudója, vajon megteheti mindezt velünk? Na, ezt nem folytatom, mert még nekemmel a múlt heti eset miatt, mondván, úgy sem igaz.

- ...

- Akkor jól tettem, hogy nem mondtam tovább, drágám. Sejtettem. Ha elveszted a fonalat, annak biztosan van üzenete. Ami nem baj, sőt jó! De azért még egy szóra visszatérnék az öt érzékszervünkre. Szerintem ők azt érzik, amit kell. Ha szeretsz engem, akkor jó az illatom. Ha jó mellettem lenned, elég, ha az ördögnél csak egy kicsit legyen szebb. Ha csillogó szemmel nézel rám, akkor a hangomat megnyugtatónak, vagy izgatónak hallod, ha hozzám érsz és megcsókolsz, úgy érzed, a fellegek fölött jársz. Ha netán valamelyik érzékszerved nem ezt tapasztalja, akkor én felteszem a kezem, drágám, mert erről nem tehetek. Elvesztetted a szívedet, eszedet, mert odalett a szereteted irántam.

- ...

- Hogy én követelőzők, drágám? És fenyegetlek? Szó sincs róla! Magamról beszélek. Amikor hozzád érek, a legfinomabb selymet érzem. Csókodtól boldogságom azonnal szárnyat növeszt, illatod, amikor beszippantom, úgy megőrjít, hogy a mennyországban bolyongok, és ha meglátlak, s hangod eléri fülem, szívem akkor kiugrani készül a helyéről és olyan táncra perdül, amitől mindenkinek mulatni támad kedve.

- ...

- Az öt érzékszervünk, drágám? Amíg azt látom, tapintom, szagolom, hallok és ízelem, amitől boldogságom teljes, addig engem hidegen hagy, hogy becsapnak-e, vagy sem. A

szép és örömet szerző hazugságnál nincs jobb. Ha azt mondd, érezteted velem, drágám, hogy én a te tökéletes férfit vagyok, akkor nem a saját szememmel nézem magam, hanem a tiédén át. Ha szemed fényében, úgy látom magam, mint a legerősebb, legsármosabb, legokosabb, legbátrabb, egyszóval, tehát a Férfi, akkor a saját öt érzékszervem mehet a lébe. De ha netán, az ellenkezője következne be, akkor ..., inkább nem folytatom, mert látom arcodon, drágám, mintha kezdene a szemed mást látni, mint előzőleg.

- ...

- Nehezen tudok választ adni arra, hogy ha majd egyszer meghalok, hiányozni fog-e az öt érzékszervem? Hiszen az előbb mondtam, hogy amíg szeretsz, addig nincs szükségem a sajátjaimra. A rosszra pedig nem készülök. Tehát nem kell a kapun túl semmi, ami neked is van, drágám!

A SZÁMOK

- Ha nem haragszol, drágám, akkor most a jelenleg általunk, és az egész világ túlnyomó többsége által használt, úgynevezett arab számokról beszélnék. Ami igazából nem arab, hanem Indiából érkezett, de már úgy vonult be a történelembe, mint arab szám. A sumérok is használtak valamit. Szerettek számolni. Ők csomóval oldották meg a gazdasági életet: hosszú fonalakra, kötelekre kötöttek csomókat, amelyek elmondták, hogy kinek mennyije van, ki adott kölcsön és hányat? Na persze, csak az tudta később ezeket bizonyítani, aki képes a csomók olvasására.

- ...

- Igen, drágám, a számok. Azon gondolkozom, melyik szám, mit vált ki belőlünk? És vajon van-e üzenete annak, hogy éppen hányadikát mutat a naptár? És annak, hogy melyik napon születettél? Amikor pedig majd elmész a halálba, akkor mutatja a nap száma az életedet? De az is előfordulhat, hogy ennek semmi köze sincs semmihez sem, hiszen a naptárt is az ember találta ki. Ráadásul vannak olyan embertársaink, akik vallásuk okán, jelenleg is másik időszámítás szerint élnek. És mégis azt gondolom, a számok, amelyek életünk részei, nem csak előjelzést adnak a jövőről, hanem megmutatják, milyenek vagyunk.

- ...

- Hogy miképpen, drágám? Kezdjük az EGYESSEL. Bár a NULLA van előtte, amikor számolunk, mindig az EGYES az első. Nulladikáról nem hallottam még. Bár, jut eszembe, az iskolában tartanak nulladik órát. Ennek ellenére szerintem az

EGY mindennek a kezdete. A szám rajzolata is azt mutatja, hogy kőkeményen áll a talpán, és a racionalitás a fő jellemzője. Süvege kicsit lefelé lóg, amellyel mindent begyűjt, ami alulról, a föld mélyéből jön. A szellemtől, az álmodozásoktól elzárkózik, hegyesen néz felfelé. Ami esetleg onnan keresné, az úgy siklik le róla, mint a hó a magas tetőről. Keményen és hetykén áll. Nem kell támaszkodnia, hiszen ha szükséges, lefúrja magát a talajba, sziklába. Nem foglalkozik az őt követőkkel. Az életben is azokra számít, akiket már megismert. Az ismeretlent nem szereti, pontosabban nem hozza lázba. Elfogadja, hogy létezik ilyen, de igazából, mint egy szükséges valamire, valakire tekint rá. Úgy éli meg életét, hogy mindig egyedül van. Az élet egy kemény harc! – gondolja, és ennek megfelelően áll ki a vélt, vagy valós igazsága mellett. Csak egy másik EGYES téríthetné el, de inkább óvatosan kikerülik egymást. Figyeld meg, drágám, hogy általában nem szeretjük, ha sok EGYES van egymás után írva. Ez is az ő tudatalatti kisugárzásának a következménye. Az EGYES ennek megfelelően – miután nem tudja, és nem is sejtheti, mi van utána – a jó és a rossz kezdete is lehet. Különleges tulajdonság ez: keményen kiáll, racionálisan gondolkodik és következtet, miközben mások megértik lelki, szellemi üzenetét is, amit ő nem nagyon tud hova tenni, ezért ezt gyengeségnek hiszi. A konfliktusok elkerülhetetlenek. De ő akkor sem hátrál meg, és meghajolni sem képes, legfeljebb komoly érvek előtt, de arra csak az EGYES képes, saját magával pedig minek vitatkozzon. Mint egy penge néz a fellegek, az univerzum felé. Neki a szülőföld a biztos támpont, ahonnan erejét, életét kapta. Inkább dereka törik, de nem engedi át az első helyet. Ha úgy alakul a helyzete, akkor ideiglenesen képes beállni a sorba, de ott is úgy viselkedik, mintha vele kezdődne egy új

rész. Tudatában van annak, hogy nélküle nincs a számoknak sora: ha ő nincs, akkor a többi sem létezhet. Azt hiszem ez a tulajdonsága a másik kilencet is befedi. Ebben a nem látható felhőben – ahol az EGYES szám vezetői egyénisége minden levegővételnél érezhető – jól érzi magát. A többieknek pedig eszük ágában sincs irigykedni rá. Ha nem is hangsúlyozzák, de tudják, ha valamelyikük kiesne, akkor a világot kezében tartó számsor megszakadna és az legalább olyan tragédiákhoz vezetne, mint az EGYES hiánya. A többi szám életében az EGYES biztonságot, az ellenség elleni harcos kiállást, a gondolkodás nélküli lojalitást adja. Ez tökéletesen egyensúlyozza az elvárásoldással kapcsolatos képesség hiányát.

- ...

- A KETTŐ, drágám? A KETTŐ nem szereti a helyét. Ez a legfontosabb tulajdonsága. Nézd meg a talpát és az alakját. Olyan, mintha sítalpon, vagy szánon állna, miközben az EGYES felől, ahonnan az elemek érkeznek, kicsit előrehajolva szeretné magába gyűjteni a szelet. Mint a befagyott Balatonon a jégvitorlások. Az EGYES-t tiszteli, talán tart is tőle. A HÁRMAS helyét sem feltétlenül szeretné megkaparintani. Egyszerűen nem érzi jól magát ott, ahol van. Az életben az állandó belső vívódás, az útkeresés, a változás utáni vágy hajtja, de úgy, hogy lehetőleg minden ugyanúgy maradjon. Ez látszólag megoldhatatlan. De nem neki. Úgy siklik erre meg arra, ide és oda, hogy közben elhiteti környezetével: semmi nem változik. Egy tökéletes szemfényvesztő. Ő kielégül, hiszen úgy gondolja sikerült odébb mennie, miközben társai szemében minden ugyanúgy van, mint előtte volt. Kialakította a filozófiáját az életről: a racionalitás és a szellemvilág, az elvont tudományok csak felszínesen érik utol. Anyyira, ami céljai eléréséhez feltétlenül szükséges. Ez pe-

dig abban merül ki, hogy ami éppen van, az nem jó, változtatni kell rajta. Ez a tulajdonság az ember egyik legfontosabb jellemzője, ha nem jár beszürküléssel. Sajnos, a KETTESre a szürkeség is jellemző, amely szintén egy olyan ellentmondás, amelynek megélésére egyedül a KETTES képes. Az állandó változás keresése, a szorgalmas, kitartó munkálkodás azon, hogy mindig odébb menjen a szürke, láthatatlan eminenciás csuhájában, ez olyan életpálya, amelynek lefutására csak a KETTES képes.

- ...

- A HÁRMAS, drágám? Ez a kedvencem, mondanám, ha nem szeretném mindegyik számot. De azért, ha elgondolkozol, hogy melyik szám kedvesebb a lelkednek, akkor bizonyára ki tudnál választani a tízből egyet, esetleg kettőt. Szóval a HÁRMAS. Egyszerű lenne, ha emlékeztetnélek a három királyra, a három testvérre, a három kívánságra, és megannyi hármas számból álló személyre, eseményre, amelyek a Bibliában, és más, sokat olvasott könyvben előfordulnak. A HÁRMAS rajzolata a nyitottságot, a boldogságot, az alkalmazkodást, a rugalmasságot, de semmi esetre sem az elvek feladását mutatja. Optimistán tekint a világra. Ha meglökik, nem törik el, hanem, mint a keljfeljancsi, mindig talpra áll. Az összes információt begyűjti, jöhet az alulról, felülről, bárholonnan, melyek mind fontosak számára. Nincs sorrendiség, csak szükségesség: azt használja, ami éppen akkor és ott kell neki a boldogságához. Ő az, aki a számok közül az ösztönök, az érzelmek, az értelmek világában teljes összhangot képes kialakítani. Ezt nem tanulja, hanem erre született. Ha mégis sorrendet kellene meghatározni, akkor látható a rajzolatán, hogy az érzelmek vannak elől. Elsőre, majdnem mindig megérzései, lelkének rezdülései az irányadóak. Utána termé-

szetesen a majdnem naivitást elérő gondolatai pozícionálják magukat, de végül, azért az érzelmek döntenek. Okos, nagy fantáziával rendelkező szám. A szorgalma azon a területen is megfigyelhető, ami távol áll tőle. Szereti a mesék világát, amit időnként titkolni próbál. Sajnos kiszámíthatósága csak látszólagos, ennek megfelelően általában önmagához és a saját elképzeléseihez hú, amelyre nem lehet a statikus jelzőt használni. Mindent összevetve a HÁRMAS szerintem az egyik legszerencsésebb szám: alig esik úgy el, hogy nagyon megütné magát. Szeretik a társaságát, mert vele az élet könnyebbik oldala jelenik meg.

- ...

- A NÉGYES, drágám? Hajaj! Ő is egy nagyon különleges szám. Az előzőeknél magasabban hordja fejét. Már megjelenésénél tapasztalható, hogy mindenkinek tudja, hol a helye. Aki hozzá képest lentebb van, azzal nem bánik lekezelően, de mégis érezteti vele, hogy ki van felette. Általában szeretik. Azt gondolják róla, hogy nem ellenség, ami igaz is. Nem szereti a vér látványát. Még ha ellenfeled is, akkor sem kell attól tartanod, hogy nemtelen eszközökkel küzd ellened. A számok közül erkölcsileg a legtisztább. Azt hiszik róla, hogy könnyen befolyásolható, mert inkább halk, mint hangos, de ez nem így van. Úgy próbálja alakítani környezetét, hogy a közösség döntéseire véleménye befolyással legyen. Ezt könnyen el tudja intézni, mert figyelnek rá. Olyan, mint aki azonnal nem tűnik fel, de ha nincs ott, nagyon hiányzik. Rajzolata azt mutatja, hogy biztosan áll a lábán, amelyhez saját erkölcsisége adja bázisát. Látható rajta, hogy okos, de egyben rejtőzködő is: teljesen soha sem tudod megismerni. A szellemek, a mesék, az érzelmek birodalmát, ha úgy hozza sorsa, szívesen megnézi, meglátogatja, de azonosulni nem

fog velük. A begyűjtött információkról alkalomadtán úgy igyekszik beszélni, mintha érzelmileg köze lenne hozzájuk, ez azonban még ha nem is mindig sikerül neki, kedvét nem szegi. A NÉGYES kiváló csapattárs, rendkívül jó végrehajtó, képes saját érdekeit a közösség akaratának alárendelni. Ahol sok NÉGYES található, az biztos, hogy része lesz az életnek. Figyeld meg, drágám, az emberek szeretik a NÉGYEST: olvasni, írni, rajzolni. Egy óriási ellenmondás van benne.

- ...

- Az, drágám, hogy személyisége okán - miután kiismerhetetlen - átmenetinek gondolják. Azt hiszik róla, hogy rendben van, jó, meg minden, de úgy is jön valami utána. A probléma az, hogy a NÉGYES után, mindig rosszabb következik, hacsak nem egy újabb négyes.

- ...

- Azt mondd, kár, hogy nem negyedikén születél? Nem baj, drágám! Ha szereted a NÉGYEST, akkor máris magadra veheted jellemzőit.

- ...

- Az ÖTÖS? A második világháború után az iskolákban a legjobb jegy ez lett. Ennek ellenére az ÖTÖS egyébiránt nem jó szám. Így szerették volna megszerettetni. Magányos, és ezzel mindent elmondtam. A legrosszabb tulajdonsága - amit az ember összegyűjthet magának vele kapcsolatban - a magány-érzete. Nem tehet róla. Ezzel együtt jár a sértődékenység, és csupán látszólag érzékeny. Mindezek mellett azonban az egyetlen pozitív lelkületű szám: bátran, emelt fővel néz a jövő felé, miközben tudja, hogy ki és mi van mögötte, akiknek az energiáját, tudását magába gyűjtve emelkedik ki társai közül. Ő az, aki előre is képes látni, de sajnos inkább racionálisan. Az álmodozások, képzeletek elkerülnek,

ezért igyekezete ellenére is csak addig jut el, amíg esze enged. A nagy tettekhez viszont káprázat is kellene, illetve a mesék, a képzeleték birodalmából meríthető olyan energia, ami átsegít a racionalitás penge élességű magas hegyei fölé. Ezért hiába ér el majdnem mindent, soha nem lesz elégedett magával. Mások irigyelhetik, amit talán élvez is, de magányossága ettől erősebbé válik. Annyira szeretne lazább lenni, de közben nagyon nem akar a HÁRMASra hasonlítani. Figyelmesen, érdeklődően figyel társaira, de csak annyit éri el, ami belefér személyiségébe: ez egyenlő a földön járó, hivatásszerű életvitellel. Az önzés szintén észrevehető nála. Míg a NÉGYESen azonnal látható, hogy nem kiismerhető, az ÖTÖSnél jobb, ha soha nem tudod meg, ami benne van.

- ...

- Azért, drágám, mert ő sem tudja. Ha rá is jönnél vele kapcsolatban bármire, holnap már nem volna igaz. Ez nem azt jelenti, hogy ő rossz lenne! Szó sincs erről! Elég baja van önmagával. Miután magányos, sértődékeny, racionális gondolkodású, az élet dolgaihoz pozitívan áll hozzá, összegyűjti mások sikereit, ezért sokan nem szeretik. Emiatt állandóan azon munkálkodik, hogy megkedveltesse magát másokkal, áhítja a sikert, de nem tud neki igazán örülni. És mégis, a többi szám szereti, ha az ÖTÖS van a legfelső lépcsőn az élet versenyén.

- ...

- A HATOS, drágám? Rajzolata alapján inkább racionalista, de átmenetileg magához engedi a szellemvilágot is. Okos, szorgalmas, kötelességtudó. Állandó bizonyítási vágy fűti, de ezt jól titkolja. Lelke mélyén mindig gyermek marad, amelyről azt gondolja, hogy ezt mások is látják, ezért a felszínen, a hétköznapi életben komoly és figyelmes. Tulajdon-

ságai okán jó társasági szám: azt mutatja, hogy biztosan áll a lábán, de ez nem így van. Tudata mélyén az állandó kételkedés világít. Jó orvos lehet belőle, ha netán erre a hivatásra adja a fejét. Állandóan képezi magát annak ellenére, hogy nem szereti, de mégis szüksége van rá, mert egyébként bizonytalannak érzi magát. Nagyon tud lelkesedni, és ezt általában nem is leplezi. A tíz közül, ő az alig változó, boldog szám. Terelheti az élet bármerre, rakhatod másik számok közé, a HATOS a biztonságot, az örömet, a boldogságot mutatja. Bár az agresszív számok megölhetik, mégis próbálkozik, hogy a saját arculatára, az élet szépségének a dicséretére tanítsa őket. Nehezen adja fel. Okosan, nyugodtan érvel, bár sokszor feleslegesen, hiszen a számok nem változnak. Az EGYES mindig ugyanaz marad, csakúgy, mint a HATOS is. Nem szereti a kockázatot, és általában egyáltalán semmi olyant, ami kimotozítaná egyensúlyából. Amikor egy kicsit meginog – bár tudja, hogy soha nem fog felborulni, hiszen tárgyi tudása olyan nehezék alatta, ami ezt nem engedi –, akkor megijed, éppen ezért kerüli a bizonytalan kimenetelű helyzeteket. Érzelmait a múltból gyűjti, az igazi lelki támaszt onnan kapja. Nagyon különleges szám: a Teremtő által megálmodott emberhez hasonlít a legjobban. Ez a tulajdonság állandóan látható arcán, egyéniségén, ezért kevés kivételtől eltekintve, társai tisztelettel, szeretettel veszik körül.

- ...

- A HETES? Drágám, a HETES...

- Pedig éppen azt akartam mondani, hogy különleges szám. Nevethetsz, de végül is mindegyik az. Hiszen, hogyan számolnánk, ha nem volna valamelyik? Mondjuk a HAT után a NYOLC következne? Az nem lehet, hiszen akkor már a tízes számrendszer helyett a kilences lenne. Tehát a HETES, a

változások száma. Olyan, mint a kerítés, így a rajzolatán is azt látod, hogy egy erős határvonal oszlopát tudod elkészíteni belőle. Nem visz magával semmit, és nem őrzi a mögötte lévő emlékeket. Egyenes mellel, felkészülve a szembe jövő problémákra, kicsit előre dőlve az elemeknek, hátában a támogatókkal zárja le a múltat, és halad a jövő felé. Amíg ez a szám, szám, addig ez a tulajdonság tölti be egész életét: az állandó változás igénye kizárólag úgy, hogy lezár és újat kezd, nem újra, hanem egy másikat indít. A legtöbb innováció hozzá köthető, bár nem ő találja ki, nem az ő fantáziájában születik meg, de ő az, aki bátran kidobja az előző elnyűttet, és előveszi a közel sem biztos újat. Természetéből eredően azt gondolnánk, hogy megbízhatatlan, hiszen állandóan a változás kényszere fűti, de ez nem így van. Erős az erkölce. Bár megjegyzem, ez nem felétlenül a bibliai előírásokra értendő: saját normái vannak, amelyeket mindig betart. Másoknak ez nem kötelező. – mondja. Mivel ő a kerítés, így a számok közül annyira elkülönül, mintha egy önálló számsor lenne. A mesékben általában a gonosz megtestesítője: mint a hétfejű sárkány, a hetedhét országon is túl, ami minden képzeleten felüli távolság. De a sárkány nem feltétlenül rossz, hiszen ő is csak a változást hozza el, amikor igényt tart a szépséges királylány kezére. A HETES nélkül nem lett volna és lenne fejlődés: talán még mindig hordákban csatangolnánk, és búskomoran élnénk életünket.

– ...

– Drágám, te is lehetsz HETES, csak akarnod kell!

– ...

– Akkor a NYOLCAS! A végtelenség ígérete. A NYOLCAS adja nekünk a legnagyobb becsapást. Hol van hozzá képest Rodolfo, aki azt mondta: Vigyázat, csalog! A NYOLCAS nem

mond ilyet: úgy hiteti el veled az élet változatlanságát, hogy sokszor tényleg te is azt gondolod, hogy így van. Ő legalábbis biztosan így él és viselkedik. Zárkózott és okos. Amit egyszer megtanul, azt soha nem felejt el. Lénye egy hatalmas ellentmondást hordoz, amit soha nem tud feloldani: a végtelenség ígérését hirdeti, miközben egyfolytában saját végeességében leledzik. A végtelenséget a lassú, alapos, nem kapkodó, megtervezett életével hangsúlyozza. A többi számot tiszteletben tartja, de elvárja, hogy ezt ugyanígy viszonzják. Ő az, aki önmagában is egy szám-intézmény. De csak látszólag, mert ha egyedül van, nagyon magányos. Bárhova teszik, rajzolják, annak üzenete van, mindig mond valamit az előtte lévőkről. Ha pedig véletlenül elmarad a környezete, azonnal megszűnik az, amire született. Ő az a szám, aki ennek megfelelően bármelyik társával együtt tud létezni, ha az, tiszteletben tartja az ő tulajdonságait, és nem várja el, hogy KETTES, HÁRMAS, vagy bármi más legyen. Ezért a boldogság, nagy kincs számára, mert nem mindennap jut hozzá.

- ...

- Dehogyan rossz a NYOLCASnak, drágám! Nélküle nem ismernénk meg a végtelenséget, így például a végtelen szerelmet, boldogságot, stb.

- Na, ugye! A KILENCES?

- ...

- Igen, különleges, mint a társai. Rajzolata elárulja a KILENCES-t. A racionális területről mindent begyűjt, ami az előtte lévőknél megtalálható, a szellemi szférában pedig születéstől kezdve állandó képzelőerővel, érzékenységgel rendelkezik. Azt mondják, hogy a KILENCES a NYOLCAS szám esszenciáját hordja, és ebben sok az igazság. Nem csak azért telepedik rá az előtte lévőkre, mert ő az utolsó, hanem azért

is, mert olyan, mint a családban az első és az utolsó, a legkisebb gyermek: mindent kipróbál, csak a saját tapasztalásának hisz, pedig a többi számtól tudja az eredményt. Tudatában van annak, hogy ő a sor utolsó száma, és ezzel bár fontos helyet tölt be, de mégis úgy helyezkedik, hogy elhitesse, van még, aki követi. Azon persze ügyesen átlép, hogy az egyes és a nulla keveréke, és ezáltal nem alapszám, de ez az idők alatt annyira sikerült neki, hogy általában senki nem veszi észre az ügyes becsapást. Azt gondolnánk, hogy ha van első, akkor ő az utolsó. A számok birodalmában azonban ez nem a célszalagon való áthaladást jelenti. A tíz számjegy egy egész, ami a rajzolatukban is megmutatkozik: az EGYES, a HÁRMAS, a HETES és a KILENCES a háta mögé figyel; a KETTES és az ÖTÖS előre és hátra is egyaránt; a NÉGYES saját magát tartja megfajtsra érdemesnek; a HATOS az előtte lévő mozdulatait lesi, míg a NYOLCAS - bár más szférában a NÉGYEShez képest - önmagával van elfoglalva. A NULLÁRÓL, drágám, majd később beszélek. A KILENCES szerintem az evolúció sikerének titkát hordja. Ő az, aki az évmilliók alatt megszerzett tudást fűszerezi a szellemi világgal, aki nincs hűján az ideáknak, miközben kőkeményen áll a racionalitás talaján. Az összes előtte lévő szám tulajdonsága megtalálható benne, csak nem olyan tisztán, mint a többiben. Ettől a különleges keverékből sok minden kikerülhet. Nincs kettő hasonló KILENCES, hiszen az egyikben több van: pl. a NYOLCASból, a másikban a HETESből. Azért van olyan terület, amiben nincs eltérés köztük: a KILENCES nem szereti, ha kiemelt figyelmet szentelnek neki. Csak akkor, ha ezt ő kifejezetten igényli. Ezért találta ki, hogy nem ő a keret a sorban, hanem a TÍZES.

- ...

- És akkor a NULLA, drágám! Igazából a NULLA, a semmi. Olyan semmi, amit ha hozzáteszel bármelyik számhoz, máris felértékelődik, hiszen tulajdonságait tekintve ez egy fontos jellemzője. Ha a rajzolatát nézed, drágám, akkor egy vonalat látsz, ami kört leírva, önmagába ér vissza, így lesz egy kör, vagy ovális alakú képződmény a NULLA. Születésétől arra törekszik, hogy minden számot magába zárjon, befaljon és beteljesítse önmagát. Miután ez nem sikerül neki, ezért megmutatja, ha utána ragasztja magát az egyiknek, az sokkal értékesebb lesz. Azt persze nem teszi hozzá, hogy ő is megszűnik NULLA lenni, hiszen akkor kiderülne, honnan jött és nem tudná saját nagyságát színezzni. Személyiségének ez a tulajdonsága nap mint nap utolérhető. Általában ettől jókedvű: Minél jobb besorolású az a szám, aki mögé sikerül beállnia, annál jobban érzi magát. Nem szereti a helyét változtatni, mert attól fél, hogy esetleg ismét NULLA, semmi lesz. Ennek ellenére állandóan izeg-mozog. Látszólag képtelen az egy helyben ülésre, de amikor utat mutatnak neki, megijed, és kézzel-lábbal kapaszkodik a biztosba, ez egy nagy ellenmondás a személyiségében. A NULLA nem nagy átváltozó, hanem olyan átváltoztató, aki mást és önmagát is képes egy egészen más szférába terelni. A többi szám sincs ennek a tulajdonságnak híján, de ők eredetileg nem a semmit jelentik. Így a NULLA teljesítménye vitathatatlanul a legnagyobb. A NULLA az, aki képes újra és újra meghalni, majd a semmiből feléledni. Ezáltal az újjászületés reményét hordja, és ezt mindenki megtapasztalhatja, ha találkozik vele. A végtelenségig optimista, hiszen tudja, hogy a halál után is van élet. Kell ennél több és jobb, boldogságot szerző ígéret az élet dzsungelében kiránduló, azt felfedező számnak?

- ...

- Drágám, természetesen akármelyik szám lehetsz! Ez csak tőled függ, illetve, ...

- ...

- Azon gondolkodom: ahányan vagyunk a Földön, mi emberek, annyi féle életet élünk és tulajdonságokkal rendelkezünk. Azt mondják, az élethez szerencse kell. Igen. Meg még egy sor egyéb dolog. Szerintem a legfontosabb az, hogy ki milyen alaptulajdonságokkal születik, mihez van affinitása, érzéke, mennyire gyors, lassú, kitartó, eszes, stb. Ha gondolatomnak ezen mezsgyéjén haladok tovább, akkor kijelenthetjük: minden ember életének minősége a fogantatásakor dől el. A felmenők tulajdonsága keveredik egymással és senki nem tudhatja, hogy a megszületendő gyermek, vajon festő, költő, tudós, tanár, mesterember, vagy éppen egy börtön lakója lesz. Persze ezt befolyásolhatja, a család helyzete, az emberi társadalom kasztrendszerében elfoglalt helye. Ha mindezeket figyelembe vesszük, akkor látható, drágám, hogy nincs két egyforma ember, és ennek megfelelően azonos életfolyam sem. Mindenki egy másik világ, nem egyező képességekkel, célokkal, sikerekkel, érzelmekkel. Ezért tudják jól hasznosítani a nyomozók az újlenyomatot, a DNS-vizsgálatot.

- ...

- Azért, drágám, mert amit a számokról elmondtam, azt sem lehet úgy értelmezni, ahogy hallottad tőlem. Hiszen ha igaz lenne, akkor a kb. huszonötezer génünk minden variációját fel kellene sorolni. Az pedig, ha a kilencven számos lottót vesszed alapul, akkor megszámlálhatatlannak tűnő változatot adna. És mégis azt mondom, hogy a számok és a nevek fontosak, meghatározóak életünkben, mert így születünk, vagy a számok varázslata miatt válunk ilyenné. Végül is mindegy.

A számok olyanok az életünkben, mint az éjszaka és a nappal váltakozása. Ha nem jönne a világos után a sötét, olyanok lennénk, mint a Balaton tükrére ráesett falevél: ide-oda ringatóznánk, majd a szél kergetne, de nem tudnánk meg soha, hogy mi végett vagyunk ott.

- ...

- Arra gondoltam, hogy ha majd egyszer meghalok, akkor nekem a számaimra szükségem lesz. Azt akarom, hogy ne csak az átjáró kapujáig kísérjenek el a számok, hanem jöjjenek velem. Ott is tudnom kell, hogy az ő időszámításuk szerint melyik napon születtem meg a halálban.

- ...

- Lehet, hogy elég kacifántos lett, de azért érdekes kirándulás volt ez a számok között. Igaz, drágám?

- ...

- A vektorok, meg a trigonometria és a többi, eszembe sem jutott most. Sőt, Obádovics tanár urat sem említettem, pedig ő aztán tudja, hogy mindennek az origója a matematika. Most, drágám, a számoké volt a főszerep. Az EGYES, meg a többiek egészen a KILENCESig, a NULLÁN át.

ÉDESANYÁM

- Az én Édesanyám, csak az enyém. Ő szült, teremtett, alakított, gyúrt, ami által lettem az, aki vagyok. Az én Édesanyám soha nem csalt meg, soha nem hagyott el. Mindig csak az enyém volt. Van testvérem. Gondolom, az ő Édesanyja is, csak az övé. Apám is volt. Ő is azt hihette, senki másé, csak az övé. Apám szerelmének, a testvérem és az én Édesanyámnak olyan lelke van, hogy azon soha nem kell osztozni: mindnyájunknak csak az övé. Az én Édesanyám soha nem bántott, a pofona is simogatott. Az első szavam: Anyu, számtalanul sokszor hagyta el torkomat, többnyire kétségbeesetten, védelmet várva, gyógyulást remélve. Az én Édesanyám életem minden percében velem volt, van: itt él bennem, a mellemben. Hamarabb megismert, mint én saját magamat, és ez soha nem változott. Az én Édesanyám nem tartott vissza, amikor idősebb akartam lenni, abban segített, később pedig az évek visszafogásában. Az én Édesanyám csinált belőlem pasit, majd férfit és apát. Őt bántottam meg legelőször az iskolai jegyeimmal, későbbi ellenkezéseimmal, és vitatkozásaink gerjesztésével, de csak én láttam rajta a megbántást, mégis mindig kikerülte: a bánatos mosoly – ami csak az én Édesanyám arcán volt fellelhető – elszállt a füle mögé. Az én Édesanyám a legerősebb, legbátrabb ember volt, akit ismertem, mindenre tudta a megoldást. Nem volt és nincs olyan szöglete a világnak, amit ha soha nem látott, akkor is alapos véleményt ne tudott volna alkotni róla. Az én Édesanyámnak ismeretlen emberekről is megvolt és megvan a vé-

leménye, amelyek mögött mindig én vagyok, voltam. Az én Édesanyámnak egy szerelme volt és van, az én vagyok. Mert az én Édesanyám csak az enyém. Az én Édesanyám, úgy öltöztetett, hogy ha kellett, a legdögösebb legyek, úgy irányított, hogy a legsármosabb arcomat mutassam, arra ösztökélt, hogy legyek boldog. Az én Édesanyám elmondta, hogy miképpen lehet a szívet egyensúlyba hozni az ésszel, bár ő ezt megmutatni nem tudta. Az én Édesanyám jobban szeretett engem, mint én önmagamat. Az én Édesanyám úgy lett csak az enyém, hogy mindketten ezt akartuk. Az én Édesanyám nem neheztelt rám amiatt, mert én nemcsak az övé vagyok, lettem. Nem láttam bánatot az arcán, amikor látszólag osztozni kellett rajtam. Az én Édesanyám csodálatos anya. Akkor is csak az enyém maradt, amikor én már messzi vizekre eveztem. Eszembe sem jutott, hogy elhagyhat, hiszen ő az én Édesanyám. Hova is menne nélkülem? Nagy teher voltam, vagyok a hátán. Ő az, aki utat mutat, véd, gyógyít és mindig készenlétben áll. Elég tőle egy szó, egy mosoly, egy érintés és minden jóra fordul. Az én Édesanyám, aki csak az enyém, az életem boldog része. Az én Édesanyám jövőbe látó: mindig előre megmondta nekem és a választottamnak, hogy mi fog történni. Az én Édesanyám, a jövőből jött vissza hozzám, hogy engem világra hozzon. Az én Édesanyám minden volt egy személyben: ha kellett meleg dunyha, de azonnal erős ledönthetetlen bástyává is változott, ha engem kellett védenie. Ő mutatta meg, milyen az oroszlán, a tigris, de a csúszómászókat, a kígyókat, a rágcsálókat, ahogy a patkányt is, csak elmesélte. Az én Édesanyám, aki csak az enyém, az életét adta nekem. Nap, mint nap, óráról órára soha nem fáradva, várta kétségbeesett kiáltásomat: Anyu!, ami később

Anyukámmá változott. A meleg barna szeme, ahányszor meghallotta tőlem a varázsszót, azonnal fényesen ragyogni kezdett. Az én Édesanyám, aki csak az enyém, mindig velem lesz. Akkor is, amikor majd egyszer meghalok. Ha odaérek a kapuhoz, akkor majd hangosan elkiabálom magam: Anyu! Biztosan ki fogja találni, hogy mit fogok kérni tőle.

A PARAPLÉ

- Drágám, szerintem a nagyméretű esernyő, a paraplé lényegesen többet elárul magáról, mint azt első hallásra gondolnánk.

- ...

- Naná, hogy nemcsak az esőről van szó, amitől megvéd bennünket, és ráadásul az is elhanyagolható, hogy többen elférünk alatta.

- ...

- A férfi és a nő viszonyáról, az emberi társadalomban betöltött szerepéről, drágám. Sokan próbálták megfejteni, hogy az évezredek alatt, miért alakult ki a férfi-dominancia. Igazából az sem ad teljes magyarázatot erre, hogy a nők gyűjtögettek, a férfiak vadásztak, és ezáltal más lett az izomzatuk. Sőt, a kilenc hónap sem indok, bár addig és még utána egy rövid ideig gondoskodni kell az utód édesanyjáról.

- ...

- Azért, drágám, mert a nők választanak gyermeküknek apát. Többnyire olyat, aki elég erős, okos, ügyes, hiszen nemcsak a gyermekét, de az unokáját is látni szeretné a leendő anya. Az állatvilágban ezért versengenek a hímek, de a férfiak is megküzdnek a nőkért. Pontosabban előadják azt, hogy mire képesek: van, aki az izomzatát mutogatja, mások pedig a vagyonukat, vagy éppen a tehetségüket egy olyan területen, ami megbízható jólétet eredményezhet. A férfiak ezáltal állandó versengésben vannak egymással.

- ...

- Hogy a nők? Talán, drágám, de ne felejtse el, hogy a férfi lényegesen több gyermeket tud nemzeni, mint amennyit a nő kihordani. Tehát, ha van is egy kicsi vetélkedés a nők között, az közel sem annyira kemény, mint a férfiaknál. Ráadásul a női természetől sem ellentétes az osztozás, hiszen a célt soha nem téveszti szem elől.

- ...

- Hogy jön ide a paraplé? Majd mindjárt, drágám! A paraplé a méreténél fogva azt sugallja, hogy több embernek kell aláállnia. Eshet az eső, zuhoghat az égi áldás, akik a védelmében egymás mellett vannak, azok biztosan nem áznak el. A férfiak, akik méregetik társaikat, és megállás nélkül azt latolgatják, hogyan tudnák megelőzni a többieket, hogy a nő őt válassza ki, képtelenek a paraplé használatára. Természetesen vegyes páros esetén ez működik, de az már a nagyméretű esernyő puszta használatáról, nem pedig az üzenetéről szól. Gondolj bele, drágám! Ha férfiak vannak alatta, akkor ki fogja meg a nyelét, ki menjen a jobb oldalon és ki a balon? Melyiknek a feje felé hajoljon az ernyő? Az a domináns, aki tartja? Közel sem biztos, hiszen a nagy emberek fölé a szolgák igyekeznek kinyitni az ernyőt, de mégis a kezdeményezés annak a kezében van, aki a nyelet markolássza. Ezzel szemben, ha nők bújnak a paraplé alá, ezeknek semmi jelentősége nincs, csakis a praktikumnak: a nők képesek fenntartások nélkül úgy együttműködni, ha nincs a közelben férfi, akkor csak az ügyesség, a rátermettség, és egyéb tulajdonságok a mérvadók. Nem számít a társadalomban megszerzett pozíció, a javak, a látszólagos szépség, vagy éppen a nem trendi frizura.

- ...

- Ebből, drágám, több minden is következik, például az, hogy a paraplék, a nők azon tulajdonságát mutatják meg, amely képessé teszi őket, hogy egy cél érdekében a világ legtermészetesebb módján összefogjanak. Az élő világ társadalmát arra ösztökélik, hogy mindenki elérje élete célját, a boldogságot. Ami persze elég nehezen megfogható érzés, de ennek magyarázatát most elengedem jó, drágám? A nők az emberiség, és a világ egészében élnek, gondolkoznak, míg a férfiak, csak saját magukat látják, hallják, érzik. Ezért nem képesek a paraplé használatára, persze ezzel ők is tisztában vannak, drágám! Ezért próbálják kisajátítani maguknak ezt a nagyméretű esernyőt. Ezzel adják tudtukra a többieknek, hogy ők együttműködnek, és nyugodtan rájuk lehet bízni az emberi társadalmat.

- ...

- Én, drágám, nem szoktam azon törni a fejem, hogy miként jutottunk ide? Gondolom, amikor a többezer éve élő őseink még a gyűjtögetéssel és a vadászattal tartották fenn magukat, akkor alakulhatott ki ez a tulajdonságunk. A vadászat, ugyan esetleg megkövetel egyfajta együttműködést, de az állat életét többnyire egy ember nyila oltja ki, aki ráállva az elhullott vad hátára, hatalmas üvöltéssel közli mindenkivel erejét, bátorságát, ügyességét. A gyümölcsöket, gyökereket kereső nők a megszerzett élelem elérésénél mindent csoportosan végeztek. Ha az egyik több gyökeret talált, akkor cseréltek, hiszen a másiknak jobb szeme volt a gyümölcsök fellelésében. Közben pedig – miután nem lesből kellett le vadászni az általuk gyűjtött ennivalót – beszélgettek. Rájöttek, hogy problémáik hasonlóak, pedig nem mindegyiknek olyan ügyes a társa, hogy nagy vadat tudna elejteni. Amikor elérték a mezőt, az erdőt, és magukra maradtak, már úgy

beszélgettek, mint azok a testvérek, akik közül nincs senki, aki állandóan elől állna. Talán így alakulhatott ki az, amiben most élünk, gondolom én, de közel sem biztos, hogy így van. Mindenesetre, drágám, a paraplé sok mindent elárul.

- ...

- Például azt, hogy ha már egy csoport vezetését nézzük, akkor a nők vagy a férfiak jobbak az irányításban?

- ...

- Na, látod, erre nem lehet egyértelmű választ adni. Azt hiszem, békeidőben inkább a nők azok, akik az együttműködés képességének birtokában jobb életet tudnak biztosítani társaiknak. Nézzük a nagyon ismert ókori egyiptomi Hatszepszut fáraónőt. Uralkodása alatt virágzott az ország gazdasága, a kereskedelem soha nem látott mértékben gazdagította Egyiptomot. Más fáraók háborúval próbálták ugyanezt elérni, de ugye nem kell bizonygatnom, hogy a békés építkezés, mindig tartósabb eredményt hoz.

- ...

- Igazad van, drágám! Nőknek is lehet férfi tulajdonságuk és fordítva. A mai társadalmakban ez egyébként is elég erősen nyomon követhető, de azt gondolom, a férfiak nem fognak teherbe esni, nem élik meg a gyermek világrahozatalának élményét, és bár lehet számtalan gyermekük, de soha nem fognak tudni úgy viselkedni, érezni, mint egy anya. Az anya gyermeke életét soha nem fogja kockáztatni, inkább a sajátját adja ezerszer is, mint egyszer a fiáét, lányáét. A férfi ugyanakkor valamely, általa magasztosnak vélt cél érdekében majdnem bármire képes, miután azt hiszi magáról, hogy előre- és széles távlatokban lát.

- ...

- Ó, drágám! Én, aki inkább hímsoviniszta vagyok, dehogyan marasztalom el társaimat. Hiszen - visszatérve a parapléra - kik azok, akik ezt a nagyméretű esernyőt hordják, használják? A férfiak. Ti, drágám, lehettek jók az együttműködésben, meg minden ilyen hókuszpókuszban, ha mi nem vagyunk ott mellettetek, azonnal kitör a pánik vagy a káosz. Ha mi megjelenünk valahol, akkor az ott lévő nők azonnal felemelik fejüket a munkájukból, és biztatást várnak. Ha ez fordítva történik, akkor mi, férfiak, oda sem nézünk, és csináljuk tovább, amit elkezdtünk. Persze közben tökéletesen tisztában vagyunk azzal, hogy kit és mit néz, és milyen arcot vág a nő.

- ...

- Jó, akkor nem folytatom, ezt egyébként is már sokszor hallottad tőlem, drágám!

- ...

- Az van, hogy én a nőket szeretem, a nők pedig a férfiakat. És ez így van rendjén. A paraplé üzenetét pedig olvassa az, aki éppen ráér, de az eső ellen nagyon is jó, mert ketten is alá lehet férti, és száraz időben sétatotnak is használható.

- ...

- Na, igen. Ha majd egyszer meghalok, drágám, akkor a paraplémat rakjátok mellém. Így ha netán ott a halálban nem lesz nő a közelemben, akkor a paraplé majd odavarázsolja, ha mást nem, a tulajdonságaikat mindenképpen.

FIDIBUSZ

- A gyertya és pipa gyújtására használatos papírhenger, drágám. Te is tudsz ilyet csinálni. Fogom ezt a papírfecnit, és lassan, óvatosan, szoros hengerré csavarom. Ez a fidibusz.

- ...

- Ajaj, nagyon sok jelentése van, drágám. Gondolj bele, ha történetesen el szeretnél valamit felejtetni, akkor mit teszel? Mindent megsemmisítesz, ami emlékeztetne arra az esetre vagy az adott személyre. Ha a lelkedben van egy mérgező történet, akkor kiírod magadból, és azt a papírt égeted el, ami magán viseli az esetet. A számítógéppel ugyanezt teszed, miután az a modern papír. Ha nem is tudod ez utóbbit összehengergetni, annak a fidibusz-élete teljesül be.

- ...

- Nem, drágám, még folytatom. A meggyújtásnak, elégésnek is különböző módjai és következményei vannak. Azért érdekes a fidibusz, mert abban az információ bele van szórítva, láncolva, és úgy semmisül meg. Ha a papírlapot kitevítve égeted el, és így gyújtasz be a kandallóba, akkor a betűk, a szavak, a mondatok, végül az egész történet, a füstbe vegyülve jöhet be a szobába, rakódhat rá a kályha belsejére, és mint egy kitenyészett vírus, átalakulva fertőzhet meg. A papírhengerből nincs menekvés. Az is veszélyes lehet, ha a cigarettára, pipára rágyújtasz vele. Hiába akarsz szabadulni attól, ami benne van, egy része azonnal a tüdődben landol, és csodálkozol, hogy még mélyebbre ágyazta be magát, mint annak előtte volt. Tehát a fidibusz, drágám, egy olyan

megsemmisítő alkalmatosság, ami ahhoz kell, hogy újra és újra, tiszta szívvel lélekkel kezd életedet. Születésünk után megszámlálhatatlanul sokszor fordul elő, hogy valami, vagy valaki esetleg egy eseménysor annyira eluralkodik rajtunk, hogy már nem találjuk önmagunkat. Ilyenkor érzed azt, hogy ha nem történik meg a változás, akkor leugrasz a hídról, világgá mész, esetleg úgy berúgsz, hogy elfelejtesz mindent. Ezt mind a fidibusz teszi veled. Ő az, aki göngyöli bened a teleírt papírlapot, hogy utána megsemmisüljön. Aki nem ismeri, az elkövethet olyan hibát, számárságot, tragédiát, amit – ha lehetősége van rá – megbánhat. A fidibusznak varázserenje van. Ha tele van a hócipőd, és már nem tudsz így élni, akkor fogj egy papírfecnit, és göngyöld össze olyan szorosra, amilyenre lehetséges, képzeld el, hogy benne van minden rossz, az összes keserűség, ami mételyezi lelkedet, máris könnyebben fogod magad érezni. Mire végzel a többi fidibusszal is, és tűzbe dobod őket, addigra az ég is kiderül.

- ...

- Azért nem mondtam eddig, drágám, mert mellettem neked erre nincs szükséged.

- ...

- Hiszem, vagy nem, így gondolom, de itt van a zsebemben a jegy, amit kaptunk a múzeumban. Csinálok belőle egy fidibuszt.

- ...

- Az első időben, drágám, ha majd egyszer meghalok, biztosan hiányozni fog a fidibusz, hiszen tele leszek feszültséggel, és olyankor az ember lényegesen hamarabb telítődik, mint amikor megszokott mederben folyik az élete. Ráadásul, azt nem tudom én sem előre megmondani, milyen a ha-

lálban halni, ezért keresek olyan kapaszkodókat, amelyek átsegítenek az új dimenzióban való létemhez. Közben el is készült. Látod, drágám, mennyire szép lett! Mindkettő vége hegyes, a közepe duzzadt. Tele van miazmával, ami nem tud belőle kijönni, hiszen a hegyes részen nem fér ki belőle. Gyere, csókolj meg!

- ...

- A fenébe a fidibusszal. A csókod a világ minden göngyölt papírjánál is többet ér, drágám!

DRÁGÁM, NEKEM 19

- A 19-es szám mindennek a kezdete és a vége, az élet szerencséjének a próbaköve. Ha szerencséd van, akkor a következő lapod alsó lesz, ami kettőt ér, és nyertél a huszonegyyel. Ezen a lapon kívül azonban még hét másik van, tehát az esélyed 12,5 százalék: ez több mint a tíz, de kevesebb, mint szeretnéd. Mégis, ha van benned mersz, akkor ráhúzol. A 19-es szám szomszédjai sem jobbak. A húsz kifejezetten szerencsétlen: ebben a konstellációban befejezett érték. Vesztos vagy, nincs menekvés. Tehát a 19 a jobb. A tizennyolc csak látszólag mutat nagyobb lehetőséget: az esélye 25 százalék, és mégis ha választanom kellene, akkor a 19 volna a nyerő.

- ...

- Azért, drágám, mert tizennyolc önmagában, még soha nem szakította át a célszalagot. A 19-es szám olyan véletlenszerűséget hord magában, ami egyben a sors kikerülhetetlenségét is jelzi. 19 nem jön csak úgy eléd. Tudat alatt úgy akarod, hogy nincs ilyen szám. Ehhez kell az a látszólag kiszámíthatatlan történet, ami által éppen ebbe botlasz bele. Mondom látszólag, mert egyébként törvényszerű, kikerülhetetlen. Ezért, ha már ott vagy, és nézed a 19-et, akkor meggyőződésed: ez benne volt a levegőben, a lelkedben, a sorsodban, tehát természetesen találkoznodok kellett.

- ...

- Nem, drágám! Csak a 19 ilyen. Kezdd el hangosan számolni. Mikor kiejted a szádon, hogy 19, akkor felemeled a hangod, mintha a szám után vessző lenne, aztán veszel egy nagy levegőt, és azt mondod: húsz.

- ...

- Mert a tudatalattid leengedi a sorompót, ezzel jelezve, hogy valami fontos dolognak a végére értél. Életünk folyamán tengernyi esemény történik velünk: mindig elindul valami, hogy aztán a végére érjen, mint legvégül az életünk. Minden alkalommal a 19-sel találkozunk. Amikor gyermekként megtanulsz beszélni, és mint akit felhúztak, nyomod a szöveget, ami érthető, hiszen élvezed, hogy végre megértik, amit karattyolsz, ott vagy a 19 előtti sorban. Aztán egyszer elfogynak a szavak belőled, és már nem lesz annyi közölnivalód. Mondandód van, de annak a nagyobbik részét magaddal beszéled meg, akkor szembesülsz a 19-cel. Később minden területen fellelhető ez a gondolat.

- ...

- Van, amikor jó, máskor pedig rossz, drágám. Ha számodra kedvezőtlen folyamatnak vagy a része, akkor jó, mert végre elértél a 19-hez. Ha viszont életed szerelmes időszaka botlik bele ebbe a számba, ami tulajdonképpen fogalom, miszticizmus, tapintható stáció, tehát egy olyan, ami életünk része, és ezáltal egyek vagyunk vele, ekkor legszívesebben kitörölnénk. De amint ezt elmondtam, drágám, máris javítanom kell magam, mert ilyenkor is jó, ha elérkezik.

- ...

- Igen, úgy van! Szeretem a 19-et. Szeretem, mint a sarokkővet, mint a kanyart, mint a csúcsot, vagy az ajtót, a kaput és a hasonlókat. Az egyenesekben a száguldás szemfényvesztést okozhat, nincs idő semmire. Ha szenvedsz, akkor azzal vagy elfoglalva, és észre sem veszed, ami körülötted zajlik. Ha boldogságot érzel, akkor pedig annyira bele vagy süllyedve a saját rózsaszínűre festett lelkedbe, hogy ha ettől eltérőt látsz, talán még dühös is leszel, mert úgy gondold, nem értékeli körülötted az élet szépségét. Eszedbe sem jut a

19. Pedig ott van a kanyarban, a kapualjban, a sarkon, olyan, mint egy kő. Rádadásul mindig időben áll eléd. Sorsszerű? Talán. De inkább azt mondom, hogy itt a mellünk mögött, a szívünkben, a lelkünkben létezik. Szükségünk van egy kicsi körbenézésre, mások felfedezésére, a világra való rádöbbenésre, saját nagyságunkra, kicsiségünkre, szerepünk meglátására, elhelyezésére, és még hasonló érzések megismerésére ahhoz, hogy életünk teljes legyen. Ezzel segít bennünket a 19-es szám, hogy létünk egyensúlyát, a harmóniát megtaláljuk.

- ...

- Ez nem varázslat, hanem csoda, drágám! Valaminek a végét mutatja és hozza el, miközben a folytatás következik. Gondolj vissza a számolásra! Amikor elérsz a 19-hez, és felemeled a hangod, veszel egy mély szippantást a levegőből, de véletlenül sem állsz meg, folytatod. Azt mondod, hogy húsz. Persze azt már más hangon és érzéssel, mint az előtte lévőket. Ezért alig egy-két szám után elveszted a fonalat, és akaratlanul az öt, hat, meg a többinél jársz, így kezdesz ismét robogni életed egyenes-, vagy autópálya-szerűen megépített, alig kanyarodó szakaszán. Tehát, mint mondtam, úgy zársz le egy időszakot, hogy közben friss oxigénnel teli levegővel megtöltött tüdőddel, energiával telve, optimistán haladj tovább.

- ...

- Naná, hogy ez sokszor lelkileg megviselhet. Nem tudni előre, hogy mennyire nagy és veszélyes a kanyar, vagy az a sártenger, amiben dagonyázva kell elhagynod a 19-et. Van, amikor simán átugrasz rajta, és boldogan, felszabadultan élvezed az új, gyors, sima felületű utat. Máskor meg úgy érzed a 19-ből nincs menekvés, pedig van, mindig van. Csak végig kell járnod azokat a stációkat, amelyeknek előzőleg te ágyaztál meg, és ez, drágám, nagyon jó.

- ...

- Azért, mert így kerül életed egy-egy szakasza egyensúlyba. Amíg ez nem történik meg, addig keringhetsz, kovácsolhatod a kő által eltört kerekedet, lapátolhatod a sok szart magad alól, de csak a 19-es szám hozza a megváltást. A hús akkor tud kijönni a szádon, ha végeztél vele. Az élet nagyon sok egytől húszig számból áll. Ezek a számsorok hordják sikereinket, bánatainkat, mindent, ami életünk megélését jelenti. A 19 tulajdonsága okán az előtte lévőkötől függően a leghosszabb, vagy a legrövidebb, a leghangosabb, esetleg a leghalkabb tud lenni. Annyira sokszerű az életünk, hogy nincs kettő azonos 19 előtti számsor, és mindegyik 19 más-milyen. Előfordul, hogy már előre jelzi jöttét, amikor még monddod a tizenhatot, a tizenhetet és a tizennyolcat, de igazából a 19-et várod. Máskor úgy ér el, mint a derült égből a vilámcsapás, vagy mint amikor a saját szelvényeden meglátod az ötöslottó nyerőszámait. Mindegyik esetben nagy levegőt veszel, és egy pillanat alatt elfelejted, ami mögötted van. A jövőre figyelsz.

- ...

- Értem én, drágám, de nem feltétlenül a memóriára gondolkok, hanem az érzésekre. Arra, ami soha nem múlik el belőlünk. Az embernek ama tulajdonságára, ami emberré tett bennünket. Bár, meg kell mondanom, miután ez uralkodik egész lényünk felett, mindenre hatással van.

- ...

- Igen, ebben sem vagyunk egyformák, drágám! De a 19-es egy közös számunk: van, aki megosztónak tartja, és ezáltal azt mondja rá, hogy közösségellenes, mások pedig kiegyenlítőnek, olyanoknak, akik elsimítják, lerendezik az ügyeket. Ez is a természetéből adódik, hiszen, ha jó és izgalmas, számodra

kellemes időszakban vagy, akkor kinek hiányzik a 19? Vinné el az ördög! – gondolnád, ha éppen eszedbe jutna. Ha pedig egy nagyon rossz élethelyzetben leledzel, annyira vágysz a mágikus számra, hogy ha lenne hozzászóló ima, biztosan naponta fohászkodnál. Észrevetted, drágám? Sokszor előfordul ilyen és olyan is az életedben, mégis minden alkalommal úgy nézel a 19-re, mint amikor először megláttad, annak ellenére, hogy ő ugyanaz. Talán te is ugyanaz vagy, de csupán csak ezen a területen. Amikor aztán elérkezünk az utolsó 19-hez, az pontosan úgy történik, mint előtte, csakhogy ez az összes addigi életedet gyűjti egy egyenesbe. A végső és kitörhetetlen 19-et várod, vagy nem, akkor bukkan fel a kanyar mögött, amikor ő vagy éppen a saját sorsod akarja. Ezt még senki nem tudta megmondani. Az viszont biztos, hogy az a 19-es szám a legnagyobb hatású: egy életre szól, és ezáltal, szerintem felejthetetlen.

- ...

- Én, drágám, ha majd egyszer meghalok, előtte megpróbállok gyorsan számolni.

- ...

- Azért, mert így talán több 19-et megismerhetek az utolsó előtt, és így vele már könnyebb dolgom lesz.

- ...

- Igen, az is egy megoldás, hogy lassan vegyük sorra a számsort, hogy minél később érzünk a végére, de ez nem az én stílusom. „A stílus pedig maga az ember” – mondta Buffon grófja.

AZ ÉLET

- ...

- Hát, drágám, ez egy fogas kérdés. Ki tudna választ adni arra, hogy hiányozni fog-e neki - ha majd egyszer meghal - az élet?

- ...

- Azért, drágám, mert csak akkor hiányzik valami, vagy valaki, ha rosszabbat kaptál, vagy kedvezőtlenebb helyzetben vagy. Ezért szoktam kérdezni tőled, hogy eszedbe jut-e a régi házunk? Vagy mikor nyáron, a Balatonon nyaralunk, akkor a több évvel ezelőtti tengerparti heverésésünk? Amikor aztán azt feleled, hogy még véletlenül sem, akkor tudom, ami most van, az mindennél jobb azoknál. És ez, drágám, az élet összes területén nyomon követhető. Ha igazán szerelmes vagy, akkor véletlenül sem jut eszedbe régi kedvesed. Bezzeg, ha a lila köd felszáll, azonnal ott terem lelked ablakában az érzés, és onnan integet. De elég, ha egy hétköznapi példát említek: Milyen volt a tegnapi vacsora?

- ...

- Igen, szerintem is felejtős. Ugye milyen sokat beszélgettünk az elmúlt hétvégéről?

- ...

- Amikor a finomságok garmadájával megterített asztal várt bennünket.

- ...

- Ezzel csak azt szerettem volna elmondani, hogy az élet is akkor fog hiányozni nekem, ha rosszabb helyre kerülök, mint amiben itt benne vagyok. Erre pedig akkor tudom

megadni a választ, ha már ott leszek, vagy ha valaki előre elmeséli mi vár ott rám. Addig pedig, drágám, csak beszélgetni tudunk róla, és képzelőerőnket használva, megpróbáljuk kitalálni a kapun túli világot.

- ...

- Kezdem az elejéről?

- ...

- Majd igyekszem rövidre fogni.

- ...

- Tudom, hogy téged ez nem igazán érdekel. Kérlek, meg ne változzál, mert ilyennek szeretlek. Na, meg olyannak, aki azért meghallgat engem.

- ...

- Szóval sok bajom van ezzel az egész felvetéssel. Nemcsak az, hogy semmilyen olyan tudománynak nincs helye a halál és az élet tartalmának keresésében, amit eddig bizonyított-nak tekintünk, hanem a halál mítoszának megfogalmazásával is adósok vagyunk. Ha azt nézem, hogy több milliárd évvel ezelőtt egy falánk baktérium mutációjából lettünk mindnyájan, akik ezen a bolygón vagyunk, és az elmúlt idő alatt mennyien haltak meg, pusztultak el, ráadásul sokan éppen ezzel segítve a jelenlegi képünket, fejlettségünket, akkor miről is beszélek én neked? És mégis, talán éppen azért, mert a sok mutáció után olyanok lettünk, hogy képesek vagyunk távlatokba gondolkozni, azt gondolom helyesnek, ha keressük a helyünket. Nemcsak a jelenben, hanem a jövőben is. Az élet után a halál következik. Azt a kérdést fel sem merem tenni, hogy biztos ez? Mert milyen is a halál? Az arisztotelé-szi öt, majd a hozzájött négy érzékszervünk megszűnik úgy működni, ahogy az életben élők kapcsolatot tudnak terem-

teni. Sőt, a szerves organizmus is feloldódik az anyatestben, a Földben. Ezt mind tudjuk. De kérdezem én, ha elromlik a rádiód, akkor az adás is megszűnik? Vagy csak a készüléknek járt le az ideje. Mi, emberek csak úgy tudunk gondolkodni, ahogy élünk, látjuk magunkat. A mondás is így szól: Ki mint él, úgy ítél. A hollywoodi filmekben a lények majdnem mindegyike, aki a világ nem ismert tájékáról érkezik hozzánk, a földlakókhöz hasonlít, tehát az emberre. Nemcsak az organizmusa, hanem az érzései is. Pedig, ahogy mi itt megszülettünk és kialakultunk, annyi véletlenszerűen létrejött mutációk kapcsán lettünk, amelynek szerintem gyakorlatilag nem lehetséges a másolata. Ha valaki ki tudná számítani, hogy mennyi a valószínűsége, hogy ez még egyszer megtörténjen, akkor olyan szám jönne ki, ami leírva végtelen hosszúságú lenne. Ez a biológiai énünk. Csak hogy itt van a lelki, a szellemi, ami valami egészen más. Ezt mindenki hite szerint döntheti el. Mindenesetre isteni csoda az, ahogy mi, emberek képesek vagyunk előre tervezni, sőt még azt is megfejthetjük, hogy az, ami igazából az énünk, ami láthatatlan, de mindent meghatároz, milyen utat járhat be. Gondolj bele, drágám! Ott van valahol benned ez az energia, amit léleknek nevezünk és ezt az organizmusunk agyával próbáljuk megfejteni. Miközben ő az, aki emberré tesz bennünket.

- ...

- Nem annyira bonyolult ez. Mindenesetre ahhoz, hogy a kapun túli világról vajmi elképzelésünk lehessen, meg kell próbálnunk megismernünk a tulajdonságait. Vajon csak egy biológiai lényhez kötődik, vagy olyan, mint az esőcsepp? Ő is a Föld vízháztartásának a része? Az egy csepp sok mindent képes csinálni, de a társai nélkül semmit. Talán, esetleg

a lélek is megszületik. Ha ez így van, akkor képes meghalni. Ebben én nem hiszek, hiszen az érzelmi energia más, mint a biológiai szerves anyag. Az energia nem vész el, csak átalakul – bizonyította Einstein, és ezt az energiamegmaradás törvényében rögzítette is. Ehhez képest a lélek olyan energia, amely emberi érzelmek hordozója. Ez nemcsak elveszni nem tud, hanem mindig nagyobb és erősebb lesz. Tehát, az a kérdés, hogy az, aki én vagyok, aki majd leveti az élet köntösét, ha majd valamikor meghalok, hova fogok menni és hiányozni fog-e nekem evilági énem?

- ...

- Nem olyan komplikált ez, drágám! Inkább érdekes, igaz?

- ...

- Oké, folytatom. Ehhez kapcsolódik a felvetésem. Az életből a halálba csak a testünk megy, vagy a lelkünk is? Aztán, ha a halálban lehet halni, akkor az meddig tart? És mi van utána? Egyáltalán biztos az, hogy az élet van elől, nem pedig valami más, esetleg a halál? Ha elképzeljük, hogy nincs testünk, nem vagyunk éhesek, szomjasak, nincs fájdalmunk, nem fázunk és izzadunk, de sorolhatnám testünk további jelzéseit is, ha nem csak az van, amit egyszerűen szeretetnek nevezünk, vagy annak az ellenkezőjével tudnám jellemezni, akkor nem mindegy, hogy melyik részben vagyunk éppen? Az életben, vagy a halálban, esetleg valami másban?

- ...

- Persze, igazad van, drágám. A lélek minden olyan tulajdonsággal bír, ami nem része testünknek. Tehát a félelem is az, na meg a boldogság, az öröm, a nyitottság, zárkózottság, és még megannyi érzés. Ezek mind azok a tulajdonságok, amelyek az igazi emberi lényünket jellemzik. Ha ezt nézzük,

és elfogadjuk, hogy lelkünk – nevezzük ennek, mert nincs rá jobb kifejezés – nem él, nem tud halott lenni, hanem VAN – így kihangsúlyozva nagybetűkkel – akkor hol és mi fog hiányozni nekem? Nagyon sokan elmondták, hogy csak a testünk hal meg. Elhasználódik. Valami kórság esik bele, vagy balesetet szenved. Vannak kultúrák, ahol azt vallják, hogy a lelkünk más élőlényekbe bújik bele. Én ezt nem hiszem. Az a mélyen érző, szociális, a legősibb alapvető emberi tulajdonságokat hordozó, láthatatlan, megfoghatatlan, de tapasztalható valami, ami befolyásolja az egész emberiség jelenét, jövőjét, az csakis kizárólag az emberé. Gondolj bele, drágám, hogyan lehetne egy szúnyognak – ami a maláriát hordja magán – lelkiismeret-furdalása?

– ...

– Az van, drágám, hogy ha folytatom ezt a gondolatsort, akkor végül is teljesen mindegy, hogy éppen hol vagyok. Ha olyan a természetem, hogy jellemzően szeretettel fordulok környezetem felé, akkor nagy valószínűséggel azt is kapom vissza. Ha netán nem, akkor az csak itt, az életben jár egy kevés kellemetlenséggel, fájdalommal. A halálban – ahol az arisztotelészi érzékszerveink már nincsenek velünk – nem számít. Tehát nekünk, drágám, ha a lényünket meghatározó lelkünkre gondolsz, akkor teljesen mindegy, hol vagyunk, pontosabban, mindig ugyanott világítunk. Csak van, amikor egy organikus, szerves testben, máskor pedig ki tudja merre és miben? Mindenesetre érdekes lehet, ha – tételezzük fel – apró pontokként éljük lelki életünket. Vagy éppen egy nagy kolónia tagjaként együtt pulzálunk a többiekkel, és ha éppen elégünk van, akkor keresünk egy újabb emberi testet. Az evolúció minden felvetését törvényként tisztelő

azt állítják, hogy a kényszerűségből adódó alkalmazkodás tett bennünket olyanná, mint amilyenek vagyunk. Ebben sok igazság lehet. De ha az üveget meg akarjuk tanítani arra, hogy csináljon magából tölcséert, akkor az csak úgy lehetséges, ha megoldaszttjuk. De mondhatnám magunkat is, akik mindig szeretttünk volna a saját erőnkéből repülni, mint a madarak, de képtelenek voltunk rá. Persze feltaláltuk a repülöt, de az már az agyunk következménye. Tehát szerintem ahhoz, hogy tudjunk alkalmazkodni, kell egy alapvető affinitás, érzék is: lelkünk tulajdonságai, mint a szeretet, gyűlölet, együttérzés, lelki fájdalom, és még megannyi érzés, amelyeket nem hiszem, hogy az első mutáns baktériumból kifejlődött ember az évmilliók alatt csak úgy megszerzett. Az én felfogásom szerint azok már elötte is megvoltak. Ezek energiák: érzellemmel vezérelt, feltöltött energia, aminek a testünk csak többek között azért kell, hogy ezt leírhasam. Persze az is elképzelhető, hogy mindez csak okoskodás. És akkor mi van Drágám? Mikor érezzük jobban magunkat a bőrünkben? Akkor, ha azt gondoljuk, hogy az élet után nincs semmi, vagy akkor, ha azt tudjuk, hisszük, hogy ez csak egy átmenet? Mármint a lelkünknek, ami ha a szemedbe nézek, azonnal összefonódik a Tieddel.

- ...

- Ugye milyen jó érzés? Szeretsz?

- ...

- Én is téged.

- Gyere, drágám! Igyunk valami lazítót, és együnk egy finom ínycségeet. A testünknek van szüksége rá, a lelkünk rendben van, igaz?

- ...

- Szóval, ha majd egyszer meghalok, akkor sajnálni fogom testem részeit.

- ...

- Azért, drágám, mert szeretem, mindent szeretek magamon. Nincs olyan részem, ami ne lenne kedves a lelkemnek.

- ...

- Nem tévesztettem el, drágám! Lelkem is megszeretheti szerves öltözékét, sőt, még nagyon is ragaskodhat hozzá. Ezért polemizáltam olyan sokat ezen a kérdésen, drágám. A végére nem jutottam sehová, de szép és jó út volt.

AZ ESŐ

- Nem is tudom, drágám, hogy hiányzik vagy sem, de az biztos, hogy nekünk, az embereknek mindig jó.

- ...

- Hogy miért? Elmondom.

- ...

- Természetesen nem hosszan, mert az engem sem inspirál, ha bealszol.

- ...

- Örülök, hogy andalító a hangom, bár a tartalom lehetne annyira érdekes, hogy ébren tartson.

- ...

- Nem, dehogy veszekszem. Hiszen, ha másként nézem, akkor nagyon megtisztelő számomra, hogy mondataim hallgatása közben egy másik világba, az álmok birodalmába repülsz.

- ...

- Nincs okunk szárnyakat növeszteni, drágám! Messze van még az eső.

- ...

- Hát, igen. A sötét felhő ígéretet mutat, de sajnos, bőven hazaérünk, mielőtt ideérkezik fölénk, pedig ezt szerintem, többek között, nekünk küldték.

- ...

- Ezt szerettem volna elmondani, drágám! Ha érdekel, akkor elkezdem.

- ...

- Nem azzal indítok, hogy a májusi eső aranyat ér, mert ezt

mindenki tudja. Szerintem ezt a mondást úgy kellene módosítani, hogy az eső életet hoz. És nem azon oknál fogva, hogy az élet bölcsője a víz, és a testünk hetven százaléka szintén folyadék, hanem azért, drágám, mert az eső az, ami újra és újra a születésedet hozza el. Az jut eszembe, amikor keresztanyám a nagykonyhában, a sparhelten főzte a pálinkát. Fával tüzelt. Egy nagyobb fazék volt a karika helyére rakva. Benne, keresztapám által készített, háromlábú, kicsi alkalmatosság, amelynek tetején egy kisebb lábas. A fazékon fém vajling, amiben lévő vizet folyamatosan hidegre cserélte, a réseket pedig konyharuhával kötözte körbe. Az edényben fortyogó cefréből a pára elindult a vajling hideg fenekének irányába, és onnan beleesett a kicsi lábasba. Ezt többször megcsinálta, és végül elkészült a pálinka, amit próbaként egy evőkanálban meggyújtott. Ha majdnem teljesen elégett, akkor tűrhető lett a minősége. A párlat mindazt hordta magával, amiből lett, így érezhettük a körte-, a cseresznye ízét, vagy a törkölypálinkában a szőlőét.

- ...

- Az eső, drágám, szintén egy pálinkafajta. De nem ám egy hétköznapi, hanem olyan, amelyben minden benne van, a Föld megszületésétől kezdődően. Amikor egy apró sejt elkezdett a napfényből oxigént termelni, amelynek hatására víz keletkezett, azonnal elindult az információk gyűjtése, ezeket pedig az eső mint egy koncentrált pára, juttatta el hozzánk. Gondold el, drágám, hogy amikor a napsütés hatására pára keletkezik szerte a világon, és az felszállva felhőként fölénk száll, mennyi olyan tudás birtokában lehet, amiről nekünk még elképzelésünk sincs. Bennük nemcsak a jelen kor, hanem több száz-, ezer-, sőt milliőeves kultúrák nyomata, esszenciája lelhető fel. Csak,...

- ...

- Drágám, csak annyit kell engedned, hogy a tudatod, a lelked befogadja.

- ...

- Nem fogsz egyiptomi nyelven beszélni, sőt kínaiul sem, ha csak meg nem tanulsz. De a tested és a tudatod víztartalma beszélgetni fog azzal a testvéredel, akit a felhő hozott. Aztán, ha jónak tartja, akkor egyesül veled.

- ...

- Persze, ihatod is. De elég, ha kiállsz az eső alá, tátott szájjal felnézel a felhő felé, és élvezed az érzést, miközben átadod magad annak a végtelen sok információnak, amit kapsz. Lány víz, ami jó mosásra, tisztálkodásra, öntözésre egyaránt. De hidd el, drágám, nem emiatt igyekeztek a régiek összegyűjteni az esőt. Az a ruhanemű, amit esővízben mostak, egészen más viseletet kölcsönzött: nemcsak jobb lett az illető hangulata, életkedve, hanem valahol ott bent, nagyon mélyen ráébredt arra, hogy nincs egyedül. Tudatosult benne, hogy előtte számtalanul sokan éltek már, mint ahogy utána szintén fognak. Ettől egyrészt aprónak, másrészt pedig nagynak érezte magát. Kicsinek azért, mert egy ember a Föld történetében tényleg egy alig látható valami, miközben mennyire nagyszerű érzés tudni azt, hogy annak vagy a része, aki már több millió éve és még ezután is ugyanolyan lelki problémákkal küszködik, és a boldogság madarát szintén hasonlóan kergeti, mint ő. Az eső, ami éppen téged talál meg, mindig tudja, hogy mi hiányzik neked. Mert azt mondanom sem kell: nincs kettő egyforma égi áldás. Bentről, a szoba ablakán túlról ebből nem észlelsz jóformán semmit, de amikor kiállsz alá, és engeded, hogy végigfolyik az arcodon,

a hátadon, az egész testeden, és érzed a cseppek csapódását magadon, akkor majd megtapasztalod, hiszen benned fog egyesülni és tudatosodni bolygónk minden öröme és bánata. Azért mondtam, drágám az örömet előre, mert elsősorban ezt fogod érezni, hiszen a bánat is lehet az öröm forrása. Erre is az eső tanít meg.

- ...

- Dehogyan fogsz megfázni, drágám! Nem napokig áztatod magad, nincs rá szükség. Érezni fogod, amikor teljesen kiürül a lelked, és új élményekkel, információkkal telik meg, és a felszabadult boldogság jár át, szinte madarat lehetne veled fogatni, annyira könnyű leszel. Mindenem nevetni fogsz. Nem kérdezel senkitől, magadtól sem semmit. Nem fog érdekelni a világ sorsa. Ha addig fájdalmaid voltak, úgy elhagynak, hogy a hátukat sem látod. Az élet öröme, a világ napsugaraiból vett éltető ereje, minden mást elűz belőled.

- ...

- Sajnos, drágám, örökké nem tart, csak egy ideig. De nem kell emiatt bánkódnod, mert mire teljesen odalennél, jön egy újabb eső.

- ...

- Afrikában? Ott, drágám, általában évenként egyszer esik az eső. Az ember lelke hihetetlen teljesítményre képes. Amikor a sok napos szárazság után megérkezik a várt felhő, és rázúdítja a Föld üzenetét a lentiekre, már annyira ki vannak éhezve az élményre, hogy lényegesen mélyebben ívódik az élet igénye az ott élőkbe, mint nálunk. Olyanok, mint a teve: a dromedár csak a púpjában elraktározott zsírból iszik, táplálkozik, míg az ember a lelke mélyén elraktározott érzésekből.

- ...

- Drágám, nincs különbség a téli eső - ami a hó -, és a nyári között. Mindegyik ugyanazt teszi veled, ha te is azt szeretnéd. Ez az élet egyik lehetősége, hogy kívül-belül megtisztulva, rendszeresen meg tudj újulni.

- ...

- Ha majd egyszer meghalok? Igen, és százszor is igen, hiányozni fog az eső! Nagyon. Szeretném, akarom, hogy ott a halálban is legyen, és ihassak belőle, miközben az esőcseppek verik, paskolják az ott létező valómat.

A MESÉK

- Szeretem a meséket, drágám. Sok mesét olvastam. Még felnőtt fejjel is alig volt olyan, amit kihagytam. Később én is írtam gyerekeknek szóló történeteket, na meg a hozzám hasonló felnőtteknek is.

- ...

- Azért hoztam szóba, mert azon gondolkozom, hogy igaz-e, hogy mese?

- ...

- Hát az, amit annak tartunk, drágám!

- ...

- Nem vagyok biztos benne, hogy az. Mert hogyan alakulhat ki bennünk a fantázia világa? Miért azokat az eseményeket találjuk ki, amiket leírunk, elmesélünk, és miért olyan figurákkal, akiknek a láttán máris kitalálható, ki a gonosz, és melyik a jó ember? Erre, drágám, könnyen felelhetünk, ha éppen a Piroska és a farkast vesszük elő, de most már fel sem tudom sorolni azokat a történeteket, és az abban szereplők alkatát, fizimiskáját, akik egy ideig uralják a mesék birodalmát.

- ...

- Azért tartom ezt érdekesnek, drágám, mert eszembe jut Platón barlanghasonlata. Nem elképzelhető, hogy azok, akik kitalálják, pontosabban leírják, lerajzolják ezeket a furcsa élőlényeket és elmesélik a velük megtörtént eseményeket, mindezt nem az ujjukból szopták ki? Platón azt mondja: képzeljük el, hogy egy kisgyermeket egy barlang mélyén lekötözve tartanak fogságban. Az, ami a világban történik és van,

annak az árnyékát látja a barlang falán, ezt hiszi valóságnak. Aztán egyszer kioldozzák a kötelekeit, és kiviszik a barlang elé. Megijed, tágra meredt szemekkel nézi a világot. Van, aki azonnal vissza szeretne menni az ő megszokott valóságába, a barlang mélyére, míg mások legszívesebben belevetnék magukat a színes, eddig általuk elképzelhetetlennek hitt kinti létbe. Persze, mindegyiket visszaviszik.

- ...

- Még van folytatása az elméletnek, de itt abba hagyom, drágám. Csak egy kérdést teszek fel: És ha velünk is ez történik?

- ...

- Mikor, mikor? Amikor kezdedbe veszel egy könyvet, például A Gyűrűk urát, vagy éppen a Star Trek következő filmjét nézed, de mondhatnám a Csillagok háborújának a történetét, lehet, hogy ez az egész nem kitaláció, hanem a valóság, amit azok mertek meglátni és leírni, akik már voltak kint a barlang előtt.

- ...

- Persze, drágám! Mi is tapasztaltuk ezeket, de miután visszahozták a sötétségbe az árnyak elé, azonnal megpróbáltuk elfelejteni. Azt gondolom, ezért nem idegen tőlünk az, amit olvasunk, látunk, amikor elénk kerülnek ezek a mesék. De beszélhetnénk Vernéről is. Elképzelhető, hogy egy nagy fantáziával rendelkező ember olyan szerkezeteket talál ki, amit aztán később elkészítünk? Az agyunk úgy költi saját meséit, hogy a megismert tényeket variálja, mint, amikor a festő a színeket keveri a palettán. Tehát nehezen hihető el az, hogy összerak egy tengeralattjárót, bűvár öltözetet és hasonlókat, amikor ennek alapfeltételei nem léteznek. De beszélhetnénk a Holdra-utazásról is. Tehát, nem elképzelhetlen az, drágám, hogy mindaz, amit mesének hiszünk, maga a valóság, csak

éppen egy párhuzamos világban, amibe időnként belenézhetünk? Aztán nagyon hamar visszajövünk, mert félelmetesnek, idegennek tartjuk, és ragaszkodunk a biztonságosnak hitt barlangunkhoz. Nem tudom másként megmagyarázni, azt, hogy amikor kisgyermekként olvastam Vernét, elhittem, amit írt. Amikor pedig a Csillagok háborújának akárhányadik epizódja előtt ültem, egyáltalán nem lepődtem meg az ottani technikán és az élőlényeken, akik az univerzumban vannak. Ha ezt a gondolatot magunkévá tesszük, akkor az a kérdés, hogy ebben az esetben kik vagyunk mi? Melyik világban élünk? És, ami a legfontosabb, miért elég nekünk a mesék által megismerni a másik valóságot?

- ...

- Megpróbálok, drágám válaszolni erre. Bár sokszor előfordul velünk, hogy csak kérdezni tudunk, de megoldást adni nem, emellett megjegyzem, kérdezni nehezebb.

- ...

- Erről, drágám, majd később. Most előbb térjünk vissza az előbbiekre. Szerintem, mi olyan különleges teremtmények vagyunk, akiknek nincs párja ezen a világon. Képesek vagyunk egyszerre több dimenzióban, helyen, időben is létezni. Szellemünk képességével nincs olyan rabság, amiben ne szárnyalhatnánk, és nincs olyan szabadság, amiben ne tudnánk leláncolni magunkat. Tehát mi ott vagyunk a barlang mélyén és a nyílás előtt is. Ezzel tulajdonképpen mind a három, általam feltett kérdésre válaszoltam, drágám. Amikor hallgatod tőlem ezeket a gondolatokat, hogy mi fog hiányozni, ha majd valamikor meghalok, szintén ennek a bizonyítéka. Mert mit is teszünk?

- ...

- Rendben, tesztek. De részese vagy, hiszen hallgatod, és közben egyetértesz, vagy éppen nem.

- ...

- Már, hogyan tudnál mást tenni, drágám? Például a gondolataidban messze repülnél, mondjuk ki, a barlang elé, és megnéznéd milyen ott az élet.

- ...

- Már úgyis a végére értem, így el tudjuk hagyni a barlangot, drágám. De azt még megjegyzem, akár észreveszed, akár nem, naponta számtalanszor kiszaladsz a bejárathoz, hogy aztán bent az általad biztonságosnak hitt világban hasznosítsd a képzeleted játékanak gondolt ötleteidet. Mi már csak ilyenek vagyunk, drágám! Tehát nekem egészen addig hiányozni fognak a mesék a halálban, amíg nem tudom, milyen ott halottnak lenni.

A BOLDOGSÁG

- Boldog vagy, drágám?

- ...

- Jaj, egy újabb főnökkel gyarapodtunk.

- ...

- Azért, drágám, mert nem válaszolsz, hanem kérdezel. Tehát, boldog vagy?

- ...

- Szerintem nem butaság, de még mindig nem hallottam a választ.

- ...

- Mire, mire? Hát arra, hogy boldog vagy-e?

- ...

- Nehéz volt?

- ...

- Naná, erre számítottam, de mégis annyira jól esik hallanom. Gondolj bele, ha szeretsz valakit, mondjuk engem, akkor mennyire nagyszerű érzés látni, érezni, hogy aki melletted van, boldog.

- ...

- Tessék, ezzel ezt a témát be is fejezhetnénk, de azért engedd meg, drágám, hogy egy kicsit beszéljek róla.

- ...

- Csak a torkomat köszörültem. Nem lesz hosszú, de szerintem érdekes. Azt ugye mondanom sem kell, hogy az élet értelme a boldogság.

- ...

- Nekem ez a véleményem. Már csak az a kérdés, hogy miképpen érzük el ezt a csodálatos érzést, lelkiállapotot. Van, aki ha meglátja a fagylaltos pultban a rá várakozó, sok finom jeges édességet, már akkor majdnem kiugrik a bőréből, míg másnak, hiába van a legszebb nője, pasija, számtalanul sok pénze, kitűnő egészsége, tengernyi irigye, akkor is búval baszott izgága, semmisem jó neki. Az átmenetet – ami a kettő között van – felsorolni is lehetetlen. Ráadásul szerintem a boldogság nemcsak az élet értelme, de az élménye, az örök fiatalság fűszere is. Például neked, drágám, mennyi a boldogság-indexed?

- ...

- Mondjuk, egytől tízig skálán.

- ...

- Segítetek. Amikor a gyermekünk megszületett, és hazajöttek a kórházból, ha tele volt a hasa, tisztába volt téve, csend volt körülötte, láthatóan boldog volt, az indexe valahol az egy környékén lehetett. A szomszédban lakó Lujza néni – aki még véletlenül sem mosolyog ránk, pedig nagyon rendesek vagyunk vele – nem ilyen, azt hisszük, hogy sok baja van, pedig egy sincs. A minap hallottam egy beszélgetését: – Lujza néni, ha ötöse lenne a lottón? – kérdezték tőle. – Nem hiányzik az nekem. Minek? Csak a baj lenne belőle. A lottót is csak azért veszem, mert már húsz év alatt megszoktam. Sokszor meg sem nézem, hogy nyertem-e. – De azért jó lenne, ha elmehetne a Kanári-szigetekre, vagy valahová messze a tengerpartra kirándulni, nyaralni? – A fene ott egye meg, ahol van, minek strapáljam magam az utazással? Menjen oda a sok gyülevész nép. Jó nekem itthon a kis lakásomban. – felelte Lujza néni. – Na, de egy szép, nagyképernyős TV, amin meg a fűszál is látható? – kérdezték tőle. – Be ne hozzák a

házamba! Abban is csak a sok hülyeséget hordják össze, és rakják a fejemre. – Na, de ha sok pénze lenne, akkor a legjobb orvost, gyógyszert kaphatná Lujza néni! – Kit érdekel ez? Senki nem tudja meddig él. Nem fáj semmim, csak az, amit megszoktam. Ha majd értem jönnek, akkor megyek és kész. – mondta. – Lujza néni, mi tenné boldoggá magát? – Engem? A sok szar, amit felsorolt, biztosan nem. Fiatal sem szeretnék lenni, újraszületni sem, vagy feltámadni, mint a plébános mondja, na, azt aztán végképp nem. A fene tudja! Hagyjanak békén, jó nekem az, ami van. – indult el, és amikor kicsit odébb ment: – Menj a lábam alól, te buta kutya! Még, hogy Bátor? Az sem volt magánál, aki ezt a nevet adta neked! – perelt a négy lábúval, aki, mint mindig, akkor is elkísérte. Látod, drágám? Lujza néni boldogság-indexe szerintem kilenc környékén van. Igazából semmi és senki nem tudja boldoggá tenni.

– ...

– Azt mondd, hogy te hármás-négyes vagy? Ez nagyon jó! Ez a fiatalság, boldogság.

– ...

– Én, olyan ötös körüli, és ezt meg is akarom őrizni. Jó örülni a szivárványnak, egy szépen daloló kismadárnak, vagy éppen annak, amikor a kirepülni próbálkozó kicsit noszogatja. Nagyon jó érzés, és boldogág jár át, amikor valaminek vagy valakinek a hatására könnycsepp indul el a szememből, és hagyom legördülni az arcomon. Akkor is, ha az eső vagy a havazás előhírnöke megtalál, és ráragad a szempillámra. De boldog vagyok, amikor elmész mellettem, és közben hozzám érsz. Az pedig kifejezetten jó érzéssel tölt el, amikor végigsimítom a feneked, és csókot váltok veled. És ezek, drágám a boldogság-indexem részeinek csupán a töredékei.

– ...

- A pénz? Hát, most megfogtál, drágám. A pénz – ha nem túl sok, és nem kevés – szabaddá tesz. A szabadság pedig a boldogság egyik ízesítő szere. Tehát, van köze a pénznek is a boldogsághoz, és még megannyi másnak.

- ...

- Ennek nincs köze, drágám a szellemi képességhez. Nagy tehetségű embernek is lehet alacsony az indexe, és persze a fordítottjával szintén találkozhatasz.

- ...

- Azért beszélek, drágám a boldogág-indexről, mert a boldogság olyan érzés, lelkiállapot, amit számtalanul sokan próbáltak meghatározni, leírni, de egyik sem lett teljes. Mind-egyik igaz, és egyben hiányos. Szerintem, ezen kívül nincs még egy olyan emberi tulajdonság, amit képtelenek vagyunk definiálni. Egyszerűen azért, mert mindenkinek mást jelent a boldogág, és másként éri el, kapja meg. Nincs kettő egyforma ember, ezért – bár minden erőnkkel megpróbáljuk ezt is kategóriába rakni – a boldogág érzete, annak megnyilvánulása, megélése, az íze, a zamata, és minden tulajdonsága különböző.

- ...

- Nemcsak ennyi, drágám! Fontos tudnunk, hogy valamilyest befolyásolható boldogságunk. Soha ne akarjunk olyant, ami számunkra egyértelműen elérhetetlen. Nem sok ilyen helyzet van, pontosabban talán egy, mert ezen kívül, ha teljesen nem is, de megközelítőleg bármi megvalósítható: a halál kapujának elkerülése még senkinek sem sikerült. Esetleg átmenetileg igen, de véglegesen, hogy örök éltünk legyen, azt ne kívánd, mert akkor a boldogság madara olyan messze repül tőled, hogy soha nem fogtok találkozni egymással. Ebből következik, hogy a boldogság csak tőlünk függ, senki

más nem befolyásolhatja. Ha elég erős vagy, és tudatában vagy annak, hogy egy életed van, amit élhetsz boldogan és a nélkül, akkor szerintem borítékolható választásod. Ha csak nem vagy mazochista, aki szereti önmagát kínozni. Bár, ha ettől lesz boldog, akkor ő maga sem marad ki ebből a csodálatos érzésből.

- ...

- Nem is tudom, drágám! Úgy érzed, hogy a végére nem lettél boldog? Ezt nem értem. Hiszen szép vagy, nekem a legszebb! Okos vagy, én sokat tanulok tőled. Van kenyered, fedél a fejed felett, nem fázol, nincs meleged, nem fáj semmi sem, biztonságban vagy, nem bánt senki, én és még sokan szeretnek, és úgy sejttem, te is szeretsz. Hát kell ennél nagyobb boldogság?

- ...

- Na, ugye!

- Én, drágám, még ennél is nagyobb boldogságot érzek a lelkemben, hiszen nekem van a legszebb, legnagyobb szerelmem széles e világon, akinek én vagyok az egyetlenje. Ezért elmondhatom, hogy ha majd valamikor meghalok, akkor egészen biztosan ezt a boldogságot is viszem magammal, mert e nélkül sem élni, sem halni nem lehet.

A MEGBOTLÁS

- Veszekedni? Én? Szó sincs erről, drágám!

- ...

- Oh, nem a rólunk feltételezett megbotlásról szeretnék neked beszélni, hanem úgy általában.

- ...

- Mert fontos.

- Az élet nagy kérdéseire kaphatjuk meg, ha nem is a választ, de a legalább a KRESZ-táblát, ami útbaigazít. Kezdem azzal, hogy azok botlanak meg, akik haladnak, akik valamilyen változást generálnak. Ha egy helyben állnánk, és mozdulatlanul néznénk a mellettünk elhaladó világot, akkor biztosan nem botlanánk meg, hacsak...?

- ...

- Hacsak nem botlás az is, hogy lehorgonyoztunk, és nem mentünk a többiekkel. Ebből is látszik, drágám, hogy abból is baj lehet, ha nem haladsz az embertársaiddal, a közösséggel. Mint ahogy az ellenkezője, amikor netán az erkölcsi és minden más törvényeket felrúgva, a többiekkel együtt teszszel olyat, amit később megbánsz, és remélhetőleg megbűnhődsz érte. Aztán az is előfordulhat, hogy egy nagy aranyrúdba, esetleg hihetetlen lehetőségbe, vagy éppen egy olyan tehetséges embertársadba, életre szóló szerelmedbe, barátba botlasz, aki értelmet ad a születésednek. Vagy éppen a megoldásba botlasz: olyan problémára találsz meg a választ, ami évek óta kísértett. Látod, drágám? Alig egy csipetnyi szituációt vázoltam fel, és máris kiderült, hogy nem egyértelműen rossz, vagy jó a megbotlás. Sőt, az sem biztos, hogy ha be-

tartod a Tízparancsolatot, az ember által hozott törvényeket, akkor nem botlasz meg. A botláshoz, az gondolnánk, hogy legalább ketten kellene. Szükséges egy kő, nevezzük így, amiben megbotlunk. Bár, megjegyzem az ember még arra is képes, hogy saját magát gáncsolja el, és egyik lábával megbotlik a másikon. De ebben az esetben szükséges a másik láb, amit beakaszt a társának, átvéve a kő szerepét. Szerintem a nagy kérdés az, hogy a kő csak úgy előkerül, és oda teszi magát, hogy megbotlódjunk benne, vagy mi vagyunk azok, akik mindent elkövetünk a létrehozásáért? És ehhez csatlakozik a másik dilemma.

- ...

- Az, drágám, hogy a kő tényleg statikus? Biztosan nem mozog, tevékenykedik? Én nem gondolom, hogy a kő csak úgy van, és aki arra jár, az belebotolhat. Persze előfordulhat, de az nehezen elképzelhető, hogy egy mozgalmas akció, élet egyik termése egy passzív kő lesz. Ebben a botlásban benne kell lennie minden energiának, érzelemnek, amiből össze lett gyúrva. Következésképpen, ha látszólag, akkor, abban a pillanatban félreérthető módon mozdulatlan, az nem azt jelenti, hogy egyébként nem azon ügyködik, hogy beleakadjon a kiszemelt lába. Ez, mint mondtam, lehet egy találmány, felfedezés, matematikai megoldás, vagy egy újabb csillagrendszer felfedezése, de persze bármi más, ami a párkapcsolatokat érintheti.

- Dehogy beszélek mellé, drágám! Ha kétségeid vannak felelem, akkor magadban kell keresned a kősegedet. Azt, hogy akarod-e botlásomat? Nem olyan egyszerű ez, mert egyébként pedig mi, mindnyájan azt szeretnénk, hogy minél többet botoljunk, hogy megtaláljuk az élet értelmét, a boldogságot. Ehhez kellene azok a kövek, amelyek megakasztanak

bennünket, sőt még el is gáncsolnak időnként, hogy ezáltal rádöbbenjünk, mennyire jó, vagy éppen rossz úton járunk. Azt hiszem, szeretünk megbotlani. Maga a kővel való hirtelen találkozás először feldobja az adrenalin-szintedet, majd izgatott leszel, és élvezed az egészet, hogy utána hátradőlve süttessed a hasadat, vagy éppen keresd a biztonságot a sötét pincében. Persze vannak botlások, amelyek kikerülhetők, sőt simán átugorjuk őket. Miután nem vagyunk egyformák, ismerek olyan embert, aki számára nem létezik olyan kő, amiben ne botlana meg. De ezt máris korrigálnom kell, mert a botlást okozó kövek kizárólag a benne fennakadónak születnek. Az én köveimtől nem tud a szomszéd elesni, ő csak nekem született erre a világra. Ezért csodálkozunk, amikor meghalljuk, vagy olvassuk, hogy valaki így-, meg úgy járt. Mi bezzeg nem csináltunk volna olyan hülyeséget. Naná, hiszen nekünk nem is volt olyan kövünk. Bár lehetett volna, ágálsz ez ellen, de ha jól belegondolsz, akkor kizárt.

- ...

- Hogy miért mondom ezt, drágám? Mert akkor te is megteremtetted volna magadnak. Azt gondolom, a Teremtő megadta nekünk a botlás lehetőségét. Ha Darwin-elmélete szerint gondolkodunk, az evolúció sója a botlás. Ha nincs botlás, akkor nincs mutáció. Ezek szerint ha Isten lehetőséget teremtett, arra, hogy botoljunk, akkor azt azért tette, hogy tegyük: bátran és a következményeket elfogadva, abból sokat tanulva. Ha a diák, inkább bulizni megy, mint megtanulni másnapra a tananyagot, mert a társai ezt felajánlották neki, akkor hajrá, csinálja. Hiszen, ő volt az, aki ezt valóra váltotta magának.

- ...

- Azért, drágám, mert nem hívták volna, ha nem olyan lenne, vagy nem tett volna előzőleg célzást rá. Ha elgondolkozol, mások mennyi olyan kőbe botlanak bele, amikről te még nem is hallottál? Nincs olyan nap, amikor ne akadna meg lábunk valamiben. Nagy részére nem is emlékszünk, mint ahogy azokra a kövekre sem, amelyeket simán átlépünk. Persze vannak másmilyenek is, akikre úgy gondolsz vissza, hogy de nagy barom voltál, hogy kikerülted! Vagy éppen azért voltál bolond, mert fennakadtál rajta.

- ...

- Hogy mi ennek a konklúziója, drágám? Az, hogy kicsit beszélgettünk róla. Így talán, ha eléd kerül az általad gyártott kő, ha ügyes vagy, elgondolkozol miért, minek, meddig jött ide, és mi a célja?

- ...

- Igazából, az nem az én kövem, de az biztos, vagy inkább remélem én is benne vagyok, mint ahogy az élém kerülő kövek mindegyike veled van átítatva. Egyébként van egy, az életet alapvetően befolyásoló, botlást okozó, amit mindenki szeretne elkerülni, de nem tud. Ez a kő, ott van mindenkinek a lelke legmélyén elásva. Itt minden fordítva történik, mint a többi területen: ahogy rakódik a sok történet, esemény, miazma az ember érzelmi valójára, azt követve emeli fel a fejét és teszi magát láthatóvá. Minden mást betakar az emlékezés, a tapasztalat, a kövek sokasága, de azt az egyet, amit még senki nem látott, mindenki egyszer megbotlik benne, ezért írták, rajzolták, festették, gyúrták meg ezernyi alkalommal, de az mind a fantázia szüleménye volt. Csak elképzelni, a többi botlásból következtetni tudjuk, hogy majd milyen lehet vele találkozni. Persze, őt is át lehet ug-

rani egyszer-kétszer, de miután nem tudjuk, hogyan néz ki, milyen is ő a maga valóságban, ezért az sem biztos, hogy őt kerültük ki. Ez a kő a kapuban vár, az átjáró előtt.

- ...

- Dehogy szomorú, drágám! Csak tény, de ne félts bennünket! Nem félrerúgjuk, hiszen nincs mit, hanem nem veszünk róla tudomást! Neki az a legnagyobb ellensége, és egyben nekünk az erősségünk. Tehát, ha majd egyszer meghalok, akkor nem fogok meghalni, és ezáltal azt sem tudom, mi az a megbotlás, ami egyébként életünk esszenciája.

MÉLYSZÁNTÁS

- Nagyon csendben vagy, drágám!
- ...
- Meglepődtél?
- ...
- Azt mondd, hogy kivárod a végét? Nagy öröm ez nekem, drágám!
- ...
- Az, hogy még tudok meglepetést szerezni.
- ...
- Persze, van ennél nagyobb is, de engedd meg, hogy a mélyszántásról beszéljek.
- ...
- Érzed a földnek a semmihez nem hasonlító, csodálatos illatát? Biztosan ma szántották fel ezt a táblát. Szép ez az ősz. Minden boldog, beletörődött nyugodtságot áraszt. Fölöttünk a Hold néz bennünket kíváncsi szemekkel. Még nincs annyira sötét, hogy az arca teljesen kivehető legyen, de szerintem ő is nagyokat szippant ebből az illatból. Azon gondolkozom, hogy milyen nagy ellentmondás van ebben az egész hangulatban.
- ...
- Azért, drágám, mert igazság szerint annak, ami fent volt, és már egy kissé elhasználódott, harcolnia kellene, hiszen helyet cserél azzal, aki eddig szunnyadt lent, harminc centiméterrel alatta. De ő nem: egy szó, egy mozdulat, egy rossz szag, semmi nem árulkodik arról, hogy a nagy helycsere elenére lenne mélyszántás.
- ...

- Avégre mondom ezeket, drágám, mert mi, emberek ugyan-
ezt tesszük magunkban. Lehet, hogy nem ősszel, sőt talán
nem is köthető évszakhoz, de bizonyos események lezárá-
sakor mindenképpen mélyszántás következik. Ilyenkor lel-
künk mélyén megbújó, régen történt, már majdnem elfelej-
tett események, érzések kerülnek felszínre, de már egészen
másként, mint amikor el lettek fedve. Ezért aztán melengeti
szívedet, vagy éppen boldog tudattal tölt el, hogy az már a
múlt. Nem könnyű ez, de annyira nem is nehéz. Általában
nem azonnal a mélyszántást célozd meg, hanem a sekélyt. Ez
a termőföldnél, általában nem több 20 cm-nél. A mi lelkünk-
ben szintén csak egy kicsi elföldelés, ezért csak rövid ideig
segít biztosítani az utána elvetett célok megvalósítását: köny-
nyen kidugja a fejét a sekély takarásból, és ugyanoda jutsz,
ahogy a szántás előtt voltál. Ezért jó a mélyszántás.

- ...

- Ha az sem elég, drágám, akkor van az extra mély, ami 2,4
méterre teszi le azt, amitől szabadulni szeretnél. De ez már
maga a halál, drágám! Ha valaki azt gondolja ez az egyetlen
út, ami a jövőt biztosítja számára, akkor téved. Abban a lelki
mélységben már olyan tulajdonságok rejtőznek, amelyek a
felszínen alkalmatlanok az életre, de ott lent viszont nélkül-
özhetetlenek. Ezért, drágám, azt javaslom, ezt engedjük el.

- ...

- Szerintem a sekély és mélyszántás az, amit nap mint nap
használunk. Vannak ügyek, amelyeket elég csak húsz centivel
befedni, hiszen olyan semmitmondó, hogy a kevés vastagságú
helycsere is elég arra, hogy lemorzsolódjon róla a számunkra
nem kívánatos kórság. Ezt a szántási formát - ha nem is ve-
szed észre a tudatoddal - sűrűn gyakorlod. Nem így van a
mélyszántással! Na, azt aztán nem csinálja az ember túl sűrűn.

- ...

- Azért, drágám, mert amik lent vannak, és ezáltal felszínre kerülnek, meg kell tisztulniuk, át kell változniuk ahhoz, hogy újraépítsen bennünket. Az a legjobb, ha nem is látod, nem hallasz és olvasol róla, nem szagolod addig, amíg majd valamikor egy mélyszántás alkalmával elő nem kerül. Akkor aztán már örömködhetsz, boldogan emlékezhetsz, hiszen azzal találkozol, akit mindig szeretted volna, csak éppen akkor nem jött össze. Megfigyelted? Ha valakit szerelmi csatlódás ér, akkor azonnal előszedi a leveleket, a fényképeket és minden olyan tárgyat, hangot, ami emlékeztetné a boldog napokra és felvagdossa, szétszakítja, elégeti, megsemmisíti, tehát mélyszántást csinál. Kicsit sírdogál, aztán mikor megérzi a mélyből felszínre kerülő föld illatát – ami az egyik régi esemény, személyre való emlékezésben manifesztálódik –, utána már csak a jövőt kémleli.

- ...

- Mi, drágám, az ilyet nem éljük meg, de nekünk is megvannak, voltak azok, akik ott lent harminc centi mélységben tisztulnak.

- ...

- Törnöm kell a fejem, hogy kik voltak azok, akik a mi mélyszántásunk alkalmával lekerültek, de azért ha nagyon koncentrálok, eszembe jut némelyik. És ha jó szívvel, vagy közömbösen nézek rájuk, akkor lassan felszántható az a terület is.

- ...

- Tudtam, hogy érdekesnek fogod találni. Hát, még ha megjegyzem az életkorhoz kötődő tulajdonságát ennek a fontos műveletnek. A gyermek képes azonnal a traktorhoz és az ekéhez nyúlni, ha úgy érzi, ennek most nincs az életében helye: gyorsan túljut rajta, és kíváncsian keresi az újabb kihívást. Az ifjú már egy kicsit kívár: Ki tudja? – gondolja. Ha másnak

jó, akkor nekem miért nem? De aztán azért egy nap – különösebb előjel nélkül – simán kiáll az erőgéppel. A felnőtt ember tervszerűen akar mindent csinálni, így a mélyszántás is ennek megfelelően történik. Mindennek oka és ideje van. Ettől képes időnként eltérni, de akkor általában megpróbálja azt is megideologizálni. Az érettebb korban élők pedig már ritkán mélyszántanak. Jól megfontolják, hogy melyik a jobb megoldás: ha ott lent vannak a feledés homályában, vagy fent, hogy segítsenek termést hozni. Az aggkort megélt embertársaink – hasonlóan a gyermekhez – gyorsan és kíméletlenül szántják be azt, akiket ők nem megfelelőnek gondolnak. Ha ebbe jobban belegondolsz, drágám, akkor máris ráébredsz, hogy mennyire csodálatos a mi emberi fajunk. Úgy vagyunk képesek nemcsak magunkat, hanem másokat is érintő döntéseket hozni, hogy mindig mi vagyunk a sor elején, miközben mindnyájunk örömének a forrása lesz mindez, ezért csodálatos élmény a mélyszántás. Például, ha valakivel konfliktusba keveredek és ő beszánt engem, akkor az nekem is jó, hiszen mindketten elfelejthetjük. Persze előfordulhat, hogy nem ennyire egyszerű, és igaztalanak gondolom azt, ami velem történik, de ebben az esetben is jó a mélyszántás, pedig nem én csináltam.

- ...

- Azért, drágám, mert megszabadít a bizonyítási kényszertől.

- ...

- Drágám, még szippantsunk egy jó nagyot ebből a különleges ájerből, vigyük magunkkal. Csak arra ügyeljünk, hogy egymást ne szántsuk be. Bár ha egyszerre tesszük, akkor minden rendben, hiszen akkor ott lent ugyanúgy foghatom a kezed, csokolhatlak, mint itt és most.

- ...

- Hogy ha majd egyszer meghalok, akkor hiányozni fog-e a mélyszántás? A fene sem tudja, drágám! Te biztosan igen, még akkor is, ha időnként ráülsz a traktorra és előveszed az ekét, hogy beszánts!

A FELTÁMADÁS

- Drágám, nem a Húsvétról, a feltámadás ünnepéről szeretnék neked beszélni, és Petőfi verséről sem, pedig az olyan költemény, amit minden magyar ember segítség nélkül el tud mondani. Én, drágám arról értekeznék veled, ami a feltámadás mögött van. Az összetett szó egyik része a fel, a másik pedig a támadás. Mindkettő előre mutató, progresszív tartalommal bír. Ha felteszed magadban a kérdést, hogy ki akarhat feltámadni, akkor egyértelmű a válasz: akit lenyomtak, megaláztak, akit annak ellenére, hogy jobb sorsra érdemes, nemtelen eszközökkel legyőztek. Érdekes, aki tisztességes harcban, vetélkedésben marad alul, az nem feltámad, hanem erőt gyűjt és bizonyít. Életünk folyamán számtalanul sokszor kerülünk olyan helyzetbe, amikor úgy érezzük, valakik segítségével, vagy valamely körülmények hatására, értelmetlenül padlót fogunk. Nyalogatjuk sebeinket és belesüppedve az önsajnálata elsiratjuk magunkat. Aztán lelkünk felett a harag és a túlélési ösztön veszi át a szerepet, amit a kitalált feltámadás megvalósítása követ. Amikor már tudjuk ennek a folyamatát, akkor rajta vagyunk azon az úton, ami ugyan még legalább két esélyes, de látjuk a fényt az alagút végén. Oldalunkhoz emeljük karunkat és úgy futunk a cél irányába, ahogy bírunk. Mennél hamarabb elfelejteni, kitörölni a tetszhalott-állapotot a tudatunkból. Ez a cél: Újra élni és élvezni azt, amit Isten és a természet adott nekünk. Ez, drágám, egy átlagos feltámadás, csakhogy...

- ...

- Hiszen tudod, semmi sem olyan gömbölyű, mint aminek látszik.

- ...

- Azért, drágám, mert mi olyanok vagyunk, ha lesújt ránk az emberi érzelmi ménkű, egy kis idő után mindent elkövetünk annak érdekében, hogy ebből feltámadjunk. Amikor az alagút végén pislákoló lámpás irányába haladva nyomjuk a gázt, olyan döntéseket hozhatunk, ami addig is ott volt előttünk, de akkor kihagytuk.

- ...

- Azért, mert nem tartottuk hozzánk méltónak, erkölcsileg elfogadhatónak. Akkor még azt gondoltuk, hogy ha élünk azokkal a lehetőségekkel, akkor kevesebbek, szürkébbek, esetleg rosszabbak leszünk. A feltámadás során, a sötét folyosón azonban minden más értelmet nyer. Sajnos. Vagy nem? Ezt ki tudná előre megmondani? Mert persze előfordulhat az is, hogy éppen ez kellett ahhoz, hogy tisztán lássunk. Akkor lesz minden igazság általunk tapintható, sok mindenről lehull a lepel, és rádöbbenünk, hogy milyen nagy átverésnek voltunk a főszereplői. Tehát mindkettő verzió bejöhethet.

- ...

- Hogy melyik az, amire nagyobb az esély, drágám? Szerintem az utóbbira. Ha bajban vagy, nem szeretnél újra olyan helyzetbe jutni, ezért azt gondolom, az események újragondolása, az érzelemmentes tények felsorakoztatása olyan kendőzetlen igazság meglátását teszi lehetővé, ami újra értelmet, lehetőséget adhat életednek, és a feltámadás sikeres lehet.

- ...

- Mint mindig, most is igazad van, drágám! Igen. A velem született optimizmus szól belőlem. Pedig én is tettem olyat - amikor némelyik feltámadás alkalmával rohantam a fény felé -, amit utána nem győztem megmagyarázni magamnak. Olyankor az ember előtt csak a cél lebeg, ha nem elég tapasztar-

talt. A minap olvastam egy nő panaszát: Megcsalt a párom. – írta. Megbánta, és kérte a bocsánatomat, de én nem tudtam olyan egyszerűen túllépni ezen, ezért megszerveztem, hogy két pasival, hármásban szexeltünk egy nagyot. Ha nem is mindennapos ez, de azért általában, hasonló történés esetén majdnem ilyen utakat járnak be az érintettek. Legfeljebb nem egyszerre a kettővel, hanem egyik a másik után, és többel történik az aktus, mondván: ez kell az önértékelés, az önbizalom visszaszerzéséhez. Nem tudom, talán, esetleg el is fogadom. De ezzel együtt nem veszít el valami fontosabbat? Olyat, ami soha nem szerezhető vissza? Az önbecsülés – már ha esetleg csorbul – egy mély tükörbe nézéstől fényesedhet. Ha az alagútban olyan történeteket, embereket enged magához, amelyek mellett előzőleg úgy ment el, hogy oda sem nézett, akkor utána állhat évtizedekig a csiszolt tüveg előtt, az mindig azt fogja mutatni, amit egyáltalán nem szeretne látni.

– ...

– Isten ments, drágám! Nem rólunk beszélünk. Mi szeretjük egymást, és még véletlenül sem tennénk olyat, ami miatt ki kellene hajítani minden tükröt a lakásból. Így van, drágám?

– ...

– Csatlakozom, én sem. De azért, miután ez is életünk egy fontos mozzanata, beszéljünk róla.

– ...

– Bizony, sokat lehet erről gondolkozni. Az alagút, ami a feltámadás legfontosabb területe, olyan eseményekkel, emberekkel, rejtélyekkel, titkokkal, árulásokkal, hazugságokkal és megannyi stációkra alkalmasságokkal van tele, amit felsorolni is lehetetlenség. A feltámadóban – aki végre, a hosszas szenvedés után meglátja a fényt – olyan, a boldogsághoz hasonlatos érzés keletkezik, amitől azt hiszi, neki most

és itt minden sikerül: akármit megtehet, mert lám, ő ismét feltámadt. Bár még nem ért a fény alá, de meggyőződése, nem várat sokáig magára. Életünk során nagyon sokszor belepusztulunk és utána feltámadunk. Azért mondom a pusztulást, hogy különbséget tudjunk tenni a meghalás – ami csak egyszer történik –, és a belepusztulás között, ami – mint mondtam – életünk része. Ahogy rohanunk a sötét folyosón, hogy mennél hamarabb régi életünkhöz érjünk, sokszor megállunk. Kicsit kapkodva, hiszen ott a cél előttünk, de azért belekóstolunk ebbe is, és abba is. Kapunk itt mindent: a rosszról azt hisszük, az alagútban marad, míg a jót elraktározzuk magunkban. Igen ám, ez a szelektálás azonban nem rajtunk múlik. A probléma az, drágám, hogy számtalanszor feltámadhatunk, de ezt minden alkalommal elfelejtjük. Ennek az a következménye, hogy amikor kiérünk a folyosó végére, más világot látunk, mint ami akkor volt, amikor belepusztultunk, pedig nem az változott meg, hanem mi. Ha nem vagyunk elég következetesek, akkor minden feltámadás után egy másik ember jön ki a sötétből. Ez azért nagyon nehéz, mert mi emberek, akik az ismert élővilág egyetlen érző, biológiai lényei vagyunk, képtelennek érezzük lelkünk kikapcsolását. Ez rendben is van. Sőt, mindez nagyon jó! Csakhogy ennek az a következménye, hogy a legtisztább, a legistenibb lény kizárólag a csecsemő, aki még soha nem támadt fel. Aztán, ahogy múlnak az évek, egyre piszkosabb és beképzeltebb lesz. A sok miazma olyanná teszi, hogy ha ránéz egy ifjú korában róla készült fotóra, csak forgatja, és nem érti önmagát, aki szemben áll vele a képen, persze közben el van telve önmagától, hiszen ő már sokszor bizonyította, hogy képes feltámadni.

- ...

- Hogy ez egy nagy kavalkád, drágám? Naná! De azért nem olyan rossz ez, mint ahogy azt első hallásra gondolod.

- ...

- Azért, drágám, mert a folyosó számtalan értékes, kellemes, boldogító történetet is rejt. Ha azokba botlasz bele, akkor régi fotóddal úgy néztek egymás szemébe, hogy mindkettőtök arca majd kicsattan a büszkeségtől, a szeretettől. Egyébként szerintem minden születés egy feltámadás.

- ...

- Azért, drágám, mert... De nem is magyarázom, hanem kérek, nézz meg engem! Kit látsz?

- ...

- Igen, igen. De az Apám, az Édesanyám?

- ...

- Hát, ez az. És ha megnézed a gyerekeket?

- ...

- Ránk csak hasonlítanak, majd ha nem leszünk, akkor lesznek olyanok, mint mi vagyunk. Ha valamelyik felmenőnk elmegy a kapun túlra - ha nem is vesszük észre - belepusztulunk. Aztán, amikor kijövünk a fényre, akkor már velünk együtt támad fel ő is, aki úgy ívódik belénk, hogy akkor észre sem vesszük. Csak később, amikor olyan szavakat használsz, a mozdulataid, a reagálásaid, a gondolataid szintén árulkodnak. Az addig csak megbújt affinitásod, ami valami olyan területen szökken szárba, amit a felmenőd csinált, és még sorolhatnám tovább, de úgyis tudod, hogy miről beszélek, drágám.

- ...

- Ha majd egyszer meghalok? Én, drágám - mint ahogyan az előbb mondtam - azonnal feltámadok. Nem az én arcommal, lábammal, kezemmel, de a gondolataimmal, a világról al-

kotott véleményemmel, a kenyérszegésemmel, a kreativitás kényszerével, az adott szó hitelességével, a harcos kiállással, a beleérző képességgel, embertársaim szeretetével, a nem kijárt út keresésével biztosan találkozni fogsz. Magadban pedig, amíg élsz, megtalálász! Az már ismét én vagyok.

- ...

- De nem igyekszem semerre, drágám! Még csak a sok apró feltámadásba rohanunk, hogy amikor kiérünk, boldogan ugrálhassunk. Hurrá, ismét feltámadtunk!

A KALAP

- Már hamarabb vártad, drágám?

- ...

- Igen, szeretem a kalapot. De nem azért, mert esetleg jól áll, és véd a napszúrástól, az esőtől, a hótól, hanem egészen más miatt.

- ...

- Drágám, beszéltem neked a változás igényéről. Arról, hogy ez a tulajdonság az ember fejlődésének a záloga. E nélkül, még mindig valahol, lemaradva az evolúciós rajzolat legalján lennénk. Mindezek mellett a fantáziánk állandóan olyan helyekre repít bennünket, ami legfeljebb csak a képzeletünkben létezik. Olyankor bármire képesek vagyunk: az egyik pillanatban milliárdos örökös vagy, a másikban pedig Amerika végtelen tájain keresed a letelepedésre, egy ház építésére alkalmas helyet. A kalapot azért szeretem, mert ő kitalálja, amit te a lelked mélyén szeretnél. Ha az üzletben találkozol a tengernyi fejrevalóval, akkor többségén átsiklik a szemed, miközben biztosan van olyan, amelyen elidőzöl. Hozzá közelebb lépsz, a fejedre teszed. Még nem nézed meg magad, de máris érzed, más ember lettél: az, aki ott bent, mélyen a lelked egyik zugában, születésed óta szunnyad benned. Aztán lassan a tükör elé lépsz. Talán csalódás fog érni, és legszívesebben azonnal lerántanád magadról, de nehezen teszed, amúgy sem jellemző ez rád. Többnyire hátra vetett fejjel azt mondod, ez az enyém. Tudnod kell, bármelyik eset történik veled, mindenképpen ez egy örömforrás, és így a boldogságod útjának kövezete. Ha nem tetszel magadnak, azért van, mert az éppen trendi divatnak, stílusnak nem felel meg az,

amit a kalappal bemutatasz. De érzed, ez nem számít, csupán nem vagy még annyira erős, hogy széles ívben legyints a környezeted általad kitalált véleményre. Mindezek ellenére előfordulhat, hogy a bábémszok megérik, ez a kalap mégis a tied, mert megváltozott tőle a lelked, a világnézeted. Hezitálsz, és megveszed. Legfeljebb az első időben a hálószobádban próbálgatod a fejedre, és repülsz vele oda, ahol mindig is szeretted volna lenni. Megjegyzem, nem véletlenül születtek mesék a kalapról: aki a fejébe húzta, láthatatlan lett, vagy megváltozott. Ha ott, az állvány előtt és a tükörben azonnal egygé válsz vele, az az egyszerűbb eset. Mármint a kalapnak.

- ...

- Igen, drágám! Szerintem a kalap nem egy tárgy, nem egy darab bőr, vagy posztó, esetleg szalma. A kalap egy varázsló. Ő nem csak önmagát bővíti el, hanem azt is, aki készíti, és azt is, aki a fejére teszi. Ő a nagy mágus, akinek nincs és nem is lesz párja. Tégy egy kalapot a kutyádra, s azonnal megváltozik.

- ...

- Én is kipróbáltam, drágám. Amikor széles karimájú szalma kerül rám, akkor az alkotói affinitásom jön elő, ha lehajtott oldalú posztó, akkor a céltudatos, munkás, szókimondó énem győzedelmeskedik. A Borsalino a fejem tetején olyan hatást vált ki belőlem, amitől, ha végigfuttatom a szemem az úgynevezett gyengébbik nem egyik jeles képviselőjén, biztosan lesz viszonzása.

- ...

- Drágám, ma nem az a kalap került a kezem ügyébe, de minden fejfedő alól úgy nézlek, hogy attól a szíved lángba borul.

- ...

- A szerelemtől, drágám.

- ...

- De ugye az nem baj, ha sokszor elmondom? Tehát a kalap. A kalap, drágám, tényleg az egyik legnagyobb mágus, aki az embert úgy megváltoztatja, hogy az emberi tulajdonságai előjönnek, felerősödnek. Próbáld ki, kérlek! Ha valami problémára nem találsz megoldást, akkor húzz a fejedre egy odaillő kalapot, és tapasztalni fogod, hogy magától értetődően érkezik az ötlet. A kalap elsősorban saját energiánkat, személyiségünket hangsúlyozza ki. Megmutatja, hogy mi mások vagyunk, mint mások. Ez látszólag a közösség ellen hat, de csak pillanatnyilag és felületesen, hiszen amit én a kalapom által megteremték, az a társaimnak is hasznos tud lenni.

- ...

- Igen, drágám! Ha én ettől boldog vagyok, akkor mások is jobban fogják érezni magukat. Ha hajadonfőtt járjuk utunkat, akkor a fantáziát, az élet kesze-kusza útjain való, optimista száguldozást a hétköznapi egyhangúsága váltja fel. Persze, az nagyon fontos, hogy csak a számodra született kalapok alkalmasak arra, hogy téged elvarázsoljanak, ezért soha nem szabad kölcsönadni, elvenni. A kalap kizárólag egy személynek szól. Ha más kalapját nyomod a fejedre, akkor egy pillanatra előfordulhat, hogy te magad is megváltozol, de később olyan bűbájban lehet részed, amitől elveszítheted személyiségedet.

- ...

- Drágám, az más, amikor csak úgy, játszásból felpróbálsz a kalapomat, én pedig a tiedet, de azért sokat nem kell ezzel szórakozni.

- ...

- Még mondok egy érdekességet a kalapkészítőkről, drágám! Ha találkozol egy olyan emberrel, akinek ez a hivatása, akkor figyeld meg, hogy nemcsak boldogok, hanem

bölcsek és szépek is. Minden tulajdonságuk belülről jön, és befedik velük az egész környezetüket. Olyanok ők, mint egy fénylő, jó illatú felhő, ami betakarja mindazokat, akik kapcsolatba kerülnek velük.

- ...

- Drágám, a kalap készülhet bármiből: fűből, fából, bőrből, fémből és természetesen posztóból. Ha azt gondolod, hogy minden szalmakalap viselője, ugyanazon a bűvöleten esik át, akkor tévedsz. A kalap és az, aki alatta van, együtt repülnek minden alkalommal a mesék, a fantázia birodalmába, de úgy, hogy azt a világot láthatóvá, érezhetővé teszik a valóságban is. Ez egy nagy- és egyedüli mutatvány. Nincs még egy ilyen varázslat, amit mindezek felett bárki megcsinálhat. Csak egy neki készült kalap kell hozzá. Amikor olvasod a plakátokon, hogy világhírű művészek lépnek fel a csarnokban, ahol soha nem látott, hihetetlen mutatványokat láthatsz, azonnal jegyet vásárolsz, és talán jól is fogod érezni magad. Közben eszedbe sem jut a kalapod. Pedig vele, te magad teszel nap mint nap olyan varázslatokat, amelyek nemcsak addig tartanak, míg a színpad fényben úszik, hanem állandóan. Csak a kalapot kell a fejedre tenned, azt, ami csak a tied. És persze azt sem árt eldöntened ki és mi szeretnél lenni, illetőleg hol és mit akarsz tenni?

- ...

- Drágám, még többet is tudnék beszélni a kalapról, de látom, kezded unni. Pontosabban azt hiszed, hogy ő a konkurenciád, pedig szó sincs erről! A kalap koedukált: mindkét nem ugyanolyan mágiában részesül általa. Lehetsz a legszebb, a legjobb, a legokosabb, a legerősebb, a legnagyobb, a legjobban szerető, szóval bármi! Ha barátkozni szeretnél, kalappal jobban megy. Ha rosszat csinálsz, akkor viszont vedd

le, mert ugyan vissza nem tart, de később úgy fogja körbe a fejedet, hogy hiába szabadulsz tőle, belül megmarad és márkában tart. A kalap, ebből is következhető, hogy partnerként utat, kaput nyit a teljesség felé.

- ...

- Igen, drágám! Elérkeztünk oda, ahová eddig is, mindig. Én, ha majd valamikor meghalok, az egyik kalapomat magammal viszem. Ő általa - ha a biológiai organizmusom netán ki akar lépni a sorból - a lelkem, a szellemem azonnal ideröppent melléd, és boldogan foglak körbe szaladgálni. Könnyen fog menni, hiszen kalappal a fejemen, ha kell szárnyam nő, vagy éppen, mint a kis Mukk, olyan papucsot húzok, hogy szinte láthatatlan leszek, ahogy futok.

HIÁNYZÁS

- Ebben a fűzérben utolsónak hagytam, drágám, a hiányzást.

- ...

- Nem azt, amikor valaki hiányzik a munkahelyéről, és beírják, hogy igazolt, vagy sem, hanem az érzést, ami lehet lehangolóan rossz, esetleg boldogságtól felfűtött.

- ...

- Gondoltam, hogy felkeltem ezzel a kíváncsiságodat, drágám! Azon töröm a fejem, hogy mikor volt az, amikor valami, vagy valaki nagyon hiányzott? Tudod, drágám, nem úgy, mint, amikor azt mondom: de jó lenne egy finom ropogósra sült halat enni! És még csak nem is az, ha tudom, nemsokára látlak, és jó lenne, ha gyorsabban fogyna a csókod előtti órák száma. Ezenfelül is van még egy sor olyan hiányunk, ami csak akkor jut eszünkbe, ha megkérdézzük magunktól, hogy hiányzik-e ez, vagy az? Szóval, nem ilyenekről beszélnék neked, drágám, bár megjegyzem a hiányzás - vonatkozzon bármire - mind egy tőről fakad. Csak lesz, amelyik virágozni is fog, majd termést hoz, míg sok társa csak arra vár, hogy ő kerüljön nyertes helyzetbe.

- ...

- Majd mindjárt, drágám, még ne húlj el! Lesz még ennél olyanabb is.

- ...

- Nem ám, csak vicceltem. Tehát, a hiányzás az, aminek már látod és érzed az illatát, az olyan, hogy teljesen átítatja minden sejteted. Lelked legmélyebb zugában is ő a meghatározó. Észre sem veszed, és semmi más nem számít, csak a hiányzás érzete maga. Az sem biztos, hogy személyhez tudod kötni,

vagy éppen egy tárgyhoz, érzéshez, mert ha sikerülne, már nem hiányozna, hiszen találnál ezer hasonlót, mint aki vára-
kózn lesi minden mozdulatodat, de te nem! Neked ebben az időszakban a hiányérzet az, ami kell! A tudatod, a racionális gondolkozásod lapátolja lelkedben a sok gyalultatlan anyagot erre a rákfenére, mert azt hiszed, minden onnan indul. Nem sikerül, rosszul sejtjed! A hiány érzetének origója nem meghatározható. Talán a legelején, még elkapható lett volna, de idővel annyira átítatta életedet, hogy bármi lehet a közepe és a széle. Ráadásul a legnagyobb probléma – már ha annak lehet nevezni azokat az érzéseket, amelyek az emberségünket biztosítják, hogy a hiányzás megszűnését nem érzük el: mindig lesz kisebb és nagyobb, uralkodó és uralkodásra váró. Ha például, már annyira hiányzik, hogy azt mondd nekem, hogy szeretsz, olyankor senki és semmi más nem érdekel. Minden mozdulatom, szavam, hangom azzal a hiánnyal van átítva, amit a te ajkadon kijövő szó üres helye ültetett belém. Az újság, a könyv, a számítógép minden oldalán te nézel rám, és a hangodat hallom, miközben a szemed is beszél hozzám, pedig a valóságban nem te vagy ott, drágám. De a hiány olyan méreteket ért el, amikor már te vagy minden. Aztán végre elérkezik a hiányzás megszűntetése, és azt mondd, hogy szeretsz. Azt gondolnánk, hogy ettől valami katarzisz tör ki, vagy legalábbis hatalmas, boldog ujjongás. De nem, hiszen közben újabb hiányérzet borul virágba, és nincs megállás. Az van, drágám, hogy mindezek mellett több hiányzás fut párhuzamosan. Na, persze, azért mindig van olyan, ami a többit übereli, de ettől még ők is arra várnak, hogy virágot hozzanak. És még víz és napfény sem kell hozzá.

- ...

- Oké, ez vicc volt, de ha belegondolsz, drágám, milyen nagy

csoda ez! Annyira boldog vagyok, hogy embernek születtem, és ismerem, élvezem és szenvedek a hiányérzéstől. Mindent, amit sikerül elérnünk életünk folyamán, ennek köszönhetjük. Valami hiányzik? Vedd meg! Nincs rá pénzed? Dolgozz, tanulj, gondolkozz és lesz! Hiányzik a szereteted? Szeress! Ha szeretsz, biztosan viszont szeretnek.

- ...

- Ha nem? Akkor neki más hiányzik. A hiányzás nem úgy működik, mint a számtanban, amikor közös nevezőre hozol kettő vagy több törtet. A hiányzás csak a tied, senki másé. Neked hiányzik, másnak elege van belőle. A te sejtjeid majdnem kipukkadnak ettől, míg a szomszéd messze elkerüli, még a környékét is. Ilyen ez! A tudósok, kutatók, amikor felfedeznek, kitalálnak, újítanak, vajon mi hiányzik nekik? A szakmai, hivatásbeli elkötelezettségéből eredő bizonyítás, hogy nem véletlenül születtem erre a világra, vagy szerelmi csalódás, esetleg éppen a szeretet kifejezése? Esetleg a félelem? És persze a pénz! Amikor sikerül neki, ki kérdezi meg? És egyáltalán érdekes ez? Biztosan nem. Annál is inkább, mert mindezek mögött a hiányzás áll! Senki és semmi más.

- ...

- Az nagy baj volna, drágám, ha nem lenne őkegyelme, a hiányzás! Tulajdonképpen ez az életünk, szervezetünk, érzelmeink az atombombánál is nagyobb, erősebb energiája. Hol van ehhez képest, mindaz, amit ő általa találtunk ki és készítettük el?

- ...

- Na, igen, drágám! Ha majd valamikor meghalok, hiányozni fog-e a hiányzás? Nem fog, mert ott is hiányozni fogsz, mint amikor arra várok, hogy elhagyja ajkadat a varázsszó: Szeretlek!

VÉGE

KEDVES OLVASÓ!

Neked mi és ki fog hiányozni abban a másik világban?

Te kit vinnél magaddal a kapun túlra?

Elvinnéd-e Holdadat, akinek arcában önmagad látod?

Elvinnéd-e ámulatod személyét, a gesztenyefát, aki elhitette veled, hogy az élet örök?

Elvinnéd-e a szivárványt, aki úgy hív, hogy menjél át alatta?

Magaddal vinnéd-e a júliusi virágos kertet, a hegy ormát, az álmaidat és még sok más egyebet?

És vajon miért nem vinnéd magaddal a kapun túlra a bizonyosságot, az egyedüllétet, a megfelelni akarást, vagy a hiányzást?

...

“Aztán, ha a halálban lehet halni, akkor az meddig tart? És mi van utána? Egyáltalán biztos az, hogy az élet van elől, nem pedig valami más, esetleg a halál? Ha elképzeljük, hogy nincs testünk, nem vagyunk éhesek, szomjasok, nincs fájdalmunk, nem fázunk és izzadunk, de sorolhatnám a testünk további jelzéseit is tovább, hanem csak az van, mit egyszerűen a szeretetnek nevezünk, vagy annak az ellenkezőjével tudnám jellemezni, akkor nem mindegy, hogy melyik részben vagyunk éppen? Az életben, vagy a halálban, esetleg valami másban? “

Megannyi kérdés, okfejtés, válasz, és mindezek keresése, eddig még nem látott formában, finom, aprócska párbeszéd-eken keresztül.

Kedves, humoros, öniróniával teli beszélgetéseknek lehetünk tanúi, számtalan kérdésben és válaszban megfogalmazott érzelem fejtegetésére az élettel, illetve a halállal kapcsolatban.

Sok-sok szeretettel ajánlom,

Márkus Anna

Budapest, 2018. szeptember

A KARIZMA KÖNYVKIADÓ
további kötetei:

Muskátlikantri – Nyállal ragasztott papírlapok / 2007

A dong könyv / 2008

Palkó István, a kutya magyar / 2009

Mi ketten: te és én / 2009

A janta könyv Álomfejtés a jantákkal

A jövőt jelző janta / 2009

Meséim 6 kötet / 2010

A nyomozó / 2010

Csoki Maci utazásai Meséim

A nagy kötet az összes mesével 2011

Szerelem / 2011

Rúzs és Fésű / 2012

Minestrone / 2013

Hazugság / 2014

Cirokseprű és légycesapó / 2014

Keserédes / 2016

Belizár a Kentaur / 2016

Virágos kertem / 2017

